

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

14. a 15. júla 1992

**STENOGRAFICKÁ SPRÁVA
O 2. SCHÔDZI
SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY**

•

S t e n o g r a f i c k a   s p r a v a
o 2. schôdzi Slovenskej narodnej rady,
konanej 14. a 15. júla 1992

P r o g r a m   s c h ŏ d z e :

1. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a jej žiadosť o vyslovenie dôvery
2. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 74/1963 Zb. o Slovenskej akadémii vied v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 43/1970 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 92/1977 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 7/1990 Zb.
3. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu
4. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve
5. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady o zriadení Akadémie Policajného zboru Slovenskej republiky
6. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa určuje príslušný orgán štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach komoditných búrz
7. Návrh na zmenu v zložení členov výborov Slovenskej národnej rady v súvislosti s vymenovaním niektorých poslancov Slovenskej národnej rady za členov vlády Slovenskej republiky

**8. Správa o činnosti Predsedníctva Slovenskej narodnej rady
za obdobie od 23. júna do 14. júla 1992**

S t e n o g r a f i c k á   s p r á v a
o 2. schôdzi Slovenskej národnej rady
14. a 15. júla 1992

Predseda SNR I. Gašparovič:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
milí hostia,

otvára 2. schôzdu Slovenskej národnej rady, na ktorej
vás všetkých vítam.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady na svojej
schôdzi 24. júna tohto roku vymenovalo pána Vladimíra Mečiar-
a za predsedu vlády Slovenskej republiky. /Potlesk./ Vítam
ho na našom rokovaní spolu s členmi vlády, ktorých taktiež
24. júna tohto roku vymenovalo Predsedníctvo Slovenskej ná-
rodnej rady na návrh predsedu vlády.

Dovoľte mi predstaviť vám novovymenovaných členov vlády
Slovenskej republiky:

pán Roman Kováč, podpredseda vlády, súčasne poverený
riadením Ministerstva kontroly Slovenskej republiky
/potlesk/,

pán Milan Kňažko, podpredseda vlády, poverený riadením
Ministerstva medzinárodných vzťahov Slovenskej republiky
/potlesk/,

pán Eudovít Černák, minister hospodárstva Slovenskej
republiky /potlesk/, súčasne poverený riadením Ministerstva

priemyslu Slovenskej republiky a Ministerstva obchodu a cestovného ruchu Slovenskej republiky,

pán Julius Tóth, minister financií Slovenskej republiky /potlesk/,

pani Oľga Keltošová, ministerka práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky /potlesk/,

pán Jozef Zlocha, minister predseda Slovenskej komisie pre životné prostredie /potlesk/,

pán Lubomír Dolgoš, minister pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky /potlesk/,

pán Peter Baco, minister poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky /potlesk/, súčasne poverený riadením Ministerstva lesného a vodného hospodárstva Slovenskej republiky,

pán Dušan Slobodník, minister kultúry Slovenskej republiky /potlesk/, súčasne poverený riadením Ministerstva školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky,

pan Viliam Soboňa, minister zdravotníctva Slovenskej republiky /potlesk/,

pan Jozef Tuchyňa, minister vnútra Slovenskej republiky /potlesk/,

pani Katarína Tothová, ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky /potlesk/,

pán Roman Hofbauer, minister dopravy a spojov Slovenskej republiky /potlesk/, súčasne poverený riadením Ministerstva výstavby a stavebníctva Slovenskej republiky.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

dovoľte mi aj vo vašom mene, srdečne zablahoželať predsedovi vlády a členom vlády Slovenskej republiky k vymenovaniu do funkcií a zaželať im veľa tvorivých síl, veľa trpezlivosti, húževnatosti a aj dávky obetavosti pre realizáciu náročných úloh, ktoré vládu v nasledujúcom období určite budú čakať.

Na dnešnej schôdzi su prítomni aj predstavitelia konzulárneho zboru v Bratislave, ktorých úprimne vítam spolu s ostatnými hosťami na našom rokovaní. /Potlesk./

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

v našej zasadacej sieni je inštalované technické zariadenie na hlasovanie. Rokovací poriadok neupravuje presne postup pri verejnom hlasovaní a použitie tohto technického zariadenia, preto je potrebné, aby sme sa podľa § 27 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady číslo 44 z roku 1989 o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov bez rozpravy uzniesli na spôsobe a postupe verejného hlasovania na schôdzach Slovenskej národnej rady. Návrh ste dostali všetci, máte ho pred sebou ako tlač Slovenskej národnej rady číslo 20. Po preštudovaní sa vás pýtam, či má niekto pripomienky k predloženému návrhu.

/Pripomienky neboli./

Konštatujem, že pripomienky k tomuto návrhu nie sú, takže budeme o ňom hlasovať.

Najskôr by som vás prosil, aby ste sa predstavili.

/Predstavilo sa 140 poslancov./

Konštatujem, že nás je 140, takže budeme hlasovať.

Prosim, kto je za?

/Za návrh hlasovalo 128 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasoval 1 poslanec./

Kto sa zdržal hlasovania?

/Hlasovania sa zdržalo 11 poslancov./

Ďakujem. Zisťujem, že sme schválili spôsob na postup verejného hlasovania na schôdzach Slovenskej národnej rady.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady navrhuje program dnešnej schôdze tak, ako je uvedený v pozvánke a máte ho pred sebou. Má niekto pripomienku k programu schôdze?

/Pripomienky neboli./

Ak nie, pristúpime opäť k hlasovaniu.

Prosim, predstavte sa.

/Predstavilo sa 138 poslancov./

Kto je za tento návrh?

/Za návrh hlasovalo 130 poslancov./

Kto je proti návrhu?

/Nikto./

Kto sa zdržal hlasovania?

/Hlasovania sa zdržalo 8 poslancov./

Konštatujem, že sme program 2. schôdze Slovenskej národnej rady schválili.

P r v ý m bodom programu je

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a jej
žiadosť o vyslovenie dôvery.

Dávam slovo predsedovi vlády Slovenskej republiky páno-
vi Vladimirovi Mečiarovi.

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené dámy,
vážení páni,

skôr, ako prečítam text Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, dovoľte jednu osobnú poznámku. Pred časom som Slovenskej národnej rade a občanom Slovenskej republiky sľúbil, že sa vrátim. Týmto svoj sľub plním. Neprišiel som sám, prišlo nás veľa. Týmto plníme i svoj záväzok, že táto vláda bude ctíť, chrániť demokraticke tradície, rozvíjať ich tak, aby už nikoho nenapadlo a nikto nemusel dvíhať moc na ulici, ale uchádzať sa o ňu s uctou k občanovi, vo voľbách, s uctou k parlamentu, pred týmto zastupiteľským zborom po dobu celých štyroch rokov. /Potlesk./

Tato vláda vzišla z demokratických volieb. Občania slobodne vyjadrili vôľu riešiť postavenie Slovenskej republiky ako subjektu s politickou a ekonomickou zvrchovanosťou, vyjadrili podporu riešiť nahromadené ekonomické a sociálne problémy, odstrániť prebiehajúci morálny i duchovný upadok. Dôvera občanov vyjadrená vo výsledkoch volieb je pre túto vládu najvyšším morálnym záväzkom.

Vlada predkladá program, ktorý formuluje ciele a pros-
triedky na ich dosiahnutie tak z hľadiska kratkodobej, ako
aj dlhodobej perspektívy. To dáva predpoklady, pokiaľ väčši-

na občanov tento program prijme za svoj - a o to budeme usilovať - dosiahnuť dlhodobejšiu politickú stabilitu i jednotu sociálnych a hospodárskych cieľov, pri plnom zabezpečení a rozvoji demokracie a politickej plurality.

Demokratické princípy sú základom a nemenným princípom činnosti vlády, budú sa premietiť do celej štruktúry jej práce. Naším cieľom je občianska spoločnosť, ktorá bude v plnom rozsahu rešpektovať Listinu základných práv a slobôd a dávať rovnaké príležitosti všetkým.

Vláda sa hlási k trhovému hospodarstvu, k ďalšiemu pokračovaniu transformácie ekonomiky Slovenska v smere privatizácie, liberalizácie cien a zahranično-obchodných vzťahov, uplatňovania princípov menovej stability i uspornosti v rozpočtových výdajoch. Vo svojej hospodárskej politike však, vzhľadom na doposiaľ nerozvinutý trh, vláda ráta s aktívnejšou účasťou štátu pri tvorbe strategických zámerov a ich podpore trhovými konformnými nástrojmi. Uplatnením selektívnej rozvojovej stratégie chce vytvoriť priestor pre zvládnutie trhovej adaptácie ekonomiky Slovenska a jej postupnú integráciu medzi vyspelými štátmi Európy. Vláda uvíta vstup zahraničného kapitálu a vytvorí pre jeho investovanie výhodné daňové podmienky.

Programom vlády v štátoprávnej oblasti je dosiahnutie reálneho rovnoprávneho postavenia českého a slovenského naroda. Vyhlasujeme, že v úsilí o dovŕšenie emancipácie budeme dôsledne kráčať ústavnou cestou zodpovedajúcou medzinárodne platným uzneseniam a ústavným zákonom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Neoddeliteľnou súčasťou tejto cesty je plné rešpektovanie práv národnostných menšín a etnických skupín v súlade s platnými medzinárodnými normami.

V zahraničnej orientácii vláda bude upevňovať korektné priateľske vzťahy so všetkými štátmi a bude sa usilovať o trvalú ekonomickú, politickú, sociálnu spolupracu s nimi.

Vláda sa hlási k otvorenému a čestnému vzťahu k cirkvám, ktoré zohrali v dejinách slovenskeho národa nezastupiteľnú ulohu, ako k partnerom pri formovaní duchovného života spoločenstva. Sloboda vierovyznania je samozrejým a nezvratným právom.

Vláda podriadi svoju činnosť záujmom občanov. Za najsvätejší cieľ pokladáme vytvorenie podmienok pre dôstojný život občana a jeho rodiny. Pre dosiahnutie tohto cieľa prijmeme ďalšie opatrenia na uskutočnenie hlbokých premien v spoločnosti.

Súčasný vývoj vo svete charakterizujú štátopravné pohyby viacnárrodných spoločenstiev súbežne prebiehajúce s rozvojom rôznych foriem integrácie a medzinárodnej spolupráce. V tejto súvislosti sa vláda bude usilovať o pokojne a korektné sformovanie nového vzťahu k Českej republike, vytvorenie takého modelu spolužitia Českej republiky a Slovenskej republiky, v rámci ktorého dôjde i k završeniu emancipačného procesu získaním medzinárodno-právnej subjektivity Slovenska. V tomto procese vláda uznáva postupnosť ústavných krokov, ktoré spočívajú vo vyhlásení zvrchovanosti Slovenskej republiky, v prijatí Ústavy Slovenskej republiky, ktorej návrh chce predložiť Slovenskej narodnej rade do konca tohto mesiaca, v usporiadaní referenda o novom usporiadaní vzťahov s Českou republikou a v ich zmluvnom zabezpečení a vo vykonaní opatrení na získanie medzinárodno-právnej subjektivity Slovenskej republiky.

Vláda vyjadruje záujem na rozvoji ďalšieho spolužitia a spolupráce s Českou republikou. Sme presvedčení, že spoločenská situácia bude priazniva pre demokratické a rovnoprav-

ne usporiadanie vzťahov medzi oboma národnými republikami i medzi národmi a národnosťami žijúcimi v Slovenskej republike.

Jednou z hlavných zahranično-politických úloh vlády je zabezpečiť šírenie objektívnych informácií o vyvoji na Slovensku. Vláda bude usilovať o to, aby svetu predstavila Slovenskú republiku ako krajinu nezvratne smerujúcu k trhovej ekonomike, zdokonaľujúcu svoj pluralitný politický systém, rešpektujúcu svojím emancipačným úsilím európsku demokratickú politickú štruktúru.

Úlohou vlády bude ubezpečiť najmä našich najbližších a ďalších susedov, že svojbytná aktivita Slovenska v medzinárodných vzťahoch prinesie aj im samotným úžitok v podobe vnímavého partnera. Týka sa to najmä vzťahov s Maďarskom, Poľskom a Ukrajinou. Pre Slovensko je dôležitá hranica s Rakúskom tvoriaca priamy dotyk s rozvinutým trhovým hospodárstvom. Ako podunajská krajina budeme rozvíjať spoluprácu s Rumunskom, Bulharskom a ďalšími národmi južnej Európy.

Doceňujeme úlohu veľkých krajín. Dobré vzťahy Nemecka a Ruska ovplyvnia aj mier a prosperitu strednej Európy. Vláda chápe význam USA pre bezpečnosť nášho kontinentu a víta zvyšujúci sa záujem hospodársky najvyspelejších krajín združených v G-7 o transformáciu našej ekonomiky na trhové hospodárstvo. Vláda považuje Európsku dohodu o pridružení Česko-Slovenska k Európskym spoločenstvám za záväznú i pre Slovenskú republiku. Urobíme všetko pre to, aby súčasné procesy na Slovensku boli v Bruseli prijaté s porozumením a ubezpečujeme, že tieto nebudú znamenať žiadne zmeny našich záväzkov voči zahraničiu, garantujeme dodržiavanie všetkých zmlúv, ktoré Česká a Slovenská Federatívna Republika uzatvorila. Tie isté princípy uplatníme i vo vzťahu k dohodám uzatvoreným s Európskym spoločenstvom voľného obchodu a s ďalšími integráciami.

Aktivity Organizácie spojených národov a Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe sú dôležitou podmienkou pozitívneho vývoja v Európe a vo svete. Slovensko sa ochotne stane spoluorganizátorom aktivít týchto organizácií, i ďalších organizácií, prispievajúcich k medzinárodnému porozumeniu a spolupráci.

Uvedomujeme si, že možnosti ekonomickej kooperácie existujú aj v mnohých krajinách, ktoré sme zvykli nazývať rozvojové. Cieľom vlády bude zintenzívniť aj rôzne formy regionálnej spolupráce najmä vo vzťahu k regiónom susedných, ale i ďalších krajín Európy a sveta.

V období do vyriešenia štátoprávneho usporiadania sa bude vláda spolupodieľať na koordinácii zahraničnej politiky federácie, rešpektujúc všetky medzinárodné záväzky Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Paralelne bude vláda rozvíjať vlastné zahraničné kontakty. Tieto budú popri vysvetľovaní emancipačných snáh Slovenskej republiky v zahraničí zamerané najmä na vytvorenie priaznivých podmienok na vstup zahraničného kapitálu, zvýšenie zahraničnej pomoci a zlepšenie exportných možností ekonomiky Slovenskej republiky. Budeme vytvárať materiálne a organizačné zázemia pre uskutočňovanie medzinárodných aktivít na Slovensku a rozvíjať spoluprácu s krajinami v Európe a v zámorí, s dôrazom na kultúrne, spoločenské i ekonomické aspekty.

Pri pohľade na uplynulé obdobie treba pozitívne hodnotiť, že bol položený základný legislatívno-právny rámec pre formovanie trhového hospodárstva. Začalo sa s transformáciou vlastníckych vzťahov, s rozvojom súkromného podnikania. Pri praktickom uplatňovaní nových ekonomických princípov opierajúcich sa predovšetkým o predávkovanú mieru reštrikcie však prevládlo predčasné a neopodstatnené spoliehanie sa na trhovú samoreguláciu. To viedlo spolu s nekontrolovaným otvorením

ním trhu dovozom spotrebneho tovaru k vacšej než nevyhnutnej hĺbke prepadu ekonomiky a nadvazne i k sociálnym dôsledkom. Platobná neschopnosť podnikovej sfery dosiahla rozmer, ktorý hrozi zrutením platobneho systému.

Došlo k podstatnej redukcii výroby a k ochromeniu spoločenského dopytu. Disproporcia medzi poklesom výroby a vývojom nezamestnanosti pri výraznom poklese produktivity práce predznamenuje, že v dohľadnom čase môže dôjsť k ďalšiemu vysokému rastu nezamestnanosti. Dočasna formalna ekonomická rovnováha a pribrzdzenie inflácie sú výsledkom predovšetkým ochoty občanov uskomtníť sa, zmieriť sa s poklesom životnej úrovne, úrovne zdravotníctva, školstva, či sociálnych služieb, a tiež výsledkom zmrazenia technického a investičného rozvoja, čo predstavuje hrozbu z hľadiska buducnosti. Varované je i to, že pokles výroby a vývoj nezamestnanosti nemajú reštrukturalizačný charakter, doposiaľ neboli vytvorené podmienky pre začatie ozdravných procesov našej ekonomiky.

Napriek výraznému nedostatku finančných zdrojov sa nepristúpilo k aktívnemu zavedeniu výberového systému verejného obstarávania prác a dodávok realizovaných za verejné prostriedky. V rámci privatizácie, pri absencii verejných súťaží, dochádzalo k faktickému vypredaju národného majetku vopred určeným vlastnikom. Prebieha výrazná sociálna diferenciácia obyvateľstva, ktorá však nie vždy je podložená transparentnými podnikateľskými aktivitami. Pritom system výberu a správy daní sa ešte dostatočne nerozvinul a neprispôsobil nastupujúcim trhovým vzťahom a rozsiahle daňové úniky znižujú manévrovací priestor štátu v sociálnej i štrukturálnej oblasti.

To všetko znamená značné plytvanie zdrojmi a vyvolava nedôveru značnej časti občanov k reformnym procesom v našej spoločnosti, oslabuje ich vôľu po adaptácii a vedie k apatii.

Vláda preberá ekonomiku Slovenska v stadiu upadku. Sto-
ji pred nami náročná uloha v plnej miere odkryt príčiny toh-
to stavu, zastaviť krízový vývoj a najst cestu k rozvoju
a stabilite. Ako prvý krok v najbližšom čase vypracuje vláda
analýzu stavu Slovenskej republiky, ktorú vám mieni predlo-
žiť do konca augusta tohto roku.

Sociálne trhové hospodárstvo je základným východiskom.
Vláda považuje fungujúce trhové hospodárstvo so sociálnym a
ekologickým zameraním za rozhodujúci predpoklad vytvárania
podmienok pre dôstojný život občana a jeho rodiny, ako i
celkoveho zveladenia našej krajiny. Hospodárska politika
vlády bude orientovaná na vytvorenie moderného trhového hos-
podárstva s prevahou súkromného sektoru porovnateľného
a zlučiteľného s ekonomikami krajín Európskeho spoločenstva
a ďalších krajín s rozvinutými trhovými vzťahmi.

Vzhľadom na to, že proces premeny ekonomiky Slovenska
na trhové podmienky nie je ešte završený, vláda sa
v prechodnom období nebude vylučne a odovzdať spoľiehať iba
na samoregulačné funkcie trhu, ale bude cielene vstupovať do
hospodárskeho života spôsobom obvyklým vo vyspelých demokra-
tických krajinách s trhovou ekonomikou.

Vláda svoju úlohu vidí predovšetkým v pozitívnom
ovplyvňovaní ekonomického prostredia a vo vytvaraní priesto-
ru pre rozvoj hospodárskych a podnikateľských aktivít. Zá-
sadne odmieta direktívne nástroje riadenia ekonomiky, ale
súčasne sa nezabúva na možnosti aktívne pôsobiť na zabezpečé-
nie jej chodu.

Vláda bude iniciovať tvorbu koncepčných programov zo-
hľadňujúcich potrebu novej štruktúry ekonomiky a jej priame-
ho zapojenia do medzinarodných hospodárskych vzťahov. Reali-
záciu týchto programov budeme podnecovať trhovo konformnými
nástrojmi.

Hlavnou úlohou hospodárskej politiky vlády je zabrániť hroziacemu rozvratu ekonomiky Slovenskej republiky, vytvoriť podmienky pre jej ozdravenie a postupny trvaly rozvoj. Splnenie tejto úlohy nebude ľahké ani bezkonfliktne a už vonkoncom nie jednorazové. Vláda nemá čarovny prútik, ale ma to podstatne - teší sa dôvere obyvateľov Slovenska, ktorí boli a sú aj vo svete považovaní za čestných, schopných, tvorivých a iniciatívnych ľudí. /Potlesk./

Budeme podporovať protiinflačné tendencie, pôsobiť na udržanie peňažnej rovnovahy a na udržanie vnútornej vymeniteľnosti meny. Vláda zaručuje voľnu dispozíciu občanov s vkladmi v domacej i zahraničnej mene. Prístup k devízovým prostriedkom vláda pokladá za jeden z rozhodujúcich činiteľov zapojenia Slovenska do medzinárodných obchodných a finančných vzťahov.

Základom makroekonomickej stratégie bude rozvojova politika, ktorá nahradí doteraz plošne uplatňovanu reštriktívnu politiku vyvolávajúcu úpadok i v perspektívnych oblastiach ekonomiky. Súčasťou rozvojovej politiky bude selektívne oživenie dopytu pri súčasnom podnecovaní štrukturálnych procesov vedúcich k novej kvalite a rozsahu ponuky. V záujme udržania inflácie v primeraných medziach vláda ráta s uplatnením i niektorých moderných regulačných prvkov založených predovšetkým na systéme dohôd a uzkej komunikácie orgánov štátnej správy s podnikateľskou a odborárskou sférou, ako i so záujmovými zväzmi občanov.

Pri vytváraní potrebných predpokladov na sledovanie vývoja ekonomiky a jej makroekonomickej analýz umožňujúcich formovanie hospodárskej politiky a včasne reagovanie na vývojové tendencie v ekonomike musia napomôcť i zmeny v systéme štatistiky. K jej hlavným úlohám bude patriť urýchlené pokračovanie v prispôbovaní formy i spôsobu získavania

štatistických ukazovateľov na podmienky trhovej ekonomiky, nahradenie doteraz používaného systému bilancii národného hospodárstva systémom národných účtov. V súlade s celosvetovými trendami bude vláda podporovať realizáciu Národného programu informatizácie Slovenskej republiky, ako aj obsahovú a organizačnú kompatibilitu slovenskej informatiky v medzinárodnom meradle.

Rozhodujúce postavenie v rámci trhového hospodárskeho systému bude mať menová, rozpočtová, daňová a cenová politika.

Na podporu oživenia ekonomiky bude vláda podnecovať aktívnejšie a pružnejšie využívanie menovo-úverových nástrojov, akými sú diskontná sadzba, operácie na voľnom trhu, úverové rámce a limity, devízové kontingenty, povinné minimálne rezervy.

Ako nevyhnutnú podmienku rozvoja trhových vzťahov vláda poklada za potrebné podporovať vybudovanie modernej bankovej i mimobankovej finančnej infraštruktúry. To si vyžaduje vytvoriť systém dobre fungujúcich špecifických inštitúcií, akými sú burza cenných papierov, kapitálové spoločnosti, kapitálové fondy, maklerske a sprostredkovateľské spoločnosti, poisťovacie a zaistovacie ústavy a podobne, a príslušných nástrojov, ako sú cenné papiere, pravidlá emisie, systémy poistenia a záruk, stavebné sporenie a podobne. Treba vytvoriť systém štatneho dozoru, ktorý bude ochraňovať investorov a zabráňovať nezákonným špekulačným transakciám na finančnom trhu.

Budeme iniciovať vytvorenie národných bank a spoločného emisného centra s paritným zastúpením oboch republík. Z pozície Slovenskej republiky budeme rozvíjať vzťahy k Medzinárodnému menovému fondu, Svetovej banke, Európskej banke pre

rekonštrukciu a rozvoj, Európskej investičnej banke a k ďalším medzinárodným bankovo-finančným inštitúciám.

Vo vzťahu k podnikateľskej sfére vláda prehodnotí systém oddĺženia podnikov s cieľom riešiť ich prvotnú a druhotnú platobnú neschopnosť. Súčasne bude iniciovať širšie uplatnenie systému zmeniek. Operácia oddĺžovania podnikovej sféry bude spojená s prísou ekonomickou analýzou podnikov, analýzou správania bankovej a peňažnej sustavy a v niektorých prípadoch bude končiť i likvidáciou neefektívnych podnikov, ktoré sú ohniskami vzajomnej zadĺženosti.

V oblasti verejných financií bude vláda uplatňovať princíp rozpočtovej suverenity, podľa ktorého rozpočtové zdroje vytvorené na území Slovenskej republiky su príjmom verejných rozpočtov štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí, resp. verejných účelových fondov Slovenskej republiky. Republika bude suverenným miestom pre daňovú politiku. Uplatnenie princípu rozpočtovej suverenity vyžaduje urychlene legislatívne zmeny. Vláda bude iniciovať a presadzovať novelizáciu zákona o rozpočtových pravidlách, daňových zákonov a rad ďalších noriem, vrátane povinnej registrácie každej hospodárskej činnosti na území Slovenskej republiky. Pritom vláda vytvorí predpoklad na zabezpečenie príjmovej základne obcí pre plnenie ich základných funkcií.

V závislosti od štatopravného usporiadania bude Slovenská republika na základe dohody s Českou republikou prispievať na uhradu spoločných potrieb absolutnou sumou.

Vo vzťahu k zvýšeniu ekonomickej nezávislosti regionov a obcí bude vláda v nadväznosti na nove uzemno-správne členenie Slovenskej republiky uplatňovať decentralizáciu rozpočtových vzťahov. Za tým účelom legislatívne zabezpečí princípy rozdelenia vynosov príslušných dani medzi štátny rozpočet, regiony a obce formou podielu na republikových da-

niach. Vláda súčasne uvaží zavedenie regionalných daní a spôsob uplatnenia systému rozpočtovej solidarity medzi jednotlivých regiónmi Slovenskej republiky.

V záujme zabezpečenia dostatočnej rozpočtovej kapacity vláda nepripusti prílišnú rozptýlenosť rozpočtových zdrojov vytváraním neúmerneho počtu mimorozpočtových verejných účelových fondov. V rámci návrhu zákona o štátnom rozpočte Slovenskej republiky na rok 1993 navrhne vytvoriť primerané pohotovostné rezervy.

V danej politike je potrebné zabezpečiť danovú harmonizáciu s Českou republikou a krajinami Európskeho spoločenstva, uplatniť danovú spravodlivosť vo vzťahu k občanom v zmysle Listiny základných práv a slobod, podporovať rozvoj malého a stredného podnikania, vstup zahraničného kapitálu formou poskytovania danových úľav pre novovznikajúce podnikateľské subjekty, daňových úľav pre subjekty vytvárajúce nové pracovné miesta a uskutočňujúce investičné akcie v súlade s investičnou stratégiou restrukturalizácie ekonomiky. Bezodkladne bude vláda riešiť otázku pracujúcich dôchodcov odstránením dvojnásobnej sadzby zdanenia ich príjmov.

V oblasti daní je neodkladnou úlohou prijatie zákona Slovenskej národnej rady o sprave daní. Vláda prijme opatrenie na zabránenie danovým unikom. V záujme toho bude nevyhnutne podstatne zlepšiť podmienky činnosti finančných orgánov a ich pracovníkov formou stáleho zvyšovania ich odbornej zdatnosti, zvýšenia ich počtu, ako aj formou ocenenia ich práce.

Prechod na novú danovú sústavu od budúceho roka, zvyšujúci sa počet podnikateľských subjektov, kriminalizácia hospodárskeho života, ako aj rad ďalších faktorov, si vyžadujú podstatne zvýšenie kapacity daňovej spravy. V závislosti od najbližšieho vývoja v tejto oblasti vláda uvaží zriadenie

špeciálneho finančného útvaru priamo podriadeného ministerstvu financií. Ďalšími opatreniami v tejto oblasti su zabezpečenie intenzívnej spolupráce medzi orgánmi daňovej a colnej správy a vytvorenie finančnej polície.

Treba prijať opatrenia na ochranu trhu v záujme podpory domácich výrobcov v súlade s medzinárodnými dohodami a dohovormi. Súčasne bude treba zabezpečiť výkon pravomocí v oblasti colnej politiky a uskutočniť prechod colnej problematiky do pôsobnosti rezortu Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Vyrovnanosť príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu bude vláda posudzovať z dlhodobejšieho hľadiska a vo vzťahu na globálnu peňažnú rovnováhu. Pritom bude usilovať o zamedzenie kumulatívneho efektu reťazenia rozpočtových schodkov.

Výdavková časť štátneho rozpočtu bude prehodnotená z hľadiska súčasných možností a tiež z hľadiska efektívnosti a účelnosti vynakladania rozpočtových prostriedkov. V rámci tohto prístupu budú stanovené rozpočtové priority tak, aby boli zabezpečené zákonné dávky a ich primeraná valorizácia. Vláda zabezpečí prevod financovania štátnej politiky zamestnanosti, zdravotníctva, dôchodkov a nemocenských dávok do nových verejno-právnych fondov pracujúcich na princípe peňažných ústavov.

Pri riešení finančných vzťahov v oblasti zdravotníctva, školstva, kultúry a podobne sa bude prísne dbať na racionalizáciu riadiacich štruktúr, na oddelenie vedľajších a pomocných činností, pri ktorých budeme uplatňovať dôslednú privatizáciu.

Za jeden z rozhodujúcich faktorov rozvoja ekonomiky vláda považuje rozvoj infraštruktúry, aktivizáciu bytovej politiky, akcie zvyšujúce energetický potenciál a ďalšie

štrukturalne zmeny v ekonomike. Za týmto účelom sa využijú všetky osvedčené ekonomicko-finančné nástroje, vrátane záruk za bankové uvery, a to i prostredníctvom špecializovaných inštitúcií, ako sú zaručné banky.

Vynakladanie verejných prostriedkov bude prísne kriteriálne. Pri súčasnom nedostatku finančných zdrojov sa podstatne zvýši nročnosť na finančnú disciplínu, posilní sa systém finančnej kontroly zriadením najvyššieho kontrolného organu Slovenskej republiky. Na všetkých úrovniach, kde dochádza k vynakladaniu verejných prostriedkov, sa musí stať základným pravidlom súťažný systém verejného obstarávania prác, výkonov a služieb.

V závislosti od vývoja vnútorného konkurenčného prostredia bude sa pokračovať v procese liberalizácie cien. Účelny rozsah regulácie cien budeme uplatňovať v oblastiach, v ktorých absencuje konkurenčné prostredie, resp. ide o základné životné istoty. Tyka sa to predovšetkým oblasti palivo-energetického, poľnohospodársko-potravinárskeho komplexu, byvania a zdravotnej starostlivosti.

Za základnu ulohu v hospodárskej oblasti vláda aj naďalej považuje potrebu presadzovať základne princípy ekonomickej reformy, pokračovať v procese privatizácie, dovŕšení liberalizácie cien, rešpektovaní kritérií menovej stability vo vnútornej ekonomike i vo vonkajších ekonomických vzťahoch. Vláda bude pokračovať v procese privatizácie s dôrazom na koncepcnosť a transparentnosť. Zasadí sa za zmeny právneho rámca privatizácie, ktoré zrýchlia jej priebeh a utlmia negatívne sprievodne javy. Vláda vypracuje koncepciu privatizácie, do ktorej ako základne princípy premietne podporu domácej podnikateľskej vrstvy a formovanie konkurenčného prostredia. Koncepcia pritom zohľadní osobitosti sektorových ekonomik, profiláciu jednotlivých regionov a situáciu na čiastkových trhoch. Vymedzi účasť štátu v strategických ob-

lastiach a optimalne formy jej spravy. Určí tiež zásady stimulácie a účelnej orientácie vstupu zahraničného kapitálu do privatizácie.

Vláda bude iniciovať zjednodušenie právnych predpisov a pravidiel pre ďalší postup privatizácie, ktoré napríklad umožnia predaj majetku domácim subjektom aj za bilančnú cenu, či uľahčia privatizáciu majetku dotknutého reštitučnými nárokmi. Ako zdroje pre tieto účely sa využijú prostriedky získané z privatizácie. Väčší priestor poskytne uplatneniu splatkových foriem privatizácie pri súčasnom znížení hotovostnej platby, resp. predaj akcií na základe opčnej zmluvy. Pri transformácii podnikov bude podporovať aj predaj osvedčenému managementu a zamestnancom. V zaujme transparentnosti procesu privatizácie vláda uprednostní súťažný princíp vo forme verejnej či užšej súťaže pri súčasnej objektivizácii rozhodovania.

Vláda rešpektuje doterajší postup privatizácie. V ďalšom období bude minimalizovať riziko lacného výpredaja národného majetku do zahraničia a nežiaducej koncentrácie vlastníctva. Vláda podporí ustanovenie parlamentnej komisie pre dohľad nad procesom privatizácie, navrhne opatrenia na sprehľadnenie kapitálových väzieb a pri dôvodnom podozrení z porušenia zákonnosti sa zasadí za previerku doterajšieho priebehu privatizácie.

Vláda garantuje dodržiavanie doterajších zavazkov voči zahraničným partnerom, rešpektuje doteraz prijaté zákonne úpravy pre ochranu zahraničných investícií a v nasledujúcom období bude vytvárať širšie legislatívne a organizačné podmienky pre vstup zahraničného kapitálu najmä do vybraných regiónov a odvetví.

Urychlene budeme riešiť otázku stabilizácie podnikových managementov, pričom zvýšenie nárokov na ich činnosť zohľad-

níme vo veľkorysejších formách zainteresovanosti na dlhodobých hospodarských výsledkoch organizácií.

K splneniu strategického cieľa hospodarstva Slovenska - výrobné a obchodnej integrácie do európskeho a svetového trhu bude vláda uskutočňovať štrukturálnu politiku. Štrukturálna politika vyplynie z vyhodnotenia komparatívnych výhod a nevýhod jednotlivých výrobných odvetví a odborov, pričom hlavný zreteľ bude brany na exportnú schopnosť produkcie, stav výrobnotechnickej základne, možnosti jej rozvoja, možnosti inovácie produkcie, materiálovú a energetickú náročnosť, využitie vlastnej surovínovej základne a vplyv na tvorbu a ochranu životného prostredia. Pre podporu realizácie štrukturálnych zmien vláda pripraví podmienky na založenie banky pre štrukturálny a regionálny rozvoj ako účelovej inštitúcie pre zvýšenie podnikateľských iniciatív a aktivít.

V regionálnej hospodárskej politike je našim zámerom vypracovanie vládnych programov, ktoré budú pomáhať štrukturálnej adaptácii regiónov, čo umožní väčšiu tvorbu zdrojov pre rozvojové trendy aj z hľadiska hospodarstva Slovenskej republiky. Nastrojmi ekonomickej solidarity zabránime vzniku výrazných rozdielov v životných podmienkach ekonomicky slabších regiónov. Súčasťou regionálnej štrukturálnej politiky bude i budovanie regionálnych technicko-inovačných centier, pobočiek obchodných, priemyselných a iných komôr, zväzov, bank, poisťovní a podobne. Máme záujem na ochrane trvalých prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt na Slovensku a na racionalnom využití uzemných predpokladov rozvoja Slovenskej republiky. Vláda ešte v tomto roku dopracuje návrh zásad uzemného rozvoja Slovenska ako dokumentu na reguláciu ďalšieho vývoja osídlenia a urbanizácie s osobitným zreteľom na preukázané vyfúdnovanie niektorých častí regiónov i mnohých vidieckych sídiel.

Riesenie problemov životného prostredia považujeme za neoddeliteľnú súčasť transformácie politiky. Základnou stratégiou tvorby a ochrany životného prostredia sa musí stať harmonizácia ľudských aktivít s prírodou. Budeme dosledne trvať na tom, aby všetky nové investície zohľadňovali medzinarodne platné ekologické normy. Súčasne je nevyhnutné urýchliť odstránenie negatívnych dopadov z existujúcich zdrojov znečistenia. Vláda považuje za opodstatnené také inštitucionálne usporiadanie starostlivosti o životné prostredie, ktoré zaručuje oddelenie ochranných funkcií štátu od funkcií súvisiacich s exploataciou prírodných zdrojov.

Osobitný prístup si vyžaduje riešenie situácie v slovenskom baníctve. Bane s nízkou úrovňou nakladovosti majú predpoklad sa udržať. Neefektívne bane sa budú musieť v primeranej časovej postupnosti utliť. Tento zamer sa musí časovo prelnať s tvorbou nových pracovných príležitostí.

Vláda bude usilovať o zabezpečenie sebestačnosti Slovenskej republiky v zasobovaní elektrickou energiou. Dôraz sa bude kladať na racionalizáciu výroby a spotreby energie. Na strane zdrojov ako prvorade považuje vláda dokončenie vodného diela Gabčíkovo, modernizáciu existujúcich energetických zdrojov a optimalizáciu harmonogramu ukončenia jadrovej elektrárne Mochovce. Súčasťou tohto programu bude zvýšenie využitia hydroenergetického potenciálu Slovenska s urýchlenou realizáciou už vyprojektovaných stavieb a zvýšene využívanie druhotných a obnoviteľných zdrojov energie. V roku 1993 vláda komplexne posúdi ďalší rozvoj energetiky, a to v nadväznosti na celkový vývoj hospodárstva. Na strane spotreby bude vláda precizovať programy podpory pri uplatňovaní meracej a regulačnej techniky, opatrenia stimulujúce realizáciu úspor energie.

V priemyselnej politike sa budeme orientovať na zúženie výrobného sortimentu a rast finalizácie výroby. Podporíme

vysoký stupeň zhodnocovania domácich surovín, znižovanie energetickej náročnosti, rast kvality produkcie a efektívny export. Osobitnú pozornosť budeme venovať prehodnoteniu postupu utlmu zbrojnej výroby pri rešpektovaní reálnych politických kritérií a ekonomických možností. Vlada sa bude snažiť uskutočňovať proces konverzie v časových dimenziách zodpovedajúcich opodstatneným potrebám stability ekonomiky a tvorbe zdrojov na restrukturalizáciu zbrojnej výroby. Dôsledky hlbokého poklesu investovania chce vlada riešiť dôslednejším rozpracovaním priorít investičnej politiky so zameraním riešiť zamestnanosť.

V bytovej výstavbe bude vlada vytvárať podmienky pre dokončenie rozostavaných ucelených častí stavieb bývalej komplexnej bytovej výstavby a prehodnotí systém doterajšieho financovania bytovej výstavby. V zaujme pozitívneho riešenia bytovej problematiky chceme využívať najmä možnosti priameho odpredaja bytov, stavebného sporenia, iniciatívu obcí a miest aj iniciatívu občanov. Vlada zabezpečí legislatívne dokumenty umožňujúce riešenie bytovej výstavby v podmienkach trhového hospodárstva.

Vlada si je vedomá potreby formovania spoločensko-ekonomických funkcií obchodu a cestovného ruchu.

Vzhľadom na výrazné zvýšenie počtu podnikateľských subjektov pôsobiacich na trhu vytvorí legislatívne predpoklady a systém na ochranu spotrebiteľa s cieľom zabrániť prenikaniu zdravotne nevhodných potravinárskych výrobkov, nekvalitných tovarov spotrebneho charakteru a nepoctivému podnikaniu. Legislatívno-právne normy v tejto oblasti budú upravené tak, aby umožnili podstatne prísnejšie postihy, odňatie licencií na výkon príslušných činností v prípadoch závažnejších alebo opakovaných porušení princípov korektného podnikania.

Cestovný ruch má vzhľadom na prírodné a geografické podmienky Slovenska predpoklady zaujať v ekonomike strategické postavenie. Zásadná reštrukturalizácia rozvoja turistiky sa musí uskutočniť na základe ucelenej koncepcie. Jej realizáciu treba založiť na súťaži variantných projektov, ktoré vytvoria najviac pracovných príležitostí, umožnia optimálne využitie existujúcich kapacít, vrátane využitia existujúceho bytového fondu vidieka, využitie bohatých zdrojov minerálnych vôd, sakrálnych, kultúrnych, stavebno-architektonických pamiatok a budú rešpektovať ekologické kritériá. Súkromný sektor považujeme za rozhodujúci faktor, ktorý bude dynamizovať jeho rozvoj.

Vzhľadom na vyhodné geopolitické a geoeconomické postavenie Slovenska môže prestavba a dobudovanie dopravnej a telekomunikačnej siete zohrať významnú úlohu v jeho hospodarskom rozvoji a jej napojenie na európsku sieť umožní rozvoj cestovného ruchu, zabezpečenie medzinarodnej prepravy a priliv zahraničného kapitálu. Veľkú pozornosť budeme preto venovať rozvoju zaostalej dopravnej a spojovej infraštruktúry. Vláda dorieši presun kompetencií v tejto oblasti do pravomoci Slovenskej republiky, podporí prednostný rozvoj medzinarodných tras a kombinovanej dopravy v súlade s medzinarodnými dohodami a dohodami Európskeho spoločenstva.

Vo vodnej doprave budeme rozvíjať jej prepravné a prekladné kapacity. V nadväznosti na vytvorenie kanálu Ryn-Mohan-Dunaj pokračovať v rekonštrukcii nášho úseku Dunaja na hlbokovodnú dopravnú cestu a tiež pripravovať splavnosť dolného Váhu a dolnej Moravy.

V oblasti cestnej a mestskej hromadnej dopravy počítame so značným rozvojom konkurenčného prostredia podporou súkromného podnikania s cieľom znižovania dotačných nárokov voči štátnemu rozpočtu.

Vláda uváží návrh na vytvorenie národného leteckého dopravcu.

V oblasti telekomunikácií budeme pokračovať v rozpracovaných aktivitách budovania prekryvnej digitálnej siete, medzinarodných digitalných vysokokapacitných prenosových tras a poskytovania nových telekomunikačných služieb, ktoré su nevyhnutnym predpokladom pre zaradenie našich telekomunikácií do modernej európskej telekomunikačnej siete.

Ekologicky, ekonomicky a regionalne vyvážený rozvoj poľnohospodárstva, lesneho a vodneho hospodarstva považuje vlada za jednu z rozhodujúcich podmienok ďalšieho hospodárskeho a socialneho rozvoja Slovenska. Vlada má zamer postupne plne doriešiť vlastnicke vzťahy k poľnohospodárskej a lesnej pôde a k ostatnemu majetku pri zosuladení zaujmov vlastníkov a užívateľov a pri zabezpečení rovnocennosti všetkých podnikateľských foriem. So zamerom odstránenia právneho zneistenia hospodárenia na pôde vlada urychlene prehodnotí pôsobenie prijatých zákonov a bude iniciovať novelizáciu najmä zákona o uprave vlastnických vzťahov k pôde a inemu poľnohospodárskemu majetku, zákona o uprave majetkových vzťahov a vysporiadaní majetkových narokov v družstvach a zákona o lesoch. Osobitne bude dbať o riešenie socialnej rovnovahy a udržanie vidieckeho osídlenia v horších výrobných podmienkach horských a podhorských oblastí.

Dlhodobým cieľom slovenskej vlady v poľnohospodarstve je zabezpečenie potravinovej bezpečnosti Slovenska, postupne obnovenie a skvalitnenie dosiahnutého štandardu v spotrebe potravín. Vlada bude iniciovať prijatie zákona o potravinách, potravinového kodexu a ďalších právnych noriem súvisiacich s výrobou a ponukou kvalitných potravín. Na princípoch trhovej ekonomiky bude vyvíjať aktívnu politiku pri formovaní organizovaného trhu poľnohospodárskych výrobkov a potravín, pri rešpektovaní osobitosti hospodárenia na

póde. Pójde najma o uplatnenie moderných regulačných opatrení, pri tvorbe ktorých vyjdeme z prístupov vyspelych krajín.

Vlada bude uplatňovať diferencovanu a časove ohraničenú ochranu vnútorného trhu potravín a poľnohospodárskych výrobcov pred dovozom v súlade s prijatými medzinárodnými zavazkami. Aktívnu proexportnú politikou podporí vyhodne možnosti vývozu. Okamžité kroky vlády Slovenskej republiky budú smerovať k náprave cenových deformácií a nerovnováhy agrárneho trhu. Prvým zásadným krokom slovenskej vlády bude regulácia trhu s obilím z tohtoročnej urody. Vlada vypracuje dlhodobú koncepciu agrárnej a výživovej politiky, v zmysle ktorej bude postupovať už od hospodárskeho roku 1993/1994.

Zámerom vlády pri zveľaďovaní lesov Slovenska je podporovať rovnovážnosť produkčných a mimoprodukčných funkcií lesov, udržanie a zlepšovanie ekosystémov v jednotlivých regiónoch Slovenska. Vláda bude presadzovať obmedzovanie škodlivých činiteľov, ktoré v podstatnej miere ovplyvňujú zdravotný stav lesov na Slovensku a bude podporovať projekty na odstránenie škôd doteraz spôsobených na lesných porastoch. Svoju politiku zameria na účelné obhospodarovanie a ochranu lesov, vrátane racionálneho zabezpečenia verejnoprospešných funkcií, k čomu vytvorí primerané ekonomické predpoklady.

Vo vodnom hospodarstve bude vláda vytvárať podmienky na znižovanie znečisťovania a pokles vysokých strát pitnej vody, vyššie energetické využitie vôd, ekologickú ochranu územia, ochranu pred povodňami a pre rekreačno-športové využitie. Bude podporovať dokončenie rozostavaných zdrojov pitnej vody a stavbu nových v nedostatkových oblastiach.

Vláda považuje za spoločenskú prioritu vytváranie sociálne trhového mechanizmu, ktorého princípom je vzájomná previazanosť s procesom ekonomickej a socialnej transformácie spoločnosti. Prave odtrhnutosť týchto procesov viedla

k neumernému rastu nezamestnanosti, poklesu reálnej mzdy, rastu životných nakladov a rastu počtu osôb odkázaných na socialnu starostlivosť. Značná časť domacnosti je sociálne odkázaných a ich počet zatiaľ naďalej rastie. Je preto nevyhnutne posilniť ekonomickú a sociálnu suverenitu rodiny. Znamená to zvýšiť práva a zodpovednosť rodiny za jej fungovanie. Rovnako je však treba posilniť zodpovednosť každého občana za jeho vlastne ekonomické a sociálne postavenie.

Bezprostredným cieľom previazanosti ekonomickej a socialnej transformácie spoločnosti sa musí stať spomalenie a neskôr i zastavenie poklesu životnej úrovne obyvateľstva. Vláda stavia ako svoju hospodársku prioritu program tvorby nových pracovných príležitostí. Snahou bude zastavenie rastu nezamestnanosti a neskôr aj jej zníženie. Makroekonomická politika zamestnanosti tak bude vychádzať z reštrukturalizácie s prioritou vytvárania nových pracovných príležitostí, predovšetkým v regiónoch s najvyššou mierou nezamestnanosti. V záujme znižovania napatia na trhu práce budeme iniciovať programy verejných prác v oblasti technickej infraštruktúry. Chceme zmeniť systém doterajšieho pasívneho fungovania úradov práce na aktívny, prioritou ktoreho bude podnecovanie tvorby nových pracovných miest. Tieto miesta budú vytvárané najmä v rámci rozvoja malého a stredného podnikania, pracovných miest so skráteným pracovným úvazkom.

Účinnou daňovou politikou chceme najmä podporiť riešenie zamestnanosti mladých ľudí a občanov so sťaženým pracovným uplatnením. Pri tvorbe a obsadzovaní nových pracovných miest bude mať významnú úlohu hierarchia systému efektívneho vzdelávania a rekvifikácie nezamestnaných, ale aj zamestnancov pri prechode podnikov na nové výrobné programy.

Vplyv na zvýšenie kvality a účinnosti výkonu štátnej správy bude mať vytvorenie konkurenčného prostredia vznikom súkromných inštitúcií poskytujúcich služby zamestnanosti

najmä pri sprostredkovaní práce a vo vzdelavacích a rekvalifikačných aktivitách. Chceme vytvoriť podmienky na vybudovanie systému zabezpečovania služieb zamestnanosti na báze verejnoprávnej inštitúcie nezávislej od štátnych orgánov.

Pri realizácii štátnej mzdovej politiky bude vláda vychádzať zo vzajomného prepojenia pracovných príjmov s vývojom životných nákladov. Základom bude princíp kolektívneho vyjednávania a dohôd sociálnych partnerov. Do procesov vyjednávania na tripartitnej úrovni bude štát zasahovať iba celkovým usmerňovaním proporcionality mzdového vývoja tak, aby bol zabezpečený neinflačný priebeh a rešpektovaný vývoj spotrebiteľských cien a životných nákladov.

Vo sfére organizácii napojených na štátny rozpočet budú upravené pravidlá usmerňovania miezd. Cieľom bude umožniť primeraný rast miezd zrovnateľný s ostatnými sektormi národného hospodárstva. Na zabezpečenie príjmov kryjúcich minimálne životné potreby obyvateľstva sa budú dodržiavať primerané relácie medzi životným minimom, minimálnou mzdou a dôchodkom, ktorý je jediným zdrojom príjmu.

Sociálnu politiku vlády bude charakterizovať predovšetkým ústup od štátneho paternalizmu v sociálnej zodpovednosti. Základom tohoto postavenia sa stane systém sociálneho poistenia finančne odčlenený od štátneho rozpočtu. Bude zahŕňať povinné i dobrovoľné poistenie a pripoistenie tak, aby pre rodinu i jednotlivca otváral priestor vlastnej stratégie sociálnych istôt. Vo väzbe na nástroje politiky zamestnanosti sa tým vytvoria podmienky pre skorší a v súlade s pripravovanými zmenami sociálneho poistenia aj pre postupný odchod do starobného dôchodku na základe vlastného rozhodnutia občana.

V súvislosti s riešením otázok postavenia žien bude vláda iniciovať zahrnutie doby starostlivosti o deti v pred-

školskom veku do zápočtu odpracovaných rokov a upravu rodičovského príspevku na úroveň čistej minimálnej mzdy v súlade s populačnou politikou štátu. Vláda bude usilovať o zavedenie ďalších dní pracovného voľna s cieľom priblížiť sa k štandardu európskych demokratických krajín v tejto oblasti.

Uspokojovanie najzákladnejších sociálnych potrieb bude garantované prostredníctvom štátnej sociálnej podpory a sociálnej pomoci občanom, ktorých majetkové pomery to vyžadujú. Princípom sa stane adresnosť namiesto doterajšieho plošného prístupu. Štátna sociálna podpora bude pomáhať diferencovane a adresne kryť životné náklady vyvolané prítomnosťou tých členov rodín, ktorí nie sú zarobkovo činní, alebo situácie, na riešenie ktorej rodina vlastnými silami nestačí. Sociálna pomoc nahradzujúca súčasnú sociálnu starostlivosť bude poskytovaná na obdobných princípoch v prípade nedostatku alebo zlyhania vlastných zdrojov rodiny resp. v prípade neschopnosti tieto zdroje využívať. Na tomto základe sa bude výrazne zvyrazňovať pomoc rodinám s nízkymi príjmami. Celú sociálnu pomoc musia charakterizovať ľudsky dôstojné podmienky jej poskytovania a vysoká profesionalita sociálnych pracovníkov, ktorých treba pre túto prácu systematicky pripravovať. V celej oblasti sociálnej politiky sa bude dôsledne uplatňovať valorizačný mechanizmus odvíjajúci sa od permanentného sledovania vývoja životných nákladov a vývoja miezd.

Legislatívnymi a ekonomickými nástrojmi sa budú vytvárať aj podmienky pre zohľadnenie sociálnych aspektov v bytovej politike, vrátane ochrany práv nájomníkov.

Prí sociálnej pomoci starým a zdravotne postihnutým občanom pôjde o dosiahnutie výrazných zmien v rozvoji terénnych služieb a o humanizáciu podmienok v zariadeniach sociálnej starostlivosti a predovšetkým o väčšiu integráciu

tychto občanov s ich prirodzeným rodinným prostredím Vlada prijme opatrenia na komplexne zabezpečenie prav zdravotne postihnutých občanov. Vytvorila sa tým podmienky ich zdravotnej, socialnej a pracovnej rehabilitácie ako základneho predpokladu ich spoločenskej integrácie

Namiesto jednej, malo funkčnej štátnej socialnej siete budu vytvarane podmienky pre vznik systému navzajom previazaných sociálnych sietí statných i nestatných subjektov Socialna pomoc bude vyrazne decentralizovana, s vykonom az na obciach. Cieľom je čo najvacšie priblíženie sa občanovi a jeho problemom.

Socialne partnerstvo vlada poklada za jeden z princípov demokratickeho systému v oblasti pracovných vzťahov, ktorý účinne pomaha udržať socialny mier aj v zložitých situáciach. Preto bude vlada prehĺbovat spolupracu so socialnými partnermi - zamestnavateľskými organizáciami a odborami. Považujeme Radu hospodarskej a socialnej dohody za potrebný a užitočný organ, ktorý na princípe socialneho dialogu vecne pristupuje k riešeniu zásadných hospodarských a socialných otázok. Vlada bude podporovat procesy zdokonaľovania pracovnoprávných vzťahov, bude sa snažit presadzovat uplatnenie medzinarodných princípov participácie.

V oblasti zdravotníctva bude vlada vychadzat z naliehavej požiadavky zastavit zhoršovanie zdravotneho stavu obyvateľstva. Nastupena reforma zdravotníctva sa vyrazne spomalila, čo vyvolava značnú nespokojnosť občanov i zdravotníkov. Je potrebne nastupit cestu k obnove zdravia naroda dôsledným chapaním zdravia ako vyvaženej jednoty telesneho, duševneho a socialneho zdravia, viest občana k vedomiu vlastnej zodpovednosti za svoj zdravotny stav.

Slovensko patri medzi krajiny s prekonanou organizáciou zdravotníctva, nedostatočným a zastaralým technickým vybavením

nim. Doterajšiu odbornú úroveň sa dári udržiavať iba značným úsilím zdravotníkov. Vláda uskutoční ozdravujúce zmeny v tejto oblasti.

Vychádzajúc z princípu "zdravie pre všetkých" základným prvkom zdravotníckej politiky je poskytovanie zdravotníckej starostlivosti každému občanovi našej republiky podľa potrieb jeho zdravotného stavu financovanej na princípe povinného zdravotného poistenia, pričom zákonnú povinnosť pre ekonomicky nečinných obyvateľov bude hradit štát. Poistovací systém povedie k radikálnej zmene nielen vo financovaní zdravotníctva, ale zároveň pozitívne zasiahne do kvality lekárskeho pacienta.

Prvým zásadným krokom je realizácia poistovacieho systému. Bude završený vybudovaním regionálne pôsobiacej poisťovne s optimálnym pokrytím územia Slovenska. Regionálne poisťovne sa stanú samosprávnymi právnymi subjektami a spolu budú vytvárať celistvú verejnoprávnu finančnú inštitúciu. Tento prístup umožní decentralizáciu prostriedkov a ich optimálne využitie. Súbežne budeme podporovať vytvorenie systému zdravotného pripoistenia.

Druhým zásadným krokom reformy je odstátne časti zdravotníckych zariadení, zrovnoprávenie postavenia zdravotníckych zariadení súkromných, regionálnych, obecných, štátnych, charitatívnych, cirkevných a iných. Nevyhnutným predpokladom týchto krokov bude príprava a prijatie previazaných zákonov, ktoré vymedzia práva a povinnosti občana, zdravotníckeho zariadenia, zamestnávateľa a štátu.

Neutesnená situácia zdravotného stavu nášho obyvateľstva je dôsledkom nielen dlhodobého zanedbávaneho rozvoja zdravotníctva, ale odraza aj širokého komplexu nedostatočne riešených alebo neriešených celospoločenských problémov, ako sú životné prostredie, výživa, životospráva a podobne. Budu vypracovať

vane projekty, ktoré budú viesť k plneniu Narodneho programu podpory zdravia obyvateľstva vo všetkých súvislostiach s cieľom zvýšiť priemerný vek našich občanov a zvýšiť kvalitu ich zdravia.

Vlada bude usilovať o dobudovanie účinneho informačného systému o zdravotnom stave obyvateľstva, ktorý bude slúžiť na fungovanie prirodzených kontrolných mechanizmov a na riadenie štátnej zdravotníckej politiky.

Vzhľadom na nročnosť reformy zdravotníctva bude vlada presadzovať úzku spoluprácu rezortov na úrovni vlády, ministerstiev, stavovských organizácií, profesných združení a odborových zväzov.

Rozhodujúcim predpokladom duchovného rozvoja a hospodárskej prosperity našej spoločnosti je účinný program obnovy našej výchovno-vzdelávacej sústavy. Prvým zdrojom zmien pri jej obnove je uznanie plurality názorov a slobody myslenia za východisko všetkých obsahových zmien vo vzdelávaní pri výchove detí a mládeže. Základnou úlohou je zdokonalenie výuky predovšetkým na základných a stredných školách a prispôbenie jej obsahu duchovným potrebám súčasnej slovenskej spoločnosti a vývinovým trendom v Európe a v ostatnom vysoko civilizovanom svete.

Vlada bude podporovať aktivity všetkých fyzických a právnických osôb, ktoré bez ohľadu na politickú príslušnosť a presvedčenie prispievajú k produkcii nepolitických a neideologických inovácií obsahu vzdelávania a výchovných činností. Vlada bude preto vytvárať primerané podmienky pre existenciu štátnych, súkromných, cirkevných a alternatívnych slobodných škôl, pre rozvoj všeobecného vzdelávania zbaveného neprimeraného teoretizovania a encyklopedizmu. Posilniť sa musí činnosť učenia opierajúce sa o skusenostný svet žiaka a o interpretáciu sveta vychádzajúcu z jeho úrovne

poznania. Na obnovu hierarchie etických hodnôt vláda poklada za dôležité začleniť do systému výučby na základných a stredných školách povinnú etickú výchovu, a to na princípoch alternatívnej, výuky náboženstva alebo etiky.

Osobitnú pozornosť budeme venovať optimalizácii podmienok pre výchovu a vzdelávanie zdravotne postihnutých detí a mládeže, ktoré si vyžadujú zvýšenú špeciálnu starostlivosť.

Vláda si kladie za úlohu prispieť k zabezpečeniu pokojného pracovného ovzdušia na školách personálnou politikou, ktorej jediným kritériom sa stane odbornosť a mravná bezúhonnosť.

Vláda si je vedomá priority obsahových zmien nad štruktúrnymi. Bude podporovať projekty smerujúce k vzniku alternatívnych učebných textov. Uznávajúc možnosť voľby rôznych ciest realizácie práva na vzdelanie vláda sa zároveň zasadí o intenzívne rozpracovanie vzdelávacích štandardov jednotlivých druhov a typov škôl a vytvorí program školskej sústavy Slovenskej republiky zodpovedajúci medzinarodnej úrovni. Vláda vytvorí predpoklady pre maximálnu variabilitu a prechodnosť školskej sústavy. Vláda sa bude tiež zaoberať o obnovenie malotriedných základných škôl v obciach.

Dôležitým zdrojom zmien pri obnove školstva budú impulzy vyplývajúce z transformácie ekonomiky a meniaceho sa trhu práce. Preto vláda ďalej rozvinie začatý proces reštrukturalizácie študijných a učebných odborov stredných odborných učilišť a stredných odborných škôl a sústavy škôl tak, aby zodpovedali potrebám trhu práce jednotlivých regiónov. Komplexne budeme riešiť problematiku učňovského školstva.

V školstve na národnostne zmiešanom území vláda vytvorí podmienky pre dôkladné osvojenie slovenského jazyka ako

štátneho jazyka vo všetkých druhoch a typoch škôl a súčasne bude zabezpečovať vzdelávanie v materinskom jazyku národnosti a etnických skupín.

V oblasti vysokoškolského školstva bude vláda naďalej pokračovať v transformácii súčasného systému vysokoškolského vzdelávania na systém otvorený, flexibilný a umožňujúci širší prístup k diferencovanému vyššiemu stupňu vzdelávania. Osobitnú pozornosť bude venovať vzniku vysokoškolského neuniverzitného typu a postgraduálnemu štúdiu, ako aj rozvoju súkromného školstva.

Vláda vytvorí podmienky pre zvyšovanie kvalifikácie mladých ľudí formou štúdia, rekvalifikácie, stáží v zahraničí, najmä pre potreby zahraničných služieb, financníctva a managementu. Na stredoskolskom a vysokoskolskom stupni školskej sústavy sa v súčinnosti s mimoskolskými inštitúciami vytvoria predpoklady pre vznik uceleného systému celoživotného vzdelávania.

Za súčasť harmonizácie života občanov a upevňovania ich telesného a duševného zdravia vláda pokladá šport, telesnú výchovu a turistiku. Na ich rozvoj bude vytvárať legislatívne, ekonomické a inštitucionálne podmienky, a to aj vo vrcholovom športe, ktorý zabezpečuje reprezentáciu Slovenska vo svete. Podpora všetkých foriem telesnej kultúry by mala byť aj zo strany obcí, miest a občianskych združení.

Vláda bude dôsledne uplatňovať a rozvíjať systematické opatrenia v oblasti štátnej politiky vo vzťahu k mládeži predstavujúcej súhrn štátnych činností v prospech mládeže, na jej ochranu, podporu a zlepšenie jej životných podmienok. Starostlivosť štátu o mládež bude legislatívne kodifikovať v návrhu zákona o ochrane a podpore detí a mládeže, v návrhu zákona o fonde mládeže a upravou výkonu štátnej správy v podmienkach regiónov miest a obcí.

Vedu a techniku považá vláda za významného činiteľa úrovne poznania rozvoja spoločnosti, za podmienku technického pokroku a rozvoja domáceho priemyslu. Vychádzkom pre rozvoj vedy na Slovensku je sloboda vedeckého badania a jeho nezávislosť od ideológií. Vo výskume budeme podporovať súťaživosť, k čomu sa využije aj zdokonalený systém grantov. Vláda bude podporovať rozvoj vedy s dôrazom na konkrétne programy a vytvárať finančné a organizačné predpoklady na prepojenie výskumnej, vývojovej a vzdelávacej činnosti v ustavoch akadémie vied, na vysokých školách, vo výskumných ustavoch, v hospodárskych a ďalších organizáciách.

Vláda sa hlási k obnove našich pôvodných duchovných a kultúrnych princípov, k cyrilometodským tradíciám vychádzajúcim z mravných zásad kresťanstva a civilizačných hodnôt európskej kultúry, k ich organizačnému začleneniu do hodnotového systému modernej demokratickej spoločnosti. Základným princípom kultúry je sloboda zabezpečujúca prienik kultúrneho bohatstva iných národov do nášho prostredia, zároveň prezentovanie slovenskej kultúry a umenia a kultúry a umenia národnostných menšín vo svete. Nezástúpiteľne miesto na formovaní povedomia slovenskej svojbytnosti u nás i vo svete má naša najstaršia národná a kultúrna ustanovizeň Matica slovenská. Vláda bude jej činnosť všemožne podporovať. Vláda bude iniciovať zriadenie nestatnej organizácie napríklad vo forme nadácie pri Matici slovenskej, ktorá by pri podpore štátu a zákonných fondov pôsobila na zjednocovanie Slovákov vo svete i v oblastiach nepokrytých našimi zastupiteľskými úradmi. /Potlesk./

Vláda bude rozvíjať a zapájať kultúru Slovenska do oblasti medzinárodných vzťahov, do európskych, najmä stredoeurópskych integračných procesov. Bude sa usilovať o účasť na medzinárodných systémoch zabezpečujúcich rešpektovanie ľudských práv, práv národnostných menšín a etnických skupín,

podporovat paritne alebo subezne zastupovanie Slovenskej republiky v zahraničných vzťahoch a v medzinarodných organizaciach. Vlada bude budovat nove informacne prostredie, ktore zabezpečí informovanost o kulturnom diani a kulturnom dedicstve do vnutra slovenskeho spolocenstva aj navonok.

Budeme vytvarat podmienky pre prepojenie jednotlivych zložiek umenia v sučinnosti tvorcov z rozlicnych odvetvi umenia a podporovat najma povodnu tvorbu vo všetkych odvetviach umenia. Pre spičkovie umenie a jeho tvorcov sa budu vytvarat co možno najlepšie tvorive podmienky. Vlada sa bude snažit o zachranu a ochranu kulturneho dedicstva. Pozornost bude venovat starostlivosti o kulturne pamiatky. Bude vytvarat system ochrany movitych kulturnych pamiatok a umeleckych predmetov. Vynalozi usilie, aby sa na Slovensko zo zahraničia vratili umelecke diela, ktore boli z našho uzemia nezakonke vyvezene.

Pozornost sa bude venovat aj miestnej kulture, rozvoju zakladnych ohniviek kulturnej a umelekej aktivity naroda, budovanie fungujuceho systemu kniznic, muzei, galerii a ochotnickej činnosti.

Obohatenie narodneho kulturneho fondu bude vznik syntetickych encyklopedickych diel v jednotlivych odvetviach slovenskej kultury.

Na financne zabezpečenie kulturnej politiky sa využije aj fond Pro Slovakia a bude sa podporovat system nadacii a sponzoringu. Vlada bude riesit problemy kniznej kultury a jej distribucie, slovenskej kinematografie, podpory odbornych periodik a dostavby Slovenskeho narodneho divadla.

V informacnej politike a v politike medii masovej komunikacie chceme podniknit vytvorenie podmienok na nezavislost informačnych a masovokomunikačnych prostriedkov. Zakladom

musí byť zákon o masovokomunikačných prostriedkoch, ktorý vymedzí právny priestor slobodnej, nezávislej novinárskej tvorby a práva občanov na šírenie pravdivých informácií a dotvaranie priestoru na výkon tohto práva. Zároveň chceme dovrieť proces legislatívnej podpory budovania verejnoprávných mediálnych inštitúcií podľa medzinarodných právnych noriem a odporučaní Európskych spoločností. Rozhlas a televízia musia prejsť v plnom rozsahu do pôsobnosti narodných republík.

Vláda bude dôsledne rešpektovať právo opozície na slobodné šírenie informácií a využívať prostriedky masovej komunikácie na konštruktívny dialóg so všetkými, ktorí majú záujem na rozkvetení Slovenska.

Pokladáme za potrebné iniciovať získavanie a spracovanie ekonomických informácií pre potreby podnikania na Slovensku.

Vytvoríme podmienky na to, aby sa vo svete vytvaral pravdivý, neskreslený obraz Slovenska a jeho obyvateľov. Na tento účel zabezpečíme vysielanie rozhlasových informácií do cudziny zo Slovenska. Poskytneme zahraničným novinárom akreditovaným v našej republike priestor pre ničím nehatené získavanie informácií o našej krajine.

Za súčasť občianskej spoločnosti ako rovnocenného partnera Slovákov pokladáme príslušníkov narodnostných menšín. Vláda zabezpečí slobodný, nehatený rozvoj narodnostných menšín, rozvoj ich narodnostnej a etnickej osobitosti, ich jazykovej kultúry a vzdelanosti. Prírodnou súčasťou narodnostnej politiky vlády bude rešpektovanie práv občanov republiky bez ohľadu na ich narodnú, národnostnú a etnickú príslušnosť.

V otázke národnostných menšín a etnických skupín budeme vychádzať z úrovne medzinarodných dohôd o problematike národnostných menšín. Sučasťou nášho usilia bude podpora Slovákov tvoriacich národnostne menšiny v iných štátoch a úsilie o uzatvaranie takých dohôd, ktore by pre nich v týchto štátoch zabezpečili rovnake prava a možnosti rozvoja. Zdôrazňujeme však, že z vysokej úrovne starostlivosti o príslušníkov národnostných menšín na Slovensku nič nezľavíme a nepodmieňujeme ju okamžitými recipročnými opatreniami v oblasti starostlivosti o národnostnú menšinu Slovákov na územi iných štátov.

Uvedomujeme si minulú i terajšiu ulohu cirkvi pri udržiavaní narodneho povedomia Slovákov. S vďakou prijímame a rešpektujeme rozhodnutie Svätej stolice o zriadení samostatnej slovenskej cirkevnej provincie posilňujúcej sebavedomie a sebaurčujúce pravo slovenskeho naroda. Budeme prispievať k rozvoju rímskokatolíckej, greckokatolíckej, pravoslávnej, evanjelickej, židovskej a ďalších cirkví, ako aj k slobodnému rozvoju týchto komunit. Vlada sa hlasi k povinnosti nájsť korektné riešenie vzťahu štátu a cirkvi s usilím dospieť k dohode a porozumeniu aj v oblastiach majetkových nárokov cirkvi a k zvýšeniu zástoja cirkvi v duchovnom živote slovenskej spoločnosti. Podporujeme ekumenicke iniciatívy, chápeme činnosť cirkví, vrátane ich rozširujúceho sa vplyvu v oblasti školstva ako pozitivum, ako predpoklad duchovnej obnovy a plnohodnotného života Slovákov, ako aj príslušníkov národnostných menšín.

Postavenie Slovenskej republiky si vyžiada, aby jej štátne orgány prevzali ochranu štátnej hranice Slovenskej republiky, spravodajskú ochranu dôležitých štátnych záujmov a zabezpečovanie informácií potrebných pre rozhodovanie vrcholných štátnych orgánov Slovenskej republiky.

Vláda bude podporovať a presadzovať proces odzbrojovania v Európe i vo svete. Bude nepretržite sledovať dokončenie redislokácie vojsk česko-slovenskej armády na princípe rovnomerneho rozdelenia všetkých druhov vojsk a špeciálnych vojsk. Bude usilovať o zmenu organizačných štruktúr armády, profesionalizáciu vybraných funkcií česko-slovenskej armády, skrátenie vojenskej základnej služby, o zabezpečenie ochrany obyvateľstva a majetku pretvoreným systémom civilnej obrany, kde bude presadzovať jej riadenie vládou Slovenskej republiky.

Vláda považuje za bezpodmienečne nutne vypracovať a uskutočniť rozsiahly a dlhodobý program boja proti zločinnosti, ktorá ohrozuje individuálnu aj spoločenskú slobodu. Zastavenie rastu zločinnosti a jej zníženie chapeme ako jeden zo základných prvkov stabilizácie spoločnosti. Budeme sa zasadzovať za to, aby sa čelilo korupcii, ktorá ohrozuje priebeh a výsledky premeny našej spoločnosti. V tejto súvislosti venujeme mimoriadnu pozornosť otázkam polície, sudníctva a kontroly.

Na useku ochrany majetku a oprávnených záujmov občanov je potrebné zvýšiť dôraz na chápanie postavenia polície ako služby občanom, ktorej ulohou je predovšetkým zabezpečiť bezpečnosť pre všetkých obyvateľov i návštevníkov Slovenskej republiky. Zároveň sa zameriame i na tie oblasti, kde nie je síce bezprostredne ohrozený záujem občana ako individua, ale záujem spoločnosti ako celku. So všetkou vážnosťou a raziaciou bude potrebné zamedziť nastupu organizovaného zločinu v Slovenskej republike. V rámci boja proti zahraničnému transferu drog, medzinárodnej zločinnosti a terorizmu rozvíjame spoluprácu s Interpolom a inými medzinárodnými organizáciami.

Vláda bude pokračovať v reforme Policajného zboru Slovenskej republiky s cieľom vytvoriť modernu efektívnu štruk-

туру policajneho aparatu so stabilizovanim, vysoko profesionalnym personalnym obsadenim a rozvijat preventivnu činnosť s cieľom stanoviť konkrétne zodpovednosti za organizáciu a rozvoj prevencie na úrovni vlády, ústredných štátnych orgánov, uzemných celkov i obcí. Vláda vynaloží usilie na začlenenie Policajneho zboru Slovenskej republiky do medzinárodnej policajnej spolupráce. Vláda vyvinie usilie na podstatné skvalitnenie materiálno-technickej základne policie, doplnenie stavov Policajneho zboru Slovenskej republiky, na zvýšenie právnych a sociálnych istôt a zdravotnickej starostlivosti o policajtov na úroveň európskeho standardu.

Vláda uplatní legislatívne a organizačné predpoklady pre dosledné plnenie úloh na useku požiarna j ochrany.

Ochrana prav a slobod občanov je jedným zo základných atributov demokratickeho právneho statu

Opravnenu nespokojnosť občanov s rastucimi prejavmi kriminality a iných foriem porušovania zákonov chceme riešiť podporou a upevňovaním autority nezávislých sudov a nezáujatostou sudcov V súvislosti s tým ako trvalú požiadavku budeme zabezpečovať dôsledne uplatňovanie narokov na občiansku bezuhonnosť, vysokú profesionalnú pripravenosť a mravnú úroveň sudcov a vytvárať podmienky pre posilnenie ich spoločenského postavenia.

Vláda bude dbať o dosledné rešpektovanie prezumpcie nevin y a prezumpcie statočnosti občanov a uplatňovať Listinu občianskych prav a slobod. Budeme vytvárať nevyhnutné organizačné, personalne a materialne podmienky pre plynulé rozhodovanie sudov v občianskom sudnom konaní, aby sa poskytla účinná ochrana v rodinno-právnych veciach, pri ochrane majetkových prav fyzických i právnických osôb, pre racionalizáciu rozhodovania sudov o obchodných veciach. Vláda vykona opatrenia súvisiace so zrušením statneho notarstva a vytvo-

rením inštitúcie notára ako nezávislého úradníka povereného štátom vo svojom mene vykonávať zákonom zverenu činnosť na báze sukromného podnikania.

Zabezpečíme legislatívne i organizačne zdokonalenie vazenského systému, zákona o výkone vazby a zákona o výkone trestu. Budeme dbať o zvýšenie účinnosti práce Zboru vazenskej a justičnej stráže.

Vytváranie kontrolného systému Slovenskej republiky bude vychádzať zo súčasných a novovznikajúcich spoločensko-ekonomických podmienok, ako aj z linie, metód a princípov budovania nezávislých kontrolných orgánov v zmysle Límskej deklarácie. Rozhodujúcou úlohou vlády v tejto oblasti bude v nasledujúcom období zriadenie nového najvyššieho kontrolného orgánu s osobitným postavením v systéme štátnych orgánov Slovenskej republiky zakotvenom v Ústave Slovenskej republiky, nezávisleho na vlade, jej orgánoch a ústredných orgánoch štátnej správy. Činnosť najvyššieho kontrolného orgánu Slovenskej republiky bude zameraná na kontrolu hospodarenia Slovenskej republiky z hľadiska zákonnosti, účelnosti, hospodarnosti a efektívnosti.

Na zabezpečenie štátnej kontroly v oblasti štátnej správy sa zriadi kontrolný orgán pri vlade Slovenskej republiky. Jeho úlohou bude podľa osobitných predpisov kontrolovať najmä plnenie úloh štátnej správy, vybavovanie sťažností, petícií, koordinácia kontrolnej činnosti orgánov štátnej správy, inšpekcia dozoru, poskytovanie metodologickej pomoci orgánom štátnej správy a samosprávy v oblasti kontrolnej činnosti.

Vlada sa zasadzuje za demokratický právny štát založený na politickej a ekonomickej pluralite, na základných sociálnych istotách, humanizme a porozumení, narodnostnej, etnic-

kej a náboženskej tolerancii. Vlada bude upevňovať parlamentnú demokraciu s pomerným volebným systémom, v ktorom sa bude rozširovať priestor pre priamu demokraciu.

Vláda podpori uzemnu decentralizáciu riadenia spoločnosti. Každé spoločenstvo - združenie, obec, mesto, či región má mať právo na slobodnú samosprávu v prospech ľudí. Podporíme prijatie zákona o územnom a spravnom členení Slovenskej republiky, ktorý pomôže presadiť racionalny systém štátnej správy, skvalitniť plnenie jej funkcií v prospech obyvateľstva a zároveň posilni samosprávu regionov, miest, obcí a združenia občanov. V rámci podpory miestnej demokracie bude presadzovať decentralizáciu finančných zdrojov a posilnenie finančnej základne miest a obcí. Prejavom demokracie v obciach je účasť občanov na rozhodovaní o zásadných otázkach rozvoja obcí a regiónov. Vlada podporí, aby za správu vecí verejných zodpovedali volení predstavitelia miest a obcí občanovi, ktorý ich volil. V rámci finančného hospodarenia miest a obcí budeme presadzovať vytvorenie vyrovňavacieho mechanizmu rozpočtov tak, aby boli vytvorené adekvátne podmienky pre život obyvateľov obcí, miest a regiónov.

V legislatívnej oblasti budeme podporovať vytvorenie ústavných právnych predpokladov pre miestnu samosprávu a ratifikáciou Európskej charty miestnej samosprávy.

Vlada podpori opatrenia smerujúce ku skvalitnejšiemu prácu štátneho aparátu, jeho odbyrokratizovaniu a k zabráneniu kormpovania štátnych zamestnancov a pracovníkov štátnej správy. Podporíme zavedenie inštitútu štátnej služby, do ktorej budú ľudia vyberaní prísne podľa odbornosti.

Naša vlada sa zavazuje byť vladou dynamickou a zároveň demokratickou. Vlada bude pracovať na princípoch moderného riadenia s využívaním širokeho spektra odborných poradných

organov. Považujeme za nevyhnutné udržiavať dialóg s občanmi, vytvárať systém spätých vzťahov, na základe ktorých budeme mať pružné, pragmatiké, ale aj citlivo reagovať na vývoj spoločnosti.

Vlada vyslovuje presvedčenie, že väčšina občanov prijme predkladané programové vyhlásenie za svoje. Vlada volá všetkých občanov Slovenskej republiky k aktívnej spolupráci pri realizácii tohto programu a tým aj vás, vážené dámy, vážení páni poslanci, i z opozičných strán.

Spojme v mene budúcnosti Slovenska svoje sily, zapojme starostlivosť, úctnosť a tvorivosť našich obyvateľov, aby sme spoločne účelnou a usilovnou prácou dospeli k úspechu a Európa a svet mohli konštatovať - áno, Slovensko to dokázalo, a aby sme všetci, ktorí v tejto miestnosti sme, za štyri roky mohli tiež konštatovať - áno, spoločne sme to dokázali. V mene toho vás prosím o vyslovenie dôvery vlade.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda SNR I. Gašparovič:

Ďakujem panovi Mečiarovi, predsedovi vlády Slovenskej republiky, za jeho vystúpenie.

Vážene pani poslankyne, páni poslanci,

bola vám rozdána spravodajská správa, vrátane príloh a návrhu uznesenia. Máte to pred sebou ako tlač Slovenskej národnej rady číslo 17a. Prosím by som spoločného spravodajcu pána poslanca Hvezdoňa Kočtucha, aby podal informáciu o prerokovaní programového vyhlásenia vo výboroch Slovenskej národnej rady.

Poslanec H. Kočtuch:

Váženy pan predseda,
váženy pan premier,
vážena vláda,
vážena Slovenska narodna rada,
ctení hostia,

devať výborov prerokovalo Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. Devať výborov programové vyhlásenie vzalo na vedomie, sedem výborov súhlasilo s programovým vyhlásením a štyri výbory priamo navrhli vysloviť vláde dôveru. To po prve.

Po druhe - k programovému vyhláseniu vlády za tých devať výborov sa zhromaždilo dovedna 97 pripomienok, z toho 17 koncepčných k celku programového vyhlásenia, 28 koncepčných pripomienok k 16 pasážam programového vyhlásenia a 52 štýlisticko-korekčných pripomienok. Odporúčam v mene gestorského výboru, aby sme štýlisticke spresňujúce pripomienky vzali na vedomie a nezapodievali sa nimi, nahrali sa o slovíčka.

Pokiaľ ide o koncepčné pripomienky, možno ich rozdeliť do štyroch skupín. Výbory konštatujú status quo, diskutujú zelateľný stav a uvažujú o tom, ako sa dostať z dnešného stavu do stavu želateľného, a to z hľadiska vecného, z hľadiska funkčného, z hľadiska organizačno-inštitucionálneho a z hľadiska legislatívneho. Sustredím sa, ak dovolíte, na rámec spravy, ktoru máte písomne pripravenú v laviciach, na rámec uznesenia, ktore máte taktiež písomne pripravené, a zamieriam sa na kľúčové otázky, ktore prerokovali výbory.

Výbory oceňujú razantnosť cieľov programového vyhlásenia. Nazdávajú sa však, že prostriedky k týmto cieľom bolo by treba lepšie konkretizovať, plastickejšie parametrizovať.

Vybory veľmi reálne zvažujú dnešnú situáciu v kontexte programového vyhlásenia federálnej vlády, o ktorom boli zo-
vrubne informované z hľadiska dohody medzi ODS a HZDS, aj
uvažujú o zmysle a duchu vyhlásenia českej vlády, a z tohto
hľadiska navrhujú alebo navrhovali, zvažujúc pre a proti, či
by programové vyhlásenie nemalo byť variantné, v prvom rade,
či by programové vyhlásenie nemalo pozostávať z dvoch etáp.
Prvá etapa do 31. 12. 1992, keď vlastne budú pôsobiť rozpoč-
tové pravidlá, všetky legislatívne opatrenia, ktoré tu sú,
ale počínajúc 1. 1. 1993 bude pôsobiť celkom iný stav. To
znamená každý za svoje, napríklad nové rozpočtové pravidlá
a všetky tieto veci, ktoré súvisia, ktoré treba vykonať
v daňovej, rozpočtovej, finančnej, menovej, a tak ďalej
oblasti.

Výbory uvažovali, či teda programové vyhlásenie vlády
nemalo inu alternatívu, či sa napríklad nemohlo rozpracovať
podľa trhových subjektov, z hľadiska občana, z hľadiska do-
mácnosti, z hľadiska podnikov, regionov, z hľadiska štátu
a z hľadiska zahraničia, teda brať do úvahy skôr dôraz na
trhové subjekty, ako odvetvový prístup. Zvažovali sa pre
a proti a niektoré návrhy máte sformulované v uzneseniach.

Gestorský národohospodarský a rozpočtový výbor si ob-
jednal dve expertízy, aby hlbšie prenikol do problémov
programového vyhlásenia - jednu z Ekonomickej univerzity
prednesenú profesorom Baranikom k otázkam hospodárskej poli-
tiky Slovenska, druhú z Ústavu ekonomických teórií Sloven-
skej akadémie vied prednesenú vedeckým pracovníkom Ing. Pet-
rom Stanekom "Plusy a mínusy slovenskej ekonomiky".

Z hľadiska koncepčných pripomienok som rád, že pan pre-
miér podčiarkol naliehavosť zostavenia analýzy, rozboru sta-
vu slovenskej ekonomiky za prvý polrok, doplnili by sme
- s predikciou na druhý polrok. Radi by sme doplnili, aby
vláda rozpracovala stav rozpočtového hospodárenia, vrátane

spôsobu ako uzavrieť zaverecný účet za rok 1991, a aby v rozpočtovom hospodarení presla na novú metodiku a techniku rozpočtu Slovenskej republiky, z ktorej bude veľmi dobre vidno nielen rozpočet Slovenskej republiky vcelku, ale aj súhrn rozpočtov regionov a súhrn lokálnych rozpočtov jednotlivých obcí a miest. To je v súlade s programovým vyhlásením vlády, ktoré usiluje o dôstojný život občana a obce. Dostojný život občana a obce musí mať svoje ekonomické zázemie. Súhrn rozpočtov obcí a miest musí mať ďaleko väčšiu ekonomickú váhu, podobne súhrn rozpočtov regionov, ako má nateraz. Teda odporúčame decentralizačný prúd, kde sa bude rozhodovať so znalosťou vecí na tej úrovni, na ktorej sa potreby dajú najlepším spôsobom riešiť a pokrývať.

Z hľadiska legislatívneho sa koncepčne pripomienky týkajú štyroch oblastí. Po prvé - predloženia legislatívneho systému vlády, po druhé - predloženia legislatívneho programu vlády, po tretie - veľkú pozornosť treba venovať kvalite a zneniu Ústavy Slovenskej republiky a po štvrté - niektoré výbory, napríklad výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru navrhuje jedenást legislatívnych úprav v jedenástich zákonoch.

Rozné výbory prerokovali túto správu s rôznou hĺbkou. Niektoré prerokovali - da sa povedať - len korekčno-stylistické úpravy, niektoré, napríklad výbor pre životné prostredie, sa zapodievali koncepčnými otázkami, iné výbory, a tých bola prevažujúca časť, sa venovali aj koncepčným pripomienkam, ale aj stylistickým úpravám. Da sa povedať, že výbory postupovali v rámci daných možností k prerokovaniu programového vyhlásenia vlády seriózne. Chcel by som im za to poďakovať.

Prosím, aby naša diskusia sa už nevracala k spravodajskej správe, ktorú máte písomne, ale aby sa koncentrovala na návrh uznesenia Slovenskej národnej rady, ktorý sme zoskupili

li do šiestich oblastí. V prvej oblasti berieme programové vyhlásenie s pripomienkami na vedomie. V druhej oblasti konštatujeme a vyjadrujeme odhodlanie podporovať vládu pri skvalitňovaní, prehĺbovaní programového vyhlásenia podľa meniacich sa podmienok. V tretej oblasti odporúčame iste návrhy zapracovať do programového vyhlásenia vlády alebo do iných vladných materialov. Vo štvrtej oblasti navrhujeme, požadujeme niektoré vladne akty, ktoré bude Slovenská národná rada kontrolovať. Potom ukladame Slovenskej národnej rade spracovanie napríklad legislatívneho programu, atď. Máte to v uznesení, nebudem to čítať. Až potom schvaľujeme programové vyhlásenie vcelku a konečne odporúčame Slovenskej národnej rade vysloviť vlade Slovenskej republiky dôveru.

To je zhruba všetko. Rad by som pripomenul, že okrem mojej spravodajskej funkcie chcel by som v diskusii k programovému vyhláseniu vystúpiť ako poslanec.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda SNR I. Gašparovič:

Ďakujem pánovi poslancovi Kočtuchovi. Teraz, vážené panie poslankyne, pani poslanci, vyhlasujem 35-minutovú prestávku s tým, že prosím členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady a členov slovenskej vlády, aby prišli do prijímacieho salonika predsedu Slovenskej národnej rady, kde sa zoznamíme s konzularným zborom Slovenskej republiky.

/Po prestávke./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss.

Vážené panie poslankyne,
vážení páni poslanci,
ctení členovia vlády,

prosim, aby sme si zasadli na miesta a mohli sme pokračovať v rokovaní.

Môžeme začať rozpravu k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky. Skôr, ako otvorím rozpravu, odporúčam, aby sme zvolili komisiu, ktorá dopracuje návrh na uznesenie k tomuto bodu programu na základe výsledkov rozpravy a po ukončení rozpravy ho predloží na schválenie Slovenskej národnej rade. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady odporúča za predsedu komisie podpredsedu Slovenskej národnej rady Augustína Mariana Husku a za členov komisie zástupcu každého poslaneckého klubu. Poslanecké kluby navrhujú za členov komisie nasledujúcich poslancov: HZDS pana Hvezdona Kočtucha, Strana demokratickej ľavice pana Juraja Plesníka, Slovenska národná strana pána Mariana Vrabca, Kresťansko-demokraticke hnutie pana Mikulaša Dzurindu, Hnutie Spolužitie pani Editu Bauerovú a Maďarske kresťansko-demokraticke hnutie pana Pavla Farkasa.

Panie poslankyne, páni poslanci, ma niekto iný návrh?

/Nikto./

Ak nie, dávam hlasovať.

Prosim, aby sme sa zaprezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

/Prezentovalo sa 113 poslancov./

Konštatujem, že Slovenská národná rada je uznášaniaschopna. Zaprezentovalo sa 113 poslancov.

Kto je za návrh, nech stlačí tlačidlo.

/Za návrh hlasovalo 111 poslancov./

Kto je proti?

/Nikto./

Kto sa zdržal hlasovania?

/Hlasovania sa zdržali 2 poslanci./

Konštatujem, že hlasovania sa zdržali 2 poslanci, ale bolo tam chybne hlasovanie.

Zisťujem, že sme schválili komisiu na dopracovanie návrhu uznesenia Slovenskej národnej rady k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky.

Prosím, aby ste svoje pripomienky odovzdávali členom komisie alebo jej predsedovi. Komisia bude pracovať v Modrom salóne.

Otvaram rozpravu k prvemu bodu programu - k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky. Do rozpravy sa zatiaľ písomne prihlásilo 15 pánov poslancov. Ako prvému dávam slovo pánovi Ladislavovi Ballekovi za Stranu demokratickej ľavice. Vzhľadom na skutočnosť, že naše rokovanie prenáša televízia, poprosil by som pánov poslancov, aby aj v prípade faktických pripomienok prišli k hlavnému mikrofónu, a aby sa všetci pani poslanci a panie poslankyne predstavili, keď predstúpia pred mikrofón. Príspeje to aj k nášmu rýchlejšiemu vzajomnému spoznaniu. Ďakujem.

Prosím pana poslanca Balleka.

Poslanec L. Ballek:

Panie a páni,

s prihliadnutím na náš čas a mravný stav uvediem sa textom, do ktorého sa nepremieta len čítanie programového vyhlásenia vlády, ale aj stupeň môjho občianskeho znepokojenia. V zmysle odkazu muža, ktorého nazývame prvým Európanom, sa toto znepokojenie popri našich dnešných starostiach väčšmi dotyka tých, ktoré na nás môžu doľahnúť už zajtra. Najskôr však jedno želanie každému osve. Ako spomína predvojnovy český intelektuál, ktorý neskôr zahynie v slovenských horách, v Paríži blízko Národného zhromaždenia natrafíte na kaviareň a v nej na kresla opatrené menovkami nesmrteľných. Ak pristúpite k jednému z nich a spytate sa obsluhy, či je voľné, dôstojne odpovie: Áno, nech sa pači, pán poslanec Marat dnes nepríde. Želam tu všetkým, aby nadobudli rovnako nadčasový význam, aby aj naše užitočné veci trvali, keďže, žiaľ, prave ony bývajú v našich krajoch najsmrteľnejšími.

"A za stôl si zasadne pravda môjho ľudu", hovorí básnik v speve o mužovi z čias, keď osou slovenskej politiky bola jeho valaška a mužov osud, vzdor a čin mierou všetkých našich možností aj slobôd. Sám básnik hovorí o tom v dobe, v ktorej z romantických oduševnení povstalo len toľko poriadku, že ho musel usporiadať meč. Osou dnešnej politiky je ekonomika a vo svojich ziskoch predčila valašku i meč, napokon, ona dnes určuje aj význam a povahu stola, za ktorý zasadne pravda básnikovho ľudu. Ak bude, dajbože, aj náš, a plný aj darov, musíme uhladiť aj zuhladiť našu etiku.

Ako spoločnosť žijeme a zapasíme najmä s dvomi problémami - ekonomickým a mravným. Ocítli sme sa vo svete praktickej múdrosti, financií, obchodu, spolupráce založenej predovšetkým na korektných vzťahoch, a cítime, že ak v ňom

máme obstať a byť rovni medzi rovnými, musíme naše myslenie vyslobodiť zo zovretia všetkých nemenných systemov a dogiem. Konáme ako myslíme, tvoríme spravidla len tak, ako sme si to najskôr predstavili a premysleli. Ešte v školských rokoch našich otcov bola tato krajina - povedané F. X. Šaldom - v postavení vdovy po duchu. Už ňou nie je. A pripomeňme si, že aj vďaka existencii česko-slovenskeho duchovného dvojdomu. Kultúra - myslím umenie, veda, filozofia - žije z podnetov, nevyžíja z konfrontácií, vyspieva tvorivými premenami, súvislym radom krokov, úsilím samu seba prevýšiť. Aj v zmysle tejto prirodzenej postupnosti vývoja všetkého živého mali by sme teraz ako občania najšť uspokojenie vo voľnej federácii. Krok navyše by mohol značiť menej a menej.

Prí všetkých cnostiach, ake si sami na sebe vážime, nezažili sme si ešte na pragmaticku ďalekozrakosť hoci hadrianskeho Ríma alebo na trpezlivosť starej Ázie. Ta mala k nedočkavosti tento postoj: vidí vajce a už by chcel kohúta. Ani budovanie štátu, ktorý - povedane Cicerom - musí byť zriadený tak, aby bolo večny, nie je vecou len jednej generácie, tým menej parlamentu jedného obdobia či vlády. Po tisícročia trvajúcim usilím zväčšiť prirodzené rozmery nášho tela, a nadržástlo nam od dna oceanov po hranice slnečnej galaxie, usilujeme sa takto znásobiť aj dimenzie nášho ducha. Stáva sa totiž jedinou výrobnou silou a sam život myslením. Oduševnenie, ako si to často pripomínáme, prispieva k originalite myslenia, samo však nemyslí, a vaše v našich časoch su nezastupiteľne užitočné už len pri tvorbe podoby budúcej generácie.

Už sa povedalo, že naša prítomnosť nemusí ešte v sebe obsahovať zárodok budúcnosti a že nijake naše rozhodnutie - dnes inak každé viazane na konflikty - nemožno overiť za hranicami prítomnosti. Prítomnosť spoločnosť nemôže byť laboratóriom voluntaristov. Keďže nijaký z našich liekov na ozdravenie spoločnosti nema okamžitú účinnosť či účinky jedu, ča-

ká nás len hľadanie, vrátane všetkých našich ľudských istôt, ktoré však tiež nenájdem len tak, že sa budeme vzdalovať od dnešných. Stojíme pred voľbou cesty a nik z nás netuži po takej, z ktorej by sme museli do večera nazad. Bez zvažovania na cesty sa vydávajú len tí, na ktorých nezodpovednosti sa pošťmykne aj revolúcia. Vyznačujú sa spravidla represívnou predstavivosťou a núkajú nám to absolútne šťastie, aké sa da dosiahnuť len absolútnou autoritou. Každé ine poznanie než vlastné považujú za natoľko cudzie, že sa ho tužia najma zbaviť.

Vcelku práve zažívame malo krásy. Ta chodí s pravdou ako jej svedectvo. Zmietame sa medzi mudrosťou a vášňami. Analýza nášho jazyka a tým zároveň aj analýza myslenia naznačuje, že náš jazyk je jazykom trhu a naše slová - povedane Baconom - rozum uvádzajú do zmatku a ľudí do zbytočných sporov a výmyslov. Ťažko povedať, či už hľadáme svoju pravdu, keď ešte len hľadáme svoju cestu, a ako vedeli už staré filozofie, rozhliadať sa po ceste skôr značí žiť otázkami než pravdou. Kladieme si otázky? A vieme si ich klásť? A vyvoláva ich vôbec prílišné oduševnenie, ake zanáša spoločnosť najskôr ta, odkiaľ niet navratu? Podliehame atavizmom a reanimujeme staršie, v minulosti nenaplnené koncepcie, vyvolávame staré viery, na ktorých je neskoro postaviť aj štát. A pre ich prítomnosť v našej časti Európy platí inde už vžitá zásada, že najlepšou dohodou so susedmi je naša vlastná armáda. Vyvin spoločnosti sa odvíja buď dostredivo, alebo odstredivo, keď ani odstredivosť nie je vedená proti základnému úsiliu života postúpiť do vyšších celkov, jednotiek či tried. Dostredivosť a odstredivosť sa tu zjavujú - povedal by Artur Schopenhauer - s pravidelnosťou zemských úrod a nie je ich možné celkom rozumne viesť a tvarovať.

Obdobiam prechodov, keď vyžité končí a nové začína, sa nevyhne ani vesmír, my v nich však spravidla prijímame aj tie najnešťastnejšie rozhodnutia. Z takých faz máme na sve-

domi aj vyhnaní a vysídlení, politické procesy a previerky, lustrácie a spochybnenia všetkého predchádzajúceho, vrátane vlád, až nám napokon chýba to vedomie histórie, bez ktorého marne hovoríme o svojom historickom vedomí.

Slovensku kulturu nesmie riadiť politika. Napokon, dešatročia vnašala do nej len schizogenne prvky. Kultúra sa vie spravovať sama, žije procesom tvorby, postupnosťou pocitov od neurčitých po precízne, završené intelektuálnymi formuláciami. Koncepcie kultúry vznikajú v značnom časovom predstihu pred politickými. Tie politické sú závislé na stupni rozvoja kultúry. Navyše, povedzme si, čím kultúra väčmi akcentuje politické ciele, tým väčšmi sprimitívnieva. Obdobia prechodov spochybňujú kultúrne hodnoty, v časoch neistých spoločenstvo zaujímajú len hmotne istoty a mocenské sily. Naša societa sa nesústreďuje na kultúru. Osobná kultúra prestáva byť idealom hodným úsilia. Všeobecná kultúrnosť poklesla, spotreba kultúry je nižšia ako jej produkcia. Zostupom kultúry poklesli zároveň všetky spoločenské hodnoty. Kultúra však je a najmä bude znakom dokonalosti, bohatstva, kvality a poriadku spoločnosti, keďže sa ako jedina nepochybniteľne usiluje o to, aby sa všetko podstatné v ľudskom živote uľahčilo, zdokonalilo a usporiadalo.

Trvanie každej spoločnosti, slovenskej vrátane, závisí od jej premien. Tie však závisia zasa od premien jej jednotlivcov. A nijaká premena spoločnosti a jednotlivcov sa neudeje a nevykona bez kultúry, ako nijakú zmenu spoločnosť a jednotlivci nemôžu bez kultúry pochopiť a prijať. Je viac prejavov v našej societe, ktoré nemôže reformovať politika, len kultúra, lebo viacere naše spoločenské a privatne zlá nekorenia v politickom systéme, ale v nás. Naša spoločnosť navyše pociťuje taky nedostatok hlbšieho vzťahu k životnému prostrediu, až to hraničí s krízou viery v budúcnosť. Žijeme konfrontáciami v konfrontáciach a častejšie by sme si mali pripomínať spoločne dejiny našich národov a národností. Aj

do dejín našej práce sme spoločne prispievali, nehovoriac už o tom, že sme vzajomným kultúrnym podnecovaním sa vedno aj rýchlejšie vyspievali

Ďakujem za pozornosť
/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss

Ďakujem panovi poslancovi Ballekovi. Ďalsí sa do rozpravy prihlásil pan poslanec Vladimír Miskovský, Slovenska národná strana. Do diskusie sa ďalej pripraví pan poslanec Kľučík z Kresťansko-demokratickeho hnutia. Chcel by som vám, dámy a páni, oznámiť, že aj Slovenský rozhlas vysiela naše dnesne rokovanie v priamom prenose

Poslanec V. Miskovský:

Vážene predsedníctvo,
vážena vláda,
kolegyne a kolegovia,

nema zmysel analyzovať predložené programové vyhlásenie v detailoch. Bola by to dlhá, asi aj neplodná diskusia. Preto sa sústreďím za náš klub na podstatné oblasti.

Klub poslancov Slovenskej národnej strany predpokladal, že vláda vo svojom programovom vyhlásení presne sformuluje kroky, ktoré povedú k vytvoreniu Slovenskej republiky ako subjektu medzinárodného práva. Takisto malo byť úlohou vlády jasne deklarovať slovenský národný záujem. Programové vyhlásenie to neobsahuje. Ak by sme mali predložený vládny program charakterizovať, resp. zaradiť politicky, museli by sme ho pomenovať ako sociálno-demokratický so všetkými kladmi a záporami, ktoré sociálno-demokratické programy majú. Treba otvorene povedať, že v našej krajine dnes nie je dostatok

prostriedkov a času na realizáciu nových sociálnych utopií. Dnes je problémom číslo jedna čo najrychlejšie zavedenie skutočnej trhovej ekonomiky a nie jej nalepkovanie ako sociálnej a podobne.

Trhova ekonomika je ekonomická kategória bez prívlastkov. Bohužiaľ, v celom programe sa nenájde presnejšia špecifikácia predstavy vlády o trhovej ekonomike a mechanizmoch jej ovplyvňovania. Rovnako tu chýba vychodiskový bod od dnešného stavu, napríklad čo so zdedeným schodkom v štátnom rozpočte. Tiež absentuje štrukturálna analýza, čo bude vláda preferovať, napríklad bankovníctvo, telekomunikácie, dopravnu sieť. Miesto toho sú tu len abstraktne vety o podpore finančnej sfere. Ako a v akom horizonte? Bolo by už načas zbaviť sa predstavy, že vláda cez ministerstvo financií priamo riadi také procesy, ako diskontná sadzba, operácie na voľnom trhu, uverové ramce a limity. Vláda resp. ministerstvo financií vo vyspelom svete nemajú ingerenciu do právomoci ústrednej banky a jej guvernera a už vôbec nepoznajú direktívne uverové ramce a limity. Čím skôr sa zbavíme tohto pozostatku, tým lepšie.

Rovnako treba odstrániť, ak chceme oživiť podnikanie, ešte stále jestvujúce znevýhodnenie vznikajúcich nešťatných bánk, ktoré sú diskriminované byrokratickým zasahovaním štátnej banky pri bankovom dozore. Obeh peňazí a uverova politika sú krvou ekonomiky. Tejto krvi je v našom hospodárstve nedostatok, ktorý navyše plynie ešte pomaly. Seriózne odhady hovoria, že 30 % platobnej neschopnosti majú na svedomí finančné ústavy, ktoré sú v podstate stále ešte štátne, a pomalosť operácií v týchto ústavoch. Ak chce vláda naozaj oživiť hospodárstvo, nech iniciuje zákony urychľujúce tok financií.

Treba upozornit, že celá ekonomická časť úrovňou svojho spracovania takto nepriamo nahráva časť českej politickej reprezentácie hovoriacej o direktívnom postsocialistickom vývoji na Slovensku. Pokiaľ vláda jednoznačne nezadefinuje, čo chápe pod trhovým hospodarstvom, je jasné, že nemôže explicitne vyjadrovať celkovú definíciu cieľov a nástrojov hospodárskej politiky. Rovnako potom chýba prioritizácia cieľov a prioritizácia nástrojov. Úplne vypadla oblasť fiskálnej politiky, teda zdrojov štátneho rozpočtu. Tým sa, podľa nás, spochybňuje podstatná časť sociálneho a zdravotného programu.

Nerealisticky vo vzťahu ku kapitole o statoprávnom usporiadaní je postavená otázka účasti v medzinárodných inštitúciách, vrátane Medzinárodného menového fondu. Nehovorím už o tom, že absentuje prepojenie na svetové finančné trhy a je nedoriešená, a teda nedocenená protinflačná politika. Občania riadne platiaceho dane zaujímajú, kam a ako idú jeho peniaze. Táto otázka je veľmi hmlisto a vágne zodpovedaná v sociálnej, zdravotnej kapitole, i v školstve. Podľa nášho názoru mala vláda v hospodárskej časti deklarovať nemennosť pravidiel hry. Tým by vytvorila ovzdušie pre domáci zahraničný kapitál. Takyto záväzok i samotné pravidlá chýbajú.

Kapitola medzinárodné vzťahy by mala byť koncipovaná tak, aby jej zmysel bol jednoznačne pochopený smerom do zahraničia. Obsah programu by prirodzene mal vychádzať z národnostatného záujmu Slovenska, a tým je medzinárodno-právna subjektivita. Tu však nemožno len deklarovať, ale vláda musí rozvíjať aj konkrétne kroky ako ju naplniť. Ak to už vláda neurobila v programe, aspoň v praxi by sa mohla v zahraničnej oblasti riadiť jasne definovanými princípmi, politikou bezpečnosti, humanitárnou spolupracou, ekonomicko-integrácnou spolupracou, bilaterálnymi prioritami a multilaterálnymi možnosťami.

Oblasť štátoprávneho usporiadania je - jemne povedané - národne rozkolísaná. Nie je tu jasne vyjadrená vôľa vlády. Program je postavený na neurčitosti. Možno, že táto nečitateľnosť sa zdá ako vyhoda, ale keď si uvedomíme, že programové vyhlásenie vlády nie je a nemalo by byť reklamným alebo propagandistickým predvolebným textom, že by to mal byť v podstate cestovný poriadok zmien v tejto krajine, potom je nám ľuto, že opäť sa vláda dopúšťa rovnakej chyby. Zatiaľ čo program vlády Českej republiky rieši veci alternatívne a pripravuje sa na vlastnú štátnosť, slovenská vláda ignoruje realitu a bojí sa ju pomenovať. Pri vzniku dvoch nezávislých štátov je vlastne tento program nepoužiteľný a niet potom čo kontrolovať a za čo skladať účty. V tom vidíme určitý alibizmus.

A na zaver dovoľte dve poznámky, možno menej meritórne, ale z hľadiska budovania demokracie dôležité. Nikde v programe sa nedočítame o dobudovaní demokratickeho štátneho systému, absentuje tu tiež vôľa po generalnej politickej dohode. Slovenská štátnosť a medzinarodnopravná subjektivita nie sú vecou a majetkom len vládneho hnutia. Vyžadujú si skôr konsenzus širšieho politického spektra a širšej účasti iných subjektov na zodpovednosti. Ani program, ani praktické kroky tomu nenasvedčujú, a to je obrovská nevyužitá príležitosť.

Dalo by sa ešte dlho hovoriť o zdravotníctve, o inštitúte verejných prac, ktorý nie je až taký samospasiteľný, o poľnohospodárstve, ekológii atď. To ale v danej chvíli nie je prioritné. Dôležitejšie a potrebné je poznať odpoveď na otázky krokov vlády smerom k medzinarodným politickým i finančným inštitúciám, program pre zahraničie, ako vláda urychlí práce na vlastnom menovom systéme, keď česká strana nepristane na jej štátopravný program. Vládne vyhlásenie na tieto otázky odpovede neposkytuje.

Očakávame, že vláda v najbližšom období predloží podrobne programy rozvoja jednotlivých oblastí podľa pripomienok. Slovenská narodna strana trvá na vyraznom a jednoznačnom definovaní štátnej zvrchovanosti Slovenskej republiky a medzinárodnej suverenity, od ktorej sa musí odvíjať skutočné Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvy podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Miškovskemu. Ako ďalší v rozprave vystúpi pán poslanec Krivčík za Kresťansko-demokraticke hnutie. Pripraví sa pán poslanec Pal Csaky za Maďarske kresťansko-demokraticke hnutie.

Poslanec J. Krivčík:

Vážený pán predseda,
vážena Slovenska narodná rada,
vážení hostia,

k zameru vlády Slovenskej republiky v poľnohospodárstve, vodnom a lesnom hospodárstve dovoľte niekoľko mojich pripomienok. Z predloženého zameru sa nemožno orientovať, aké aktivity bude tento rezort vlády Slovenskej republiky konať vo faze výroby, a to jej zefektívňovania, zvyšovania produktivity práce znižovania neproduktívnych nakladov, zníženia a obmedzenia strát, teda zvyšovania efektu týchto ekonomických aktivít v danom rezorte. Áno, je jednoduchšie obísť tieto kľúčove problémy a veci začať riešiť až vo faze rozdeľovania cez dotácie existujúcich vyrob. Priznávam, že v tomto rezorte je určitá priorita hodnôt, cez ktoru je potrebné nazerať na sociálnu únosnosť aplikovaných opatrení,

avšak tato by mala byť vyjadrená konkrétnejšie, vecnejšie, v sulade s prehlásením a s prihlásením sa k ekonomickej transformácii a tržnému systému hospodarskej sfery.

Návrh vládneho programu neobsahuje riešenie jedného zo základných problémov Slovenska, a to vrátiť slovenskemu vidieku jeho prirodzenú funkciu, ktorej absenciu si všetci plne uvedomujeme. Návrh vládneho programu tiež neobsahuje projekty alebo naznaky, ktore by riešili vzniknuté škody na lesoch, ktorých narast je evidentný, je ho potrebné úplne zastaviť a postupne odstraňovať. Predchádzajúca devastácia je obrovská, dotýka sa nás všetkých, avšak mlčky toto neblahe dedičstvo obchádzame.

Som toho názoru, že akékoľvek zahmlievanie a odkladanie riešenia vlastníckych vzťahov k poľnohospodarskej a lesnej pôde i k ostatnému majetku nie je v sulade s proklamovanými vyhláseniami o pokračovaní potrebnej ekonomickej transformácie, ale takýto prístup ľarchu problémov posuva, čím sa jeho škodlivý následok len zvyšuje. Chyba postupnosť krokov vstupu nášho poľnohospodarstva do Európy z hľadiska nákladovosti, úrovne produktivity práce, kvality produkcie. Netreba zakrývať nízku produktivitu čo len v porovnaní s českou republikou.

Moje vystupenie zhrniem, že sa nemôžem stotožniť s takto formulovanými zámermi vlády v tomto rezorte.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Krivčikovi z Kresťansko-demokratickeho hnutia. O slovo sa prihlásil pán poslanec Pal Csaky z Maďarskeho kresťansko-demokratického hnutia. Ďa-

lej prosim, aby sa pripravil pan poslanec Peter Lauko z Krestansko-democratickeho hnutia

Poslanec P. Csáky:

Váženy pán predsedajúci,
vážená vláda Slovenskej republiky,
vážena Slovenska narodná rada,

priznam sa, že s veľkým očakávaním som začal študovať Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. Očakával som už dávno sľubeny, odborne dobre podložený podrobný materiál, a ostal som trochu sklamaný, takisto ako ostatní členovia nášho klubu. Predložený návrh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky považujeme za veľmi všeobecný, ktorý obsahuje rad nejasných predsavzatí a formulácií, ktoré nedostatočne špecifikujú budúce smery vyvoja v niektorých rezortoch. Keď sme uvažovali nad príčinami takehoto stavu, napadli nás dve možné vysvetlenia. Prvé, že vláda si neuvedomila tento stav, že často miesto jasného formulovania cieľov používa nejasné formulácie. Ak by sme však prijali take toto vysvetlenie, podceňovali by sme pravdepodobne nielen politickú situáciu, v ktorej sa nachádzame, ale aj odborníkov vlády. Zostáva teda druhé možné vysvetlenie. Vláda si je plne vedomá toho, aký materiál predložila, avšak voľnejšími formuláciami si chce nechať väčší manévrovací priestor pre budúcnosť. Ak prijmeme toto vysvetlenie, ako zodpovední poslanci musíme byť veľmi opatrní voči takýmto možným zameraniam vlády.

V každom prípade kladne hodnotíme fakt, že vláda sa jednoznačne hlási k zachovaniu demokratických princípov, a keď, podľa nášho názoru, niektoré doterajšie kroky nás nepresvedčili o sile takehoto predsavzatia. Dovoľte uviesť jeden príklad. Dodnes nám nie je jasné, z akých dôvodov vedenie HZDS odmieta dialóg s opozičnými hnutiami parlamentu.

Vraťme sa však k programovému vyhláseniu. Uspokojivé je aj prehlásenie, že vláda sa kategoricky hlási k trhovému hospodarstvu, k ďalšiemu pokračovaniu transformácie ekonomiky v smere privatizácie, k liberalizácii cien a zahranično-obchodných vzťahov, no nemožno si nevšímať ďalšie formulácie, napríklad v oblasti finančnej politiky, kde sa ráta s vytvorením štátneho dozoru nad finančným trhom aj devizovými kontigentmi.

Na ceste k zvýšeniu ekonomickej nezávislosti regionov vitame uplatnenie decentralizácie rozpočtových vzťahov, avšak nie je nám jasny mechanizmus zavedenia regionalných daní, ktoré by nezaviedli orgány regionov, ale vláda. Už vôbec zostáva nevyvetlený spôsob uplatnenia systému rozpočtovej solidarity medzi jednotlivými regionmi Slovenskej republiky. Vitame snahu podporovať rozvoj maleho a stredného podnikania, chýba nám však, akými konkrétnymi krokmi chce vláda realizovať tento veľmi dôležitý zamer.

V hospodarskej oblasti vitame snahu vlády pokračovať v privatizácii. Uvítali by sme aj utlmenie negatívnych javov privatizácie, ktoré je takto uvedené v programovom vyhlásení, keby sme vedeli, čo pod týmto zameraním presne vláda rozumie. Taktiež ostáva nejasný význam a princíp - citujem: "účelnej orientácie vstupu zahraničného kapitálu do procesu privatizácie". Ďalšia nejasná formulácia je uľahčenie privatizácie majetku dotknutého reštitučnými narokmi. Na druhej strane podporujeme ustanovenie parlamentnej komisie pre dohľad nad procesom privatizácie.

Ďalej by bolo vhodné, keby vláda presnejšie uviedla, čo rozumie pod snahou, podľa ktorej bude vytvárať širšie legislatívne a organizačné podmienky pre vstup zahraničného kapitálu najmä do vybraných regiónov a oblastí. S tým pravdepodobne súvisí založenie banky pre štrukturálny a regionalný rozvoj, ktorej činnosť je taktiež nejasná. Bolo by taktiež

účelne uviesť, z akých zdrojov mieni vláda dokončiť vodné dielo Gabčíkovo. Berieme na vedomie, že vláda mieni dopracovať zásady uzemného členenia Slovenska. Už teraz si však narokujeme miesta v príslušných komisiách a dávame na zvaženie vláde zohľadniť pri tejto práci samoorganizačnú schopnosť regiónov Slovenska.

Zamery deklarované v častiach obchod, cestovný ruch a doprava a spoje sú tak všeobecné, že nie je možné k nim zaujať stanovisko. V časti vládneho programu, ktorá hovorí o pôdohospodárstve, vláda chce od opozície skutočne nemožné. Vláda žiada v tejto oblasti bianco podporu k nevyvetlenej novelizácii zákonov o uprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, o uprave majetkových vzťahov a vysporiadaní majetkových narokov v družstvách a zákona o lesoch. Vitáme prijatie zákona o potravinách, taktiež potravinového kodexu.

Vo svetle snahy o dobudovanie vodného diela Gabčíkovo, s čím kategoricky nesuhlasíme, nie je nám úplne jasné, ako mieni vláda vytvárať podmienky pre znižovanie znečisťovania a odstraňovania vysokých strát zdrojov pitnej vody.

Podporujeme snahu vlády na posilnenie ekonomickej a sociálnej suverenity rodiny, ako aj program tvorby nových pracovných príležitostí. Máme však obavy, že sme plány v sociálnej oblasti, vrátane bytovej politiky, bude pravdepodobne problematicke zabezpečiť pri stále upadajúcej ekonomike. Suhlasíme s vládou v snahe podporiť aktivity všetkých fyzických a právnických osôb v oblasti školstva a kultúry, nie je nám však jasné, prečo je pre ministerstvo školstva druhoradá podpora vzdelávania v materinskom jazyku na južnom Slovensku, keď podľa nášho poňatia takéto vzdelávanie sa týka aj žiakov škôl so slovenským vyučovacím jazykom na tzv. narodnostne zmiešanom území. Takisto sa nám zda nevyvážené, že namiesto zdôraznenia potreby výchovy skutočne vzdelaných ľu-

di sa posuva do popredia ako najhlavnejšie kritérium osvojenie si slovenskeho jazyka ako štátneho jazyka na týchto školách. Tato ponuka či nutnosť navyiac operuje termínom štátny jazyk, ktorý v súčasnej dobe nie je zakotvený v našom právnom poriadku.

Vítame snahu vlády na vytvorenie podmienok pre nezávislosť informačných a masovokomunikačných prostriedkov napriek tomu, že niektoré udalosti minulých týždňov ako keby vyslovene protirečili tejto snahe. Dovoľte mi teraz zacitovať jednu vetu z programového vyhlásenia, ako je to uvedené na strane 32. "Vláda bude dôsledne rešpektovať právo opozície na slobodné šírenie informácií a využívať prostriedky masovej komunikácie na koštruktívny dialóg so všetkými, ktorí majú záujem na rozkvetení Slovenska." Domnievam sa, že je to trochu čudná veta. Vláda dáva záruky, kto a ako sa bude môcť prejaviť v nezávislej tlači? Bude sa môcť podľa tejto vety tlač tešiť na vládu kontrolovanú nezávislosťou? V každom prípade sa ponáhľam deklarováť, že naše hnutie má záujem na rozkvetení Slovenska, to znamená, že si nárokujeme možnosť koštruktívneho dialógu s každým, kto má záujem na dialógu s nami.

Takáto snaha zo strany vlády nám prave chýba v časti vládneho programu, ktorá hovorí o narodnostnej politike. Kladne hodnotíme prístup vlády, podľa ktoreho nás berie za rovnocenných partnerov. Takisto vítame neviazanie riešenia problémov narodnosti k princípu recipacity, avšak formulácia vo vládnom návrhu je trochu nejasná. Musíme však povedať, že niektoré vyhlásenia zodpovedných vládnych činiteľov nás robia opatrnými aj v tejto oblasti. Ďalej nemôžeme súhlasiť s formuláciou, že v otázke narodnostných menšín a etnických skupín bude vláda vychádzať z úrovne medzinarodných dohôd o problematike narodnostných menšín už len z toho dôvodu, že tieto dohody kodifikujú zatiaľ nie často zdôraznené tzv. medzinarodne štandardy, ale medzinárodne minima.

Taktiež nam chyba v tejto oblasti deklarovanie uznania princípu samosprávy menšín.

Vážená Slovenska narodna rada,

dovoľujem si znova upriamiť vašu ctenu pozornosť na dlhoročné nedoriešenie problémov narodných a etnických menšín v Slovenskej republike. Opakovane ponúkame dialóg a spoluprácu v tejto oblasti a opakovane deklaruujeme našu snahu o uskutočnenie historického kroku vysporiadania vzťahov medzi slovenským ľudom a maďarskou narodnou menšinou žijúcou v Slovenskej republike.

Vratiac sa k vladnemu programu kladne hodnotíme snahu vlády o dobudovanie dobrých vzťahov k cirkvám. Naše hnutie bude taketo snahu vrelo podporovať. Podporujeme taktiež snahu vlády o uzemnú decentralizáciu riadenia spoločnosti, vrátane zvýšenia právomoci samospráv regionov a združenia občanov. Suhlasíme aj so snahami zabezpečenia bezpečnosti občanov najmä v oblasti boja proti kriminalite. Domnievame sa však, že v niektorých ďalších oblastiach, najmä čo sa týka niektorých funkcií česko-slovenskej armady, vladný návrh presahuje kompetencie republiky. Takisto nie sú z vladného návrhu jasné snahy vlády v oblasti doriešenia štatopravného usporiadania. Vláda síce opakovane deklaruje vlastnú zaviazanosť podniknúť v tejto oblasti len ustavne kroky, predložený algoritmus jednotlivých krokov však, podľa nášho sudu, tomuto predsavzatiu nezodpovedá.

Vážena vláda Slovenskej republiky,
vážena Slovenska narodna rada,

poslanecky klub Maďarskeho kresťansko-demokratickeho hnutia vidí predložený vladný program ako nekonzistentný celok. Je to len trošku ekleptický, trošku secesný program, alebo aj niečo viac? Hlada tento program nejaku tretiu ces-

tu, alebo len príliš veľa taktizuje? Pre nás ostalo príliš veľa otázok otvorených k tomu, aby sme zodpovedne mohli tento program podporiť. S jednotlivými jeho časťami sme nutení vysloviť principiálny nesuhlas, ostavame však otvorení k dialogu

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Palovi Csakymu. O slovo sa teraz prihlásil podľa § 19 rokovacieho poriadku podpredseda Slovenskej národnej rady pan poslanec Huska, ktorému udeľujem slovo. Pripraví sa poslanec Duša Zolyomi.

Podpredseda SNR A. M. Huska:

Vážene panie poslankyne,
vážení pani poslanci,
vážena vláda,
vážení hostia,

dovoľte mi, aby som sa obrátil na vás v zastupení klubu poslancov Hnutia za demokratické Slovensko, aby ste podporili vládne vyhlásenie a aby ste mu dali svoju dôveru. V tejto súvislosti, samozrejme, je nesporné, že každý doteraz na svete vytvorený program má svoje rezervy a je zdokonaliteľný. Na druhej strane postup, pri ktorom s rozdielnou optikou a vytrhávajúc z kontextu vyberáme jednotlivé časti a nevidíme vnútornú ucelenosť a programatívnosť vyhlásenia, by bol neprimeraný. Ide v podstate nie o program alebo projekt ako taký, ale ide o riešenie, ktoré naznačuje základné rámce. Samozrejme, môžu byť rôzne námietky. Sú v podstate asi dvojakeho typu, ktoré by som chcel takýmto spôsobom zvýrazniť. Sú námietky proti postupu a cestám riešenia.

Myslím, že námietky proti cieľom su relativne male, veď všetci usilujeme o moderné trhové, demokratické a pluralitné hospodárstvo a spoločnosť. Samozrejme, su námietky proti postupu, čo je celkom pochopiteľné. Sú dane buď ideologicky alebo dajme tomu vlastným postupom určitých časti spoločnosti.

K námietkam proti cestam, kde sa namieta najma proti tomu, že nie je dostatok alternatív, chcem povedať len toľko, že ide práve o to, aby bola zachovaná kompaktnosť programu. Stále vychádzame z predpokladu, že ponúkame Českej republike riešenie súžitia tak, že bude vytvorená zahranično-právna subjektivita obidvoch republík. A preto je táto vnútorná nealternovanosť daná celkom pochopiteľne. Neznamena to však, že sa nebudeme podrobovať podmienkam zmien, ktore v negociačnom procese, teda v procese dohôd a vzajomného vyjednávania bude treba urobiť a na základe toho bude treba prípadne program modifikovať. Teraz, v tejto chvíli uplatňovať alternatívy je nebezpečné prave preto, že stále máme dosť domácich i vonkajších neprajníkov, ktorí by chceli vytkáť na našom postupe nejaký kapitál.

Námietky proti času: Ten problem je jednoducho v tom, že vládny program, vládne vyhlásenie nemôže byť harmonogramom, nemôže byť stanovením štáfiet časoveho rozdelenia, teda v podstate môže len rámcovo charakterizovať horizont na štyri roky. V tomto slova zmysle je tento horizont, podľa nášho názoru, dobre stanovený.

Dovoľte aby som ešte urobil pár poznámok k predneseným názorom. Počul som tu jednu veľmi esteticky pôsobiacu reč o tom, aby sme sa neponáhľali. Problém je nie v tom, či sa máme ponáhľať alebo nie. Problém je v tom, či vlastne máme ešte nejaký čas na stratu. V podstate za tych 1 400 rokov existencie v karpatskom oblúku sme 1 000 rokov vlastne čaka-

li na príležitosť. A teraz hovoriť o tom, aby sme zastavili proces využitia príležitosti, aby sme sa izolovali od emancipačného procesu celej Európy, je, podľa môjho názoru, naozaj pochybené. /Potlesk./

Rád by som povedal, že si uvedomujeme riziko všetkeho konania, ale važeným namietačom by som rád pripomenul, že najväčšie riziko má závislý. Nezávislý nesie riziko, ale vždy menšie. Dokonca sa to dá dokazať na rozhodovacom stro-
me, že nezávislý má výhody viac stupňov voľnosti. Ubezpečujem vás, že riziko je menšie, keď konáme nie ako odvodení, nie ako derivovaní, ale ako ľudia, ktorým patrí rozhodovanie o sebe. /Potlesk./

Ešte niečo k problematike, či máme hovoriť o socialno-trhovom hospodárstve. Dufam, že máme hovoriť už preto, lebo ide o preverenu nemecku prax, že celý adenauersko-erhartov-sky model bol založený na princípe sociálno-trhového hospo-dárstva. Tento vzor sme intenzívne sledovali a mienime sa z neho poučiť. Vychádzame z podobnej situácie kolabujúceho hospodárstva, ktoré je na kraji svojho zrútenia a hľadá ces-ty k novému oživeniu. Tento princíp bol úspešný v západnej Európe a bude úspešný aj v strednej Európe a osobitne na Slovensku.

Ešte niekoľko poznámok k problematike, či sa pracuje s pojmami "uverové ramce" alebo nie. Ak dovolíte, prave s diskontnou politikou sa vždy hovorí aj v materialoch Me-dzinárodného menového fondu, aj v materialoch USA, Západného Nemecka o uverových ramcoch ako legitímnych postupoch. Ine je, že samozrejme ich usmerňujeme príslušnou diskontnou a uverovou sadzbou, ale každopádne sa takto reguluje moderný trh. Nepriame regulovanie neznamená, že štát diktuje bankam.

Dovoľte k problematike úzkostlivej starostlivosti, kde zoberieme peniaze na Gabčíkovo. Rád by som sa opýtal vážen-

ho kolegu, či snáď vie o tom, kde sme vzali peniaze na to, aby sme niesli každý rok skoro trímiliardové škody z titulu neskončenia. /Potlesk./

K problematike objektívnej medialnej politiky. Dovoľte, aby som v tejto súvislosti povedal, že sa este zďaleka necítim byť vládnu mocou, často sme v situácii opozície, pokiaľ ide o konsolidovaný front v medialnej politike proti vláde. Obsadzovanie funkcií v masmediách je jednoznačne postavené tak, aby vytesňovalo naše informačné možnosti. My hovoríme, že sa budeme usilovať naopak o objektívne podmienky pre všetkých, aj pre opozíciu. /Potlesk./

Ešte dve poznámky k medzinarodnému minimu štandardov, ktoré poskytujeme menšinám. Rad by som povedal, že sa treba pozrieť napríklad na objektívne spravy francúzskych odborníkov, britských odborníkov, ktorí konštatujú, že naša starostlivosť o menšiny je na úrovni európskeho štandardu, rozumie sa na vrchole tohoto štandardu. Prosim, aby vo chvíli, keď sme tak veľkorysí, že na politiku, ktorá vôbec nie je priateľská k etnickému rozvoju v susedných štátoch, odpovedáme tým, že nebudeme trvať na parite a že sa budeme napriek všetkému usilovať o to, aby sme tento štandard udržali, ste to chápali ako veľkorysosť. Ak to tak nechapete, važení opo-
nenti, potom je nedostatok dobrej vôle u vas. /Potlesk./

Dovoľte napokon povedať, že popri všetkých problémoch, rizikách a štartovacích ťažkostiach, ktoré máme, máme jedno, čo by sme nemali zobrať z ohľadu. Z hľadiska geopolitického máme za celých 1 400 rokov existencie v karpatskom obluku prvý raz taku geopolitickú situáciu, že nesusedíme so žiadnou veľmocou. Je to skutočne jedinečná, výborna situácia, a bolo by hriechom, keby narodná politika tuto skutočnosť nevyužila. Takže z týchto dôvodov sa mienime opierať o vnútornu logiku emancipačného vyvoja, ktorý v Európe prebieha, o emancipačnú vlnu, o príležitosť byť jej súčasťou a nechať

sa od nej izolovať. A samozrejme, pri všetkom chceme dosiahnuť spojenie našej doterajšej skúsenosti, najmä duchovnej skúsenosti našich predoslych generácií. Naše usilie a odhodlanie dosiahnuť ciele, ktoré si dali už predchádzajúce generácie, je legitímne. Tento postup je určite prijateľný pre všetkých partnerov v Európe a najde ich pochopenie, keď dostúpime svojho cieľa. Prosim vás, aby ste v takomto zmysle brali vládne vyhlásenie a aby ste mu dali podporu.
/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem podpredsedovi Slovenskej narodnej rady panovi Huskovi za jeho vystúpenie. Do rozpravy sa ďalej prihlásil pán Peter Lauko za Kresťansko-demokraticke hnutie.

Poslanec P. Lauko:

Váženy pan predseda,
vážena Slovenska narodna rada,
vážena vlada,
damy a pani,

programove vyhlásenie vlady vyjadruje rozporuplnosť, ktoru terazsi niektorí predstavitelia vlady v poslednom období prezentuju. Chcem poukázať na protirečenia a nedostatky v oblasti sociálnej politiky, ktoré sa vyskytujú v programovom vyhlásení vlady. Vlada sa deklarativne prihlasuje k trhovému hospodarstvu so socialnym a ekologickým zameraním resp. k vytvoreniu socialneho trhoveho mechanizmu ako ku spoločenskej priorite. Je ale zrejmé, že autori programoveho vyhlásenia vlady nevychadzaju z podstaty socialneho trhoveho hospodarstva, z jeho hodnotovej základne. Ta spočiva na princípoch personality, solidarity a subsidiarity, v ich vzájomnom specifickom spolupôsobení. Namiesto toho sa ako princíp socialneho trhoveho mechanizmu zdôrazňuje vzajomna

previazanosť procesov ekonomickej a socialnej transformacie. To je nedostačujúce a vôbec to neriesi problem štátneho paternalizmu.

O vzajomnu previazanosť procesov ekonomickej a socialnej transformacie sa s väčším alebo menším usilovali a j planovači v minulom centralistickom rezime, ktorý negoval trhove hospodarstvo. Aplikacia takto deklarovaného socialného trhového hospodarstva sa prejavuje napríklad zdôrazňovaním štátnych zasahov rôznej intenzity a rozsahu, bez vymedzenia hraníc, aby sa zachovalo trhove hospodarstvo napríklad pri riešení problemov nezamestnanosti alebo regulácie cien či dovozu vyrobkov určených pre spotrebu.

Programove vyhlásenie deklaruje ciele, ktoré naplnila a ďalej rozpracovala už predchádzajúca vláda - aktivnu politiku zamestnanosti cez podporu maleho a stredného podnikania, socialne partnerstvo vlády s odbormi a zamestnávateľmi, usmerňovanie mzdového vyvoja, vytvorenie konkurenčného prostredia v poskytovaní služieb zamestnanosti i socialnej pomoci, vytvorenie verejno-právnych institúcií a fondov v oblasti socialného poistenia a zamestnanosti, valorizáciu dávok socialného zabezpečenia, adresne poskytovanie socialných dávok. V programovom vyhlásení vlády mi však chyba to, čo materialy predchádzajúcej vlády obsahujú - termíny. A preto jednu otázku za všetky: Budu od 1. januára 1993 upravené prídavky na deti tak, ako to predpokladali starou vládou schválené zásady zákona o štátnej socialnej podpore?

Vyjadrujem nesuhlas s formuláciou, že urady práce hrali pasívnu ulohu v otázke zamestnanosti. Ako dokaz na toto tvrdenie uvádzam nasledujúce čísla. Len za posledný mesiac jun 1992 vytvorili urady práce 6 250 nových pracovných miest a na verejno-prospešné práce prijali 3 500 nových nezamestnaných. Od začiatku fungovania uradov práce sa vytvorilo 46 000 pracovných miest ako trvale nové pracovné miesta a

21 800 nezamestnaných bolo prijatých krátkodobo na verejno-prospešné práce. Od začiatku roku 1992 ukončilo rekvalifikáciu 12 000 osôb, teraz v súčasnej dobe prebieha rekvalifikácia 3 000 ľudí cez urady práce.

Programove vyhlásenie súčasne obsahuje nové ciele, ktoré sú buď v priamom rozpore s doteraz prijatými a novou vládou prebratými koncepciami alebo idu ďaleko nad ich rámec. Tyka sa to zvýšenia rodičovského príspevku na úroveň minimálnej mzdy, dvojnásobne zarátavanie starostlivosti o deti do započtu odpracovaných rokov, skôrši odchod do dôchodku. Opatrenia orientované k stabilizácii resp. zlepšeniu sociálnej situácie jednotlivých perspektívne alebo realne ohrozených skupín obyvateľstva nedávajú dostatočne záruky na riešenie podstaty problémov. Tak napríklad je ťažké sľubovať matkám starajúcim sa o maloleté deti príspevok vo výške minimálnej mzdy, keď nie sú zabezpečené zdroje na tieto dávky. Ženám je potrebné vytvárať podmienky na takú prácu, ktorá nebude narušovať ich hlavné poslanie, napríklad práca na skratený úväzok alebo doma. Súčasne treba zaviesť dôraznú diferenciáciu štátnej finančnej podpory ženám a deťom, napríklad prídavky na deti. Na druhej strane je však potrebné iniciovať občanov k integrácii starých a postihnutých občanov s ich prirodzeným rodinným prostredím, napríklad nástrojmi materiálnej povahy, ktoré však program nekonkretizuje - vyplácanie finančnej podpory na úrovni minimálnej mzdy pri opatrovaní v rodine.

Jednou z najvyšších záruk, ktoré táto vláda môže dať v oblasti svojej sociálnej politiky, je záruka neinflačného vývoja hospodárstva. Táto záruka je síce v programe deklarovaná, ale v iných pasážach následne vecne spochybňovaná. Programove vyhlásenie vlády nedáva občanom, ani nám, poslancom, odpoveď na najdôležitejšie otázky. Čela cast venovaná sociálnej politike sa vyhýba tomu, aby odpovedala na otázky, ktoré súvisia s pripravovanou deklaráciou o zvrchovanosti

Slovenskej republiky a možnou samostatnosťou Slovenskej republiky aj v oblasti sociálneho zabezpečenia. Dnes je celá oblasť sociálneho zabezpečenia pokryta federalnými zákonmi a každý občan vie, že tieto zákony mu zabezpečujú rovnake nároky, ako občanovi Českej republiky - rovnaké zvyšovanie dôchodkov, nemocenských davok, prídavkov na deti, rovnake životné minimum. Ako to bude potom?

Vzhľadom na množstvo závažných faktických a koncepčných nedostatkov, ktoré zavaňajú reminiscenciami do minulých desaťročí, v programovom vyhlásení i v jednotlivých politických krokoch vlády Slovenskej republiky, ktoré nezaručujú perspektívu pokojnej budúcnosti občanov Slovenskej republiky, nepodporím takto koncipované programové vyhlásenie a tým vyjadrím nedôveru tejto vláde.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda SNR I. Gašparovič:

Ďakujem. Využívajúc pravo § 19 rokovacieho poriadku sa do diskusie prihlasil prvý podpredseda pan Weiss. Po ňom vystúpi pán Duka-Zolyomi.

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Váženy pan predseda Slovenskej narodnej rady,
vážena vláda,
kolegyne a kolegovia,

programové vyhlásenie vlády a jej uchádzanie sa o dôveru v parlamente je skutočným vyvrcholením politického procesu, ktorý sa začína volebnou kampaňou. Prave v programovom vyhlásení vlády sa preukazuje skutočná pripravenosť vo voľbách víťaznej politickej sily prevziať zodpovednosť za tých,

ktorí jej dali svoj hlas, ale aj za tých občanov, ktorí ju nevolili, ktorým bude štyri roky taktiež vladnúť a ktorí od nej očakavaju, že bude zohľadňovať aj ich zaujmy.

Práve v programovom vyhlásení sa volebne sľuby rozmieňajú na koncepcné zvladnutie riešenia reálnych problémov spoločnosti. Práve v tomto dokumente sa odzrkadľuje odborné zázemie, o ktore sa vláda môže opierať, aj jej schopnosť nájsť si socialnu základňu a politických spojencov. Preto je prirodzene, že o obsah programového vyhlásenia vlády, ktorú postavilo Hnutie za demokraticke Slovensko s pomocou - faktickou - Slovenskej narodnej strany, sa živo zaujima nielen naša verejnosť, ale aj zahraničie. Tým skôr, že týmto programovým vyhlásením sa vláda pana Mečiara uchádza o dôveru nielen v mimoriadne komplikovanom transformačnom období, ale aj v čase, keď prežívame hlbokú štátopravnú krízu a treba vytvárať politické podmienky na demokraticke zvladnutie rôznych možností hospodárskeho a socialneho vyvoja na to, aby nedošlo k dezintegrácii slovenskej spoločnosti a k oslabeniu záruk jej vonkajšej bezpečnosti.

Z týchto základných hľadísk prístupuje Strana demokratickej ľavice nielen k programovému vyhláseniu novomenovanej vlády, ale aj k definovaniu svojej politiky voči vlade a jej krokom. Je známe, že Strana demokratickej ľavice sa vo svojom volebnom programe zasadzovala za širokú politickú dohodu, ktorá by sa stala základom pre vytvorenie vlády odborníkov a pre dosiahnutie socialneho a politického konsenzu potrebného pre úspešne završenie transformácie hospodárstva, riešenie štátopravných problémov a integrovanie sa do Európskych spoločenstiev. Pomer síl v Slovenskej národnej rade, ktorý prinieslo rozhodnutie voličov, umožnil Hnutiu za demokraticke Slovensko postaviť takmer jednofarebnú vládu bezpečne sa opierajúcu, a to treba zdôrazniť, až o 37 % voličov, o obrovské zázemie ľudí, ktorí s ním spojili svoj osud, ale aj, a najmä, o bez jedného mandatu polovicu poslancov

slovenskeho parlamentu. Také su výsledky volieb a tie treba rešpektovať. Zarovneň však môže hroziť, že Hnutie za demokratické Slovensko sa stane obeťou vlastneho víťazstva, ak by podľahlo ilúzii, že hospodársku, sociálnu a politickú situáciu, ktorú spoluvytváralo a spoluvytvara okrem ineho svojimi povolebnými rokovaniami o štátoprávnom usporiadaní s Občianskou demokratickou stranou, môže zvládnuť iba vlastnými silami.

Strana demokratickej ľavice viackrát aj verejne prejavila ochotu, úmerne svojim možnostiam, ktore v žiadnom prípade nechceme preceňovať, konštruktívne prispieť k riešeniu ťaživých problémov doliehajucich na Slovensku republiku a jej občanov. Vychadzame z toho, že drviva väčšina týchto problémov bola založena bývalým režimom, hoci nemôžeme nevidieť, že na prehlbení krízy sa vyrazne podpísali aj chybné koncepcie prístupov, politicke chyby a neodborne prístupy tých, ktorí vládli uplynule dva roky a ktorí by na to tiež nemali zabudať, pretože práve kvôli tomu voľby dopadli práve tak, ako dopadli. /Potlesk./

Hneď po júnových voľbach sme ponukli Hnutiu za demokratické Slovensko stretnutie expertov zamerané na analýzu stavu v slovenskej spoločnosti, na definovanie základných problémových situácií, ktore treba zvládnuť, a na hľadanie realistických a pragmatických riešení v jednotlivých oblastiach. Taketo stretnutie sa uskutočnili predovšetkým k riešeniu štátoprávnych otázok, najmä v súvislosti s prípravou Ústavy Slovenskej republiky. Aj keď k prijatým textom su ešte niektoré otázky, uspešne sa smeruje k cieľu. Ine stretnutia sa z nášho pohľadu, žiaľ, neuskutočnili. Chapeme časovú tieseň, v ktorej sa pripravovalo programove vyhlásenie vlády, hoci do značnej miery bola spôsobena neproduktívnymi spormi o štátoprávne usporiadanie medzi HZDS a ODS, ktoré, čo ako silne, same predsa nemôžu ustavným spôsobom rozhodnúť o budúcej podobe vzťahov Českej republiky a Slovenskej re-

publiky, pretože pomer síl v parlamentoch je jednoducho taký. Aj napriek tejto časovej tiesni však bol čas na politické a odborné diskusie, ktorý sa nevyužil.

Za osobitne závažné pokladám najmä to, že podobne ako predchádzajúca vláda pána Mečiara a neskôr vláda pána Černogurskeho, ani táto nová vláda nedokázala vytvoriť podmienky pre aspoň približné a predbežné definovanie narodno-štátneho zaujmu Slovenskej republiky a jej občanov. Pretože nie abstraktná idea, čo ako citovo pritažlivá, ale iba a práve spoločné chápanie štátneho zaujmu a zaujmu vyše 5 miliónov občanov Slovenskej republiky, bez rozdielu narodnostnej príslušnosti, svetonazoru a politického presvedčenia, sa môže stať dlhodobým faktorom tak potrebného zjednocovania všetkých politických síl, ako aj občianskej spolupatričnosti v tomto nelahkom období

Neochota jasne definovať dlhodobý narodno-štátny záujem bola teda nielen hlavnou slabinou programových vyhlásení všetkých poprevratových vlád Slovenskej republiky. Je to aj hlavná slabina slovenskej politiky, a medzi strany, ktoré utvárajú slovenskú politiku, radím aj Stranu demokratickej ľavice. Tuto slabinu musíme odstrániť spoločne, v diskusiách a sporoch, ale spoločne. Tu nikto nemôže mať monopol na pravdu a stavať otázku - buď môj názor alebo nič. Na tieto diskusie je ešte stále dost času najmä preto, že zásadne strategické rozhodnutia o statoprávnom usporiadaní ešte nepadli. Strana demokratickej ľavice privítala názor predsedu Hnutia za demokratické Slovensko a zároveň premiéra vlády Slovenskej republiky pána Mečiara, že o tom nemôže rozhodnúť užka skupina politikov, ale iba občania v referende, občania, ktorí budú rozhodovať na základe objektívnych a večných informácií o výhodách a rizikách takej alebo onakej voľby.

Vo vzťahu k predloženému programovému vyhláseniu sme v klube poslancov Strany demokratickej ľavice jednoznačne

privítali skutočnosť, že vláda z nametov, ktoré sme jej na požiadanie poslali, v záverečnej časti plne akceptovala naše predstavy týkajúce sa organizácie štátu a rozvoja demokracie. Možno členov vlády, aj osobne pána Mečiara ubezpečiť, že pri presadzovaní princípov ústavnosti, právneho štátu, demokracie a ochrany občianskych a ľudských práv vždy najde u poslancov Strany demokratickej ľavice plnú podporu. Mame záujem o dobudovanie a stabilizáciu demokratických inštitúcií, ktoré umožňujú plynulé odovzdávanie a preberanie moci, jej účinnú kontrolu a zodpovednosť za jej výkon. V tomto smere prikladáme mimoriadnu úlohu posobeniu takých verejnoprávných inštitúcií, ako sú Slovenská televízia a Slovenský rozhlas, ktorých funkciou nie je iba široko a objektívne informovať o činnosti vlády, ale aj vytvárať podmienky pre jej kontrolu občanmi. Rovnako vítame, že vláda chce pokračovať v transformácii ekonomiky Slovenskej republiky na fungujúce tržové hospodárstvo so sociálnym a ekologickým zameraním. Je to v súlade aj s programovými zámermi Strany demokratickej ľavice, a nechcem na tomto mieste vstupovať do polemiky so svojimi kolegami, panom poslancom, ktorý sociálnu a ekologickú orientáciu tržového hospodárstva spochybňuje, pretože to by napríklad musel spochybňovať vývoj v susednom Rakusku.

Teda Strana demokratickej ľavice ide tiež o takéto hospodárstvo, v ktorom by sa navyše uplatňovali aj výrazne demokratické samosprávne prvky, ktoré by sa rozvíjali pod demokratickou kontrolou spoločnosti. Možno povedať, že Strana demokratickej ľavice rada podporí všetky kroky vlády, ktoré povedú čo najrychlejšie k efektívnej transformácii, budú rešpektovať jej sociálny rozmer a povedú k racionálnemu tržovému správaniu sa všetkých subjektov - občanov, zamestnancov, podnikateľov, súkromnej spoločnosti i spoločnosti s vysokou účasťou štátu. Osobitne podporíme také kroky, ktoré posilnia záujmy obyvateľstva o setrenie a tzv. odloženú spotrebu a povedú k úspornosti i vo vzťahu k ekonomickým

a prírodným hodnotám a povedú k vzniku vlastného slovenského kapitalu.

V doterajšom priebehu transformácie minulé vlády prakticky rezignovali na štátne regulovanie ekonomiky. Makroekonomická regulácia vo vzťahu k adaptačnému spraveniu sa podnikov nezabrala. Preto buď sa urychli privatizácia, alebo sa musia riadiť tak, ako sa riadia štátne podniky vo vyspelých trhových ekonomikach. Zlučiteľné je oboje. Vládna hospodárska politika v Slovenskej republike bude čeliť pokračujúcej hospodárskej recesii, ako možno usudzovať z programového vyhlásenia, nielen systémovými opatreniami plošného charakteru, ale aj selektívnou politikou. Obávam sa však, že pri jej uskutočňovaní môže dôjsť k politicky motivovaným preferenciám istých podnikov, respektíve istých skupín, a za určitých okolností by nebolo vylúčené presadenie sa ťažko priemyselovej lobby. Chcem preto povedať, že Strana demokratickej ľavice bude odmietajú prípadné presadzovanie podnikových záujmov politickými prostriedkami. Ak má program štrukturálnych zmien podporovaný príslušnými centrálnymi fondami sledovať tendencie vyvolané trhom, musí byť vypracúvaný v spolupráci štátnych inštitúcií, bank, podnikov, respektíve podnikateľov z príslušných oblastí ekonomiky a v rozdeľovaní prostriedkov by sa mali uplatniť prvky súťaže.

Podporujeme aj zámer vlády Slovenskej republiky v najbližšom čase vypracovať analýzu stavu ekonomiky Slovenskej republiky. Priznam sa, že boli by sme bývali radi, keby táto analýza bola prílohou súčasného programového vyhlásenia vlády. Jej závery môžu hlbšie zdôvodniť a precizovať hospodársku politiku vlády, ale nemala by to byť poistka pre také korekcie, ktoré by z vládneho vyhlásenia, o ktorom dnes rokJeme, urobili bianko zmenku, ktorú Slovenská národná rada podpísala, pričom realna hospodárska politika sa potom bude koncipovať až dodatočne - po analýze a mimo parlament. Ako vieme v spoločnostiach riadiacich sa pevnými a nemilosrdnými

pravidlami vyplývajúcimi z trhových princípov ten, kto podpisuje bianko zmenu, obyčajne na to dopláca. Keby ju podpísala Slovenská národná rada, podpísala by ju za všetkých občanov. Preto bude take dôležité, ako sa tento problém vyrieši v uznesení Slovenskej národnej rady k tomuto problému.

Podobnú starosť vzbudzuje aj ďalšia skutočnosť. Pasaže vladného vyhlásenia o štátovpravnom usporiadaní su matne a absentuje predstava vlády o alternatívnych riešeniach rôznych variantov možného usporiadania vzťahov s Českou republikou. Inak povedané, chybaju alternatívne scenáre, ktoré vyhlásenie nenačrtava napriek tomu, ze tato vláda je povolana plnit historicky nove ulohy, ktoré vyplynu prave z určitého riešenia štátovpravných vzťahov. Podľa prehlásení viacerých ministrov pri prerokovaní vladného vyhlásenia vo výboch Slovenskej národnej rady vláda vychadza z existujuceho ustavného stavu, z predpokladu, ze bude zachovana spoločna mena, spoločny trh, obrana atď. Prítom podľa vyjadrenia poslancov Slovenskej národnej rady za Hnutie za demokraticke Slovensko je vladne vyhlásenie koncipovane pre konfederatívne usporiadanie. Respektujeme to, taky je program Hnutia za demokraticke Slovensko, ale taketo usporiadanie vyžaduje vždy dvoch partnerov ochotných sa na nom dohodnut. Občianska demokraticka strana však doposiaľ takotu ochotu neprejavila. Ako to teda je a aký bude osud tohto vladného vyhlásenia o tri mesiace, či šest mesiacov? Pre aký variant je koncipovana hospodarska politika vlády a s akým časovým horizontom? Ake rizika prinesie pre občanov Slovenskej republiky taky či onaky variant? Tieto otázky zostavaju nezodpovedane a bude žiaduce, aby vláda na ne dala Slovenskej národnej rade čo najskor odpoveď.

Programove vyhlásenie vlády Slovenskej republiky v jeho socialno-ekonomických častiach možno charakterizovat ako program dobrej vole vyhoviet občanom a súčasne respektovat parametre prechodu k trhovej ekonomike. To je nesporne chva-

lyhodny, ale zároveň aj krajne obtiažny zámer. Jeho realizovateľnosť a časove horizonty sa však vláde zatiaľ nepodarilo presvedčivo dokumentovať. Programove vyhlásenie nie je dostatočne vyvážené a nenesie sa v jednotnej rovine. Fundamentálne, hoci všeobecné tézy sa niekedy striedajú s nepodstatnými detailmi. Napríklad programové zábery v hospodárskej politike nie sú domyšľané z hľadiska ich sociálnej dimenzie a dôsledkov, zatiaľ čo iste dobre zábery v socialnej oblasti nie sú podkladané ich zdrojovo-finančným krytím a náležitým zabezpečením výkonnosťou ekonomiky. To však platí aj vo vazbách ďalších časti programového vyhlásenia na jeho ekonomickú časť.

Ekologická politika, ktorou sa ma naplňať strategia trvalo udržateľného rozvoja, tiež musí mať pevne zakotvenie a východisko v proekologickej hospodárskej politike. Z programového vyhlásenia vlády nevyplývajú zreteľne priority jej hospodárskej politiky, osobitne chybajú priority štruktúrnej politiky, nie je tu jasne vytyčený smer a zábery proexportnej politiky a regionalna politika je iba naznačená. Pretože vláda nepredložila aj časový harmonogram krokov a predstavu o tom, ako bude postupovať po 30. 9. 1992, vládne vyhlásenie v takejto podobe je vlastne nekontrolovateľné a Slovenska narodna rada bude sotva môcť plniť svoju funkciu voči vláde.

Damy a pani,

s prihlíadnutím na protirečenia v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky Strana demokratickej ľavice, jej poslancovsky klub bude vo svojej parlametnej politike voči vláde vychádzať z toho, že povolebny pomer politických síl vyžaduje zvýšiť nielen spomínané kontrolné, ale aj iniciatívne funkcie Slovenskej narodnej rady. Preto na pôde parlamentu budeme presadzovať a podporovať všetky kroky, ktoré umožnia plynule pokračovať v transformácii narodného hospo-

dárstva, stabilizovať demokraticky politický system a ustavnými prostriedkami vyriešiť štáto-právnu krízu.

Ďakujem vam za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda SNR I. Gašparovič:

Ďakujem aj ja panovi podpredsedovi. Do diskusie je prihláseny pan Duka-Zolyomi. Pripravi sa pan Mikulaš Dzurinda z KDĽ.

Poslanec Ā. Duka-Zolyomi:

Váženy pan predseda júci,
vážená Slovenska narodna rada,

napriek tomu, že novembrove zmeny v roku 1989 prebiehali bez osobitných znakov skutočnej revolúcie, spoločensko-politický pohyb uplynulých viac ako dvoch rokov bol burlivý a nevyspytateľný. Všetky tri zákonne vlády Slovenskej republiky mali snahu zaviesť určitú systematickosť, aby reformy boli čo najrýchlejšie. Zakladnými prvkami sa stali uskutočnenie rýchlejšej ekonomickej reformy, zavedenie fungujúceho sociálneho trhového hospodárstva a dosiahnutie sociálnej istoty. A všetko sa malo diať so zreteľom na zachovanie demokratickeho rozvoja a na budovanie pluralitného právneho štátu. Iste by bolo zaujímavé porovnať vladne programy z decembra roku 1989 a z júna roku 1990.

Aký vývoj respektive nové riešenie navrhuje predložene programove vyhlásenie novej slovenskej vlády? Požaduje sa silnejšie zdôrazňovanie rozvoja demokratických princípov a jednoznačného vyznačenia konkrétnych riešení problémov, ktoré sa nahromadili za uplynulé dva roky. Vcelku tento materiál je spracovaný veľmi všeobecne, obsahuje veľa nejas-

nych formulácií a protirečení, pod ktorými sa skrývajú diskutabilné riešenia pálcivých problémov našej spoločnosti. Materiál nie je koherentný a obsahuje seriu nejasných pojmov.

V nasledujúcom rozbere by som chcel poukázať na tie oblasti, v ktorých sa naše názory rozchádzajú. Takou oblasťou je záruka zachovania ústavnosti Česko-Slovenska. Keď sa hovorí o politickej a ekonomickej zvrchovanosti Slovenskej republiky, tento program vlastne obchádza, presnejšie povedané ruší celoštátny ekonomický priestor. Zavádzanie pojmu medzinárodno-právnej subjektivity Slovenska je jasným konfederáčnym prvkom, čo racionalne rozmyšľajúc už vylučuje možnosť subjektivity ČSFR. Čiže predkladaný program už nehovorí o nutnosti spoločného štátu. Z hľadiska platnej federálnej ustavy je problematická aj opísaná postupnosť krokov, ktoré vedú k suverenite Slovenska. Okrem toho nesie v sebe aj nebezpečenstvo psychickeho natlaku na občanov Slovenskej republiky a je vlastne priamou cestou k vytvoreniu samostatného štátu. Všetky tieto horeuvedene fakty nie su v súlade, poľažne su mimo ramca platnej federálnej ustavy.

Ďalšia oblasť je zabezpečenie činnosti demokratických inštitúcií a garancia demokratičnosti. Zaruky demokracie vidime v rozdelení moci medzi vykonnu, legislatívnu a sudnu. Len dôsledná decentralizácia vedie k posilneniu miestnej demokracie. Preto podporujeme odporúčanie Združenia miest a obcí Slovenska k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky, osobitne tezu, ktorá konštatuje, že uzemne členenie štátu treba budovať na princípe subsidiarity, v zmysle postupovania kompetencie zdola nahor a tvorby územných celkov na baze dobrovoľného združovania. Program sa zaoberá len povrchno resp. všeobecne princípom, že miestna samospráva má byť základnou bunkou spoločnosti.

Ďalej treba konštatovať, že osobitne dôležitou otázkou je zabezpečenie slobody tlače resp. existencie slobodných médií. Preto nás znepokojujú take časti vladneho programu, ktoré slobodu prejavu podmieňujú možnosťou subjektívneho hodnotenia a nie zákonom. Kto je oprávnený určiť, ktorý občan má záujem na rozkvetení Slovenska? Domnievame sa, že by bolo treba zdôrazniť aj potrebu objektívneho informovania o postavení a problémoch národných menšín a etnických skupín. Vzhľadom na túto problematiku program neobsahuje žiadne predstavy zabránenia vzniku obrazu nepriateľa a deformovanej informovanosti. Ešte raz vyzdvihujem dôležitosť slobody prejavu najmä preto, lebo poslednú dobu sme svedkami rozširovania znepokojujúcich javov a informácií bez toho, že by sme to mohli ovplyvňovať. Kto bude rozhodovať o tom, že skutočne bude zabezpečené šírenie objektívnych informácií o Slovensku? Veď aj kritika môže byť objektívna, keď slúži k vyjasneniu nahromadených problémov.

V oblasti hospodarskej politiky otázka deklarovania hospodarskej suverenity Slovenska narušuje spoločný priestor ČSFR a princípálne vedie k rozdeleniu Česko-Slovenska. Zvyšovanie ulohy štátu v tejto oblasti v nás vyvoláva opatrnosť a skepticizmus. Toto potvrdzujú aj také fakty, ako je aktívnejšia účasť štátu pri tvorbe strategických zámerov alebo uplatnenie selektívnej rozvojovej stratégie atď. Taktiež sa nemôžeme stotožniť s predstavou, že trh môže byť len spoločný a nie jednotný, veď do budúcnosti by sme mali rozmyšľať o európskom jednotnom trhu.

Predstava vlády o privatizačnom procese tiež nesie v sebe celý rad protirečení. Z programu vyplýva, že privatizácia bude síce akceptovaná, ale bude asi zástavená. Totiž podľa programu vláda sa rozhodla, že vypracuje novú koncepciu privatizácie. Ako je nám známe, raz už bola takáto koncepcia vypracovaná. V programe naznačené obmedzenia nás vedú k názoru, akoby vláda plánovala vylúčiť zahraničné subjekty

z privatizácie, pričom na vnútornom kapitalovom trhu je výrazny nedostatok voľných zdrojov. Taktiež nie je jasný zámer vlády na uľahčenie privatizácie majetku dotknutého reštitučnými narokmi. Ma to znamenať zrušenie alebo pozastavenie zákonov, ktoré majú charakter reštitúcie?

V prípade hodnotenia narodnostnej politiky vlády snád by bolo taktiež dobre porovnať predložený program vlády s programami z rokov 1989 a 1990. Smutne môžeme konštatovať, že došlo k redukcii obsahu a objemu tejto časti vládnej politiky aj tak, keď zohľadnime aj výroky týkajúce sa narodných menšín, ktoré sa objavujú v iných kapitolách programu. Hneď prvá veta okrem toho, že vyjadruje protirečenie a je nositeľom diskriminácie, poukazuje na to, že tvorca nepozná podstatu občianskej, poťažne podľa správnej definície civilnej spoločnosti, ktorá nie je totožná len so súhrnom občanov. Je to sústava riadiacich princípov spoločnosti. Zakladom občianskej spoločnosti, čiže civilnej, je samospráva a komplex práv jednotlivcov a skupín tejto spoločnosti. Program uznáva národné menšiny len vo forme jednotlivcov a nie ako skupiny. Pritom skupiny, ktoré majú inú identitu, ako národ potrebujú mať právnu istotu a definovanú ochranu. Vláda nevychádza zo skutočnosti, že Slovensko je multinacionálny štát. Preto pre národné menšiny vzdelanie v materinskom jazyku má svoju prioritu a nie druhoradý význam.

Program tiež používa nesprávny tvrdší termín "štátny jazyk" namiesto pojmu "úradný jazyk". V tejto časti chyba aj konštatovanie, že vláda zaručuje právo zachovania a rozvoja identity národných menšín a najmä práv, ktoré sú zakotvené v článku 25 tretej hlavy Listiny ľudských práv a slobôd.

Postrádame aj to, že vláda neodmieta rôzne formy násilnej asimilácie a nezaručuje určité formy samosprávy národných menšín, čo je nevyhnutné k tomu, aby rozhodovali sami o otázkach týkajúcich sa vlastných špecifických problémov.

Starostlivosť o nás by bolo treba nahradiť pojmom samosprávy. Vláda hovorí o potrebách súčasnej slovenskej spoločnosti a nie o potrebách spoločnosti Slovenska. Z toho vyplýva, že vláda si nekladie za úlohu vzajomné spoznanie historických a kultúrnych hodnôt slovenskeho naroda a narodných menšín. Odmietame reciprocitu, lebo je to funkcia takých parametrov, ktoré vznikajú mimo dosahu daného štátu a jej vlády a pritom každý príslušník danej menšiny je rovnoprávnym občanom spoločnosti.

Posledná oblasť, ktorej sa chcem venovať v mojom vystúpení, je problém vystavby vodného diela Gabčíkovo. Vláda poklada za prvorady zdroj energie práve tento objekt. Bol by som rad, keby vláda dokázala urychlene vypočítať, že v prípade dokončenia stavby Gabčíkovo nie podľa pôvodných plánov a s dodržaním stanovených 19 ekologických podmienok, ako bude táto hydroelektrárň prispievať do celoslovenskej energetickej bilancie. Súčasne nebolo by od vecí porovnať množstvo produkovanej elektrickej energie vodného diela Gabčíkovo a Jadrovej elektrárne Mochovce so súčasným porovnaním nákladov na vystavbu každého objektu. Akým spôsobom vláda plánuje dokončiť vystavbu Gabčíkova? Ake sú v tomto zmysle kontakty medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky resp. predstaviteľmi Európskych spoločností? Lebo len tento postup môže dať vyhovujúcu odpoveď, a to ešte pred spustením prevádzky vodného diela.

Vážena vláda,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

v zaveru by som chcel konštatovať, že poslanci klubu Együtteltes - Spoluzitie po zvažení uvedených nedostatkov vládneho programu prišli k zaveru, že v ňom zostalo veľa nezodpovedaných otázok. Pokiaľ vládny program neodzrkadľuje naše predstavy a požiadavky v dostatočnej miere, bolo by od

nás nezodpovedné a súčasne by to bolo proti našim zásadám, keby sme v tejto podobe predloženy návrh podporovali. Napriek tomu sme otvorení a kedykoľvek pripravení na objektívny dialóg v záujme vybudovania trhového hospodárstva, zabezpečenia vyvoja demokratických inštitúcií, ľudských a národnostných práv a v záujme urýchleného zapojenia sa do európskeho integračného procesu. Sme za budovanie občianskej spoločnosti slobodných a rovných občanov.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Technická poznámka - pan poslanec Brňák. Pán poslanec, buďte taky dobrý a pridte k hlavnému mikrofónu.

Poslanec P. Brňák:

Ak dovolíte len v kratkosti, nechcem predniesť nejaké expoze, ale poslanci MKDH a Spolužitie, ak na jednej strane kritizujete pojem štátneho jazyka, že nie je upravený v súčasnom platnom právnom stave, buďte takí dôslední aj pokiaľ ide o národnostné menšiny a nie narodne. Súčasný platný právny stav pojem narodných menšín nepozna. /Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi.

Vážení kolegovia, vážene kolegyně, navrhujem desaťminutovú prestávku. Hneď po desiatich minútach začneme. Prosím panov poslancov, ktorí boli v minulom parlamente a majú určité nedobré zvyky, aby nedemoralizovali svojich kolegov.

/Po prestavke./

Prvy podpredseda SNR P. Weiss.

Aby sme respektovali gentlemansku dohodu, ktoru sme urobili pred prestavkou, dovolujem si vas poziadat, aby ste čo najskor zaujali svoje miesta v rokovacej sale, pretože ako ďalší sa do rozpravy prihlasil pan poslanec Mikulas Dzurinda z Krestansko-democratickeho hnutia a bolo by od nas nezdvorile, keby začal svoje vystupenie v situácii, keď bude ruch v sale.

Prosim pana poslanca Mikulasa Dzurindu, aby sa ujal slova. Ako ďalší sa pripraví pan poslanec Jozef Košnar za Stranu democratickej lavice

Poslanec M. Dzurinda:

Vazeny pan predseda Slovenskej narodnej rady,
važena vlada,
važene panie poslankyne,
važeni pani poslanci,

po novembri roku 1989 sme nastúpili cestu zasadnej premeny našej ekonomiky na ekonomiku trhu, prosperujúcu. Všetkým proreformným silám bolo jasné, že pojde o dlhodobý proces, sprevádzaný pociatocným cenovým narazom, vzrastom nezamestnanosti, dočasným znížením životnej úrovne. Uzročená nevyhnutnosťou prijatých krokov naplnila prvú fazu economickej transformácie a j uplynula vlada, ktorej práca bola sťažená a j viacerými vonkajšími nepredvídanými okolnosťami, akými boli rozpad východných trhov, okolite vojnové konflikty i vseobecne spomalenie hospodárskeho rastu ekonomik zamorských a europských statov. Napriek tazkostiam, strachu a stradaníu je prakticky za nami prvá, azda najzložitejšia

faza transformačnej postupnosti, faza liberalizácie cien a zahraničného obchodu, zvladnuta so zabrzdzením inflacie i rastu nezamestnanosti.

S ročnou inflaciou v roku 1991 na úrovni takmer 60 % oproti roku 1990 ostro kontrastuje mesacny prirastok inflacie v roku 1992, ktorý ani v jednom mesiaci neprekročil úroveň 0,6 %. Z vybraných informácií o vývoji hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré sme ako poslanci nedávno prvýkrát obdržali, sa napríklad dozvedáme, že cenová hladina v apríli sa oproti marcu uhrnne zvýšila o 0,1 %. Z rovnakeho prameňa sa dozvedáme, že v apríli, tretí mesiac po sebe klesal počet evidovaných nezamestnaných a neprekročil hranicu z konca roku 1991. Celková priemyselná produkcia bola v apríli o 4,7 % vyššia ako priemerná mesačná produkcia I. štvrtroku 1992. Za štyri mesiace celková priemyselná produkcia v porovnaní s rovnakým obdobím minuleho roku klesla od 23 % pri postupnom zmiernovaní poklesu. Uvedený materiál predpoklada, že v máji sa zlepšila situácia v platobnej neschopnosti, keď saldo zlepšenia v priemysle dosiahlo 7,5 bodu a v stavebníctve 24,2 bodu. Zároveň od počiatku malej privatizácie sa vydražilo takmer 9 tisíc prevádzkových jednotiek a prvá vlna kupovnej privatizácie je v plnom prúde.

Veľmi protichodne s uvedenými výsledkami a najmä tendenciami, ktorých pozitívny a nadejný vývoj v I. polroku potvrdzuje predbežne výsledky polročnej štatistiky a pre II. polrok predikujú výsledky konjunkturalných prieskumov, posobi hodnotenie doterajšieho priebehu ekonomickej transformácie v diskutovanom návrhu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Vládne prehlásenie sa na jednej strane kategoricky hlási k trhovému hospodárstvu, k ďalšiemu pokračovaniu transformácie ekonomiky v smere privatizácie, liberalizácie cien, uplatňovania princípov menovej stability a uspornosti vo verejných rozpočtoch. Na druhej strane doterajší priebeh ekonomickej transformácie hodnotí len negatív-

ne, používajúc katastrofické termíny. Ako ale možno súčasný stav ekonomiky charakterizovať ako ochromenie spoločenského dopytu, ak v Slovenskej republike od začiatku tohto roku do konca mája boli tržby za predaj tovaru a služieb v obchode, pohostinstve a ubytovaní o 5,1 % vyššie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku? Fyzický objem predaja dosiahol síce len 94,4 %, avšak objem nakupov sa neustále zvyšuje a približuje úrovni z predchádzajúceho roku. Dokumentuje to index fyzického objemu predaja v máji, ktorý dosiahol už 99,6 % v porovnaní s májom roku 1991, pričom v súkromnom sektore bola realizovaná už viac než polovica nakupov, a to 57,4 %.

Pri uvedených porovnaníach mi nejde ani tak o snahu poukázať na pokračovanie neustaleho neobjektívneho a najmä, podľa mňa, nekonštruktívneho atakovania predchádzajúcej vlády, ani o zľahčovanie doterajších dopadov ekonomickej transformácie na obyvateľstvo, ako o poukázanie na zásadne protirečenie medzi proklamáciami o pokračovaní novej vlády v ekonomickej transformácii na jednej strane a neuprosnými potieraniami všetkého doterajšieho, vrátane tých pozitívnych nádejných trendov, ktoré možno badať aj v ekonomike Slovenska na strane druhej.

Uvedené protirečenie zosilnie, keď hľadáme odpoveď na otázku, ako sa vláda stavia k hlavným makroekonomickým nástrojom a indikátorom ekonomiky. Na jednej strane vláda chce pristúpiť k selektívnej rozvojovej stratégii, na druhej strane chce podporovať protiinflačné tendencie a usilovať o vyrovnanosť príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu, i keď z dlhodobejšieho hľadiska. V tejto situácii sa žiada poznamenať, že súčasná zákonná rozpočtová politika pozná len inštrumentarium ročných štátnych rozpočtov a štátneho záverečného účtu za príslušný rok. Ako sa k takto charakterizovanému problému chce vláda postaviť, z materialu nevedno. Aj infláciu chce vláda udržať v primeraných medziach, čo zásadne

nekonvenuje predchádzajúcej teze o podpore protiinflačných tendencií, nehovoriac o tom, že primeranosť týchto medzi by sa žiadalo konkretizovať.

V celom materiáli nie je ani zmienka o názore vlády na otázky plnej konvertibility koruny, o časovom horizonte jej dosiahnutia a cestach k nej vedúcich. Jedinou ambíciou vlády v tejto oblasti je udržanie vnutornej vymeniteľnosti meny, čo silno kontrastuje s programovými vyhláseniami vlád Českej republiky a Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Ďalším charakteristickým znakom Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky je snaha o výraznejšie zapojenie štátneho aparátu do ekonomiky, a to predovšetkým v oblasti štrukturalnej politiky a financií. Štrukturalnú politiku chce vláda stanoviť na základe vyhodnotenia komparatívnych výhod a nevýhod jednotlivých výrobných odvetví a odborov, ale i regiónov. Do vybraných oblastí a odvetví chce smerovať, dirigovať aj vstup zahraničného kapitálu. Programové vyhlásenie teda akcentuje úlohu štátu v hospodárstve. Toto nie je uspokojivo vyriešene ani vo vyspelych ekonomikach, tobôž nie v transformujúcich sa ekonomikach. S týmto prístupom máme negatívne skúsenosti. Programové vyhlásenie zdôrazňuje nástroje štátneho regulovania, ktoré sa ukázali ako nefunkčné a nepriniesli očakávaný výsledok.

Zároveň vláda zamyšľa nepripustiť prílišnú rozptýlenosť rozpočtových zdrojov vytvaraním neumerného počtu mimorozpočtových verejných účelových fondov, z čoho zasa jasne vyplýva usilie o centralizáciu finančných prostriedkov za účelom prerozdelených procesov. Pre mňa veľmi rozpačito pôsobia pasáže o podpore a predaji majetku osvedčenému managementu a zamestnancom v procese transformácie podnikov. Ak ide o prednostný predaj majetku podniku pracovníkom podniku, ktorí na tento účel vytvorili obchodnú spoločnosť, nemáme námietok, ale ak ide o bezplatné rozdelenie či zvyhodnene

pridelenie majetku podniku pre management alebo pracovníkov daného podniku bezplatne, podotýkam, naše námietky su zasadné, pretože ide o diskrimináciu pracovníkov školstva, vedy, kultúry, zdravotníctva, teda štátnych zamestnancov. Veď takto rozdeľovaný majetok sa vytvaral aj z ich daní.

Ešte vyraznejšie bije do očí snaha urychlene riesit otazku stabilizácie podnikových managementov. Vyplýva z toho prinajmenšom predpoklad stále silného a významného štátneho sektoru, čo je v protiklade s tezami o zrychlení privatizácie. Aj táto posledná teza - teza o zrychlení privatizácie je spochybňovaná, podľa môjho názoru, programom vypracovávania novej koncepcie privatizácie, snahou o docielovanie transparentnosti procesu privatizácie a podporou sutažných foriem. O chvíľku sa k tomu ešte vrátim. Na jednej strane vitam usilie o uplatnenie splátkových foriem privatizácie pri súčasnom znížení hotovostnej platby, čo podniketi šírši okruh záujemcov aj z radov nemajetných občanov. Na druhej strane zasadzovanie sa za previerku zákonnosti doterajšieho priebehu privatizácie je povinnosťou plynucou zo zákona. Princípialne teda nepovažujem za primárne dôležité uvedené opatrenia, ale čas a riesenie efektívnosti a potencialnej nezamestnanosti v privatizovaných subjektoch. Faktor času v kontexte s aktualnym stavom nasej ekonomiky považujem za rozhodujúci a v programovom vyhlásení nenalezíte akcentovany. Otazky nezamestnanosti vo vzťahu k privatizácii postradam úplne.

Z materialu sa zda, akoby proces privatizácie prebiehal doteraz úplne chaoticky, zivelné, bezkonceptne, pričom 9. 9. 1991 bola vypracovaná, na medzirezortnom konaní pripomienkovaná, nasledne vládou prijatá správa o koncepcii a ďalšom postupe veľkej privatizácie v Slovenskej republike. Môžem potvrdit, že naš rezort sa nou riadil.

Účasť statu v strategických oblastiach jednotlivé rezorty definovali tak pre prvú, ako aj pre druhú vlnu kuponovej privatizácie a charakter verejnej súťaže mali mnohé rokovania branžových komisií rezortov, veľmi často aj za účasti ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku, najmä ak k základným projektom boli podávané projekty konkurenčné. V rezorte dopravy a spojov na 21 základných privatizačných projektov sme dostali vyše 60 konkurenčných privatizačných projektov. Nie je teda pravdou, že princíp súťaže sa neuplatňoval. Uplatňoval sa takto nepriamo, ale aj priamo, hoci sa do vlády ako výsledok dostával v podobe priamych predajov. Takto to bolo formálne pomenované, hoci často tieto súťažné formy, podľa môjho názoru, prebehli tak v branžových komisiách rezortov, ako aj na ministerstve pre správu a privatizáciu národného majetku. Chcem teda poznamenať alebo zhrnúť, že prílišná tzv. reunifikácia procesu privatizácie môže spôsobiť veľa zdržania a tým aj strat.

Osobitnú zmienku si vyžaduje riziko lacného vypredania národného majetku do zahraničia v procese privatizácie. Tento problém sa umelo zveličuje, pretože už v prvej vlne boli prijímané prístupy brániace takémuto stavu napríklad formou vecných bremien na strane kupujúceho, zavazujúceho sa napríklad k viacročným investiciám, nemožnosti predat nehnuteľnosť po dobu 5 i viac rokov a podobne. V tomto prípade ide o sirsiu principiálnu záležitosť, spájanú nielen s procesom privatizácie, ale s pôsobením zahraničného kapitálu vôbec. Efektívne riešenie môže priniesť len vytváranie vhodného ekonomického a legislatívneho prostredia predovšetkým účinným pôsobením nepriamych ekonomických nástrojov, najmä systavy daní.

Osobitným problémom slovenskej ekonomiky je nezamestnanosť. Jej vysoká miera v Slovenskej republike sa často udáva ako rozhodujúci dôvod potreby špecifického prístupu Slovenska k ekonomickej transformácii. O to viac prekvapuje, ako

málo miesta poskytuje riešeniu tohto problému programové vyhlásenie vlády. Obávam sa, že programy verejných prác v oblasti technickej infraštruktúry vzhľadom na vysoký stupeň mechanizácie stavebných prác, ako i vysoké investičné náklady a dlhodobosť navratnosti infraštruktúrnych investícií tento problém zďaleka nevyriešia. Východisko spočíva predovšetkým v zásadnej podpore malého a stredného podnikania a v privatizácii. Prítom privatizáciu netreba chápať ako predaj nehnuteľnosti, ale predovšetkým ako kúpu budúcich investícií, a teda aj nových pracovných príležitostí, a podľa toho konať.

Vážené panie poslankyne,
važení páni poslanci,

uvedené príklady a rozbor nás utvrdzujú v tom, že vláda Slovenskej republiky sa bude odklaňať od doterajšieho modelu economickej transformácie založeného predovšetkým na akcentovaní a usmerňovaní nepriamych nástrojov štátu a na priamom zasahovaní len v najnutnejšom prípade tak, ako tomu bolo v prípade Slovenských uhoľných baní Prievidza, fabrik s konverziou, v oblastiach tzv. vecnej ekonomiky napríklad v dopravných a spojových infraštruktúrach, kde je ingerencia štátu prirodzená. Išlo o model orientovaný na urýchlene vytvorenie konkurenčného a tým i súťažného prostredia, v ktorom by úloha a moc štátu ustupovala úlohe a moci, ale i zodpovednosti jednotlivca, občana, podnikateľského subjektu hospodáriaceho predovšetkým na a so súkromným vlastníctvom ako najúčinnnejšieho stimulátora reštrukturalizačných procesov i akcelerácie ekonomiky. Je to, podľa nášho názoru, aj najbezpečnejší prostriedok prilivu zahraničného kapitálu mimo zdrojov štátneho rozpočtu, o čo sa treba prednostne a primárne usilovať. Uvedené príklady svedčia, že nastupujúca vláda volí spôsob skôr opačný, a to je stret dvoch protikladných prístupov k economickej transformácii.

Okrem toho materiál obsahuje rad nejasností a protirečení, z ktorých najskôr bude azda potrebné odstrániť protirečenie medzi úlohou a postavením národných bánk na strane 9 vo vzťahu k jedinému emisnému centru tak, ako je to uvedené na rovnakej strane, teda k jedinej emisnej politike, a k uplatneniu rozpočtovej a daňovej suverenity Slovenskej republiky tak, ako je deklarovaná na strane 10. Ide o vyslovene proti sebe stojace návrhy, ktoré nie je možné v súčasnej ekonomike uplatniť bez následného dopadu na vývoj cien v jednotlivých republikách, bez dopadu na colnú politiku, ako i na celkový vývoj oboch ekonomík. Ak vláda chce uvedené nástroje uplatniť, musí sa najprv zmeniť súčasný stav. Vládne vyhlásenie nehovorí, podľa môjho názoru, dostatočne jasne, ako.

Riziká plynúce z politiky víťazného hnutia k štátoprávnomu usporiadaniu pre ekonomiku možno nájsť, podľa môjho názoru, napríklad v tzv. katastrofickom scenári predchádzajúcej vlády, hoci o exaktnosti vykonanej kvantifikácie možno diskutovať. Mňa však zaráža, že o takýchto rizikách, spôsobe ich kvantifikácie, prezentácie a následného zohľadnenia či nezohľadnenia v praktickej politike nie je v materiáli ani zmienka. Rovnako bude nevyhnutne odstrániť niekoľko ďalších protirečení napríklad medzi účelným rozsahom regulácie cien na strane 13 a dovršením liberalizácie cien tak, ako je to uvádzané na tej istej strane i keď v odlišnej kapitole.

Na záver mi ešte dovoľte uviesť 5 konkrétnych kratučkových príkladov, ktoré azda dokreslia, že vláda si ešte nestačila vytvoriť, podľa môjho názoru, dostatočne konkrétnu predstavu o hospodárskej politike, jej prioritách, ktoré by chcela forsírovať.

Po prvé sa krátko chcem zmieniť o návrhu na odstránenie dvojitého zdanenia dôchodcov. Mam vážne pochybnosti, že kým prebehne táto zmena, tento návrh legislatívnym procesom, keďže ide o zákon Federálneho zhromaždenia, vzhľadom na to, že v roku 1993 bude platiť nový zákon o štatnom rozpočte, že bude platiť alebo vstúpi do platnosti nová daňová sústava, tento návrh prinesie pre dôchodcov minimálny efekt alebo možno ani žiadny efekt. Na druhej strane mi tu chýba konfrontovanie tohoto zamýšľaného kroku so snahou o uvoľnenie pracovných príležitostí pre nastupujúcich absolventov, čo bolo, myslím, primárnym dôvodom pre to, že sa tzv. dvojité zdanenie dôchodcov zaviedlo.

Po druhé by som chcel vašu pozornosť upriamiť na pasaž, kde sa hovorí o tom, že vláda bude iniciovať právne úpravy umožňujúce predaj národného majetku v procese privatizácie aj za bilančnú cenu. Domnievam sa, že to umožňuje aj súčasná legislatívna úprava, súčasne privatizačné zákony, avšak chcem zdôrazniť, že najspoľahlivejšia je predsa len tržobná cena, pretože môže byť aj nižšia, než je bilančná cena. Takže sa chcem opýtať alebo myslím si, že to implikuje otázku, čo vlastne týmto chceme občanom ponúknuť.

Tretia moja poznámka sa viaže k návrhu na zriadenie banky pre štrukturálne zmeny. Táto myšlienka vo mne vyvolala otázky, aké investície vlastne vláda chce týmto podporovať, podľa akých kritérií, akými uvermi, pretože normálne investície alebo zdravé reštrukturalizačné projekty by mali podporiť obchodné banky, a ak by malo ísť o zmakčovanie podmienok len preto, že akcia je niekde zapísaná, možno, že v zozname firiem ale akcií určených na reštrukturalizáciu, myslím si, že by išlo o zlu službu slovenskej ekonomike.

Predposledná moja poznámka sa viaže ku pasaži na strane 9, ktorá aj mňa osobitne prekvapila, v ktorej vláda vyslovuje odhodlanie vplyvať na také menovo-uverové nastroje, ako

je diskontná sadzba. Z dikcie uvedenej pasaže aj pre mňa vyplýva, že koncipient vladneho prehlásenia v tejto pasáži jednoducho prehliadol skutočnosť, že ide o nástroje, ktoré su oddelene od vplyvu štátu a teda aj od vplyvu vlády, a to zákonom, konkrétne zákonom č. 22 z roku 1992 o štátnej banke česko-slovenskej. Ak by sme aj abstrahovali od zákonných právnych noriem, nemali by sme abstrahovať od ekonomických zákonov. Tie jednoznačne hovoria, že trhova ekonomika potrebuje centrálnu banku, ktorej sa štát do určovania diskontnej sadzby - ľudovo povedane - nepletie.

Na zaver by som chcel uviesť, že sa obavam i toho, že aj riešenie prvotnej a druhotnej platobnej neschopnosti širším uplatnením zmienek je, dovoľte povedať, skôr fikciou než konštruktívnym riešením. Ak problém nebude riešený principiálne chovaním jednotlivých podnikov, zmenky sa stanú časom nezmeniteľne a ich funkcie sa budu veľmi rýchlo zhodovať s funkciami penazi. V konečnom dôsledku to vyvolá len a len inflačné tlaky. Principiálne riešenie popri určitých sekundárnych možnostiach, ako tomu bolo napríklad v nedávnej minulosti, maju v rukách podnikateľske subjekty uvedomujúc si, že nestačí vobec vyrobiť ba ani najst odbyt, ale predovšetkým výrobok umiestniť na solventne trhy, teda výrobky predávať.

Ďakujem vam za pozornosť.

/Potlesk./

Prvy podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Dzurindovi. Prosim pana poslancu Košnara za Stranu demokratickej lavice. Pripravi sa pán poslanec Pavol Farkaš z Maďarskeho kresťansko-demokratickeho hnutia.

Poslanec J. Košnár:

Vážená Slovenska narodná rada,
vážená vláda,
dámy a páni,

podstatná časť programového vyhlásenia vlády, a celkom právom, je venovaná ekonomickým otázkam. Vlada vidí hlavnú úlohu svojej hospodárskej politiky v uskutočnení obratu k ozdraveniu, oživeniu a následne k trvalejšiemu rozvoju ekonomiky. Tento zámer sa nedá nepodporiť. Je to, pravda, nesmierne zložitá uloha, v ktorej hlavnou otázkou ani nie je tak otázka čo, aké ciele si klásť, ale otázka ako, aké prostriedky použiť, ako postupovať v ich dosiahnutí. Istou slabinou vládneho vyhlásenia je, že nepodáva celkom jednoznačnú a konzistentnú predstavu o tom, ako dosiahnuť tento obrat a ako nastúpiť na rozvojovú trajektoriu. Rozvojová politika je konceptualne iná, než len vylepšená reštriktívno-stabilizačná politika, a zdroje pre ňu nemôžu byť jednoducho len väčšie, ale musia byť najmä iné, než pre politiku brzdenia úpadku.

Z tohto hľadiska sa nazdávam, že zámer posudzovať vyrovnanosť štátneho rozpočtu z dlhodobejšieho hľadiska a vo väzbe na globalnú peňažnú rovnováhu pri súčasnom usilí zamedziť kumulatívne efektu reťazenia rozpočtových schodkov, ako sa uvádza na strane 12, nedáva jednoznačnú odpoveď ani na otázku kvality a pôvodu zdrojov, ani na otázku prípustnej miery inflácie. Východisko vidíme aj v podriadení usilia o dosahovanie celkovej rovnovahy medzi ponukou a dopytom vytvaraniu možnosti na štruktúrne zmeny ponuky a dopytu. Znamená to, že rozvojové zdroje či nový kapitál by sa mali využiť nie na zakonzervovanie, ale na zmenu terajších odvetvových a podnikových štruktúr. Zdroje sa však vytvárajú práve v tých hospodárskych štruktúrach, ktoré nateraz máme k dispozícii, takže štruktúra použitia akumuláčnych prostried-

kov sa nutne musí líšiť od štruktúry ich vytvárania. Intenzitu vytvárania týchto prostriedkov by to nemalo ohrozovať, ale naopak, malo podporovať. Aj preto je nevyhnutné, nazdavam sa, zastaviť rozvrát veľkých a stredných podnikov, cy-nicky niekedy nazývané predprivatizačnou agoniou, pretože tieto podniky spolu s poľnohospodárskymi družstvami ešte stále tvoria prevažujúcu časť ekonomických zdrojov, od ktorých závisí oživenie ekonomiky.

Ekonomicke partie programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, a najmä formulácie obsiahnute v týchto pasážach, vzbudzujú iste obavy v kruhoch managerov a podnikateľov, ale aj v tej časti širokej verejnosti, ktorá dobre chápe, že zlepšenie hospodárskej situácie Slovenska závisí od fungovania hospodarstva na trhových princípoch. Ide o obavy z toho, že hospodárska politika vlády by mohla sklznuť na pozície štátneho riadenia ekonomiky. Chápeme preto snahu o akúsi vyváženosť formulácii hlásiacich sa na jednej strane k trhovej ekonomike, no na druhej strane k aktívnej účasti štátu pri viac-menej bezprostrednom ovplyvňovaní rozvoja. Avšak teza - citujem: "Uplatnením selektívnej rozvojovej stratégie sa má vytvoriť priestor pre zvládnutie trhovej adaptácie ekonomiky Slovenska" - koniec citátu, sa dá chápať aj tak, že štát sa zúčastní na selekcii strategicky významných hospodárskych aktivít, že štátni úradníci, ak to zjednoduším, by sa mali opätovne usilovať robiť to, o čo sa márne a neúspešne pokusali v uplynulých desaťročiach.

V uvedenom zmysle nekonzistentná a nie celkom jednoznačná nie je len úvodná pasáž programového vyhlásenia, ale aj ďalšie časti venované ekonomickej problematike. Na strane 7 sa zásadne odmietajú direktívne nástroje riadenia ekonomiky a veľmi rozumne sa tam hovorí o tom, ako má a môže fungovať trhová ekonomika, ale na strane 15 sa stanovisko programového vyhlásenia trošku zásadne mení na tezu, že vláda bude uskutočňovať štruktúrnú politiku. Z tohoto hľadiska sa na-

zdávam, že z programového vyhlásenia nie su zrejme mechanizmy, ktorými chce vlada uskutočňovať a vstupovať do procesu štruktúrnych zmien. V žiadnom prípade nemienim podozrievať vládu z toho, že to chce robiť direktívnymi, uradníckymi rozhodnutiami z centra. Myslím si, že vlada by sa mala orientovať na vytváranie ekonomických podmienok na racionalne autonómne rozhodnutia podnikovej sfery i bánk a podmienok pre - použijem to slovo - konverziu odbytu a rozvoj exportu, tvorbu nového domáceho kapitálu i príliv zahraničného kapitálu a pre stabilizáciu kvalitného managementu.

Vlada chce účelovo podporovať efektívne rozvojové programy, nevedno však, ake kritéria, mechanizmus a časový horizont pre ich posudzovanie zvolí, aby to opätovne neboli centralistické metódy, s ktorých uplatnením máme z minulosti nedobre skúsenosti. Problematický je tiež zamer zužovať výrobný sortiment, finalizovať produkciu vzhľadom na realne komparatívne výhody či nevýhody, pričom tieto komparatívne výhody nie vždy sa viažu na uzky sortiment a na finálne výrobky, ale môžu sa viazať napríklad na kompletačné uzly v strojarstve a podobne.

Veľa otázok vyvoláva tiež téza, že oddlžovanie podnikov bude spojené s prísnu ekonomickou analýzou podnikov, pretože vlada súčasne v programovom vyhlásení nepovedala, kto a ako bude tieto analýzy robiť a ake kritéria sa budú uplatňovať. Pritom riešenie problémov platobnej neschopnosti a vytvorenie systémových a legislatívnych predpokladov pre tvrdé vymahanie povinnosti platiť je neodkladnou ulohou, od ktorej sa odvíja možnosť riešenia množstva ďalších štruktúrnych, rozvojových a iných otázok. Myslím, že by bolo užitočné, aby Slovenská národná rada zaviazala vládu, aby ustanovila expertnu skupinu, ktorá by vo veľmi krátkom čase mala predložiť predstavu, spôsob, akým sa bude uskutočňovať toto oddlženie podnikov. Pre plnenie kontrolnej funkcie Sloven-

skej narodnej rady by bolo veľmi užitočné, aby sa k tomu mohol vyjadriť i parlament.

Obavy o transformačný proces vychádzajúce z uvedených a aj ďalších formulácií textu programového vyhlásenia majú teda isty oprávnený základ. Vlada by mala tieto obavy veľmi rýchle rozptýliť konkrétnymi skutkami prvých krokov hospodárskej politiky.

V texte sú však aj formulácie, ktoré ponechávajú nádej, že sa naše hospodárstvo k trhovým princípom predsa len bude približovať, a že aj nepochybne potrebná aktívna úloha štátu si nájde primerane formy. Budeme sa usilovať pričiniť sa o to, aby sa to takýmto spôsobom nielen vykladalo, ale aj uskutočnilo.

Za naliehavú, myslím si, možno považovať komercializáciu štátnych podnikov a zhodne s vládou stabilizáciu manažementu. To sa dá urobiť pomerne rýchle a takmer bez nákladov. Manažéri su totiž hlavnými postavami, bez ktorých sa nemôže dosiahnuť podnikateľsky úspech podniku v trhovej ekonomike. Naši manažéri však prechádzajú permanentnými čistkami, lustráciami a podobne. O ich osude často rozhoduje všetko iné, len nie to hlavné, ich podnikateľská zdatnosť. Aj u nás treba prejsť na systém manažerských zmlúv s vysokou zainteresovanosťou na rozvoji podniku, aj cez manažerské účastiny, s vysokým odstupným v prípade bezdôvodného zrušenia zmluvy a podobne. K týmto opatreniam, myslím si, sa dá pristúpiť bezodkladne, nečakajúc na privatizáciu, aby mohla začať prirodzená selekcia, vyhľadávanie zdatných a eliminácia neschopných manažerov. Tento zdroj je naporudzi, je rýchle využiteľný bez kapitálových investícií a je schopný rastucej sebareprodukcie.

A na zaver mi dovoľte ešte jednu poznámku týkajúcu sa pôdohospodárstva. V programovom vyhlásení sa predpokladá, že

ciele, cesty na ich dosiahnutie a príslušné inštrumentárium v oblasti pôdohospodarstva bude vláda konkretizovať v dlhodobej koncepcii agrárnej, výživovej, lesníckej politiky. Je len škoda, že aj v tomto prípade tu absentujú iste časové horizonty vypracovania a predloženia takejto koncepcie. Snaha vlády smerujúca ku garanciam pri odbyte rozhodujúcich poľnohospodárskych produktov je sympatická. Toto opatrenie však môže spôsobiť, že mechanizmus trhu bude iniciovať rast cien potravín, resp. bude lokalizovať výrobu len do lepších ekonomických podmienok. Tým sa vytvára iste nebezpečenstvo utlmu výroby v oblastiach s horšími výrobnými podmienkami a uvoľňovanie pracovníkov z poľnohospodarstva v neželateľnom a inými sektormi neabsorbovateľnom rozsahu. Je treba, aby vláda na tieto súvislosti pamätala pri konkretizácii jednotlivých krokov.

Aj keď programové vyhlásenie vlády obsahuje ďalší postup privatizácie štátnych podnikov všeobecne, nepamätá na špecifika poľnohospodárskej výroby a privatizáciu štátnych majetkov, pre ktorú zatiaľ nie sú vytvorené nálezite legislatívne predpoklady. Programové vyhlásenie tiež nerieši postavenie štátnej správy a jej úlohu vo vzťahu k podnikateľskými subjektom v poľnohospodárskej prvovýrobe. Je najvyšší čas v tejto oblasti zrušiť všetky relikty štátneho dirigizmu a zároveň vytvoriť širší priestor pre posilnenie samosprávy podnikateľských subjektov, ako aj novelizovať zákon Slovenskej národnej rady o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore.

V odvetvi lesného hospodarstva treba zachovať regulačnú funkciu štátu pri spravovaní a obhospodarovaní lesa. Očakávame, že vláda bude vo svojej politike rešpektovať fakt, že lesy sú významnou súčasťou nášho národného bohatstva. Mal by sa vyjadriť aj vzťah štátu k vlastnému majetku, teda ku kmeňovým štátnym lesom. Z pohľadu lesníkov je potrebné riešiť

nielen vzťahy k lesnej pôde, ale aj vzťah k lesom, najmä v relácii k reštitučným narokom u lesných porastov.

Vážené kolegyně poslankyne, kolegovia poslanci, chcel by som vyjadriť presvedčenie, že všetky spomínané slabiny alebo nedotiahnutosti programového vyhlásenia vlády budú veľmi rýchle doladené, vykryštalizované, keď vláda bude rozpracúvať to, čo v programovom prehlásení proklamuje, do konkrétnejších projektov časove kontrolovateľných tak, ako sa to navrhuje v návrhu uznesenia pre Slovenskú národnú radu, ktore z tohoto hľadiska, myslím si, je možné podporiť.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem pánovi poslancovi Košnarovi. Prosím o slovo pána poslanca Pavla Farkasa z Maďarskeho kresťansko-demokratickeho hnutia. Pripraví sa pan poslanec Kliman za Stranu demokratickej ľavice.

Poslanec P. Farkas:

Vážený pan predsedajúci,
vážena Slovenska národná rada,
vážení hostia,

mame pred sebou Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky, v ktorom vláda predklada program, ktorý formuluje hlavné ciele hospodárskej, kultúrnej, socialnej politiky z hľadiska kratkodobej, ako aj dlhodobej perspektívy, program vývoja slovenskej ekonomiky. Ako poľnohospodár iba krátko sa chcem vyjadriť k niektorým naznačeným cieľom poľnohospodárskej politiky.

Tento program, ktorý neobsahuje veľa konkrétnych riešení, má v sebe nesporne zámer, snahu zabezpečiť úspešný rozvoj poľnohospodárstva na Slovensku. Napríklad po dlhom čase vláda vypracuje dlhodobú koncepciu agrárnej, lesnickej a výživovej politiky, v zmysle ktorej bude postupovať od hospodárskeho roku 1993-94. Bude to materiál, dokument, ktorý právom očakávajú poľnohospodári celého Slovenska. Alebo, že vláda bude uplatňovať diferencovanú a časove ohraničenú ochranu vnútorného trhu potravín a poľnohospodárskych výrobcov pred dovozom, aby konečne už dostali svoj význam a prednosť doma vyprodukované potraviny a poľnohospodárske výrobky. Ale toto programové vyhlásenie obsahuje aj taký zamer a snahu, prvky, ktoré vzbudzujú vo mne neistotu a do určitej miery aj obavy. Program neobsahuje ucelenú koncepciu napredovania slovenského poľnohospodárstva, vrátenie jeho dôležitého významu v rámci národného hospodárstva. Neobsahuje ani hlavné smery štátnej podpory intenzívnej poľnohospodárskej výroby, bez ktorej nemôže úspešne existovať, produkovať. Bez tejto účinnej a cieľovej pomoci sa nám nepodarí úspešne a rýchlo vyriešiť nahromadené problémy výrobného a organizačného charakteru, nasýtiť trh potravinami z domácej výroby, zabezpečiť zamestnanosť vidieckeho obyvateľstva a významne zvýšiť úroveň rentability poľnohospodárskej výroby, ktorá dáva existenčné istoty pracovitým statočným poľnohospodárom.

Treba plne, postupne a pravdivo doriešiť vlastnícke vzťahy k pôde a k poľnohospodárskemu majetku. Slová pána ministra poľnohospodárstva, ktoré povedal 9. júla na zasadnutí poľnohospodárskej komisie, že vláda pri iniciovaní novelizácie zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku bude iniciovať zrušenie dodatku k tomuto zákonu pod č. 93/1992 Zb. a v reštitučných nárokoch nemieni ísť pred 25. február 1948, ma naplňali obavami, pokiaľ ide o demokratické a pravdivé riešenie týchto vlastníckych vzťahov. Snáď všetci vieme, že do uvedeného termínu na

zaklade Košického vladneho programu a na zaklade neskôr vydaných prezidentských dekretov zobrali všetok pôdohospodársky majetok veľkej časti maďarskeho a nemeckeho obyvateľstva, nevinným vlastníkom tohoto majetku, vyhánali ich z vlastných domovov a na základe vymyslených a nepravdivých argumentov a dôvodov ich vyhlásili za zradcov a nepriateľov Československej republiky, českého a slovenského národa. Dúfam, že táto vláda veľmi dobre pozná tuto skutočnosť a má snahu tieto otázky riešiť demokraticky, pravdivo a účinne. Nachádzame sa v neľahkom a v zložitom období. To nespočetné množstvo uloh, ktoré bude musieť táto vláda riešiť, bude zložité, naračne. V tejto práci im prajem veľa uspechov, pevné zdravie a nám všetkým dobru a úspešnú spoluprácu.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Farkašovi. Prosim pana poslancu Klimana za Stranu demokratickej ľavice. Pripravi sa pan poslanec Bohumil Chmelík za Kresťansko-demokraticke hnutie.

Poslanec L. Kliman:

Vážena Slovenska narodna rada,

vážená vláda,

v programovom vyhlásení vlády sa hovorí tiež o dvoch najväčších rozostavaných stavbách v Slovenskej republike, o vodnom diele Gabčíkovo a Jadrovej elektrárni Mochovce. Rad by som obrátil pozornosť Slovenskej narodnej rady a vlády Slovenskej republiky na ďalšiu. Je to stavba mimo nášho územia, ale má životný význam pre našu ekonomiku prostredníctvom najväčšieho hutnickeho kombinátu Východoslovenských železníc.

leziarni. Lokalitou, ktorá má zabezpečiť jeho surovinovú základňu, je ťažobno-úpravárensky kombinát v Krivom Rogu-Dolinskej na Ukrajine. Ide o závod, ktorý pri svojej kapacite približne 12 miliónov ton peliet ročne je jednou z najväčších stavieb priemysloveho charakteru na svete realizovaných v súčasnej dobe. Na tejto stavbe sa okrem Spoločenstva nezávislých štátov, Nemecka, Rumunska, Bulharska, podieľa aj Česka a Slovenská Federatívna Republika 13,7-percentným podielom z celkového nákladu.

Vláda ČSFR však pozastavila výstavbu priemyselnej časti kombinátu, aj keď súhlasila s dokončením prac na bytovej a občianskej výstavbe tejto časti. Vláda zároveň rozhodla ponúknuť dostavbu kombinátu podnikateľskému subjektu z tuzemska. Bolo preto vypísané vyberové konanie, ktoré v zastúpení Federálneho ministerstva hospodárstva robí spoločnosť VUSTE servis Praha. Akciová spoločnosť VSŽ predložila vláde ČSFR ponuku na odkúpenie česko-slovenskej časti kombinátu Dolinská a zúčastní sa aj vyberového konania. Urobila tak preto, aby si dlhodobo zabezpečila surovinovú základňu pre výrobu železa. Zároveň si ale uvedomuje riziká, ktoré sú spojené s dostavbou tohoto kombinátu. Najväčšie z nich predstavuje skutočnosť, že došlo k zásadným politickým zmenám vo všetkých štátoch zúčastnených na výstavbe, a že nie su definitívne určené nástupnícke subjekty predovšetkým v Spoločenstve nezávislých štátov. Práve tak obchodná stránka spoločného podnikania si akútne vyžaduje prehodnotenie, a to ako po stránke určenia podielu jednotlivých partnerov, tak aj po stránke ocenenia budúceho produktu a stanovenia harmonogramu splácania vo forme peliet pre účastníkov výstavby.

Československa strana na túto výstavbu vynaložila viac ako 9 miliárd korún. Stavebné práce su realizované na približne 90 %, dodávky strojov na 80 %, dodávky elektročasti na 45 % a montážne práce približne na 30 %. Podľa pôvodného harmonogramu by stavba mala byť uvedená do prevádzky postup-

ne do augusta roku 1993. Tieto termíny su dnes už nereálne, pretože práce prerušila okrem ČSFR aj Spolková republika Nemecko, ktorá prevzala zavazky po bývalej NDR, ale dožaduje sa úpravy ocenenia svojho podielu a urychleného riešenia nástupníckych problémov zo strany Spoločenstva nezávislých štátov. Ak vychádzame z predpokladu, že ako nástupnícka organizácia Spoločenstva nezávislých štátov bude určená Ukrajina, a ak vláda Ukrajiny rozhodne pokračovať vo výstavbe, je nevyhnutné zo strany ČSFR urobiť všetky potrebné kroky k tomu, aby česko-slovenská strana nespôsobilá omeškanie nábehu kombinátu ako celku do prevádzky.

Vychodoslovenske železiarne sa k problematike nastupníctva za česko-slovensku účasť stavajú pozitívne, ale vystupujú ako podnikový subjekt. Vychádzajú zo zásadnej predstavy, že nákupom upravarskeho kombinátu sa nezvýšia náklady na vsádzku do vysokých pecí. Od tohoto je odvodená cena, ktorú pri určitom zjednodušení možno charakterizovať tak, že VSŽ kupia kombinát za cenu doručenia a doterajšie náklady budú umorené v rámci rozpočtu federácie. Okrem toho treba zabezpečiť pre doručenie uveru s úrokom nie vyšším ako 6 % a poskytnúť zo strany vlády ČSFR garanciu na tieto uvery. Podľa doterajších prepočtov na dokončenie výstavby je potrebné ďalších 11 miliárd korún, vrátane úrokov z uverov. Som toho názoru, že akciová spoločnosť VSŽ nebude schopná sama bez podpory vlády Slovenskej republiky, ale aj Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, túto zložitú situáciu doriešiť.

Vážena Slovenská národná rada,
vážena vláda,

Vychodoslovenske železiarne zamestnávajú dnes do 30 000 ľudí a predstavujú tak sociálne zabezpečenie približne 100 000 ľudí vo vychodoslovenskom regióne, najmä v Kosičoch. Žiadam preto, aby výstavba Krivorožského úpravaren-

ského kombinátu bola postavena v našej pozornosti na uroveň Gabčíkova a Mochoviec. Odporúčam, aby sa dostala do rozpracovania konkrétnych uloh programového vyhlásenia a takto aj čo najskôr na rokovanie vlády.

Ďakujem za vašu pozornosť a pochopenie.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem pánovi poslancovi Klímanovi. Na základe § 19 rokovacieho poriadku Slovenskej národnej rady udeľujem slovo na faktickú pripomienku panovi poslancovi Anđelovi.

Poslanec M. Anđel:

Vážené dámy,
vážení páni,

napriek vyhradám, ktoré k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky mal klub poslancov Slovenskej národnej strany, poslanci Slovenskej národnej strany v záujme ďalšieho rozvoja Slovenskej republiky budú hlasovať za prijatie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ako i za vyjadrenie dôvery členom vlády Slovenskej republiky.

Ďakujem.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Anđelovi. Prosím pána poslancu Chmelíka za Kresťansko-demokratické hnutie. Ďalej sa do rozpravy prihlásila pani poslankyna Edita Bauerová za hnutie Spolužitie.

Poslanec B. Chmelík:

Vážene predsedníctvo,
vážená Slovenská národná rada,
panie a páni,

programové vyhlásenie vlády je aj v časti venujúcej sa kultúre relatívne všeobecné. Nepokrýva všetky základné oblasti kultúry a umenia. Naznačuje príklon k veciam národným a národno-historickým, nepočíta však s mnohovrstevnosťou súčasnej komplikovanej kultúrnej scény. K jednotlivým tézám si dovoľím uviesť aspoň niekoľko konkrétnych pripomienok, ktoré Kresťansko-demokraticke hnutie dostalo ako podnety pre toto moje vystúpenie.

Oblasť medzinárodných vzťahov: Tu nie je uvedené, či vláda a ministerstvo kultúry mieni pokračovať vo funkcii hlavného koordinátora kultúry, školstva a mládeže krajín stredoeurópskej iniciatívy. Nie je tu zmienka, či sa bude ministerstvo kultúry ďalej podieľať na spolupráci ministrov kultúry Českej, Maďarskej a Poľskej republiky a Rakúska, ktorá je vytvorená a bola doteraz funkčná. Nie je tu zmienka o tom, či ministerstvo kultúry bude podporovať činnosť medzinárodných inštitúcií, ktoré s pomocou ministerstva kultúry a ďalších boli v Bratislave udomácnené. Spomeniem aspoň Francúzsky inštitút. A neuvádza sa, či bude podporovať založenie ďalších očakávaných kultúrnych inštitúcií v Bratislave.

V programovom vyhlásení sa bližšie nehovorí o samosprávnom systéme umeleckých združení. Je to najprirodzenejší systém slobodnej existencie umenia a nemožno ho zatlačiť do pozadia.

Návrat umeleckých diel: Programové vyhlásenie nehovorí o komisii, ktorá už funguje, pracuje a skúma všetky pamiat-

ky, ktoré pochádzajú zo Slovenska a v súčasnosti sa nachádzajú v zahraničí.

Programové vyhlásenie nehovorí o konkrétnych programoch pre koncipovanie kultúry na báze miest a regiónov Slovenska, pričom sa očakáva uvedenie do života pripravenej štruktúry regionálnych inštitúcií, mám na mysli múzeá, galérie, knižnice, naspäť do regiónov po novom územno-právnom členení.

V programovom vyhlásení chýba spôsob odštátnenia a privatizácie kultúry a spôsob zabezpečenia nezávislosti všetkých kultúrnych inštitúcií.

Ak vo vyhlásení vlády čítame, že - citujem zo strany 31: "pre špičkové umenie a jeho tvorcov sa budú vytvárať čo možno najlepšie tvorivé podmienky", tu sa musím opýtať, ktorá inštitúcia, ktorý jedinec poverený vládou bude určovať výhodné tvorivé podmienky pre špičkové umenie? Bude tým špičkovým umením v posledných dňoch predstavovaný ako perspektívny národný realizmus?

Záverom chcem zdôrazniť, že kultúra vyžaduje pre svoju činnosť, pre rozvoj umeleckej tvorby pluralistický demokratický priestor. Už sme tu počuli, že kultúra sa spravuje sama. A nesmrteľnosť zabezpečí až budúcnosť.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Pan poslanec Gazdík sa hlási s faktickou poznámkou.

Poslanec I. Gazdik:

Vážení pan predsedajúci,
dámy a pani,

nie som za retorické cvičenia, ale musím reagovať na niektoré vyhrady, ktoré použil predomnou poslanec z KDH. Ako výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru pracujeme s absolútnou zodpovednosťou, a myslím, že by sme mohli byť skôr príkladom v tom, ako kultúrne, bez zdôrazňovania akejkôľvek straníckej príslušnosti, možno pristupovať k otázkam kultúry a umenia. Musím však reagovať na vašu poznámku, termín "narodný realizmus", ktorý sa mi federalnými médiami pripisoval ako jeho iniciátorovi. Na pôde Slovenskej národnej rady to teda musím dať na pravu mieru. Tým, že som hajil demokratický program Hnutia za demokratické Slovensko v kultúre a umení, pravdepodobne takýto program by nebol vítaný tými, ktorí roky, presnejšie povedané dva roky, za kultúru a umenie zodpovedali. Chcem tým povedať, že práve to, že sme hajili pluralitu a demokraciu v kultúre, a to, že som vylúčil prioritizáciu akejkôľvek smeru, alebo nedajbože nejakej skupiny, ktorá by manipulovala umením, vylúčil som akejkôľvek terminovanie. Zdôrazňujem a opakujem, že termín "narodný realizmus" ani mnou, ani nikým za Hnutie za demokratické Slovensko, ani nikým v klube kultúry a umenia nebol nikdy použitý.

Ďakujem
/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Gazdikovi za jeho faktickú poznámku. Prosim pani poslankyňu Bauerovú. Pripraví sa pan poslanec Ladislav Kvasnička za Kresťansko-demokratické hnutie.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážená Slovenská národná rada,

dovoľte mi vyjadriť sa k dvom oblastiam predloženého programu vlády - k oblasti sociálnej a k oblasti školstva.

Hneď úvodom by som chcela konštatovať, že program vlády v oblasti sociálnej je snáď najkonkrétnejší. Formuluje celý rad cieľov priradených koncepcií rozvoja sociálne orientovaného trhového hospodárstva. Čo však ubera z jej hodnoty, ba aj z hodnovernosti, je protirečenie, do ktorého sa dostáva v porovnaní s inými najmä ekonomickými časťami programu vlády. Sociálne ciele totiž možno naplňať iba do tej miery, do akej sa vytvárajú ekonomické zdroje. Zamerom vlády je posilnenie ekonomickej a sociálnej suverenity rodiny a zodpovednosti za jej fungovanie. Kompetentnosť a zodpovednosť rodiny je však výrazne obmedzená jej ekonomickými možnosťami. Zoberme napríklad do úvahy skutočnosť, že prognózy počítajú s rastom nezamestnanosti na Slovensku na 20 % do konca roka. Úctyhodnou snahou vlády je zastaviť rast nezamestnanosti alebo spomalenie poklesu životnej úrovne. Pri pokračujúcej recesii je to však nereálne. Vládnemu programu v tejto časti by nepoškodilo trochu viac realizmu.

Za kľúčový moment sociálneho programu zrejme je potrebné považovať vytváranie nových pracovných miest v nadväznosti na systém rekvalifikácie. Dlhodobé sociálne skusenosti a sociologické výskumy tiež poukazujú na skutočnosť, že v spoločnosti, kde miera nezamestnanosti prekročí 10 %, vzrastá radikalizmus ohrozujúci stabilitu sociálneho systému. Preto opäť navrhujem, aby sa vytvorili legislatívne podmienky pre využitie fondu národného majetku na rekvalifikáciu, poradenskú činnosť a stimulovanie tvorby nových pracovných

miest. Preto hovorím opät, lebo keď som to prvýkrát v marci minulého roku navrhla pre prípad, že nezamestnanosť prekročí 10 %, tento návrh bol odmietnutý, že to neprichádza do úvahy.

Je potešiteľné, že vláda sa rozhodla venovať osobitnú pozornosť postaveniu žien. Zámery, ktoré vláda formuluje smerom k ženám, možno však považovať za minimálne. Obmedzuje sa fakticky na prispôsobenie výšky rodičovského príspevku minimálnej mzde, pričom tento zámer podmieňuje populačnou politikou vlády. Chcem veriť, že kategória populačnej politiky neblahej pamati sa dostala do textu vládneho programu iba omylom, a bola by výrazne v rozpore so snahou vlády podporiť suverenitu a zodpovednosť rodiny za svoj vlastný osud.

Dovoľte mi ešte pár poznámok k školstvu. Vládny program v tejto časti manifestuje priority obsahových zmien pred štrukturálnymi. Skúsenosti z práce výboru pre vzdelanie, vedu a kulturu sú však také, že niektoré systémové otázky školstva ohrozujú ich normálne fungovanie, reprodukciu a rozvoj vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. Za takúto systémovú otázku treba považovať sústavu učňovského školstva, kde dvojité podriadenie, neurčitosť miesta tohoto druhu školstva fakticky ohrozuje jej samotnú existenciu. Pritom otázka nezamestnanosti mladistvých a ich začlenenie do vzdelávacieho systému až do dosiahnutia veku, keď mladý človek môže vstúpiť do zamestnania, by nemala ujsť pozornosti pri spracovaní zamerov vlády v tejto oblasti. Za systémovú treba považovať i otázku vyšších odborných škôl, ktoré by zabezpečili vzdelávanie odborníkov strednej a vyššej úrovne, podnikových inžinierov, technológov a podobne. Podobne za štrukturálnu systémovú otázku treba považovať i prestupnosť a flexibilitnosť školstva rovnakeho stupňa, aby bola včas možná korekcia životnej drahy mladého človeka.

V neposlednom rade by som sa chcela vyjadriť k otázke národnostného školstva. Za závažný rozpor programového vyhlásenia vlády možno považovať fakt, že zatiaľ čo deklaruje dodržiavanie Listiny základných práv a slobôd, v prípade národných menšín od úrovne už doteraz garantovaných prav prakticky ustupuje. Ako ináč môže byť ponímaná skutočnosť, že kým Listina základných práv a slobôd zaručuje práva vzdelávania v jazyku menšín, programové vyhlásenie za prvoradé považuje dôkladné osvojenie si štátneho jazyka. Nejde o to, že by sme podcenili dôležitosť poznania slovenskeho jazyka, je však neprijateľne, že je to jediným manifestovaným zameraním vlády popri zabezpečovaní garantovaného práva.

Ústup od kodifikovaných práv ústavnou listinou je zrejmy v oblasti kultúry, kde program vlády k príslušníkom národných menšín a etnických skupín nekomunikuje žiadny obsahový zámer vlády. Vzhľadom na to, že ide o práva zakotvené v ústavnej listine, dotýkajúce sa existenčne národných menšín a etnických skupín, ktorých dodržiavanie pre zachovanie ich identity je osudové, treba konštatovať, že vláda vo svojom programe zostala dlžná voči aspoň 15 % obyvateľstva. A keďže v konkrétnych častiach a zámeroch sa dostáva do protirečenia dokonca i s vlastnými deklaráciami, aj tieto strácajú na hodnovernosti. Ide dokonca pod legislatívnu úroveň, ktorá bola dosiahnutá predchádzajúcou vládou, ktorá vo svojom uznesení č. 193 z tohto roku zakotvila niektoré princípy samosprávy národnostných menšín v oblasti školstva a kultúry.

Konstruktívne riešenie týchto otázok by nepochybne prispelo k širšiemu politickému konsenzu, bez ktorého, mám obavy, vládny program zostane prevažne programom jednej strany.

Ďakujem za pozornosť.
/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem pani poslankyni Edite Bauerovej. V sulade s § 19 sa o slovo prihlasila ministerka prace a socialnych veci pani Olga Keltošova.

Ministerka prace a socialnych veci SR O. Keltošova:

Vážena Slovenska národná rada,
váženy pan predsedajúci,
vážená vlada,

vypočula som si veľmi pozorne všetkých mojich predrečníkov, najmä pokiaľ išlo o oblasť socialnej politiky, a neda mi, aby som už po dlhšom časovom odstupe nezareagovala na niektore z vystupení.

Potešilo ma vystupenie mojej byvalej kolegyne pani poslankyne Bauerovej, pretože tiež si pamätam ten marec, kedy sme tu spoločne bojovali o to, aby z fondu narodného majetku mohli byť použité prostriedky na tvorbu pracovných príležitostí. Pokiaľ si dobre pamätam, už vtedy v marci sme hovorili o tom, že narast nezamestnanosti na Slovensku bude oveľa vyššia ako v Českej republike. Žiaľ, vtedajšia vlada to akosi nezohľadnila. Pani poslankyňa má pravdu, na rozdiel od niektorých predrečníkov, keď hovorí, že momentálny pokles nezamestnanosti je prechodný, do konca tohto kalendárneho roku sa dá očakávať narast na 20 %. Mohla by som to dokumentovať na základných štatistických údajoch k 30. 6. a vysvetliť, ako sa stalo, ako už niektorý z mojich predrečníkov spomenul, že percento nezamestnanosti od januára pokleslo zhruba o 1,7. Je to tým, že federalne zhromaždenie prijalo v roku 1991 zákon č. 578 o štatnom rozpočte federácie na rok 1992 a o zmene niektorých ďalších zákonov, čím sme skratili podpornú dobu poberania hmotného zabezpečenia uchádzačov o zamestnanie z 12 na 6 mesiacov.

Musím upozorniť nových panov kolegov a kolegyne, ktorí tu ešte v tom období neboli, že v tom období už boli uzavreté rozpočty obidvoch republik, a toto rozhodnutie Federálneho zhromaždenia nás zastihlo nepripravených. Tí ľudia, ktorí po 12 mesiacoch odrazu sa po 6 mesiacoch ocitli doslova na ulici, prechádzali do starostlivosti republik, a tým nám percento nezamestnanosti začalo stúpať.

To, že momentálne toto percento kleslo, ako povedal jeden z mojich predrečníkov, je tým, že práve nam dobiehajú tie sociálne skupiny, ktoré rátali s 12-mesačnou podporou, teraz už len 6-mesačnou podporou. Čiže da sa povedať, že vyradovanie týchto ľudí je vyššie, ako prijímanie nových uchádzačov. Konkrétne vám to môžem dokumentovať na číslach. Počet novozaevidovaných uchádzačov o zamestnanie, ktorí poberajú hmotné zabezpečenie, je za mesiac jun 12 463 a vyradených je 25 382. Takže ono to tak vyzera, že skutočne to percento nezamestnanosti nam klesá. Nie je to tak. Ide totiž o to, že v podstate z hľadiska zamestnanosti u nas ešte veľká privatizácia nezačala. Nemôžeme zatiaľ optimálne predvídať, koľko pracovníkov nam do konca roku vyradia budúci zamestnávateľia. Ďalej tiež som zvedavá na výsledky v septembri, keďže nam teraz končia stredoškóľaci a vysokoškóľaci, ako nam percento nezamestnanosti narastie. To len na okraj toho poklesu percenta nezamestnanosti.

Tiež ma potešilo, že pani poslankyňa Bauerova na rozdiel od niektorých jej predrečníkov postrehla, že kapitola sociálnej politiky je rozptylená vo všetkých kapitolách návrhu vládneho programu. Len neviem, pani poslankyňa, resp. ďalší poslanci, či tu nie je nahodou nejaka jazykova bariera, pretože pokiaľ ste hovorili o nezamestnaných mladých absolventoch stredných odborných škôl alebo učňovských škôl, je to v kapitole školstvo na strane 28, kde hovoríme o reštrukturalizácii študijných a učebných odborov tak, aby zod-

povedali potrebam trhu práce jednotlivých regiónov. Mohla by som takto dokumentovať napríklad kapitolou hospodárskej politiky. Ak tu odznelo, že tento program je príliš všeobecný, za svoj rezort môžem zodpovedať, že na strane 15, kde hovoríme o vyľudňovaní regiónov, hovoríme zároveň aj o návrhu zasad uzemného rozvoja Slovenskej republiky s prihliadnutím na tvorbu nových pracovných miest. Na strane 16 hovoríme o tom, že ak baníctvo pôjde do utlmu, musí to ísť súbežne s novými rekvalifikačnými programami. Pripisujem to naozaj nejakej jazykovej bariere alebo nedostatku času. Ak hovoríme o bytovej výstavbe, tak hovoríme aj o bytovej výstavbe pre sociálne slabé skupiny

V kapitole obchod a cestovný ruch na strane 18 hovoríme aj o systéme na ochranu spotrebiteľa, samozrejme, že je to takisto jedno zo sociálnych opatrení, aj keď to nie je jasne definované ako sociálne opatrenie. Ak v tej kapitole na strane 18 hovoríme o sutaži variantných projektov v oblasti obchodu a cestovného ruchu, hneď to spájame s tým, že vláda bude dávať priority práve takým projektom, kde sa bude zohľadňovať tvorba nových pracovných miest, a tak ďalej, a tak ďalej.

Takže za môj rezort zatiaľ len toľko. Nechcem vás unavovať ďalšími štatistikami, nechcem tu citovať doslova pasáže a strany, ktoré máte pred sebou. Myslím si, že pri dobrej vôli sa dá nájsť v každej kapitole to, čo dotyčný človek hľadá, a to, čo aj potrebuje. V každom prípade vám ďakujem za vaše pripomienky, mnohé z nich boli veľmi cenne a určite ich zahrnieme do konkrétnych ďalších projektov a analýz.

Ďakujem vám.
/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem pani ministerke. Prosím pána poslanca Kvasničku z Kresťansko-demokratického hnutia. Ako ďalší sa potom v súlade s § 19 prihlasil do diskusie pán poslanec Ivan Laluha za Hnutie za demokraticke Slovensko.

Poslanec L. Kvasnička:

Vážene predsedníctvo,
vážená vlada,
vážená Slovenska národná rada,
vážení hostia,

chcel by som venovať trochu pozornosti tej časti programového vyhlásenia vlady, ktorá sa týka školstva. Praktiky predchádzajúceho totalitného režimu snáď najzhubnejšie dopadali práve na túto oblasť. Preto si myslím, že tejto oblasti by mala vlada venovať oveľa väčšiu pozornosť, ako je obsiahnuté v programovom vyhlásení.

Úvodom si však nemôžem odpustiť jednu poznámku, ktorá má síce všeobecnejší charakter, ale predsa sa dotýka aj školstva. Na strane 30 programového vyhlásenia sa píše - citujem: "Vlada sa hlási k obnove našich pôvodných duchovných a kultúrnych princípov, k cyrilo-metodským tradíciám vychádzajúcim z mravných zásad kresťanstva a civilizačných hodnôt európskej kultúry." Na inom mieste sa proklamuje zasa podpora cirkvi. Navrat k pôvodným mravným a kultúrnym hodnotám a k cyrilo-metodským tradíciám je iste na mieste, sme radi, že sa vlada k týmto hodnotám hlási, len neviem prečo hnutie a strany, z ktorých vyšla aj terajšia vlada, za tieto princípy a zákony, ktoré sa týkali cirkvi, vo Federálnom zhromaždení v minulom volebnom období tak poskromne hlasovali resp. nehlasovali. Táto skutočnosť vyvoláva vo mne, ako i v mnohých občanoch pocit nedôvery a neistoty. Na tento

problém neupozorňujem z nejakej zlomyseľnosti, som veľmi ďaleko od takychto pohnutok, ale preto, že je to problém, ktorý ma vnutorne subjektívne znepokojuje.

A teraz konkrétnejšie ku školskej problematike. Myslím si, že nedostatkom programového vyhlásenia je skutočnosť, že nedostatočne zdôraňuje hodnotu a postavenie učiteľa a potrebu zvýšenia jeho socio-ekonomického štandardu. Výsostné postavenie učiteľa v demokratickej spoločnosti a jeho vysokú morálnu zodpovednosť za duševný stav našich detí a mládeže treba už konečne a jednoznačne nielen sociálne, ale aj ekonomicky zvýrazniť. Táto požiadavka sa objavila aj na prerokovaní programového vyhlásenia vo výbore pre vzdelávanie, vedu a kultúru, ale napriek tomu by som chcel túto požiadavku akcentovať.

Mimoriadne závažná je tiež problematika vysokých škôl. Programové vyhlásenie vlády nevenuje tejto problematike dostatok pozornosti. V roku 1992 sa uskutočnilo hodnotenie stavu vysokých škôl skupinou expertov Organizácie pre európsku spoluprácu, ktoré vyustilo do série odporúčaní. Žiadne z odporúčaní sa však v programovom vyhlásení neobjavuje.

Ďalšia skupina expertov analyzovala stav našej vedy. Ani ich odporúčania sa v programovom vyhlásení neobjavujú. Je to veľká škoda, veď všetky tieto odporúčania smerovali k tomu, aby sa naše vysoké školy a veda priblížili k štruktúre a úrovni v rozvinutých krajinách.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Kvasničkovi. Faktická poznámka - pán poslanec Dzurinda.

Poslanec M. Dzurinda:

Vážena Slovenska narodná rada,

chcel by som len poznamenať, že na rozdiel od pani ministerky si nemyslím, že zmeny, o ktorých hovorila, sa premietajú do evidencie nezamestnaných. Suhlasím s tým, že sa premietajú do zdrojov, ktoré treba hľadať pre týchto postihnutých. Suhlasím aj s tým, že potencialne nebezpečenstva nárastu nezamestnaných tu existujú, ale myslím si, že to sú vlastne ulohy vlády, ktoré svojou aktívnou politikou musí zabezpečiť, či už v procese privatizácie, že bude privatizovať tak, aby sa naozaj kupovali aj pracovné príležitosti, a jednoducho aj hľadaním zdrojov v štátnom rozpočte.

Ďakujem.

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi. Prosim pana poslanca Láluhu.

Poslanec I. Láluha:

Váženy pan predsedaajúci,
vážena Slovenska narodna rada,
kolegyne, kolegovia,
vážena vláda,

predpokladám, že z niektorých strán a hnutí už vystúpili všetci alebo skoro všetci poslanci podľa abecedného poriadku /potlesk/, dovoľte preto niekoľko poznámok aj za Hnutie za demokraticke Slovensko.

Nikto z nás nepredpokladal, že rozprava o programovom vyhlásení bude ako príjemná prechádzka po dunajskom nabreží,

avšak v niektorých prípadoch tak trochu, kolegyne a kolegovia, stracame cit pre mieru, pre reálne možnosti, v ktorých sa nachádzame, v ktorých žijeme. Preto dovoľte niekoľko všeobecných poznámok, ktoré za iných okolností, ktoré by sprevádzali rozpravu, by boli absolútne zbytočné.

Poznámka prvá. Zdá sa, že strata určitého citu pre mieru a pre realitu nás bude sprevádzať aj v ďalšom období, že je to opozičná pozícia, pozícia, ktorá žiaľ, ma sklon, že sa v nej strácajú tieto realie a následky vlastných predchádzajúcich krokov. Ak su dnes niektorí kolegovia takí kvalifikovaní a kompetentní, je to potešiteľne. Škoda len, že neprejavili viac tejto kompetentnosti vtedy, keď mali k tomu možnosti, keď mali za to zodpovednosť. /Potlesk/. Ale chceme sa skutočne poučiť od každého a zo všetkeho, ale na môj hriechnu dušu, prepačte mi, aby už vládne programové vyhlásenie muselo ešte aj definovať, aký má vlada vzťah k Francúzskemu inštitutu v Bratislave - čo je veľa, to je veľa. Potom by sme potrebovali súbor prehlásení programovej politiky jednotlivých ministerstiev, kde by to bolo plne opodstatnene.

Poznámka druhá. Sú skúsenosti, ktoré máme z prvých krokov transformačného procesu. V mnohých vystúpeniach bolo spochybňované úsilie vlády, že chce poctivo pokračovať v tom, čo začal november 1989. Priatelia, boli sme podozrievaní za uplynulé obdobie z pokusov o rôzne puče, zvraty, návraty a ine -izmy, ale ide o niečo ine. Veď predsa nejde o to, či transformačný proces áno alebo nie, ale ide o to, aký model transformačného procesu. Ten, ktorý tu bol, predsa evidentne priviedol k tomu, že ekonomika je na pokraji kolapsu a že je veľké nebezpečenstvo straty sociálneho konsenzu. To znamená, že ak vyhodnocujeme kroky určitého transformačného procesu podľa určitého modelu, prichádzame k záveru, že treba usilovať o taky transformačný proces a jeho model, ktorý berie do ohľadu danosti slovenskej spoločnosti, tie danosti ekonomiky a socialno-psychologické momenty, ktoré

u nás existujú. A v tom sa odlišujeme od toho, čo bolo, pretože nám občan vo voľbách dal dôveru.

Ak predstupujeme pred občana s volebným programom vo voľbách a pred vás s návrhom vládneho prehlásenia, jednoznačne vyslovujeme stanovisko, že vychádzame zo skúseností neďalekých sociálne orientovaných trhových hospodárstiev a pluralitných demokracií. Predsa nikdy a nikde sme nevraveli, že usilujeme o transformačný model podľa iných škôl z Latinskej Ameriky a z rozvojových krajín. Hovorili sme otvorene, že sme široké hnutie stredy, ktoré kombinuje liberálne a sociálno-demokratické hodnoty. V tomto prípade potom nežiadajte od nás, aby sme boli niečím iným. Ak nesúhlasíte s týmito postulátmi, pochopiteľne, nie je iná možnosť, ako že vyslovujete kritické stanoviská k nášmu programovému vyhláseniu. Berieme ich na vedomie, ale znovu hovoríme - vychádzame z iných postulatov, z tých, ktoré zdôrazňujú sociálne a politické aspekty trhového hospodárstva, zdôrazňujú sociálne aspekty.

Poznámka ďalšia. Slovensko sme prešli pred voľbami - skoro všetky väčšie a menšie dedinky, lokality, pretože sme nemali také možnosti, ako iné strany a hnutia, pôsobiť v masmédiách. To, čo vám predkladáme a čo predklada vláda, pretože sme na tom pracovali aj my, poslanci, s čistým svedomím môžeme pertraktovať ako zovšeobecnenie námetov na riešenie tých problémov, ktoré občania Slovenskej republiky pociťovali a pociťujú. Slovensko nie je ani ružové, ani načernaté, Slovensko je sociálne a národne citiace, možno sčasti precitlivele aj socialne aj narodne, ale asi na to postavenie, v ktorom sa nachádza, má k tomu svoje pravo. Preto náš program ponúka východiská, na ktoré majú nadväzovať konkrétne kroky, ktoré umožnia plnohodnotný národný a socialný život všetkých občanov Slovenskej republiky. /Potlesk./

Veľmi krátko by som chcel reagovať na niektore vystúpenia a stanoviska priateľov, ktorí zastupujú maďarských spoluobčanov. Bola nam dana taká pripomienka, upomienka jedného kolegu, že odmietame dialóg - rozpravu. Chcel by som to spresniť. Včera som menom klubu Hnutia za demokraticke Slovensko obidvom kolegom z týchto hnutí alebo stran počas zasadnutia politickeho gremia dal konkrétny návrh na začatie vzájomných rokovaní, aby sme nechodili s rôznymi vyhláseniami do novin, ako to bolo v prípade zahraničného výboru maďarskeho parlamentu, skôr než si vyglajchame veci tu, než k tomu budu hovoriť tí, ktorí sú na to povolaní. Teda nie je celkom pravda, že by sme odmietali dialóg. Včera ste tu konkrétnu ponuku dostali.

Zdôrazňujem to preto, že za posledne dni sme mali mnoho rozhovorov so zahraničnými predstaviteľmi, a veľmi nás mrzí, ak napríklad generálna tajomníčka Rady Európy pani Lalumierova prve alebo druhe, čo v rokovaní s nami nadnáša, je obava maďarskej vlády a maďarských vladných kruhov, ktoré tlmočili v Budapešti, z toho, čo bude potom, ak dojde k inému štátoprávnenému usporiadaniu v Česko-Slovensku. Chceme s plnou vážnosťou povedať, že máme záujem tie veci riešiť, ale najmä aj tu cit pre mieru, priateľia. Tento problém, ak to takto ďalej pôjde, bude treba objektivizovať, bude ho treba preniesť na bázu Rady Európy a pozrieť sa na problematiku menšín v kontexte ich postavenia v celom stredoeuropejskom regióne. Ak my - a na to sme hrdí, chceme tento standard udržať - ponúkame niečo, čo inde neponúkajú, a este sme za to upodozrievaní, invektívy idú na našu stranu, je to nekorektné. /Potlesk/. Potom dajme tento problém na pretras tam, kde sa všetci tak radi uchádzajú, t. j. do európskych parlamentných inštitúcií, kde tieto veci môžeme neustranne objektivizovať, kvantifikovať a posúdiť. Pochopiteľne, že nič z toho, čo sme dosiahli, nechceme spúšťať, ale ten cit pre mieru tu chyba.

Poznámka ďalšia. Veľmi vitame stanovisko pana predsedu SDE o práci expertov. Sme za to, aby aj v rámci poslaneckých klubov vznikali nejaké prierezové komisie z poslancov-expertov a odborníkov, ktore by riešili jednotlivé páľčivé problémy. Iniciujeme vznik takejto komisie prave na riešenie problémov spojených s postavením maďarských spoluobčanov zo zahraničného výboru, z výboru pre štatnu správu a územnú samosprávu a národnosti plus nestranných odborníkov-expertov, ktorí pripravia analýzy a podklady na riešenie.

Prepáčte, že som vas zdržal tými všeobecnými poznámkami. Na záver len toľko, že keď budeme vyjadrovať svoje stanovisko k tomuto vládne mu návrhu, prosím, myslíme nielen na vlastné partikulárne politicke a hnuťove zaujmy, ale aj na občana, ktorý nám a vám dal dôveru v dôvere, že budeme riešiť jeho konkrétne každodenne životne potreby. A tie, myslím, v tomto programovom dokumente, a namety na ich riešenie sa nachádzajú.

Ďakujem.

/Potlesk./

Prvy podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Lалуho vi za jeho vystúpenie. Ako posledný dnes vystúpi pán poslanec Lászlo Dobos. Ide o posledne vystupenie dnes večer. Ešte je tu desať alebo dvanásť prihlášok, takže sa k tomu vrátíme po vystupení pana poslanca Dobosa.

Pán poslanec, mate slovo.

Poslanec L. Dobos:

Vážena Slovenska národná rada,
vážena vláda,

po zmene spoločenského zriadenia v roku 1989 sa už tretí vládny program dostáva na stol slovenskeho parlamentu. Je to trošku absurdná situácia - za pomerne krátky čas toľko programov. Temy a objekty všetkých troch programov sú totožné - pluralizmus, privatizácia, reštitúcia, transformácia atď. Su tu "heslá", na realizáciu ktorých budú potrebné roky, desiatročia. Dominantnou temou všetkých troch programov je slovenská statnosť, ktorá je tiež dobovou záležitosťou. Záznaky sa tu nedajú robiť ani v jednej teme. Každá tema znamená v živote národa a krajiny veľkú zatažkavajúcu skúšku, mohli by sme povedať historickú lekciju pre dospelých. Z hľadiska času má najväčšie šance tento terajší program. Má k dispozícii štyri roky. Chcel by som hovoriť o dvoch konkrétnych veciach.

Po prvé - o materiálnom podporovaní kultúry. V uplynulých dvoch rokoch sme o tom často hovorili na zasadaniach parlamentu. Vytvorila sa a stala sa dominantnou jedna mylná predstava, podľa ktorej trhové hospodárstvo automaticky vyrieši otázku kultúry. Podľa našich skúseností však kultúra sa stáva bezbrannou voči ziskuchtivosti, dravosti trhového hospodárstva. Podľa mojich, ale domnievam sa, že nielen mojich osobných skúseností, v období prechodu sa štát nesmie zbaviť starostí podporovania kultúry. Vieme, že existuje nadácia "Pro Slovakia". Hovoríme o sponzoroch, sľubujeme, že nový daňový systém. . atď Su to teda sľuby, ktoré však nezodpovedajú narokom kultúry. Kultúra sa v takýchto pomeroch stáva čoraz chudobnejšou a zle pochopený mechanizmus trhového hospodárstva vynaša na povrch "handlovanie" s kultúrou, dominanciu komersu a špiny. Da sa najst mechanizmus, ktorý

rešpektuje autonómiu kultúry a pritom ju aj materialne podporuje.

O narodnostnej otázke. Považujem za správne, že vládny program chce aj materiálne podporovať slovenské národné menšiny žijúce za hranicami Slovenska. Podľa mňa je samozrejmom povinnosťou materinského národa, aby nielen v slovách, nielen kampaňovite, ale aj inštitucionálne podporoval svoje za hranicami žijuce menšiny. A keď sa toto podporovanie pohybuje v medziach vzdelávania a kultivovania narodnej identity, nepovažujem to za zasahovanie do vnútorných vecí iného štátu. Nepovažujem za vyhovujúcu tú časť vládneho programu, ktorá sa zaobera narodnosťami žijúcimi v Slovenskej republike. Je to všeobecné. Podporujeme princíp sebaurčenia, štátnu emancipáciu Slovenskej republiky. Súčasne však na úrovni tejto republiky aj situáciu narodnostných menšín chceme riešiť na základe princípu samosprávy. Navrh ustavy vypracovanej v minulom volebnom období prijíma princíp samosprávy. Žiaľ, je okolo toho hlboké ticho. A keď hovoríme o tom, že v určitých oblastiach, ako napríklad školstvo a kultúra, chceme formovať svoj osud na základe princípu samosprávy, vyhrážajú sa nám. Prosíme vás, nevyhrážajte sa nám. V súčasnej situácii je to nedôstojné. Domnievam sa, že namiesto vyhrážania by bolo užitočné porozumenie a premyslenie následkov vecí.

Obviňuju nás z toho, že scenár našich postupov sa píše v Maďarsku. Je škoda, že najlepší zamer sa stáva obrazom nepriateľa, lebo nie sme mali dedinskí kantori, že by nám bolo treba šepkať. Súčasnú strednú Európu chápem tak, že napriek všetkým pichliacim a bremenam maďarsko-slovenskeho vzťahu ponúka šancu na vytvorenie takeho modelu, ktorý obsahuje možnosť spolužitia odlišného od dnešného, surového. Viem, že história je stále prítomná. Dnešná Európa však žije v období nie revanšov, ale vyrovnaní, jedine na Balkane sa píše odlišná učebnica. Môžeme ubezpečiť každého, že v našom

scenári nie je revízia hraníc. Áno, máme vlastný scenár, ten je ale trochu iný. Už pred rokmi sme navrhovali maďarskej vláde, aby svoju narodnostnú politiku realizovala na základe princípu samosprávy. Teraz je už vypracovaný maďarský narodnostný zákon, vlastne návrh zákona, ktorý sa čoskoro dostane pred parlament. Zakladným princípom tohto zákona je samospráva - kultúrna autonómia. Reciprocitu alebo tzv. reciprocitu by som si predstavoval tak, že vzajomným uplatňovaním princípu, zdôrazňujem princípu samosprávy v Slovenskej a Maďarskej republike, by sa národnostná politika formovala na základe totožných princíпов. Mohlo by to byť zabezpečené hocí aj formou medzištátnej zmluvy.

Politická sila súčasného Slovenska signalizuje zväčšujúci sa kruh. Svojou emancipáciou si Slovensko môže získať morálne výšiny a morálny kapitál. Domnievam sa, že táto situácia sa podoba na maďarsku občiansku revolúciu v roku 1848, keď Kosuth v revolučnom zápale nebol schopný pochopiť vahu národnej otázky. Preto ho až dodnes kritizuje slovenska, ale aj maďarska historiografia. Nemali by sme sa dnes dopustiť analogického historického omylu.

Ak dovolíte, na záver ešte jednu vec. Po odvolaní pana Vladimíra Mečiara z funkcie premiéra vlády Slovenskej republiky som žil v nádeji, že politika vlády Jana Čarnogurskeho sa bude zakladať na širokom konsenze parlamentných politických síl. Žiaľ, nestalo sa tak. Myslím si, že aj teraz sa nuka istá možnosť na vytvorenie širšieho konsenzu politických síl tohto parlamentu. Prosím ctenu vládu, aby moje pripomienky, moje myšlienky sa doladzovali do programu vlády.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Prvy podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem panovi poslancovi Laszlo Dobosovi.

Damy a pani, prosim este o vašu trpezlivosť. V sulade s § 19 sa o slovo prihlasil pan minister Ćernak. Myslim, že by sme mali jeho reakcie na nase vystupenia este vypoĀut.

Pán minister, mate slovo.

Minister hospodarstva SR L. Ćernak:

Važene predsednictvo,
važena vlada,
važena Slovenska narodna rada,

pretoze dnes poobede isiel blok zamerany viac-menej na hospodarsku politiku vlady, poziadal som o vystupenie, aby sme to mali ucelene, aby ste mohli niektore reakcie na diskusne prispevky, ktore tu odzneli z mojej strany, zaevidovať.

Ako niť zo strany opozičnych a j niekterych inych poslancov sa tiahla otazka, že volebny program resp. programové vyhlásenie je postavene priliš vo vseobecnej polohe a že sa v niekterych pasażach postrada kontinuita. Chcem vas všetkych uistiť, že pri písaní tohto volebneho programu sme preštudovali všetky dostupne volebne programy resp. programové vyhlásenia - stare programové vyhlásenie, programové vyhlásenie Āskej vlady. Je, myslim si, v takej polohe, ktorá sa s tymito programami môže kľudne zrovnavat.

Zazneli tu konkretne pripomienky na charakter trhovej ekonomiky, že v hospodarskej Āasti nie je deklarovana naša následnosť, že inštitut verejných prac nie je samospasiteľny. Osobne si myslim, že neda sa jasnejšie deklarovat na-

stupnosť, a to, že preberáme všetky záväzky, ako je na strane 14 programového vyhlásenia, kde jasne hovoríme o tom, že vláda garantuje dodržanie doterajších zavazkov voči zahraničným partnerom, rešpektuje doposiaľ prijaté zákonné úpravy pre ochranu zahraničných investícií a bude vytvárať v nasledujúcom období širšie legislatívne a organizačné podmienky pre vstup zahraničného kapitálu najmä do vybraných regiónov a odvetví. Toto považujem za mimoriadne dôležité.

Včera som rokoval so zástupcom najsilnejšej americkej investičnej banky. Prišiel sa so mnou poradiť vzhľadom na neistotu zahraničných investorov, keďže čítajú Financial Times a ine noviny, či majú investovať hneď teraz, či majú v tom pokračovať alebo vydržať štyri mesiace. Nepovedal som mu nič viac, len som mu prečítal toto. Povedal mi: Prečo to neinzerujete, prečo to nedáte do veľkých novin, však to je predsa úplne dostačujúce. Odchádzal s tým, že na programe bude ďalej pracovať.

Suhlasím s tým, že inštitut verejnoprospešných prác nie je samospasiteľný. Sme si plne vedomí toho, že budeme musieť vymyslieť niečo nové. To, k čomu sme boli nútení prikročiť, to znamená k reštrikcii na strane výdavkov a snažiť sa povzbudiť príjmovú časť štátneho rozpočtu, nie je nič nové. Nevymysleli sme nič nové, to je operatívne opatrenie. Skutočne budeme musieť vymyslieť impulz, ktorý je netradičný. Prakticky všetky opozičné volebné programy mali niečo podobné, ako je deficitný rozvojový rozpočet alebo inštitut štátneho dlhu. Takisto poznám všetky volebné programy týchto parlamentných strán. Ani jedna nemala v čistej podobe trhovú ekonomiku vo svojom volebnom programe. Niektoré mali dokonca jasne deklarovanú sociálne a ekologicky orientovanú ekonomiku. Z hľadiska obavy z toho, že by sme prišli k nejakému štátnemu dirigizmu, alebo že je tu prílišná obava z toho, že by sme zasahovali ako štát do ekonomiky, v našom programovom vyhlásení je jasne deklarované, že to chceme robiť spôsobom,

ktorý je obvyklý v rozvinutých trhových ekonomikách. Aký je to spôsob? Poviem vám jeden príklad. British Airspace je firma, ktorá je približne ako naša ZfS, teda zaobera sa obranným priemyslom, v roku 1990 zaznamenala ťažké ekonomické straty. Je to 80 000 ľudí. Vláda ju nenechala padnúť. Je to najkonzervatívnejší trhový mechanizmus, a pritom britská vláda rozhodla o modernizácii britskej armady, táto firma dostala štátnu zakazku, aby sa udržala. To je len jeden z malých príkladov, ako si predstavujeme zásahy v programovom vyhlásení je jasne deklarované, že spôsobom, ktorý je bežný v rozvinutých ekonomikách. Takže, nie sú tam nejaké štátne zásahy nedefinovanej dimenzie.

Jednoznačne chceme využívať všetky nástroje obdobne rozvinutým ekonomikám na realizáciu selektívneho programu pri výbere, ktorý podnik má perspektívu a ktorý nemá. Jedno z najťažších bremien, ktoré sme zdedili, je platobná neschopnosť. Je to rakovina roztriahnutá priemyslom, ktorá skutočne je už v takom stave, že sa nedá riešiť na podnikovej sfére. Na podnikovej sfére podniky jeden druhému zastávajú dodávky a ohrozujú sa aj dobrí, pretože je to už pretiahnuté cez 3-4 kolenná, a samy si robia problémy. Hrozí to kolapsom, bez nadsádzky. Bez toho, že by som chcel poukazovať do minulosti, ale súčasný stav v ekonomike sa podoba vojnemu pádu, za poslednú sekundu prebehne teleso niekoľkonásobne viac, ako za prvú. Každý deň, každý týždeň je situácia iná.

Bola tu vyslovená obava z ťažkopriemyselnej lobby. Nemám takú obavu. Zavazujem sa, že vonkoncom nemám predstavu o tom, že by sme forsirovali ťažký priemysel. V mojom rezorte v roku 1990 prepočítané na ceny 1991 bolo vyprodukovaného tovaru za skoro 300 miliárd korún. V roku 1991 to bolo už len 198. Pre vašu informáciu tento rok očakávame asi 188, z toho 81 % vyprodukoval ťažký priemysel. Jednoducho sme zdedili takú ekonomiku, akú máme. Sú dva varianty. Buď ju nerozmyslene položíme na lopatky alebo rozmysleným postupom,

reguláciou, nie reguláciou, ale aj koordináciou štrukturálnej politiky jej pomôžeme vyliečiť sa, pretože vidíte, že to sú obrovské čísla. V týchto rezortoch pracuje do pol milióna ľudí, takže nemôžeme si tam dovoliť nejaky necitlivý prístup.

Znovu bola zo strany poslancov vznesená obava, ako vôbec riadiť štrukturálne zmeny, ako sa to da. Nemame nejaku predstavu o tom, že budeme robiť direktívne zásahy od stola, ale zoberte si príklad z minulého roku. Všetky ZŤS navzájom utajovali konverzne programy, všetky vsadili na to, že Ukrajina je poľnohospodárska krajina, že tam bude treba veľa poľnohospodárskych strojov, a prakticky všetky začali vyrábať malotraktory. Trh je presytený, je absolútna nekoordinácia. Takže nie zásahy, nie regulácia, ale koordinácia - to sme mali na mysli. Z tohto pohľadu je aj dosť otazne, ako sa pozrieme na čísla z minulého roku a čísla z prvého kvartálu tohto roku. Z niektorého zorného uhla ich naniesol pán poslanec Dzurinda. Na nezamestnanosť odpovedala moja kolegyňa pani Kettošova. Z rokovani, ktoré som absolvoval po nastupe do funkcie, som sa dozvedel ďalšie skutočnosti. Ložiskari na Kysuciach, 14 000 ľudí, za miliardu zasob, prišli za mnou, že ak nedostanu okamžitú pomoc za mesiac su na lopatkách. Dubnica - ten istý problém. To, že Detva prepustila 2 000 ľudí, resp. na 3 mesiace ich poslala domov, o tom ste sa dočítali v novinách. Podobné problémy má Pleta, to znovu viete z masmedií. Keď si to spočítate, je to 30 000 ľudí. Ak k tomu pripočítate, čo bolo tu povedané - Krivij rog, že necitlivým zásahom môžeme dostať znovu pod tlak ďalších možno 20 000 ľudí, skutočne tie čísla su relatívne. Situácia, ktorá je dnes, čísla, z ktorých vychádzame dnes, zajtra nemusia byť pravdou.

Bola tu zmienka o našej strategii v privatizácii. Je to síce parketa môjho kolegu Dolgoša, ale z môjho rezortu dva príklady. Hovorilo sa o kontrolnej funkcii, ktoru mohla vy-

konávať verejná súťaž resp. súťaž s konkurenčnými privatizačnými projektami a až potom rozhodnutie vlády o priamom odpredaji. Pýtam sa, aký je to kontrolný mechanizmus, ktorý umožní jednému človeku podpisom zmeniť rozhodnutia komisií o tom, že podnik pôjde do súťaže, a on ho dá na priamy odpredaj? Zlyhanie kontrolného mechanizmu. Hovorilo sa o tom, že formou vecných bremien bola možnosť zahraničnému kapitálu dávať podmienky pre nás výhodné. Aké vecne bremená sme využili pri podpísaní privatizačných projektov, kde zmluvy su podpísané tak, že novovzniknutá dcéra skonkuruje matku a že matka padne? Napríklad prípad Calex. Takže práve tieto postupy by sme chceli odstrániť.

Nemáme predstavu o tom, že budeme kontrolovať, kto, za koľko si kúpil obchod. Tam, kde bol vložený kapitál nie preto, aby kúpil náš trh, a nie preto, aby lacno prišiel k firme, ale kde chce pomôcť, kde sa predložil rozvojový program zaujímavý pre obe strany, to budeme naplno podporovať. Na druhej strane som za radikálnu privatizáciu, ale ministerstvá sú zavalené stovkami konkurenčných projektov, tie sa nedajú seriózne spracovať a prekíznú niekedy aj také projekty, ktoré časom sa ukážu ako nevyhodné. Tam hovoríme o tom, že chceme usmerniť zahraničný kapitál tak, aby bol na prospech slovenskej ekonomiky. Aj k prilákaniu zahraničného kapitálu tu zaznelo, že máme slabé proexportné opatrenia. Spoliehame sa na zahraničný kapitál. Takou formou akou sme doteraz lakali zahraničný kapitál, ho neprilakame. Ozaj príde len tam, kde su preň maximalne výhodné podmienky. V 90 % zahraničný kapitál vyžaduje štátne záruky za svoj vstup. Kapitalový trh je normálny trh ako každý druhý. Keď chceme tento kapitál prilákať, musíme mu niečo ponúknuť. Musíme tomtu kapitálu ponúknuť to, na čo je vo svete zvyknutý - urychlene odpisovanie, daňové prázdny, zohľadnenie technických strát. Hovoríme o tom v jednom slovku - stimulácia vstupu zahraničného kapitálu.

Veľmi vitam ponuku vytvorenia expertnej komisie, ktora by pomáhala pri analýze selektívneho oddízenia podnikov. Skutočne oddízenie podnikov a riešenie druhotnej platobnej neschopnosti sú dva rôzne pojmy. Je to veľmi komplikovaný problém. Pracujeme na tom a privítam každú pomocnú ruku, pretože ani zmenky nie su spasiteľné, musia za nimi stáť banky, musí byť jasny system. Okrem toho postup musí byť koordinovaný s českou stranou, pretože platobná neschopnosť je tak previazana, že keby sme ju riešili sami, prideme o nejaké miliardy a skončí to tak, ako predtým pokus o oddízenie.

V zavere chcem povedať, že tu odznel aj taký hlas, že sme vyhrali voľby, ale svojím spôsobom preberáme zodpovednosť aj za tých, ktorí za nas nehlasovali. Chcel by som to trochu otočiť. Áno, je to pravda, a aj tí, ktorí naše programové vyhlásenie kritizujú, mali by si uvedomiť, že svojím spôsobom tiež deklarujú navonok svoj postoj, a že zahraničie teraz mimoriadne citlovo reaguje na to, ktorým smerom sa budeme uberať v hospodarskej politike. Skutočne privítam každú konštruktívnu pripomienku - pozri Krivoj rog, budeme sa musieť s tým veľmi rychle zaoberať. Chcel by som vas uistiť, ako pri našej inaugurácii povedal pán premier, že sme vlada bez privlastkov, slovenska vláda. Urobíme všetko pre to, aby aj programové vyhlásenie bolo programovým vyhlásením slovenskej vlady. /Potlesk./

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Ďakujem pánovi ministrovi Černákovi za jeho vystúpenie.

Dámy a páni, v súlade s organizačnými princípmi pre prácu Slovenskej narodnej rady sme si stanovili, že rokovania budú končiť o devatnastej hodine. Zrejme niekedy ich budeme musieť skončiť o minútu skôr, aby nam nevyzváňali zvony na dobrou noc. Vystúpenie pána ministra bolo plne opodstatnené a radi sme si ho vypočuli.

Zajtra, damy a pani, začneme o deviatej hodine. Veľmi by som vas prosil, aby sme o deviatej mohli s uderom gongu začať naše rokovanie. Teraz po skončení nášho zasadnutia v salóne predsedu Slovenskej narodnej sa uskutoční politicke grémium. Ďakujem vám za dnešne rokovanie. Dobru noc.

Druhý deň rokovania 2. schôdze Slovenskej národnej rady
15. júla 1992

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

pokračujeme v rokovaní 2. schôdze Slovenskej národnej rady. Prosím, aby ste sa tlačidlom predstavili.

Zisťujem, že je prítomných 98 poslancov, takže Slovenska národná rada je schopná sa uznať.

Pokračujeme v rozprave k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky. Do rozpravy je ešte písomne prihlásených 10 poslancov. Dávam slovo poslancovi Jozefovi Polačkovi z KDH. Pripraví sa Miroslav Tahy z KDH.

Poslanec J. Polačko:

Váženy pan predsedaajúci,
dámy a páni poslanci,
vážená vláda,

vo svojom príspevku sa chcem vyjadriť k na verejnosti diskutovanej oblasti štátnej spravy a samospravy a, podľa môjho názoru, nedostatkom predloženeho programového vyhlásenia v tejto oblasti.

Predložene Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky v časti organizácie štátu a rozvoja demokracie neobsahuje jednoznačný záväzok vlády k riešeniu nového uzemno-

správneho členenia Slovenskej republiky. Pritom v období činnosti predchádzajúcej vlády pod vedením panov Mečiara a Čarnogurskeho pracovala vladna komisia prave v tejto oblasti. Výsledky jej dvojročnej činnosti má vláda k dispozícii, ibaže sa k nim v tomto materiáli nevyjadřila. Nie je ani načrtnutý model tohoto územno-správneho členenia v navaznosti napríklad na možné dvojstupňové orgány samosprávy a rôzne stupne a rozsahy pôsobnosti štátnej správy.

V tejto oblasti už napríklad vladna komisia minulej vlády pripravila návrh na včlenenie špecializovanej štátnej správy do jedného celku so všeobecnou štátnou správou, s výnimkou daňových úradov, čo by umožnilo zníženie počtu administratívneho aparátu a napravilo by čiastočne nepriaznivé rozhodnutie vlády a parlamentu na začiatku minuleho dvojročného obdobia. Bývalá vláda tento návrh prerokovala a vzala na vedomie. Nová vláda sa však vo svojom programovom vyhlásení k tejto záležitosti nevyjadřuje, k ničomu sa nezaväzuje a necháva si tak voľné ruky neurobiť v tomto smere prípadne vôbec nič.

Vláda ďalej vo svojom programovom vyhlásení nevenuje takmer žiadnu pozornosť delbe kompetencií medzi štátom zastúpeným štátnou správou na regionalnej úrovni a obcami. Ani hmlisto nevytyčila úroveň prenosu týchto kompetencií smerom k obciam. Je jasné, že chybajúce kompetencie bránia obciam plne zastávať svoju samosprávnu funkciu. Keby to však zase v odovzdávaní kompetencií prekročilo únosnú mieru, bude to mať za následok dezorganizáciu tak v obci, ako aj na Slovensku. Treba pritom brať do úvahy postavenie obce s 35 obyvateľmi a postavenie obce so 100 000 obyvateľmi, s rozdielnymi finančnými a ľudskými možnosťami. A tu akýkoľvek náznak riešenia chyba.

V celej pasáži organizácia štátu a rozvoj demokracie pritom chyba definícia vzťahu k tak veľkej a významnej orga-

nizácii, ako je Združenie miest a obcí Slovenska. Toto združenie si v minulosti získalo iste postavenie umožňujúce mu vstup na rokovania vlády a prístup k celému legislatívnemu procesu týkajúceму sa života obcí. Nedefinovanie tohto postoja môže byť brane aj ako odmietnutie spolupráce s týmto združením. Je chvalohodne, že sa vláda hlási k racionalnému systému štátnej správy, myslené zrejme odborne aj ekonomic-ky, avšak s týmito cieľmi nekorešpondujú doterajšie vyhlase-nia niektorých z ministrov vlády o rozširovaní aparátu spa- dajúceho pod ich vedenie. Ministerstvo práce a sociálnych vecí v oblasti uradu práce, ministerstvo financií v oblasti finančnej polície a ďalších organov, ministerstvo životného prostredia - ponechanie špecializovanej štátnej správy alebo požiadavka na ponechanie špecializovanej štátnej správy atď. Taketo opatrenia zo strany rezortov môžu len zvýšiť zaťaženie štátneho rozpočtu čo sa týka výdavkov na štátnu správu, a potom je zrejme nutné počítať s týmto zvýšením namiesto uspor.

Nakoniec mi pri zavedení inštitutu štátnej služby, zrejme obdoby tzv. definitívy štátnych zamestnancov, pri kritériách na výber týchto osôb chybajú okrem prisnej odbornosti, ktorá je tam uvedená, ešte ďalšie vlastnosti. Keď už vláda tak trochu ignoruje ešte platný federalný zákon, tzv. lustračný, a neviem o tom, že by bol zrušený - buď ho treba dodržiavať alebo zrušiť -, predsa mi tam chybajú ďalšie vlastnosti, ako je občianska bezuhonnosť alebo morálne vlastnosti a podobne. Myslím si, že sebalepsi odborník denno-denne verejne naložený v liehu, vedúci pohoršlivý ži- vot alebo ochotný za protislužbu urobiť veci v rozpore so zákonom a zavaznými predpismi, sa nemá právo dostať do štát- nych služieb. A myslia si to zrejme aj občania Slovenska.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Polačkovi Pan poslanec Tahy z KDH. Pripraví sa pan poslanec Masarik z KDH

Poslanec M. Tahy:

Vážený pán predsedajúci,
ctená Slovenská narodna rada,
vážená vláda,
vážení hostia,

dovoľte, aby som na začiatok reagoval na včerajšie poznámky predsedu zahraničného výboru pana poslancu Ivana Lалуhu, ktorý kritickým pohľadom na parlamentnú demokraciu oslovil poslancov opozície. Jeho názor na vystúpenie poslancov opozície ostro koliduje s vyzvou pana predsedu vlády, ktorý končiac svoj prejav vyzval opozičné strany k spolupráci. Vie vláda ktorejkoľvek demokratickej krajiny získať lepší prehľad o slabínach svojej politiky z iného prameňa, ako z názorov opozície? Vlastní poslanci nikdy nedokážu tak úprimne a tvrdo postaviť problémy, ako to dokáže opozícia. V pluralitnej demokracii vláda musí brať do úvahy iné názory, lebo to nie sú len názory niekoľkých poslancov, poslanci reprezentujú určitú časť voličov, a musí brať do úvahy aj tých voličov, ktorí volili strany, ktoré sa do parlamentu nedostali.

Pan Laluha si odpovedal sám, preto len rozpravu k programovému vyhláseniu vlády, keď nám tu referoval, ako sa program vlády tvoril - za účasti poslancov Hnutia za demokratické Slovensko, a tak im je možno známe aj to, čo ostatným je nejasné, aj to asi nie všetkým, ak si uvedomíme, koľko pripomienok prišlo z výborov, kde poslanci HZDS tvoria väčšinu alebo aspoň polovicu. Porovnávať terajšie vyhlásenie vlády s predchádzajúcimi je chybné. Chybné práve z toho

dôvodu, že nami prerokované programové vyhlásenie nevychádza zo zásady rešpektovania ústavného stavu. Pan podpredseda Weiss včera povedal, že je to konfederatívny program. Dovoľujem si ho spresniť. Programové vyhlásenie je kompromisom medzi existujúcim ustavným stavom a programom Hnutia za demokratické Slovensko, teda konfederáčnym cieľom v prípade nedohody medzi Českou republikou a samostatnou Slovenskou republikou.

Vo včerajšom vystupení poslancov odzneli takmer všetky výhrady voči kontraverznemu poňatiu ekonomickej reformy vo vládnom programe. Chcem ešte poukazať na niektoré aspekty, ktoré tu neboli veľmi akcentované. Programové vyhlásenie formuluje obecné veľa rôznych činností, ktorými chce ovplyvňovať chod hospodárstva. Tieto činnosti jednoducho vláda nemohla podporiť analýzami, časovými predstavami a najmä finančnými kvantifikáciami. Pre kratkosť času žiadna vláda by to nebola schopná. Preto sa mnohí poslanci nemajú o čo oprieť, aby posúdili realnosť vladného programu.

Vláda si vytyčila krátkodobé ciele a dlhodobé ciele. Minimalne krátkodobe mala špecifikovať vecne a časovo. Inak, ako to už viackrát odznelo, obraciame zo strany na stranu bianco šek. Hlavný nedostatok však vidím v tom, že to procedurálny nedostatok, že vláda spolu s Predsedníctvom Slovenskej národnej rady nezážila realnosť časového postupu v prerokovaní programového vyhlásenia a prakticky nezrealizovala etapu toho, čo pán predseda naznačil novinárom, že konečné znenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky bude dokončené až po sprípomienkovaní vo výboroch Slovenskej národnej rady. Pretože tieto pripomienky neboli zohľadnené a pan predseda vlády vo svojom prejave nezaujal stanovisko najmä ku koncepčným pripomienkam spravodajskej správy, nečudujme sa rozsahu rozpravy a opakovaniu sa pripomienok.

K ekonomickým predpokladom vývoja v Slovenskej republike. Pokúsme sa vžiť do duše podnikateľa, družstevníka, či podnikového riaditeľa štátneho podniku. Keď sa podrobne oboznámia s programom vlády, jedni nadobudnú falošné predstavy, že neutešený stav ich podniku zachráni vláda oddižením alebo iným postupom, pretože vo vyhlásení sa hovorí, že niektoré neefektívne podniky zaniknú, miesto toho, aby sa jasne formulovalo, že len niektoré neefektívne podniky sa budu zachraňovať zo strategických alebo iných dôvodov.

V trhovom hospodarstve to totiž inak ani nie je možné. Naopak tí, ktorí budú chcieť podnikáť alebo aktívne sa zúčastniť privatizačného procesu, zneistejú, keď zistia, že vláda nevie, či bude federácia, konfederácia alebo samostatný štát, teda ake budú platiť zákony, aka metodika bude platiť v privatizačnom procese, čo vláda bude regulovať, ako, a čo nie, či bude možné využiť dohody s Európskym spoločenstvom a s Európskym združením voľného obchodu v zahraničnom obchode, keď konfедераčné zamery nas zavejú kusok ďalej na nepripravenú pôdu. Ake budú platiť zákony? Ako nabehne daňová reforma, čo z nej budeme rešpektovať, čo nie? Vláda vo svojom programovom vyhlásení sľubuje riešiť majetok cirkví a na druhej strane takisto privatizovať aj majetok s reštitučným nárokom. Čo bude riešené prv? Nebude sa to biť? Jednoducho povedane, sľubované zrýchlenie privatizácie nemá podporu ostatných ekonomických postupov formulovaných v programovom vyhlásení vlády. Ak ma Slovenská národná rada posúdiť celý proces ekonomickej transformácie, nemožno take-to závažne kroky formulovať tak obecne a hmlisto.

Parlamentne politické prostredie skutočne takmer unisono skloňuje trhové hospodárstvo s privlastkom socialne, a to na škodu vecí posuva myslenie jednostranne vľavo. Preto si myslím, že netreba zanedbávať ani mimoparlamentne myslenie. No aj tu medzi nami to socialne si interpretujeme rôzne. Som presvedčený, že bez fungujúceho trhu nemožno uplatňovať so-

ciálne opatrenia. Kým nebude fungovať trh, nemali by sme sociálne opatrenia predimenzovať nad štátny rozpočet a jeho možnosti. To však nevieme podľa programového vyhlásenia vlády posúdiť inak ako verbálne. Inak sa vrátíme do socializmu.

V programovom vyhlásení vlády ma zaujal paradox, že rozsiahle formulácie zdravotníckeho programu sa málo premietli do preventívnej oblasti. Zhoršený zdravotný stav nášho obyvateľstva nezapríčinili len slabo vybavené nemocnice, ale zničené životné prostredie. Nenadarmo tvrdíme, že čo je ekologické, je aj ekonomické. Životné prostredie v rôznych kapitolách sa síce spomína, ale jednoznačne si zasluhuje samostatnú, možno z hľadiska budúcnosti najdôležitejšiu kapitolu. Osobne budem z daní radšej platiť projekty na znižovanie emisií alebo ochranu pitnej vody, ako oddižňovať neefektívne podniky. Predsa rozhodujeme o budúcnosti našich detí. Nemám pravdu, pan minister Zlocha?

Program vlády spomína rôzne projekty v oblasti energetiky, ale marne v ňom hľadáme projekt na regeneráciu lesných pôd alebo využitie nášho obrovského bohatstva pitnej vody zo Žitného ostrova.

Na záver mám otázku na predsedu vlády pána Mečiara. Zamýšľala sa vláda nad skutočnosťou, že česká exekutíva a víťazná koalícia v Českej národnej rade pripravuje pôdu pre rozchod so Slovenskou republikou aj neústavnou cestou napriek tomu, že Slovensko na federáciu doplácalo? Len tak pre nič za nič sa Česká republika zbaví výhod a nebojuje za ne? V spoločnom štate sa desaťročia deformovalo hospodárstvo aj životné prostredie na Slovensku. Nápravu tohto stavu by mala financovať celá federácia, ak sa nechce v Európskom spoločenstve zdiskreditovať pre nadmerné zanedbávanie regiónu v Európe. Ak sa neurazíte, že takto Slovensko nazývam. Neušetrí si takto Česká republika niekoľko desiatok miliárd korún roozchodom so Slovenskou republikou na úkor Slovenskej

republiky? A vláda na takúto hru pristupi? Nebude to práve rozchod, ktorý prinesie Slovensku veľké ekonomické straty? Domnievam sa, že ano, ale dokazať to, prirodzene, nemôžem. Môže to iba čas. Bol by som radšej, keby som sa mýlil. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Tahymu. Pan poslanec Hrnko - faktická poznámka. Potom pan poslanec Masarik.

Poslanec A. Hrnko:

Chcel by som zaujať stanovisko k jednému bodu vystúpenia pána poslancu Tahyho, a to najmä k časti, kde hovorí, že vláda sa vlastne dostala do pozície, keď je na určité kroky nepripravená. Každá dobrá politika musí byť pripravená na viacero alternatív, aj keď ich potom nerealizuje. Ak politika predchádzajúcej vlády napriek jeden a polročnej ťahanici, o ktorej každý sudne rozmyšľajúci musel vedieť, kde táto ťahanica skončí, nepripravila alternatívy, tak to bola zlá politika. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem panovi poslancovi Hrnkovi. Pan poslanec Masarik. Pripraví sa pán poslanec Pittner z KDH.

Poslanec J. Masarik:

Vážena Slovenská národná rada,
vážená vláda,
damy a páni,

rad by som sa vyjadril k niektorým kapitolám programového vyhlásenia vlády, predovšetkým k časti, ktorá sa zaoberá

rá medzinárodnými vzťahmi. Nastupujúca vláda má vo svojom programe, že sa bude usilovať o dosiahnutie medzinárodno-právnej subjektivity Slovenska, avšak táto skutočnosť sa neodráža v kapitole venovanej medzinárodným vzťahom. Aj keď ústavná cesta k dosiahnutiu medzinárodno-právnej subjektivity Slovenska je veľmi hmlistá, pripustíme, že Slovensko získa v blízkej budúcnosti vlastnú štátnosť a ako subjekt medzinárodného práva bude uskutočňovať vlastnú zahraničnú politiku.

Je nesporné, že v novej situácii sa doterajšie ministerstvo medzinárodných vzťahov bude musieť zásadným spôsobom transformovať tak, ako žiadne ine ministerstvo vládneho kabinetu, pretože v prípade vzniku nezávisleho štátu mu pribudne množstvo nových uloh, ktoré doterajšie ministerstvo nezabezpečovalo. Samostatná zahraničná politika vyžaduje primerané inštitucionálne zabezpečenie. Pritom je zrejme, že dnešný stav ministerstva je z hľadiska vytyčeného cieľa úplne nevyhovujúci a možné je i to, že k zásadným zmenám v štátoprávnej oblasti, po dosiahnutí cieľa, môže dôjsť už v najbližších mesiacoch.

Dosiahnutie medzinárodno-právnej subjektivity Slovenska je jedným z hlavných cieľov novej vlády, ale v programovom vyhlásení vlády nie je ani zmienka o tom, ako bude zabezpečená zahraničná služba, aká je predstava o zriaďovaní zastupiteľských úradov u nás a nášho zastúpenia v zahraničí, nie je tam ani slovo o predstavách zabezpečovania samostatnej zahraničnej politiky. Premenovaním ministerstva zahraničných vzťahov na Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky sa uvedné problémy automaticky nevyriešia.

Na druhej strane sú v tejto kapitole programového vyhlásenia vlády pasáže, ktorých vypovedná hodnota je na úrovni verbálnych prehlásení. Vláda Slovenskej republiky ubezpečuje, že súčasné procesy na Slovensku - tým sa myslí oblasť

štátoprávna - nebudu znamenať žiadne zmeny našich záväzkov voči zahraničiu, chce garantovať dodržanie všetkých zmluv, ktoré Česká a Slovenská Federatívna Republika uzatvorila, pričom zdôrazňuje, že európska dohoda o pridružení ČSFR k Európskemu spoločenstvu je záväzná i pre Slovenskú republiku.

Pozastavím sa pri tomto jedinom odseku programového vyhlásenia. V prípade rozdelenia federácie a vzniku dvoch subjektov medzinárodného práva je veľmi pravdepodobné, že Slovenská republika ako nezávislý štát bude musieť opäť prerokovať a podpísať dohodu o pridružení k Európskemu spoločenstvu a absolvovať celý proces ratifikácie dohody, čo závisí nielen od nás, ale predovšetkým od ochoty Európskeho spoločenstva k novému rokovaniu, ktoré bude podmienené hospodárskym a politickým vývojom na Slovensku. Terajšia európska dohoda i kvantitatívne kvóty platia pre federáciu ako celok. Je teda iluzórne prehlásiť, že ju považujeme za záväznú i pre Slovenskú republiku. Nie je predsa možné kvantitatívne kvóty trebárs deliť troma a získané čísla považovať za záväzné pre Slovenskú republiku.

Treba úprimne povedať, že osud Európskej dohody o pridružení sa stáva v dnešnej situácii neistým so všetkými negatívnymi dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú. Dôkazom toho je i prehlásenie predsedu komisie Európskeho spoločenstva Jacquesa Dellorsa, ktorý pred niekoľkými dňami upozornil, že prípadné rozdelenie štátu by mohlo pozastaviť proces ratifikácie európskej dohody s tým, že v tom prípade bude potrebné rokovať s oboma republikami o nových aspektoch predovšetkým v oblasti prerozdelenia kvantitatívnych kvót.

Z obdobných dôvodov považujem za otvorený problém aj splniteľnosť ubezpečení vlády Slovenskej republiky o garantovaní všetkých záväzkov a zmluv, ktoré ČSFR uzatvorila.

V programovom vyhlásení vlády ma zaujalo niekoľko pasáží, ktoré sú prinajmenšom vzdialené od skutočnosti. Je to napríklad tvrdenie, že - citujem: "Doposiaľ neboli vytvorené podmienky pre začatie озdravných procesov našej ekonomiky". Je to na strane šiestej. O stave ekonomiky a jej vývoji vypovedajú isté parametre, preto dovoľte, aby som niektoré z nich uviedol. Budem citovať z oficiálnej analýzy stavu česko-slovenskej ekonomiky za prvý štvrtok tohto roka, ktorú spracoval Federálny štatistický úrad.

"Zastavil sa pokles priemyselnej výroby. Ak vlani poklesla výroba o 21,2 % a najprudší pokles bol zaregistrovaný v druhom a treťom štvrtroku minulého roka, už v prvom štvrtroku tohto roka bol po prvýkrát zaznamenaný vzrast výroby o 1,4 %. Ďalej sa dokázateľne znížila nezamestnanosť. Objem vývozu vzrástol za rok o 17 %, pritom vývoz do vyspelých kapitalistických krajín, o ktorý nám práve ide, vzrástol o 45 %, čo svedčí o zvyšovaní kvality našej produkcie. Hrubé zadĺženie v zahraničí pokleslo z 9,31 miliárd amerických dolárov na konci roka 1991 na 8,71 miliárd, teda o 600 miliónov dolárov. Inflácia v januári až apríli bola iba 2,1 %. Vklady obyvateľstva na vkladných knižkách za prvý štvrtok stúpili o 9,2 %. Koruna má všetky predpoklady k revalvácii vďaka zlepšenej platobnej bilancii. Vývoz oproti prvým piatim mesiacom 1991 stúpil o 38 %. Podľa vyjadrenia guvernera Štátnej banky česko-slovenskej devízova situácia je najlepšia za posledných 18 rokov. Nemali sme ešte také devízové rezervy, aké máme dnes."

Je pravdou, že tieto údaje vypovedajú o stave ekonomiky vo federácii, aj keď je nesporne, že mnohé z nich znamenajú zlepšenia aj pre Slovenskú republiku. Preto dovoľm si uviesť ešte niektoré údaje z bulletinu Vybrane informacie o vývoji hospodárstva v Slovenskej republike za január až apríl 1992, ktorý spracovava a vydáva Slovenský štatistický

úrad. Je to materiál, z ktorého už včera citoval pán poslanec Dzurinda. Uvediem niektoré ďalšie údaje.

Za prvé štyri mesiace vzrástli v priemere spotrebiteľské ceny oproti decembru minulého roka iba o 1,2 %, výrobné ceny v marci aj apríli poklesli, v apríli už tri mesiace po sebe klesal počet nezamestnaných, celková priemyselná produkcia v apríli bola o 4,7 % vyššia ako priemerná mesačná produkcia za prvý štvrtrok 1992. To, pravdaže, nie sú ani zďaleka všetky pozitívne údaje. Nebudem uvádzať tie, ktoré už včera boli citované.

Domnievam sa, že uvedené čísla sú dostatočne výrečné a svedčia o tom, že predchádzajúca vláda vytvárala úspešné podmienky pre priebeh ozdravných procesov v ekonomike a už sa aj dostavili prvé nesmelé príznaky jej zlepšovania, možno skôr, ako sa to očakávalo. Tu nejde teda o náhodné čísla, ale o dokázateľný pozitívny trend. Preto podobné hodnotenie stavu našej ekonomiky, aké je napríklad na šiestej strane v analýze vychodiskovej situácie, hodnotím ako falzifikovanie skutočnosti, ktoré nie je určené ani vlade, ani poslancom, ale je určené menej informovanej verejnosti a je odrazovým mostikom pre zvalovanie zodpovednosti za budúce ekonomické problémy, ktoré nepochybne prídu, na hlavu predchádzajúcej vlády, čo nastupujúcu vládu nijako nectí, rovnako ako nafukovanie deficitu štátneho rozpočtu po odstúpení predchádzajúcej vlády.

Damy a pány, som toho názoru, že programové vyhlásenie vlády v znení, v akom ho vláda Slovenskej republiky predložila, povedie k nežiadúcim zasahom štátu do ekonomiky, k zaobrzdzeniu ekonomickej reformy a k jej premene iba na tzv. reformu, ktorá skončí v slepej uličke. V tomto názore ma utvrdili aj prehlásenia zo včerajších televíznych Aktualít.

V štátoprávnej oblasti povedie uskutočňovanie programového vyhlásenia s najväčšou pravdepodobnosťou k rozdeleniu štátu v najmenej vhodnej chvíli, keď celé bremeno rozvrátenej ekonomiky, rozdelenia štátu a všetky ďalšie z neho vyplývajúce vnútroštátne i geopolitické rizika s plnou váhou a ťažko dopadnu na plecia, dovolím si povedať, ešte stále nič netušiacej väčšiny obyvateľstva Slovenskej republiky. Som proti takýmto experimentom, preto programové vyhlásenie vlády nepodporím. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem veľmi pekne. Prosím pana poslanca Pittnera o chvíľku trpezlivosti, nakoľko v zmysle § 19 sa prihlásil pán minister Soboňa a potom pán minister Kňažko, pardon, pán podpredseda vlády. Pan minister dáva prednosť pánovi podpredsedovi, takže ma slovo.

Podpredseda vlády SR M. Kňažko:

Váženy pan predseda juci,
vážená Slovenská národná rada,
vážená vláda,
damy a páni,

dovoľte mi, aby som stručnými poznámkami reagoval na niektoré príspevky mojich predrečníkov. Z istých dôvodov som rád, že príslušníkov niektorých politických zoskupení nie je nadpolovičná väčšina, pretože by sme tu sedeli možno dva týždne, keby každý chcel rečniť. /Potlesk./

Je pre mňa prekvapivé, že sa znovu objavujú priam s detskou nástoječivosťou tie isté argumenty, ktoré už včera boli niektorými mojimi kolegami nad všetku pochybnosť vyvrátené a osvetlene. Tyka sa to variantnosti riešenia v našom programe.

Nuž, v našom programe nerátame s rozbitím vzajomných vzťahov v oblasti ekonomickej, obchodnej, sociálnej a ľudskej, rátame s vnmavým, inteligentným a dobromyseľným partnerom za riekou Moravou, a takto smeruje aj náš program. Samozrejme, budeme pripravení na neočakávané okolnosti a na neočakávaný stav, že by sme takehoto partnera nenašli, ale variácie rôznych dohôd a reakcií nášho partnera celkom logicky nedávame do nášho programu, pretože našim programom nie je rozbitie týchto vzťahov. Definitívne nie je. /Potlesk./

Začnem hadam od konca. Minule som strávil takmer tri hodiny na zahraničnom výbore, a odpustte, ale myslel som si, že si budete robiť poznámky, aby sme sa k tejto problematike nevracali znovu tým istým spôsobom a znovu tými istými pseudoargumentami, ako na začiatku nášho stretnutia v zahraničnom výbore.

Pokiaľ ide o medzinarodno-právnu subjektivitu, nuž vážení priatelia, hviezdička bez medzinarodno-právnej subjektivity je nemožná, takže musíme usilovať o medzinarodno-právnu subjektivitu už kvôli vám, aby bola hviezdička. /Potlesk /

Pokiaľ ide o asociačnú dochodu, hovoril som sprostredkované s panom Andriesenom, s ktorým sa po veľmi krátkej dobe stretnem. Takisto som prostredníctvom inej osoby konzultoval tieto problémy s pánom Delorsom. Ako som hovoril aj včera pre tlačovú kanceláriu, nechceme vytvoriť pre Eropu nový politický a ekonomický problém. Chceme ostať malým právnym problémom, to znamená, že vonkajší ramec tejto dohody, jej vnútorný obsah musíme garantovať. Takisto sa to týka našich priateľov v Českej republike. Za realizáciu tejto dohody, na ktorej sa budeme podieľať - už i v čase jej podpisania sa mali viac ako 80-percentným dielom podieľať

republikove organy - samozrejme, budeme niest zodpovednosť a bezo zvyšku ju chceme naplniť.

Táto dohoda stála veľa času predstaviteľov Európskych spoločenstiev a stála nemálo peňazí. To znamená, že nie je v záujme ani Európskych spoločenstiev, ani Českej republiky, ani Slovenskej republiky obsah a vonkajší ramec tejto dohody meniť. Ide o vnútorne prerozdelenie kompetencií a podiel na jej realizácii. Pokiaľ ide o kvóty, tieto boli stanovené pre tento ekonomický priestor, a ten sa nemení. O kvótach sa možno v niektorých oblastiach bude diskutovať, napríklad v oceliarskej oblasti. Sú na to iné dôvody, ale kvóty zostanu prakticky nezmenené. Niet na to dôvodu, aby sa zásadným spôsobom menili. Zmenia sa len garanti, zastupcovia. Nebude jeden, budú dvaja. A to je ten malý právny problém, to je tá cesta k hviezdíčke, ktorú chceme aj my.

Neistý osud asociačnej dohody - nuž je neistá existencia Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám, ak by sme túto dohodu akceptovali tak ako bola podpísaná, ak by sme neusilovali o vlastne dielo. Ale viete veľmi dobre, že už predošlá vláda, menovite pán Čarnogurský aj pán Mikloško, proti tomu protestovali. Žiaľ, nepodarilo sa presadiť ani preambulu našej zmluvy, ale k tomu už viedli iné dôvody. Chcem povedať, že tentokrát sa budeme usilovať o to, aby sa to podarilo zásadným spôsobom vnútorne zmeniť.

Keď už mám slovo, rád by som sa niekoľkými poznámkami dotkol vystúpení mojích kolegov a kolegýň zo včerajška. Pokiaľ ide o krátkosť tohto programu alebo jeho všeobecný charakter v oblasti medzinárodných vzťahov, musíme rozlišovať tri etapy. To je súčasný stav, to znamená spolupráca regionálna, prechod k obdobiu, keď budeme jednoznačne zodpovední za svoje vzťahy k zahraničiu, potom samotná realizácia slovenskej zahraničnej politiky ako subjektu medzinárodného práva. To všetko v tomto programe nie je. Tvrdíme, že

budeme postupovať ústavným spôsobom. Tento program je na základe platnej súčasnej ústavy, na základe rešpektovania stratégie a línie politiky Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Možno v programe nie sú niektoré technické podrobnosti, ako napríklad získať medzinárodno-právnu subjektivitu. Tu bola aj takáto otázka. Nuž získame ju tak, ako sa medzinárodno-právna subjektivita získava. Na to sú veľmi presné postupy. Nemyslím si, že to patrí do programu.

Rád by som sa ešte dotkol niektorých vyhlásení, menovite predstaviteľov Együttélés a MKDH. Vážení priatelia, nie je správne, ak sa štylizujete do role ochrancov národnostných menšín a vytvárate dojem, že niekto im chce ubližovať. Vopred nám maľujete obraz, ako prípadná vláda Slovenskej republiky za predpokladu, že to bude suverénna republika, nebude rešpektovať ľudské práva a nebude rešpektovať medzinárodné konvencie, ktoré hovoria o politike k národnostným menšinám. Priatelia, nemáte žiadne argumenty k takýmto predstavám, k takýmto fikciám, a na základe týchto fikcií prichádzať k akýmsi uzaverom je nanajvýš neseriózne. Na druhej strane vláda Slovenskej republiky preberá garanciu so všetkými dôsledkami na dodržiavanie týchto práv. Na to netreba malé strany, aby chránili národnostne menšiny, pretože je to našou ulohou a my ju bezozvyšku budeme naplňať.
/Potlesk./

Naviac by som vás chcel upozorniť, že naši spoluobčania, ktorí sa hlásia k inej národnosti než slovenskej, sú aj v našom občianskom hnutí. Ak je pravdou to, čo hovorila pani Bauerová, že 15 % občanov Slovenskej republiky patrí k národnostným menšinám, potom vy, predstavitelia týchto dvoch strán nezastupujete ani polovicu z nich. Takže nehovorte v ich mene. Hovorte v mene Maďarského kresťansko-demokratického hnutia. Najskôr svoj občiansky charakter skúste zväziť, či je naozaj občiansky, keďže vedľa vas sedia predstavitelia Kresťansko-demokratického hnutia, ktore je občianskym hnu-

tím, asi to nebudu len občianske pohnútky. Na druhej strane hovoriť o Slovensku ako o mnohonarodnom štáte, o multinacionálnom - používajme presne pojmy.

Na Slovensku žije jeden národ a mnoho prislušnikov iných národností, ale nie sme mnohonárodný štát. Sme jednonárodný štát podobne, ako je Maďarsko, Poľsko, Francúzsko so svojimi národnostnými menšinami, ktorých duchovný a kultúrny rozvoj budeme podporovať, budeme kultivovať v rámci dodržiavania medzinárodných konvencií, ale rozhodne nebudeme podporovať dezintegráciu tohto štátu, dezintegráciu republiky, ktorá môže byť motivovaná nacionalistickým prístupom. Takže budeme pomenovávať tieto javy a budeme sa starať o to, aby práve prislušníci národnostných menšín neboli vmanévrovaní do takehoto dezintegračného procesu s nacionalistickým motívom. /Potlesk./ Bolo by to proti medzinárodným konvenciám, bolo by to proti snahe Rady Európy, ktorá nema v úmysle vytvárať komunity v zmysle akýchsi get, akýchsi izolovaných častí, kde prichádza k diskriminácii občanov, pretože sa nemôžu uplatniť na uzemi štátu, ktorého su občanmi, preto, že ignorujú niektoré zásady, o ktorých hovoria medzinárodné konvencie.

A sme pri štátnom jazyku. Prečo štátny jazyk? Konvencia o ľudskej dimenzii hovorí, že vláda krajiny je povinná vytvoriť také podmienky, aby prislušníci národnostných menšín sa naučili jazyk krajiny, v ktorej žijú. Sme povinni dodržať tento zákon, a na druhej strane zväžiť, tam kde je to účelné a potrebné, aby sa vyučoval jazyk alebo v jazyku. To je citat § 43. Čiže jedno i druhé budeme, samozrejme, uvádzať do každodenného života.

Pan poslanec Doboš hovoril o tom, aký príkladný zákon vzniká v našom susednom štáte, v Maďarsku. Na jednej strane, ak hovoríme o tom, že za žiadnu cenu recipocita, a na druhej strane uvádzate príklad, ako by sme to mali

riešiť, ako to budú riešiť v Maďarsku, tak si treba vybrať. Možna je pravdepodobne iba jedna z týchto verzii, a skôr sa prihováram za to, aby sme si nebrali príklady vo vzťahu k národnostným menšinám, ale aby sme dodržiavali medzinárodné normy v zmysle, ako som už bol spomenul.

Pokiaľ ide o to, že ste kritizovali pana Čarnogurského za uplynulé obdobie, že neprišlo k celonarodnému konsenzu, nuž to ste predsa mali možnosť ovplyvniť. Jednomysle ste hlasovali s predstavami tejto vlády, podporovali ste ju, takže si myslím, že kritizovať ju teraz ex post nie je celkom seriózne. Nakoniec mohlo to dopadnúť trochu inak, keby ste boli v zmysle svojho svedomia prejavili názor už vtedy. To je zatiaľ všetko.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem podpredsedovi vlády panovi Kňazkovi. Prosim ministra Soboňu o strpenie, pán poslanec Rozsa sa hlási s faktickou poznámkou.

Poslanec E. Rozsa:

Váženy pán predseda vlády,
vážena Slovenska narodna rada,

s poľutovaním musím konštatovať, že pán podpredseda vlády vystúpil ako učiteľ narodov a tohoto parlamentu, a chce nam vnútiť svoje inak možné názory. Tieto názory odmietame. Ak pan premier hovoril o tom, že to bude občiansky štát, že každý občan bude mať svoje práva, v tom aj slobodu prejavu, nech nam pan učiteľ nevytyka, ak poslanci jednej strany alebo jedného hnutia vyslovili svoj názor. Chceme

veriť, že tie slová su úprimne, a preto napriek tomu, že nás napadáte, že nás poučujete, neberieme si rukavice, chceme spolupracovať s každým, kto má dobrý úmysel a kto chce skutočne vytvárať to, že táto republika bude ozajstným domovom aj národných menšín. Ak to bude tak, budeme sa tomu tešiť. /Potlesk./ Inak, pán podpredseda, z vašich televíznych prejavov, z mnohých vašich vystúpení úprimne povedané vidíme váš nepriateľský postoj voči nám. /Ruch v sále./ Tento váš nepriateľský postoj, i keď je spojený s veľkým hereckým výkonom, odmietame, a chceme prispieť k stabilite pomerov v Slovenskej republike.

Ďakujem vám.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Rózsovi. Prosím pana ministra Soboňu.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

Vážený pan predseda,
vážený pán predsedajúci,
vážené panie poslankyne,
vážení pani poslanci,
vážený pán premier,
vážení hostia,

vždy som bol toho názoru, že keď sa rieši veľmi vážny problém, netreba, aby sa človek smrteľne vážne tváril, lebo zvyčajne to nedobre dopadne. Ľudskej podstate su optimizmus a dobrá myseľ oveľa bližšie, ako zlosť. Reakcie zvyčajne potom mávajú nedozierne nasledky. Len tak na úvod by som chcel pripomenúť, že niečo mi tu nehrá s naším programovým vyhlásením, ktorý od strachu, že je také hmlisté a nejasné, som

skoro celé musel ešte raz prečítať. Vzápätí za príhovormi jednotlivých autorov nasleduje katastrofický scenár tej-ktorej oblasti. Nechápem, ako to všetko možno cez túto hmlu obsiahnuť z niečoho, čo je nejasné. Ale možno, že sú to erudovaní ekonómovia, hoci aj mňa ako lekára taký pojem, že zahraničná zadlženosť sa zníži a je do 10 miliárd, núti uvažovať, či to nie je varovný signál. S tým by sme sa ani nemali chváliť, lebo možno signalizuje niečo iné, teda, že sa utlmuje obchod a kontakty so zahraničím. Myslím si, že desiatky miliárd zadlženosti môžu byť práve tie pohľadávky, ktoré sú na ceste alebo ešte nie sú vyrovnané. To je moja predstava, nie je isté, že hovorím dobre.

Je tu veľa lekárov, kolegov, s ktorými sme spolu riešili problematiku zdravotníctva. Zdravotníctvo ako každý iný rezort je tak zavalené problematikou, že každá čiastková problematika, od koncepcie jednotlivých odborov až po koncepciu vzdelávania a základného štúdia by si vyžadovala správu, ktorá by mala minimálne dvojnásobok nášho programového vyhlásenia. Myslím si, že to nie je cieľom programového vyhlásenia. Programové vyhlásenie, ako povedal môj priateľ Ivan Lалуha, je niečo povedané rámcovo, a keď v tomto rámci niekedy nie sú úplne jasné alternatívy, jedine z toho dôvodu, že ten rámec niekto vytváral na základe podrobných rozpracovaných koncepcných postupov. To znamená, že nie vždy je isté, že to obsiahneme, a najmä vtedy, keď chyba k tomu dobrá vôľa, už vonkoncom nie. Bolo vytknuté, že nie je alternatívnosť. Vždy sa ponúkajú dve základné alternatívy - jedna dobrá a jedna zlá. Ide o to, ktoru si vyberieme. Dokonca pôjdem tak ďaleko, že detailne rozpracovaný ekonomický problém je taký, že dobrý odborník s dobrým intelektuálnym potenciálom postavi dve koncepcie alebo dve vysvetlenia a obidve s rovnakým úspechom obhaji. Myslím si, že ekonomovia mi toto potvrdia.

Zakladná vec, ktorú som pochopil, keď sme prerokovali otázku zdravotníctva vo výbore pre zdravotníctvo a sociálne veci, že je tu ponúknutá pomoc od poslancov a poslankyň, čomu som veľmi rád. Naozaj sme viedli dialóg. Tam naozaj nebola otázka, že by bol napadany zmysel a princíp programového vyhlásenia, čo sa týka zdravotníctva. Veľmi pekne ďakujem pánovi doktorovi Jakušovi a predsedovi výboru pánovi JUDr. Neuwirthovi, že takymto spôsobom viedli tento dialóg, a nakoniec sme sa dohodli aj na uznesení, ktoré som považoval za plne oprávnené, ktorým tento výbor doplnil programové vyhlásenie pre zdravotníctvo.

Jedno viem určite, že nemôžeme si už dovoliť také provizórne riešenia, ako sa udiali najmä v poslednej dobe. Možno, že niečím participujeme na tom aj my, zdravotníci, najmä ktorí sme boli určitú dobu vedúcimi pracovníkmi jednotlivých zariadení. Tieto provizórne riešenia majú v súčasnosti strašne ťažký dopad na zdravotníctvo. Moji kolegovia veľmi dobre vedia, čo je živá karta, veľmi dobre vedia, že to bola kopa administratívnej práce a zataženosti a teraz od nich nikto nežiada výsledky týchto opatrení, lebo to nikomu nie je potrebné, pretože živá karta bol ten moment, podľa ktorého sa mali lekári odmeňovať. Čo sa stalo? Vyšiel federalný zákon o zmene platových smerníc a celá živá karta vyšla úplne na smiech a navnivoč. Závažné je to, že celý rad odborníkov v oblasti zdravotníctva na tento moment poukazoval.

Ďalej vám poviem, že dekompozícia okresných ústavov narodného zdravia bola potrebná vec, lenže časove tak nešťastne umiestnená, že prakticky rezort ministerstva stratil možnosť spätnej vazby. Teraz si predstavte situáciu, že riaditeľ dostane právomoci, ktoré su veľmi pochybné, ak nemá žiadne prostriedky k tomu, aby svoje koncepčné predstavy realizoval. To ešte by nebolo to najhoršie, ale to, že niečo v tom rezorte nejde, nema komu signalizovať, pretože ministerstvo na okresoch nemá partnera. Je 300 riaditeľov, a ani

si neviem predstaviť, aby som zvolal nejaké gremium alebo nejakú pracovnú poradu, pracovný aktív, kde by 300 ľudí mohlo dôjsť k nejakému konštruktívnemu riešeniu. To je absolútne zlá predstava. To znamená, že sa podarilo provizórnymi opatreniami v zdravotníctve urobiť to, že prakticky spatná vazba a signály z terénu neexistovali.

Zarazili ma niektoré pripomienky, na toto som už dávno citlivý, pretože vo Federálnom zhromaždení, kde som bol poslancom v poslednom volebnom období, často nás napádali pre ľavičiarstvo. Je známe, že náš program zdravotníctva obsahuje tri základné postupné kroky, ktoré sme považovali za základné. Viem, že tam nie je obsiahnutá problematika kúpeľov, problematika základného štúdia, postgraduálneho štúdia, problematika ženy a dieťaťa, mládeže a dorastu, otázka farmácie, farmaceutického priemyslu. To neznamená, že sa tým nezaobráame. Jednoducho material by bol tak obsiahly, že potom by už vlastne nebol programovým vyhlásením.

Tento material v druhom základnom bode popri rozvinutí poisťovacieho systému hovorí o privatizácii, ktorú myslíme absolútne vážne. Chystáme sa na zdvorilostnú návštevu k popredným činiteľom cirkvi, kde ich požiadame o to, aby nám pomáhali rozvinúť cirkevne nemocnice. To znamená, že cheme podporovať všetky formy zdravotníckych zariadení, pretože to je eminentný záujem občana Slovenska a pacienta. Vieme, že finančná situácia sa nezlepší ani týmto radikálnym zvratom, ktorý pripravujeme. Zlepší sa, ale nie definitívne, pretože ekonomický rozvoj štátu v súčasnosti nedovolí poisťovací systém rozvinúť tak, aby fungoval ako optimálny, teda nie koncepčna nepripravenosť, ale ekonomické možnosti štátu, ktoré nemôžeme negovať a nemôžeme byť sebcami. Predovšetkým musíme pristúpiť k tomu, aby sme najprv vytvorili podmienky, to znamená, musíme ukázať, že v zdravotníctve vieme hospodáriť, čo môžem kludne povedať, že nevieme. Ak sa niekedy hovorilo, že je čierna diera, to je pravda, ale tomu predsa

musíme zamedziť. Ak predchádzajúci pán minister povedal, že zdravotníctvo potrebuje 6 miliárd, ja hovorím, že nie, hovorím, že potrebuje 20 miliárd, a obidvaja máme pravdu. To znamená, že musíme vychádzať z toho, že najprv si určíme pravidlá hospodarenia, úniku liekov.

Včera tu niekto povedal niečo zaujímavého o regulačných mechanizmoch, čo sa týka privatizačných projektov. Nevieť pochopiť, kde sa podiel tento regulačný mechanizmus, keď sa pripravuje privatizácia Mediky, ktorá je stále monopolným dovozcom liekov a distribútorom a vstupovala do verejnej súťaže. Jeden zaujemca, jeden jediný možný vychádzal odtiaľ ako víťaz. Okrem toho nevieme dosť dobre objasniť osud 2 miliárd korún v súvislosti s Medikou. Takže, regulačný mechanizmus možno existuje, ale tu nejako zlyhal, aj všetky, ktoré existovali. Ten záujemca je zahraničný. Len pre lekárov, pre zaujímavosť, iste si vedia vytvoriť predstavu, že by jeden monopolný distribútor dovozca diktoval ceny, sortiment, platobné podmienky. Myslím si, že v tom momente by sme sa mohli rozlúčiť s myšlienkou principiálnej reformy zdravotníctva. Základná podmienka dostupnosti liekov a liečiv by bola zmarená.

V spolupráci s ostatnými, ako sú stavovské organizácie, ako sú profesné združenia, asociácie nemocníc, odbory, vidím základný predpoklad úspešnej reformy zdravotníctva. Preto vás nevyzývam, prosím vás o to, aby ste najmä tí, ktorých sa to priamo dotýka, pomáhali, pretože sami, akákoľvek silná skupina alebo odborný tím by sa vytvoril, nikdy by sme reformu nevedeli dotiahnuť bez toho, že by sme sa poradili s tými, ktorí sú v tom-ktorom odbore profesionáli. Oni predsa musia utvoriť analýzu, oni musia vytvoriť koncepciu. Centrálné riadenie a nariadenia z centra, ktoré nie sú opodstatnené rokovaním a dohodou, nemajú žiadny zmysel, vnášajú ďalší chaos a nedorozumenia do každého rezortu, nielen do zdravotníctva.

Nemusim hovoriť o tom, že v zdravotníctve, možno aj v iných rezortoch, v poslednej dobe prebehli veľmi necitlivé zásahy, čo sa týka personálnej politiky. Udialo sa to najzvažnejším spôsobom na východe, vo Východoslovenskom kraji, ktorý som navštívil v piatok. Tam skutočne niektoré zariadenia boli pripravené vstúpiť do štrajkovej pohotovosti. Toto je taká otázka, že keby sme vošli do každého prípadu, každý prípad je závažný. Ak by sme chceli každý prípad riešiť izolovane, v tom momente naša pozornosť je odvedená od koncepčných krokov a začíname sa zaoberať vecami, v ktorých by sme sa utopili.

Z hľadiska alternatívnosti programu by som povedal nasledovne: principiálna zmena zdravotného systému nie je len otázkou Slovenska alebo Česko-Slovenska. Tieto principiálne zmeny sa dejú všade vo svete, je to zákonitý pohyb, pretože každá zmena sociálne-ekonomického systému prináša aj zmenu inštitúcií, ktoré tento systém obsahuje. To predsa platí pre každého. Deje sa to v Spojených štátoch, v Anglicku, všade. My máme špecifické postavenie v tom, že naše zdravotníctvo bolo istým spôsobom odkázané na zvyškovú formu financovania zo štátneho rozpočtu a vždy stalo na konci, pretože ak niekto rýchlo potreboval peniaze, zo zdravotníctva sa dalo zobrať, lebo to okamžite nikto nezbadal. Nasledky vidíme až teraz. Kumulovali sa - zdravotný stav, životné prostredie - nebudem sa k tomu ďalej vyjadrovať.

Ešte som zabudol - rozviedol som tam úvahu o ľavičiarstve. Su tam pre mňa veľmi rozhodujúce dva aspekty. Ak mi niekto povie, že som ľavičiar vtedy, keď mám obavy o sociálne postavenie môjho naroda, vtedy to rád prijmem, ale keď pripravujem privatizáciu zdravotníctva v takom rozsahu, aby bola nápomocná zdravotnému stavu obyvateľstva, že sa snažim presunúť majetok - aj v iných rezortoch je to tak, tento program to obsahuje - miesto centralizácie na periferiu, do

terénu malým a stredným podnikateľom a pospolitému ľudu, povie vám, že to je základná črta konzervatívnej ekonomickej politiky. To znamená, že to nie je ľavičiarstvo, to je pravičiarstvo. Takže pozerať sa na to takto. Používanie termínu ľavičiar je mimoriadne nebezpečné, pretože záleží na tom, z akého aspektu ho používame.

Alternatívnosť našich postupov - tu musí nastať principiálna zmena. To je poisťovací systém doplnený ďalšími, ktoré musia logicky na veci nadväzovať. Základom sú legislatívne zmeny, ktoré musia prebehnúť. Zákony musia na seba prirodzeným spôsobom nadväzovať, nesmú si protirečiť. Ale alternatívnosť postupov je v tom, že máme poisťovací systém, ktorý ideme uviesť už do praktického života. Už nemáme čas vypracovať ďalšie teoretické postupy, lebo máme toľko teoretických úvah o poisťovacom systéme, že môžeme vytvoriť expertné skupiny pre ktorukoľvek krajinu na svete, aby sme im teoreticky radili v tom, ako pokračovať, ale praktické skúsenosti nemáme, tie nám budú trochu chýbať. Chceme ich nahradiť tým, že rokujeme so zahraničnými partnermi, ktorí nám tieto expertné skupiny dodajú, vytvoria nám model poisťovacieho systému, kde každý dopad niečoho, čo tam vložíme, každý negatívny dopad sa okamžite ozrejmi. Toto je alternatívnosť riešenia. To znamená, že alternatívnosť riešenia vidím v tom, že sa snažim vymedziť akýkoľvek moment, ktorý by zabránil funkčnosti toho systému. Samozrejme, že najmenšie detaily môžem odstrániť jedine za chodu systému. To už teoretickými úvahami nezvládnem. Aj modelové situácie, ktoré nakoniec budú vypracúvať aj naše vedecké inštitúcie, takže sa nespoliehame len na zahraničie, musíme priebežne vyhodnocovať. Toto je, podľa mňa, alternatívnosť v našom rezorte, ale myslím si, že takýto postup je pribuzný pre každý rezort.

Okrem toho musíme vypracovať postupy alternatívneho riešenia reprofilizácie nemocníc. Takýto systém, ktorý pripravujeme, nám zákonite z niekoľkých dôvodov vyprázdni ne-

nemocnice. Máme obrovské nemocnice. Vo svete poznám niekoľko takých veľkých nemocníc. Najbližšie je to Všeobecná nemocnica vo Viedni, ktorá má 7 000 zamestnancov a 2 200 lôžok. Rakušania zisťujú, že je pre nich obrovským bremenom, aj keď poskytuje liečebnú starostlivosť prakticky v celom rozsahu a na najvyššej úrovni. Ale jej nákladovosť na prevádzku je taká strašná, že sa stáva ekonomickým bremenom pre štát, ktorý je v súčasnosti bohatší ako my. Takže otázka reprofiliácie nemocníc a ich ekonomická stratovosť je ďalší variant, ako tieto nemocnice využívať tak, aby sme na ne nedoplácali. Vieme, že poisťovňa bude v plnom rozsahu finančným ústavom, ale budú tam rozhodovať aj lekári, aby neboli poškodení zdravotníci a pacienti. Ale finančníka, ak niečo neprofituje, núti zamýšľať sa a hľadať riešenie, aby zariadenie prosperovalo. To je pochopiteľná vec.

Ďalšia vec je príprava odborníkov. Zbytočne poviem, že z 10 pacientov chorých na srdce vieme operovať len dvoch, ostatní 8 zomrú buď preto, že sa nedočkajú termínu operácie, alebo prejdú do štádia, kedy už nemôžu byť operovaní. Zbytočne poviem, že to znamená, že treba založiť kardiochirurgiu. Treba ju v Košiciach, Banskej Bystrici, v Bratislave. A teraz sa pýtam, kto bude operovať v Košiciach, kto sa bude starať o pooperačné stavy v Košiciach, Banskej Bystrici? Zrazu chýbajú ľudia. To znamená, že potrebujeme vychovať odborníkov a nemáme na to veľmi veľa času. Aj tu potrebujeme pomoc zahraničia, že buď nám dodajú priamo odborníkov na istú dobu, ktorí prídu k nám pracovať aj v iných odboroch, nielen v kardiochirurgii. Viete, že je to otázka neurochirurgie, je to otázka onkológie, sú to ďalšie a ďalšie odbohy, ktoré musíme takýmto spôsobom riešiť. Toto sú alternatívne postupy riešenia, ale tieto alternatívne postupy riešenia predsa nemôžem všetky podrobne rozvádzať do programového vyhlásenia.

Myslím, že zásadné veci, ktoré som si zaumienil, som povedal. Ešte na záver niečo k morálne-vôľovým vlastnostiam, najmä morálnemu profilu ľudí. Naučili sme sa hodnotiť morálny profil niekoho. Poviem vám príklad, čo je pre mňa ako lekára morálka. Ak mi niekto povie, že je kandidátom tajnej spolupráce a toto sa nezakladá na vedomej spolupráci s ŠtB, má to ohromnú publicitu, je zverejnený vo všetkých poľudných novinách, a každý o ňom vie, že bol eštabákom. To znamená, že sa stane známym, ale pritom to môže byť človek, ktorý má vysoké morálne vlastnosti. Možno práve preto, že bol vytypovaný a odolával, to svedčí o tom. Ale to nie je ešte rozhodujúce. Poznam lekára, ktorý na trikrát avizované telefonické oznámenie sestry nejde k pacientovi, ktorý zomrie. O tomto sa nedozvie nikto na svete. A je to človek, ktorý sa morálne tohto hriechu už nikdy nezbaví. Prosím, tak to treba posudzovať. Je veľmi ľahké odtiaľto hovoriť o morálke, ale podme od podlahy, čo to vlastne je, v ktorom momente, kedy hovoríme o morálke. Vtedy, keď človek rieši pokojne situácie bežného denného života, čo tam môžu morálne vôľové vlastnosti? Vieme, ako budeme reagovať, keď sa ocitneme v hraničnej situácii? Pochybujem o tom. Nevieťm to o sebe ani ja sám. Takže takto treba pristupovať k hodnoteniu morálky iných ľudí.

Prevencia a preventívne zameranie zdravotníckej starostlivosti znovu nie je problém Slovenska. Veď je to program, ktorý sme prevzali od Svetovej zdravotníckej organizácie. Samozrejme, aj naši odborníci sa na tomto programe spoluúčastnili a vytvárali ho. Ale aby prevencia mohla existovať, vyžaduje isté ekonomické možnosti toho-ktorého štátu. Na celom svete zdravotníctvo bolo doteraz zamerané na riešenie aktuálnych problémov. To je aktuálna choroba. Ale došli sme na to, nielen v zahraničí, ale aj my, že predchádzať je dôležitejšie. A tu je teraz pán poslanec Tahy, ktorého si vážim z vystupovania vo Federálnom zhromaždení, jeho názory mi boli veľmi sympatické. Musím povedať, čo sme doteraz uro-

bili, aby zdravotníctvo vedelo ovplyvniť 80 % zdravotného stavu obyvateľstva, lebo našimi zásahmi a odbornosťou vieme ovplyvniť len 20 %. 80 % nevieme. Zatiaľ sme rozmyšľali vždy len v rozmeroch udeľovať pokuty, ktoré prípadne môžu byť zdrojom financií pre zdravotníctvo. Ale kde je ten moment, kedy priamo zasiahneme, aby sa to zlepšilo?

Môžem vám kľudne prehlásiť, že poisťovací systém a naša koncepcia o takom niečom uvažuje, a len veľmi stručne vysvetlím princíp. Ak poisťovňa ako finančná inštitúcia, ktorá bude mať právomoci bankovej inštitúcie a bankových operácií - dúfam, nie je to to iste, to ešte zaleží od veľmi veľa rokovanií -, bude môcť robiť aj úverovú politiku, prečo by táto úverová politika nebola zameraná do oblastí, ktoré nepriamo môžu mať veľký vplyv na zdravotný stav obyvateľstva? Napríklad Žiar nad Hronom znečisťuje prostredie. Len nahodou som si vybral Žiar nad Hronom, ospravedlňujem sa panovi ministrovi Černákovi. Žiar nad Hronom znečisťuje životné prostredie, sú také situácie v tomto momente, že nemajú niekoľkomiľiónovú sumu na to, aby si zakúpili filtračné zariadenia. Ale táto poisťovňa, ktorá si hovorí zdravotná, povie, nech sa páči, dáme vám úver s odložením splacania napríklad o 3 roky alebo s mimoriadne výhodnými úrokovými sadzbami. Toto filtračné zariadenie sa na druhý deň môže montovať. V tom momente som veľmi účinným spôsobom zasiahol, už to nie je len pokuta, už to nie sú len sankcie. Takáto je naša predstava. Veľmi dobre viete, že pokiaľ trvá ekonomická recesia, takéto predstavy sa môžu realizovať len veľmi ťažko.

Takže to len na margo niektorých postojov poslancov. A preto ešte raz vás všetkých prosím, nielen voči nám, ale aj voči ostatným rezortom, myslím si, že tu nejde teraz už o otázku politického hnutia, politického presvedčenia, vierovyznania. Tu ide o otázku Slovenska. A čo sa týka otázky Slovenska, občanov Slovenskej republiky, myslím si, že niet

dôvodu, aby sme sa v tejto snahe delili na nejaké ďalšie skupiny takto rozlišované.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi ministrovi. Ospravedlňujem sa pánovi poslancovi poslancovi Dobosovi, že som ho nevyzval vtedy, keď sa hlásil s faktickou poznámkou. Potom v zmysle § 19 sa prihlásili pán minister Černák, pán poslanec Kočtúch, pan poslanec Neuwirth a pan minister Tóth.

Poslanec L. Dobos:

Vážená Slovenská národná rada,
vážená vláda,

pán podpredseda, prepáčte mi, ale interpretovali ste ma zle a nepresne. Totiž nikdy som nevyslovil, nenapísal, že slovenská národnostná politika je zlá a maďarská národnostná politika je dobrá. Pred 4 rokmi v otvorenom liste som napísal maďarskej vláde, že maďarská národnostná politika je hriechne zlá a zaoštváva. Teraz dovoľte, aby som citoval, čo som včera povedal na túto temu, o čom ste hovorili. "Už pred rokmi sme navrhovali maďarskej vláde, aby svoju národnostnú politiku realizovala na základe princípu samosprávy. Teraz je už vypracovaný maďarský národnostný zákon, ktorý sa čoskoro dostane pred parlament. Zakladným princípom zákona je samospráva, kultúrna autonómia. Predstavoval by som si reciprocitu takto: vzájomné uplatňovanie princípu samosprávy. V Slovenskej a Maďarskej republike by sa národnostná politika formovala na základe totožných princípov. Mohlo by to byť zabezpečené hoci aj formou medzištátnej zmluvy." To je môj

návrh a to je celkom niečo iné, než ste z môjho vystúpenia vyrozumeli.

Mal by som ešte aj ďalšie argumenty na tému konsenz. Navrhoval som širší konsenz parlamentných strán aj za vlády pána Jána Čarnogurského. Teraz robím to isté. Nemám inú možnosť. Prosil by som vás, pan podpredseda, keby sme sa mohli stretnúť za okrúhlym stolom a tieto pojmy v klude a v pokoji objasniť.

Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Dobosovi. V zmysle § 19 vystúpi pán minister Černák.

Minister hospodárstva SR L. Černák:

Vážené predsedníctvo,
vážená vláda,
vážená Slovenská národná rada,

Z úst mojich predrečníkov odznelo konštatovanie, že v analytickej časti, v časti, kde mapujeme východiskový stav, sa dopúšťame falzifikácie, že používame príliš silné výrazy. Má to svoju vnútornú logiku, že by sme sa snažili zhoršiť východiskový stav a druhá strana zasa naopak, zlepšiť. Aby som vám ukázal, že chceme byť nezávislí, využívam ponuku skupiny amerických odborníkov, ktorí nam ponúkajú pomoc v tomto smere a veľmi rýchlo sú schopní zmapovať východiskový stav. Veľmi rýchlo po obdržaní výsledkov vás oboznámim. Som si istý, že budú presne tie isté, k akým sme dospeli my. Napriek tomu, že už včera som hovoril o tom, ako sa dá pozeráť na čísla, štatistika je vlastne hra čísel, jeden z mojich predrečníkov sa znovu vrátil k číslam. Uviedol 6

faktov, ktoré svedčia o tom, že ekonomika sa pomaly začína ozdravovať. O prvých dvoch sme hovorili včera. To znamená, ako sa dá pozeráť na absolútne čísla o priemyselnej výrobe, ako sa dá pozeráť na nezamestnanosť.

Ešte pravdepodobne ostáva vo vás zmienka o tom, že je najlepšia devízová situácia za posledných 18 rokov, že je nízka zahraničná zadlženosť. Áno, vnútorná konvertibilita bola jedným z krokov predchádzajúcej ekonomickej reformy, ktorý považujem za najvydarenejší. Ale všetci ste dosť často čítali v novinách, koľko pôžičiek nám poskytol Medzinárodný menový fond. Raz 100 miliónov dolárov, raz 200, raz 300. A znovu je to hra čísel. Tieto pôžičky budeme musieť vrátiť. To sú pôžičky so štvorročnou odloženou dobou splatnosti. Konvertibilita existuje jedna jediná, a to je konvertibilita tovaru. Musíme vyrobiť výrobky špičkovej úrovne, ktoré dokážeme na západe predáť. Keď prepočítame korunovú hodnotu za trhovú hodnotu, z toho dostaneme kurz, tam sa ukáže, či koruna je schopná revalvácie alebo či udržíme kurz s ťažkosťami. Štyri roky sme dostali na to, aby sme investovali do rozvojových programov, ktoré zvýšia kvalitu našich výrob. A pýtam sa, ako sa využili 2 roky z týchto 4 rokov? Všetci ste videli, že vnútorná zmeniteľnosť, že doláre, ktoré sme dostali, využívame. Funguje to perfektne, ale máme plné butiky oblečenia a spotrebného tovaru. Nevieť o jednom jedinom rozvojovom programe, o programe, ktorý by bol zameraný na to, aby sme o 4 roky boli schopní tieto veľké pôžičky splácať. /Potlesk./

Aj konštatovanie o tom, že vývoz do zapadných štátov narástol o 40 %, znovu je len hra čísel. Ak sa pozrieme na štruktúru tohto vyvozu, vyvážame polotovary, košické plechy, hliník, chemické polotovary a vôbec nie výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Ja sa na to číslo pozerám presne naopak, ako to bolo deklarované. Najzávažnejší fakt je, že stúpajú vklady obyvateľstva. Z toho si robím jednoduchý záver. Toto

je veľmi pozitívny fakt. Národ veri transformačným procesom, ktoré prebiehajú. Komu národ veri, to ukázal vo voľbách. A je v záujme nás všetkých, ktorí tu sedíme, aby sme národ nesklamali. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi ministrovi Černákoví. Prosím pána poslanca Kočtúcha.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážená Slovenská národná rada,
vážená vláda,
milí hostia,

obdivujem odvahu, s akou sa tu pinzetovým spôsobom vyťahujú štatistické čísla. Svetova kapacita štatistiky prof. Helmut Svoboda povedal, že štatistika je ako ženské plavky - zakrývajú práve to, čo by sme chceli vidieť. /Smiech v sále./ Poučenie z histórie: Guverener Maďarskej národnej banky v septembri 1939 sa spýtal leadra ekonomickej politiky na Slovensku Dr. Ing. Petra Zaťku: "Pan doktor, ako ste to dokázali? Však my sme si mysleli, že ekonomika Slovenskej republiky spadne ako hnilá hruška do lona svatoštefánskej koruny." Expert-leader slovenskej ekonomickej politiky povedal: "Pán doktor, a prečo ste verili pražským štatistikám? Prečo ste verili expertizam, ktoré boli jednostranné, ktoré boli účelové?" Nechcem však polemizovať s týmito údajmi. Chcem sa zapodievať kľúčovou otázkou Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, jeho filozofiou. Totiž všetky diskusné príspevky v poslednom, konečnom dôsledku atakujú filozofiu programového vyhlásenia.

Nadvazujem na nesmierne podnetny príspevok prveho podpredsedu pana Weissa, ktorý nám povedal, že predsa treba de-

finovať a interpretovať národnoštátny záujem Slovenskej republiky, Slovenska. Sám navrhoval diskusiu o tom. Rád by som k tejto veci zaujal stanovisko, zdôvodnil zázemie, ktoré má program vlády Slovenskej republiky. Máme istú konkurenčnú výhodu, poznáme 160 rokov hospodárskej, spoločenskej a politickej vzájomnosti Čechov a Slovákov. To síce v programe nie je, ale je zázemím tohto programu. Keď by som chcel byť stručný a schematický, čo je teda národnoštátnym záujmom Slovenska? Ako ho definovať v tom najstručnejšom vymedzení? Predstavuje po prve právo slobodne si voľiť svoj vlastný občiansky, ľudský a národný osud a s plnou zodpovednosťou niesť za túto voľbu všetky dôsledky. Právo slobodne si voľiť svoj vlastný ľudský, občiansky osud znamená voľiť formu spoločenského zriadenia, formu politicko-hospodárskeho, sociálneho, kultúrneho a duchovného systému vlastnej existencie. Po druhé je to právo slobodne rozhodovať o cieľoch a prostriedkoch a o politike, ktorá zabezpečuje ich efektívnu realizáciu. Je to v programe? Implicitne je to červená niť celého programu.

Samozrejme, takto definovaný národnoštátny záujem triafa do čierneho a federalizačný projekt sa v tomto svetle ukazuje ako najviac zraniteľný z historického, logického i ekonomického hľadiska. Dovoľte historické zdôvodnenie. Štátnonárodný záujem Slovenskej republiky nevznikol teraz alebo po novembri. Formuloval ho veľmi precízne v liptovskosvatomikulášskych žiadostiach Štefan Marko Daxner. Vtedy sme vstúpili do Európy a prihlásili sa k európanstvu. Národnoštátny záujem formuloval v revolúcii 1848 Ľudovít Štúr vo svojom Manifeste. Dovoľte zacitovať: /Včera sme si pripomínali 200. výročie Veľkej francúzskej revolúcie/. Citujem Štúra: "Ideám legalite, liberté, tomuto výdobytku Veľkej francúzskej revolúcie sa pridružila v terajšej revolúcii aj veľká a krásna myšlienka "fraternité du people" smerujúca k bratstvu národov. Skôr alebo neskôr sa táto veľká pravda spozná a uskutoční, ale len vtedy, keď všetky európske náro-

dy sa osamostatnia a oslobodia. Kým jeden vladne nad druhým, kým jeden druhého utláča, nemôže byť nič z bratstva národov, lebo nemôže byť bratstvo medzi pánom a sluhom, ale len medzi slobodným a slobodným." /Potlesk/. Štúrovci naozaj veľmi pregnantne sformulovali našu dedičnú historickú listinu národnoštátneho záujmu slovami: "Pana mať je nepravosť, a väčšia byť panom." Nechali nám po sebe národnoštátny testament - žiť slobodne, vzpriamene, bez panov a tutorov, bez sprievodcov dejinami, čo sa nám vnucovali.

Karla Čapka azda nikto nebude upodozrievať zo slovenského separatizmu či nacionalizmu. V pamatnom, pre Československo osudovom roku, v roku 1938 v štúdiu "Kam sméruje vývoj" napísal: "O tom slyšíme nápadné často výroky nápadné rozhodne. Vývoj sméruje vpravo, nebo vyvoj sméruje vlevo... Jenže mluvíme-li o vyvoji, musí nám být především jasno, o čeho vyvoj jde... Vyvoj Evropy nemůžeme dobře posoudit podle jednoho roku nebo podle nějakých dvaceti let. Na to je Evropa příliš stará a příliš veliká. Tak třeba se podívejme, v jakém směru se změnila během tisíciletí mapa našeho kontinentu. Její nejvýraznější známka je, že se její politické hranice už skoro přesně kryjí s osídlením národů. Postupem věků se mapa států stává pořád víc a víc zřetelnější mapou národů. Je to úkaz tak výrazný a důsledný, že jej musíme považovat za výslednici nutného dějinného vývoje. Vyvoj lidstva sméruje v posledních tisíciletích zřetelně k tomu, aby jeden narod neovládl druhé a je až příliš mnoho známek, že se tento proces bude dál odehrávat i na ostatních světadílech. Vývoj světa bude nadále směřovat tam, kam ukazují jeho tisícileté dějiny. Každé jiné povídání" - hovorí Čapek - "má příliš kratký rozum." Skutočnosť dnešnej Európy a ostatných svetadielov dáva Čapkovu za pravdu, a dáva za pravdu aj Programovému vyhláseniu, /Potlesk/.

Dovoľte ešte niekoľko historických reminiscencií. 28. októbra 1918 vznikla prvá Československa republika. Franti-

šek Xaver Šalda v januári 1919 jej vložil takéto krédo: "Nebôť nesmi byť v tomto státe človeka, jenž by vinou naši na těle i duchu svém ujmu trpěl. Nesmi být rabstva ani duchovního ani tělesního. Říší bratrství a svobody musí být zcela a úplně tento náš nový stát, a v den, když se spronevěří tomuto poslání svemu, vyťat buď z kořene a prach jeho rozmeten po tváři vsi země". Vieme veľmi dobre, ako to o dvadsať rokov dopadlo.

Po druhé - v apríli 1945 sa Klement Gottwald vracal z moskovského exilu do Košíc. Vtedy vyhlasil: "Veľkorysosť a štátnická múdrosť nám, Čechom dnes veli, aby sme tentoraz upustili od všetkých skrytých a zjavných figľov, aby nám Slováci už nikdy v histórii nemohli povedať - tí Česi nas znova ošmekli." Vieme, aka bola Pražska dohoda prvá, druhá, tretia, ako sme v roku 1960 pri príležitosti likvidácie Zboru povereníkov išli manifestovať za rozšírené právomoci Slovenskej národnej rady.

Po tretie - rok 1968. Bol som vedúcim skupiny slovenských ekonómov pre federalizáciu Československej republiky. Buď voľná alebo tesná federácia. Volili sme voľnú. Naše návrhy znamenali sedem federálnych ministerstiev a po šesť národných ministerstiev - dovedna devatnásť. Dnes alebo predtým, ako viete, jedna vláda mala okolo 19 členov, ale voľná federácia sa premenila, zvrhla cez zákon č. 125 z roku 1970 na unitárny štát. Masaryk v "Probleme malého národa" povedal: "Dnes sa viac dobyva tovarom ako mečom. Politická zvrchovanosť bez ekonomickej zvrchovanosti je iluzorna." Ak teda chceme ekonomicke zvrchovanosť, nie je to z nejakej ješitnosti, ale z toho, že trhová ekonomika vychádza zo suverenity trhových subjektov. Iba suverénne trhové subjekty a Slovenská republika nepochybne takýmto makrosubjektom trhu je, môžu uzavrieť partnerské dohody. Nepoznáme vo svete krajinu s prosperujúcou ekonomikou, ktorá by bola vo vazalskom pomere. Narodnoštátny zaujem Slovenska je teda slobodne do-

spieť na stupeň európskej zrelosti, k dospelosti, utvárať novú kvalitu života, novú kvalitu prírodného prostredia, a nie do umoru sa handrkovať kdekoľvek, ako spravodlivejšie rozdeliť alebo prerozdeľovať existujúce.

Ďalší príklad. V novembri 1989 došlo k radikálnemu zvratu. O dvadsať dní experti OF so súhlasom VPN publikovali nový návrh ústavy s takýmto krédom: "Základom Československej republiky je princíp suverenity, rovnosti a státnosti českého národa a slovenského národa. Českému i slovenskému národu sa zaručuje právo na sebeurčení, včetně prava na oddelení. Princípy svrchovanosti České republiky a Slovenské republiky vyústí do logickej požiadavky jejich potvrzení prijatím nových vlastních ústav těchto republik, které si samostatné a svéprávné utvoří, upraví své vnitřní vztahy." Vieme, k čomu sme za dva a pol roka dospeli. To, čo bolo o dvadsať dní po 17. novembri dohodnuté, sa prakticky nerealizovalo. Vzniká teda otázka, a tam je slabina federalizačných koncepcií, strán a hnutí, ktoré tento federalizačný koncept zastávajú, aka je vlastne hodnota spoločného štátu? Z hľadiska národnoštátneho záujmu si na to musíme odpovedať.

Vyčíta sa nám, že z hľadiska konfederácie musíme nájsť partnera, ale to isté platí z hľadiska federácie. V článku 4 ústavy je napríklad zakotvené, že hospodárstvo Československej republiky je integráciou dvoch národných ekonomík. Nedávno pán federalny premiér Strasky ale vylúčil existenciu dvoch národných ekonomík z hľadiska federácie. Predstavuje sa federácia tesná. Takže, ak program našich priateľov zo Strany demokratickej ľavice hovorí o fungujúcej, kooperujúcej, voľnej federácii, na to tiež potrebujú partnera, a na českej strane za prítomných podmienok takého mocenského partnera, ktorý by dokazal túto voľnú fungujúcu federáciu presadiť, nenajdú.

Hodnota spoločného štátu - sú dva možné prístupy. Jeden prístup je, že suverénne politicky, ekonomicky, sociálne, duchovne dva medzinárodno-právne subjekty sa navzájom integrujú. Dva plus jeden. Dvojnásobný potenciál český plus jednotkový potenciál slovenský dáva viac ako tri. To je zmysel integrácie. Ale nefuzuju. Ale 68 rokov sužitia Čechov a Slovakov bolo v znamení hľadania, ako začleniť Slovensko do kontextu ekonomiky Českej republiky. Slovensko sa chápalo ako rezervoár českej národnej energie, teda ako objekt, nie ako subjekt svojich vlastných dejín. Ak teda usilujeme o to, aby sa objekt zmenil na subjekt s plným právom rozhodovať o vlastnom osude a niešť za túto voľbu plnú zodpovednosť, to odráža implicitne ako červená niť náš vládny program, naše vládne vyhlásenie.

Hodnota spoločného štátu - český premiér pán Pithart povedal: "Ak sa Slováci rozhodnú za inú ekonomickú reformu, potom bude lepšie, aby sme sa rozišli." Čo to znamená prakticky? Český ekonomicky záujem sa stavia nad záujem spoločného štátu. To musíme presne vedieť. Slovensku sa vravi: "Pamatajte si, že pre Slovensko je hodnota hodnôt spoločný štát." Treba sa nám opýtať, za akú cenu? Aj za cenu, že z hľadiska unitárnej ekonomickej reformy Slovenska republika za to platí trikrát viac? Čiže, ak sa prioritizuje český ekonomicky záujem nad záujem spoločného štátu, treba, aby sme si uvedomili, aké sú vlastne naše priority. A naše vlastné priority sa odvíjajú od práva, sebaurčovacieho práva národov, od zvrchovanosti, úplnej politickej a ekonomickej zvrchovanosti. Čiže federalizačný koncept zatiaľ neprepočítal, nekvantifikoval hodnotu spoločného štátu.

Nemôžem povedať, že hodnotou spoločného štátu je to, čo dohadovali pan bývalý premiér Čarnogurský a pán bývalý premiér Pithart v Brne, kde podľa toho hodnota spoločného štátu bola minus 800 miliónov korún. Pán premiér Pithart pove-

dal: "Nejzašší hranicí, za kterou může česká vláda ustoupit, je nie 5,4 miliardy dotací, ale 4,8." Teda o 600 miliónov menej. Pán expremiér Čarnogurský namiesto požadovaných 400 miliónov v zmysle delenia zaverečného účtu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky dostal 200 miliónov, teda mínus 200 miliónov nedostal. Čiže hodnota spoločného štátu, ak by sme mali pokračovať takymito kupeckými počtami, vychádza záporná. Záporne vychádza zatiaľ aj integrácia. Integračné vzťahy vertikálne a horizontálne su negatívne. Preto dva a jeden nielenže nedávajú tri, nedávajú viac ako tri, nedávajú ani tri, dávajú menej. Preto na českej strane vznikajú otázky, je to preto, že na Slovensko sa presúvajú zdroje. Je tu paradoxná situácia. V roku 1975 českí disidenti vedení Rudolfom Slánskym, veľvyslancom v bývalom Sovietskom zväze, napísali: "Za roky 1960 až 1975 Česka republika dala Slovensku 160 miliárd korún. A táto obeť z českej strany nie je vôbec osladená spôsobom, však česká reprezentácia nemá ani svoju politickú komunistickú reprezentáciu. Nemá Ústredný výbor Komunistickej strany Česka ako má Slovensko." Vtedy sme v disidente čelili týmto otázkam.

Premiér českej komunistickej vlády Adamec v roku 1988 v "Analyze využívání výrobního potenciálu České republiky a její příspěvek ke krytí výdajů federace" napísal: "V rokoch 1989 a 1990 treba prerozdeliť 12 miliárd v prospech Českej republiky a v rokoch 1991 - 1995 190 miliárd." Je zaujímavé, že českí disidenti, aj komunisti v tomto smere ťahali za jeden povraz. Aká je skutočnosť? To, čo sa píše v publicistike ohľadne 14 až 17 miliárd korun presunov, vyplýva z metodiky účtovania a finančných transakcií. Národný dôchodok napríklad vo fáze tvorby vykazujeme bez zahraničného obchodu, vo fáze užitia so zahraničným obchodom. Keď vezmeme bilancie disponibilných zdrojov Slovenska vrátane dovozu, ktorý presahuje slovenské potreby, a použitie disponibilných zdrojov na Slovensku, dostávame opačné saldo. Použitie disponibilných zdrojov na Slovensku je o 2 až 3 miliardy

menšie v tých cenových deformáciách, v tých metodických účtovných a finančných špecifikách, špecialitách, takže Slovensko z hľadiska tohto spotrebúva o 2 až 3 miliardy menej, ako su disponibilné zdroje Slovenskej republiky.

Už pred dvoma rokmi som vo federálnom parlamente navrhol, aby 20 renomovaných českých a 20 renomovaných slovenských ekonómov si sadlo a dalo plastický odpočet. Pred týždňom pán Tošovský napísal predsedovi Vládnej komisie pre hospodarsku stratégiu slovenskej vlády, že takéto prepočty sa zatiaľ urobiť nedajú. Čiže, ak sa v novinách, v publicistike pertraktujú, ide o osobne názory, ktoré nemajú vecný základ. Vecný základ je v našej sučinnosti. Lenže paradoxne situácia je taká, že ak 68 rokov slovenská ekonomika plnila servisnú úlohu českej ekonomike, znamenalo to, že niektoré smery jej rozvoja sa utímili alebo zabrzdili a niektoré iné smery rozvoja sa predpisali.

Poviem na to príklad, aby sme si rozumeli. V normálnych podmienkach produktivita povedzme prveho podpredsedu pána Weissa je 300 korún za hodinu. Ale on mi bude robiť servis. Ja určím jeho orientáciu, zmysel jeho činnosti. Jeho hodinová produktivita klesne na 150 korún na hodinu. V tom prípade, v trhových podmienkach som povinný hradiť náklady z premeškanej príležitosti, vrátiť mu tých 150 korún, o ktoré je menej produktívnejší, ako za predpokladu, že by rozhodoval o uplatnení svojho intelektuálneho kapacitného potenciálu sám. Nedeje sa to, ale sa povie, že je výkonný iba na 50 % oproti tomu, čo by mohol byť. Dôsledky toho sú jasné.

Pán expremiér Čalfa vrazil tie pohadky, ktoré patria do čičmianskeho ekonomického folkloru /smiech v sále a potlesk/, že výkonnosť slovenskej ekonomiky je trojnásobne nižšia, že efektívnosť je trojnásobne nižšia. Čapek by to nazval Pohádkami z jednej kapsy, ale bol natoľko múdry, že

napísal aj Pohádky z druhej kapsy. O tých Pohádkach z druhej kapsy sa dozvedáme aj v tomto parlamente.

Ďakujem vám za pozornosť.
/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Kočtúchovi. Myslím si, že takýto dlhý prejav treba trochu zažiť a stráviť, preto vyhlasujem 15-minútovú prestávku. Prosil by som vás, aby ste boli dočivílni. Ďakujem.

/Po prestávke./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Vážení páni poslanci,
vážené panie poslankyne,
vážená slovenská vláda,

dovoľte, aby sme pokračovali v rokovaní o programovom vyhlásení slovenskej vlády. V zmysle § 19 rokovacieho poriadku vystúpi pán poslanec Neuwirth.

Poslanec A. Neuwirth:

Vážený pán predsedajúci,
vážené panie a páni poslanci,
vážená vláda,

prosil by som teraz o prepačenie podpredsedu vlády pána Kňažku, ešte nás je zopár z KDH, takže ešte musíme vystupovať. Možno keby nás bolo nad tých 50 %, prečítali by sme iba jedno programové vyhlásenie a to by stačilo. Potom zase vari on by mohol vystupovať viac razy. Takže, budem sa snažiť byť

stručný už i za to, že pán minister zdravotníctva Dr. Soboňa vystúpil, a tým zvrátil určité pohľady. Prosil by som o prepáčenie, nebudem sa presne držať toho, čo som si napísal, ale skôr reagovať na situáciu, ktorá sa medzitým vytvorila.

Stať programového vyhlásenia o zdravotníctve sme podrobne prebrali v našom výbore, ako hovoril pan minister. Pán minister ho ešte doplnil vysvetlením, a tým niektoré veci, ktoré boli nejasné alebo dávali nejaký inakší pohľad, uviedol na správnu mieru, resp. dívali sme sa naň pod iným zorným uhlom. A práve teraz, po niekoľkých dňoch, ktoré uplynuli od sedenia nášho výboru, vynorili sa mi nové aspekty a kontext ukazuje na niektoré ine zorné uhly, než sme doteraz prebrali.

Predovšetkým sa mi znovu javí to, čo sme už aj vtedy povedali, že toto programové vyhlásenie nie je dosť konkrétne, nie je fazove načasované. Je správne, že môže byť iba rámcové, ale každý dobrý rámec, každý dobrý rám vo svojich uhloch zapadá presne do seba. A to je práve to. Keby nám bolo povedané, že tá a tá časť zdravotníckeho programu sa bude realizovať v tej a v tej fáze štátopravnej a ekonomickej premeny, vcelku by to bolo stačilo, pretože by sme boli mali určitý odhad, či je reálne možné stanovené úcty aspoň súčasť riešiť alebo vykonať príslušné prípravy. To je jeden bod.

Ďalšia vec je, že celý program, ale zvlášť sme to cítili v našej stati, sa stavia tak, ani čo by zdravotníctvo malo teraz vyrásť na zelenej luke. Nie je tam ani jeden poukaz, a to sme panovi ministrovi hovorili, a ono sa to súčasť vysvetlilo, na to, čo bolo doteraz vykonané, čo z toho bolo dobré a čo malo určité defekty. Lebo iba takto možno konštruktívne pokračovať. Nemyslíme si totiž, že všetko, čo minulé ministerstvo zdravotníctva a spolu s ním i ostatné rezorty urobili pri realizácii Národného programu na podporu zdravia, pretože to bol program interrezortný, by bolo býva-

lo zlé. Myslím si, že to takto vidí aj nastupujúce ministerstvo, pretože sa samé hlási k tomu, že tento program bude ďalej rozvíjať za spolupráce ostatných rezortov. Bolo by sa však žiadalo, aby toto tam bolo aspoň nejak naznačené.

To isté by som chcel povedať aj o kľúčovom faktore zdravotníctva, a to je realizácia zdravotného poistenia, lebo pri zmene hospodárskej a celej štruktúry spoločnosti nie je možné ďalej zotrvať bez tejto inštitúcie. Od toho sa rozvíja postavenie lekára, od toho sa rozvíja postavenie každého zdravotníka a každého pacienta. V programovom vyhlásení sa hovorí o nespokojnosti zdravotníkov. Tá nespokojnosť vyplýva predovšetkým zo spoločenskej a hospodárskej situácie, nie z vlastnej štruktúry zdravotníctva ako takého. Každému z nás je jasné, že môžeme robiť iba to, na čo máme, a ďalej je všetko závislé na určitej medzirezortnej diskordinácii. Napríklad aj posledné zmatky okolo platovej úpravy. Na jednej strane táto platová úprava teoreticky mala a mohla zvýhodniť ľudí. Veď došlo k zvýšeniu každého platu v priemere asi o 600 korún. Na druhej strane sa nedala realizovať, pretože chýbali financie. Tu by sa bol žiadal práve taký pohľad z nadhľadu a s určitou toleranciou.

Takisto vôbec nebolo spomenuté to, že už je pripravený zákon, už v ďalekom stupni, o zdravotnom poistení, o zdravotnej starostlivosti. Prosím, môžeme mať výhrady proti tomuto zákonu, ale partnerský vzťah by bol vyžadoval, aby sa konštatovalo, že tu nám nejaký zákon zanechali, že tu na niečom robili, a to tým skôr, že podľa nového programu zdravotné poistenie sa má spustiť k 1. januáru 1993, k tomu termínu, ktorý už stanovilo predošlé ministerstvo, ku ktorému smerovala celá jeho činnosť. Takisto by sa tam bolo patrilo spomenúť, že už rok sa modeluje takéto zdravotnícke poistenie, aby sa poznali jeho slabiny, možnosti atď. Pripúšťam, že iní experti môžu mať predstavu iného systému, ale myslím si, že nie je správna, ak by sme robotu mnohých ľudí - jednoročnú,

dvojročnú - odpísali a začínali tak, ako keby tu nič nebolo. Nie je to len otázka etická, ale myslím, že aj hospodárska. Nie sme na Slovensku tak bohatí, aby sme si mohli neceniť robotu a produkciu mnohých ľudí a vynaloženie mnohých prostriedkov.

Pán poslanec Kočtuch predtým hovoril o červenej niti. A teraz mi prosím prepáčte, mam take porekadlo, naši to už poznajú, hovorím v duchu pokory a lásky. Prijmite to teda tak. V tom programe som videl ešte aj jednu čiernu niť. Nehnevajte sa, vtedy som pánovi ministrovi hovoril o tom, že mi nesedi určitý konfrontačný tón, ktorý sa kdesi v podtexte nesie v tomto programovom vyhlásení vzhľadom na to, čo bolo. Keď o tom hovorím, tak nie za to, aby som vytykal, ale za to, aby sme si uvedomili, že ešte všetci - aj tí, čo hovoríme, aj tí, čo počúvame - sme posadnutí určitým myslením štyridsiatich totalitných rokov. Pre určité veci, bohužiaľ, bud vôbec nemáme priechod v našom mozgu, alebo ho máme vyprázdnený alebo naplnený niečím iným. Bolo by veľmi dobré, keby sme si uvedomili, že týmto vírusom sme všetci nakazení a tragédia je, že nikdy nevieme, kedy, kde, u koho prepukne. A najhoršie je to, že obyčajne prepuká v kritických okamžikoch. Ak toto budeme vedieť, budeme trpezliví.

Napríklad zacitujem vetu z programového vyhlásenia: "Silne zanedbané zdravotníctvo na Slovensku". Prosím vás pekne, zanedbané - qui bene distinguit bene docet, kto dobre rozlišuje, správne učí. Čiže, zanedbané je to, keď ktosi narocky nerobí, keď niečo nie je spravené, ale keď sa niečo nedalo spraviť alebo nie je urobené z iného subjektívneho alebo objektívneho dôvodu, nepoužívame takéto silné tóny. A to je práve to, že s určitým propagandizmom je v programovom vyhlásení použitá hrubá ceruzka. Tým sa zatrelí mnohé veci.

Takisto, už som spomínal nejspokojnosť lekárov a podobne. Zdieľam postoj pána ministra a redakciu tohoto programo-

veho vyhlásenia, že poistením sa mnoho na tejto veci vyrieši, ale budeme musieť čakať ešte zo strany našich lekárov, ale nielen lekárov, ale aj zdravotníkov, všetkých nás, určitú osobnostnú vyspelosť. Na inom mieste, nie tu, ale kdesi inde v kontexte som čítal o tom, že ide o to, aby sme pozdvihli úctu lekárskeho stavu. Lekárska komora sa zvlášť uchýľuje k tejto terminológii. Hovorím ako lekár, ale úctu k nám, ako každý ku svojej osobe, si musíme budovať predovšetkým sami. Žiadne finančné opatrenie nám úctu nedá, jedine rešpekt pred hrubou peňaženkou. A toto, myslím, nie je práve to, po čom by sme ako lekári mali túžiť. Nemyslím po finančom zabezpečení, lebo len hmotne zabezpečený človek je slobodný. Ak som závislý, nemôžem slobodne a voľne konať, nemôžem študovať, nemôžem zabezpečiť všetko, čo potrebujem, ale moje sebavedomie a úcta spoločensky nemôže závisieť od mojej peňaženky.

Týmto sa dotýkam ďalšieho momentu. Spomenul som dosť nevhodnú štylizáciu, ktorá bola v programe. Pán minister ukázal svoj koncept, a tam to nebolo tak napísané. Čiže, uvedomme si jedno, že sú niektorí redaktori, ktorí to, čo hovoríme resp. čo píšeme, zostručňujú, a u tých práve spomínaný vírus sa môže v určitej nálade ukázať pribojným, ukázať sa razantným a vytvorí takýto text. Majme toľko sily, aby sme sa sami k takému textu postavili kriticky a nebrali to snád ako na zlatnickej váhe, keď reakcia na to je tiež razantnejšia. Týmto som sa dostal do určitych ľudských dimenzii. Tie vecné sme už prebrali vo výbore.

Bude treba ešte veľa urobiť práve okolo privatizácie. Napríklad, teraz to zopakujem, považujem to za vážne, pan minister má na to inú mienku, je to otázka privatizácie lekární. Náročky to dávam do plenu, lebo sa musíme nad tým zamyslieť. Budeme o tom konkrétne rozhodovať. Myslíme si, že lekáreň môže privatizovať len lekárnik, nie nejaký finančník, ktorý ju bude vidieť len pod zorným uhlom profitu. Môže

sa nám potom stať, že v lekarni dostaneme výborné zahraničné parfémny a ďalšie kozmetické potreby, antikoncepcie, ale otázka bude, či bude taký široký aj sortiment antibiotík. Ide totiž o etický prístup k tomu. Viem, že k tomu sú potrebné financie, ale finančník nech financuje podnikanie lekárnik. Zodpovednosť, nie formálne zákonnú, ale osobnú, etickú, musí niesť lekárnik. Tento princíp by sa mal zachovať pri privatizácii všetkých zdravotníckych zariadení. Toto hovoríme dopredu, považovali sme za vážny nedostatok, že to v programe nebolo zvýraznené.

Záverom by som už povedal len jedno, že nám tam chýbala aj všeobecná koncepcia medicíny ako takej, základná devíza. Myslíme si, že medicína je interpersonalný vzťah medzi lekárom a medzi pacientom, interpersonalný vzťah dvoch integračných osôb, ktoré majú svoj biologicko-materiálny život, ktorí majú svoju citovú sferu a ktorí majú svoju duchovnú sféru, a vo všetkých týchto sa majú stretnúť. Z toho potom vyplynie ďalšia vec, ktorá by nemala byť obmedzená len na medicínu, a bol by som rád, keby sme sa vždy a všetci tým riadili, čo povedal Ján Pavol II, že človek nemôže byť nikdy objektom. A ak budeme k sebe pristupovať ako integrační ľudia, som presvedčený, že i navzdor tomu, že stojíme na dvoch póloch, že na mnohé veci máme opačný názor, konkrétne, že sa nezhodujeme v názore na predložene programové vyhlásenie, predsa nájdeme k sebe cestu, ktorá bude dôsledná človeka.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Neuwirthovi. Prosím pana poslancu Pittnera. Pardón, predtým je faktická poznámka. Ospravedlňujem sa, proti tým reflektorom je dosť zle vidieť.

Poslanec M. Dzurinda:

Dámy a páni,
vážená Slovenská narodná rada,

celkom stručne by som chcel len v troch bodoch reagovať na predchádzajúce vystúpenia členov vlády.

K tomu prvému, čo sa týka úverov, pôžičiek zo zahraničia, by som chcel povedať asi toľko, že z výročnej správy štátnej banky česko-slovenskej za rok 1991, ale aj z iných prameňov, zo zápisníc bankovej rady štátnej banky alebo prehlásení guvernéra pána Tošovského je zrejmé, že na zabezpečenie vnútornej vymeniteľnosti meny sa vlastne na tieto úverové zdroje prakticky nesiahlo. Jednoducho tieto peniaze sú v bankách a zásadný obrat v proexportnej politickej spôsobil, že pre tie podniky, ktoré chcú využívať vnútornú konvertibilitu, sa vytvárajú zdroje z vyvozu.

Chcel by som zároveň pripomenúť, že vlastne nie celé dva a pol roka bola posledná vláda pri moci, ale tieto úvery sa vlastne brali aj za iných vlád, aj za vlády pána Mečiara. Nevidím však na tom nič zleho. Zároveň chcem jedným dychom povedať, že nevidím na tom nič zleho, ak ide o úvery na efektívne akcie, o úvery na efektívne investície a o úvery, ktoré sa pohybujú v možnostiach dlhovej služby. Dôležitý je len trend a tento trend napríklad hovorí, že kým v Slovenskej republike bolo v roku 1990 saldo zahraničnej obchodnej bilancie -33 miliónov dolárov, v roku 1991 to bolo už len -12 milionov dolárov. Pri tomto salde nárast exportu bol 7,6 % a v prvom polroku 1992 už aj na Slovensku je pozitívne saldo obchodnej bilancie. Údaje za ČSFR sú ešte oveľa výhodnejšie. Tento trend treba udržať, tento trend bude aj zdrojom dostatku finančných prostriedkov.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Pán poslanec, musím vas upozorniť, že faktické poznámky sú obmedzené na tri minúty a ostáva vám 30 sekúnd.

Poslanec M. Dzurinda:

Dobre. V tom prípade by som chcel ešte vysloviť jedno prekvapenie nad konštatáciou pána ministra Černáka, že nepozná ani jeden rozvojový program. Aspoň na jeden ho upozorním. Je zakotvený aj v programe vlády. Je to Narodny program informatizácie. Je ich ale viac: program rozvojových impulzov, program podpory malého a stredného podnikania, mnoho ďalších, len ich treba dobre zmapovať a na dobré veci nadviazať. Panovi Kočtuchovi len toľko: keď si podrobne preštudujete rozdelenie prebytku štátneho rozpočtu federácie, zistíte, že na Slovensko ide prinajmenšom jedna tretina prostriedkov.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi. Pan poslanec Pittner, dúfam, že konečne prídete k mikrofónu. Ešte by som rád upozornil pánov poslancov a panie poslankyne, že faktická poznámka môže nadvazovať na vystúpenie, ktoré bolo posledné a nie predtým. Čo sa týkalo pána poslanca Dobosa, tam došlo k tomu, že som ho nevidel. Teraz som to u pána poslanca Dzurindu toleroval, ale prosím, aby sme sa v budúcnosti držali tejto regule.

Ďakujem.

Poslanec L. Pittner:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
panie poslankyne, páni poslanci,
vážená vláda,
vážení hostia,

dovoľte mi predniesť niektoré pripomienky k vládne-
mu vyhláseniu v časti obrana a bezpečnosť štátu. So zadostuči-
nením možno prijať vyhlásenie o pokračovaní v tvorbe moder-
nej, efektívnej štruktúry polície so stabilizovaným, vysoko-
koprofesionálnym personálnym obsadením a s primeraným
materiálno-technickým vybavením. Vysoko hodnotím tiež zámer
rozvinutia preventívnych činností v potlačaní kriminality
s cieľom konkrétnej zodpovednosti za organizáciu a rozvoj
tejto prevencie na úrovni vlády, ústredných štátnych orgá-
nov, územných celkov i obcí.

Vitam tiež zámer spracovať dlhodobý program boja proti
zločinnosti, ktorá ohrozuje individuálnu aj spoločenskú slobodu.
V tejto súvislosti ale chcem upozorniť na nutnosť veno-
vať mimoriadnu pozornosť aj podmienkam výkonu trestu vo
vazniciach.

Čo však vyvoláva znepokojenie, je tá časť vyhlásenia,
ktorá definuje ulohy obrany a bezpečnosti prináležiace až
suverennému samostatnému štátu. Nazdávam sa, že v tejto čas-
ti vládne vyhlásenie nielenže nerespektuje súčasný ústavný
stav, ale predurčuje taký stav, ktorý by bol v rozpore aj
s navrhovaným zväzkom dvoch štátov, kde je okrem iného pro-
klamovaná obrana takehoto zväzku. A to nehovorím o tom, čo
takéto, prepáčte, nevhodne formulované zamery môžu vyvolať
v užšom i širšom politickom kontexte tak u nás, ako i v za-
hraničí. Nazdávam sa, že programove vyhlásenie slovenskej
vlády by nemalo ani v najmenšom nahrávať tým českým politi-

kom, ktorí chcú rozbiť spoločný štát a vyhovoriť sa pritom na slovensku reprezentáciu.

Ďakujem.
/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Pittnerovi. Faktická poznámka, prosím.

Poslanec M. Tahy:

Prepáčte, pán podpredseda Prokeš, že som nereagoval okamžite po vašom vystupení, nebol na to čas a pánovi poslancovi Pittnerovi som už nechcel komplikovať život. Ak sa pozrieme na rokovací poriadok Slovenskej narodnej rady, na § 17, ten nehovorí nič o vašej interpretácii. Na faktickú pripomienku alebo poznámku treba dať poslancovi prípadne možnosť aj pripraviť sa, ak sa mu niečo nepáči z toho, čo bolo povedané. O tom, že musí vystúpiť okamžite po poslancovi, ku ktorému ma pripomienku, rokovací poriadok nehovorí nič.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Pan poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Chcem sa vas zastať preto, že vy ste takto celé dva roky vystupovali vždy nie na pravom mieste. Toľko som vam rozprával, že musíte hovoriť iba k tomu príspevku, až ste si to osvojili. /Smiech v sale./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Veľmi pekne ďakujem. Z tohto hľadiska by sme mohli prijať aj tú interpretáciu, aby sa nám náhodou nestalo, že budeme robiť faktické pripomienky k minulemu zasadnutiu. Ďalej prosím pána poslanca Barányu a pripraví sa pan poslanec Čarnogurský.

Poslanec E. Bárany:

Vážené dámy,
vážení páni,

s výnimkou príspevku pána poslanca Pittnera sa väčšina doterajšej diskusie niesla v rámci tém ekonomika, sociálne otázky, štátopravné usporiadanie, postavenie narodnostných menšín a etnických skupín. Dovoľte, aby som z tohto rámca vystúpil. Základnou ulohou každého štátu je zaručiť bezpečnosť občanov. Na Slovensku si ľudia v minulosti zvykli na nízku úroveň kriminality, bezpečné ulice. Ponovembrový vývoj otvoril priestor nielen prospešným a zákonným, ale i kriminálnym aktivitám. Narast kriminality odrážal stav spoločnosti, v ktorej zvolený spôsob, podčiarkujem, že nevyhnutnej transformácie rozrušil spoločenské vzťahy, istoty, ale doposiaľ ich nenahradil perspektívou a dôverou v budúcnosť. Vyššia úroveň kriminality je možno cenou za nutné spoločenské premeny. Ide však o to, aby cena bola čo najnižšia a aby za ňu občan dostal primeranú protihodnotu.

Úroveň kriminality teda ovplyvňuje polícia len čiastočne. Obrazne povedané polícia zločincov nevyrába, ale chytá. A Policajný zbor Slovenskej republiky ich chytá vcelku úspešne. Výsledky jeho práce znesu i prísne európske kritériá. Za rok 1991 bola objasnenosť kriminality v Slovenskej republike 49,76 %. Všetko, čo je nad 40, sa vo svete pokladá za slušný výsledok. Rovnako údaj za Českú republiku je len

33,26 %. Dovoľujem si na pôde Slovenskej národnej rady už po druhý raz vysloviť hypotézu, že jednou z príčin lepších výsledkov Policajneho zboru Slovenskej republiky v porovnaní s políciou Českej republiky je, že na Slovensku muselo z politických dôvodov opustiť políciu alebo len svoje funkcie v nej menšie percento policajtov. Verím, že túto skúsenosť využije pán minister vnútra pri svojich ďalších personálnych rozhodnutiach.

Jednou z pozitívnych tendencií, ktoré v Policajnom zbore Slovenskej republiky prevládli, je scivilňovanie, postupný odklon od vojensky organizovaného zboru ku špecializovanej službe občanom. Podľa vládneho prehlásenia chce i nová vláda v tomto smere pokračovať. Podstatou scivilňovania nie je len, ba ani nie hlavne nahradzanie policajtov občianskymi pracovníkmi, tam kde je to možné, i keď i to je dôležité, ale predovšetkým zmena charakteru postavenia policajta a vzťahov v policajnom zbore. V tejto súvislosti pokladám i vzhľadom na návrhy, ktoré sa objavili v procese prípravy Ústavy Slovenskej republiky, za dôležité pripomenúť, aby sa policajtom zachovalo pravo združovať sa v odboroch. Pre apolitickosť polície stačí, ak sa policajti nemôžu združovať v politických stranách a pre jej funkčnosť je potrebný len zákaz štrajku. V demokratických krajinách su policajné odbory samozrejmosťou. Pokračovanie v scivilňovaní Policajneho zboru Slovenskej republiky je jednou z nárročných uloh noveho ministra vnútra.

Všetky rezorty, vrátane ministerstva vnútra, dlhodobo pracuju a asi i pracovať ešte nejakú dobu budú v podmienkach nedostatku finančných prostriedkov. Za tejto situácie nemožno v plnej miere zabezpečiť všetko, čo by polícia mala robiť. Menej peňazí znamená menej alebo horšie platených a vybavených policajtov. Nepredstierajme, že za menej peňazí bude viac muziky. Preto treba zvlášť starostlivo zvážiť priority. Na prvý pohľad sa zda, že štát urobi najviac pre bez-

pečnosť občanov, ak zvýši počet policajtov hliadkujúcich na uliciach. Tu sa však už len lieči symptom choroby, ktorej príčiny sú inde, tu sa však už len zachraňuje to, čo sa nezvládlo inde. A čo chcem podčiarknuť, ak bude niekedy viac peňazi na políciu, dokažeme rýchle zvýšiť počty, zlepšiť vybavenosť i vycvik policajtov na uliciach a tým zlepšiť bezpečnosť v mestách a obciach. Su však problémy, ktoré ak nezvladneme dnes, nedokažeme sa s nimi vysporiadať ani v budúcnosti, a to bez ohľadu na výšku finančných prostriedkov, ktoré budu pozajtra k dispozícii na ich riešenie.

V programovom vyhlásení vlády chyba, tak ako chýbalo v programoch predchádzajúcich vlád, jasne stanovenie prioritných uloh Policajneho zboru Slovenskej republiky, ktorých zvládnutie bude dotované ľuďmi i prostriedkami aj na ukor iných činnosti. Mali by, podľa mojej mienky, medzi ne patriť boj s organizovaným zločinom, vrátane boja so sirením narkotík. Ak umožníme, aby sa v Slovenskej republike rozmohol organizovaný zločin, a zvlášť, aby sa u nas etablovali medzinárodné zločinecke organizácie, nedokažeme ich v budúcnosti vykoreniť. Nedokazali to skoro nikde vo svete, kde sa etablovali. To iste platí pre kriminalitu v privatizácii. Boj s kriminalitou v privatizácii nemožno odkladať, lebo ak v privatizácii prejdu podstatne časti majetku do kriminálnych rúk, získa tým organizovaný zločin zdanlivo legalnu hospodarsku základňu a moc.

Tretou prioritou dneska je, alebo by aspoň malo byť policajne školstvo. Vychova nových policajtov je proces dlhohodoby, kde ak chceme výsledky o niekoľko rokov, treba pracovať dnes. Niektore z uvedených smerov pôsobenia Policajneho zboru Slovenskej republiky programove vyhlásenie spomína, ale nepriznava im charakter priorit. Stanovenie priorit pôsobenia je však ulohou nielen odbornou, ale aj, ba najmä politickou otázkou, a preto prislucha Slovenskej narodnej rade a vláde.

V posledných mesiacoch, ba snáď už i rokoch, sa veľa a so stupňujúcou sa naliehavosťou hovorí o suverenite Slovenskej republiky. Organizovaný zločin môže narásť do rozmerov, kedy začína ohrozovať vnútornú suverenitu štátu, kedy dokáže presadiť svoju vôľu i proti štátnym orgánom alebo, čo je ešte horšie, aj v ich rámci a ich prostredníctvom. Priority boja s organizovaným zločinom a kriminalitou v privatizácii sú aj otázkami budúcej suverenity štátu, a to bez ohľadu na štátoprávne usporiadanie.

Dovoľujem si preto navrhnúť, aby do uznesenia, ktoré Slovenská národná rada prijme k programovému vyhláseniu, bola doplnená nasledujúca formulácia: "Slovenská národná rada odporúča vláde považovať boj s organizovaným zločinom, vrátane pašovania drog, boj s kriminalitou v privatizácii a rozvoj policajného školstva za prioritne úlohy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky." Odporúčam to doplniť do časti 3b. Členovi komisie na prípravu uznesenia som už odovzdal túto formuláciu.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Barányovi. V zmysle § 19 rokovacieho poriadku slovo má pán minister Tóth.

Minister financií SR J. Tóth:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej narodnej rady,
vážené dámy, páni členovia Slovenskej narodnej rady,
vážení členovia vlády a
vážení hostia,

vládny program, ktorý tu bol predložený, vo všetkých

časťach bol mnohými kritizovaný, aj v časti finančnej a hospodárskej. Chápeť, že nie každému vyhovovali a vyhovujú všetky úvahy, ktoré tu boli spomínané. Som však presvedčený, že po prerokovaní a schválení tohoto vládneho programu mnohé diskusne príspevky, ktoré tu odzneli, či z pozície odbornej alebo politickej, budú môcť byť zohľadnené vo finančnej strategii Slovenskej republiky, ale aj v jej hospodárskej strategii. Každý dobrý návrh, ktorý pomôže riešiť problémy, ktoré sú v hospodárskej a finančnej oblasti Slovenskej republiky, bude vítaným príspevkom, myslím si, že pre obidvoch ministrov, tak pre mňa, ako aj pre pána Černáka. Hovoríme, že zoberieme všetky dobré myšlienky, návrhy, ale treba vychádzať z reality, ktorá tu je, a s ktorou sa musíme nejakým spôsobom vyrovnáť.

Bolo nám vytykané, že mnohé veci sú riešené alebo nazvané veľmi deklaratívne, alebo veľmi zle, že to robíme katastrofickejšie, ako to vlastne je, že najmä o ekonomike hovoríme, že je vo veľmi zlom stave, že finančná situácia, najmä druhotná platobná neschopnosť podnikov je taká, že môže položiť hospodarstvo na lopatky. Vážení páni poslanci, je to skutočne tak. Kým Slovenská republika bude Slovenskou republikou, všetci budeme žiť z výsledkov hospodárstva tejto republiky. Ak hospodarstvo pôjde dolu vodou, ani nám neostanú zdroje na to, aby sme naše programy mohli uskutočňovať, či je to v školstve, či je to v zdravotníctve, či je to v kulture alebo v socialnej oblasti. Toto si treba uvedomiť, je to základná a kriteriálna otázka.

Ministerstvo financií nechce byť v tomto pasívne. Nechce len spočítavať to, čo sme dostali alebo to, čo vydávame, ale chce aktívnym spôsobom prispievať k tomu - je to aj vo vládnom vyhlásení, aby sa do rozpočtu dostali prostriedky, ktoré štát potrebuje na to, aby bol štátom, aby sme mohli plniť ulohy, ktoré deklarujeme.

Bolo tu povedané, že druhotná a prvotná platobná neschopnosť podnikov nie je tým najhlavnejším problémom. Vážne, je. 80 miliárd korun, ktoré sa pohybujú v rozdelení medzi podnikmi, je vážnou skutočnosťou. Nemôžeme tvrdiť, že tuto záležitosť vyriešia tieto právne subjekty, podniky same. Bez vstupu vlády do tejto problematiky, bez vstupu bank, ale aj bez vstupu podnikov táto otázka nemôže byť riešená. Je to systémová otázka. Treba tomu raz urobiť koniec, aby sme mohli situáciu zlepšovať. Je niekoľko možností ako tuto otázku riešiť. Predovšetkým treba urobiť určité legislatívne kroky. Predsa nie je možné, aby tok výroby nesledoval tok peňazí. Dnes posielame tovar, predavame ho, ale naspať nedostávame peniaze. To je predsa nenormálna situácia. Tuto otázku treba riešiť tak v legislatívnej oblasti, ako aj vo vecnej oblasti. Predsa ten, kto túto situáciu robí, či su to podniky s prvotnou platobnou neschopnosťou, ale aj ostatní musia niesť za to zodpovednosť. Keď súkromný podnikateľ objedná tovar, rozpreda ho a nezaplatí tomu, od koho tovar objednal, tak ho všelijakým spôsobom stihame. Ale túto povinnosť musíme preniesť na všetkých, to nemôže byť len domenu jedného. Čiže riešenie tohto problému spolu s bankami, priemyselnými podnikmi, zväzmi a ministerstvom financií pokladáme za vážnu oblasť. Bez vyriešenia tohto problému sa nepohneme v oblasti príjmov aj v oblasti celého hospodárstva ďalej dopredu.

Druhá otázka - tu bolo vytýkané, že vo vládnom prehlásení hovoríme o tom, že budeme posilňovať daňové úrady, vytvoríme daňovú políciu a všetky ostatné nalezitosti. Prosím vás, v súčasnom stave stojíme tak, že daň z obratu do rozpočtu oproti plánovaným čiastkam je nižšia o 3,8 mld korun, odvod zo zisku o 2,1 mld korun. Očakávaný schodok bude taký, akým spôsobom, najmä u dane z obratu budeme vedieť skontrolovať a získať prostriedky, ktoré sú plánované a ktore vlastne vznikajú. U odvodu zo zisku máme ešte čas, pretože to kontrolujeme až v budúcom roku. Teda musíme, či chceme

alebo nechceme, doviest daňové úrady, ktoré su vybercami týchto daní, na taku technicku a materialnu uroveň a rozšíriť ich počty tak, aby sa vyrovnali aspon Českej republike. Nevyrovnali sa v ničom, ani v technickej vybavenosti, ani v personálnej vybavenosti, ani v hmotnej zainteresovanosti. Teda musime urobiť tieto kroky tak, aby sme získali do rozpočtu prostriedky.

Bolo tu povedané, že hospodarstvo je na vynikajúcej úrovni, že všetko je lepsie, ako to bolo minuleho roku. K vystúpeniu pana Dzurindu mám len jednu poznámku, že maloobchodný obrat sa zvýšil zhruba o 7 % čo sa týka tržieb, ale čo sa týka objemu, dosiahol len 94 %. Pokiaľ si to spočítam, vlastne obrat v cenách sa zvýšil len na úkor zvýšenia cien. Nemôžem povedať, že tu doslo k nejakej zmene. Včera večer, keď som prišiel zo zasadnutia Slovenskej narodnej rady, som si prečítal štatistiky, ktoré mám na stole, ktoré vydal Federálny štatistický úrad. Za 5 mesiacov sa maloobchodný obrat v Českej republike zvýšil v cenách o 17 %, keď to berieme z cenového hľadiska, ale na Slovensku je nižší o 5 %. Takže si tu nemalujeme nejake skutočnosti, ktoré nie su. To by som bol veľmi nerád.

K socializmu sa vrátiť nechceme. Je tu nejaka taka záležitosť, že sa chceme vrátiť k socializmu. Garantujem vám, že vo finančnej oblasti sa k socializmu vrátiť nemienime, a som o tom presvedčený, že táto vláda sa k tomu nechce vrátiť, že budeme robiť veľmi prisnú príjmovu a výdavkovú politiku, že možno o mesiac o dva prehlásite, že táto vláda je pravícovejšia, ako ste si mysleli. Pritom bude zohľadňovať - a je to tam takisto napísané - mnohé socialne a ine aspekty, ktoré su v trhovom hospodarstve, len bude k nim pristupovať diferencovane. Nebudeme nič ani vo výdavkovej časti rozpočtu riešiť plošne. Keď nebudeme riešiť plošne, ale dáme to tým ľuďom podľa socialnej oblasti, ktorí na to majú nárok, bude podstatne iná výdavková položka.

Oddíženie podnikov - neustále chodia žiadosti, aj tu vznikla taká situácia, že keď oddlížime podniky, stane sa niečo hrozné. Dlh podnikov sa skladá z niektorých častí. V zákone o štátnom podniku, ktorý bol prijatý, sa už vtedy hovorilo, že ak škodu spôsobí vláda, je povinná sa s touto škodou vyrovnáť. Ak to necitujem presne, môžete ma opraviť. Váženi, ale podnikom, z ktorých žijeme, vláda spôsobila škody v tom, že ich vývoz, ktorý sa dostal na základe určitých direktív, nie je zaplatený a nesie za to zodpovednosť, že urobila devalváciu a dodnes týmto podnikom nezaplatila. A po tretie, keď sa urobili indikatívne spisky a tieto podniky vyviezli do bývalého Sovietskeho zväzu určité výrobky a teraz za ne nedostávajú platby, všetci sa tvaríme, že to je OK. Ale predsa sme medzištátnymi dohodami týmto podnikom garantovali, že dostanú svoje prostriedky späť. Ľi chceme alebo nechceme, v rámci oddĺženia podnikov musíme riešiť tie položky, za ktoré je zodpovedná vláda, ale tie druhé, za ktoré sú zodpovedné podniky, si musia vyriešiť podniky. Nič iného v rámci oddĺženia nechceme riešiť.

Pokiaľ ide o určité oblasti týkajúce sa finančnictva, keď tu bolo hovorene o konfederatívnej zaležitosti - pri tvorbe tejto časti sme vychádzali z dvoch krajných polôh. Prvá krajná poloha je ustavný stav, druhá krajná poloha je dohoda medzi existujúcou politickou silou na Slovensku, HZDS a ODS v Čechách, ktoré predurčujú určitý smer. Či chceme alebo nechceme, vo vládnom programe musíme uvažovať aj s riešením, že dohoda povedie ku konfederácii. Nemôžeme sa o mesiac o dva tváriť, a to už mnohí povedali, že sme to neočakávali, že to nevieme a nemusíme na to reagovať. Prave v oblasti finančnictva musia byť presne kroky, keby sa niečo stalo. Nie katastrofický scenár, ale reálna skutočnosť ako sa postavíme k niektorým problémom, keď sa vyskytnú z jedného dňa na druhý. To by nikto neodpustil nielen ministrom financií, ale ani vlade, že sa postaví tak ako v roku 1940, keď prišli do Československa nacistické vojska, že sa zobe-

rieme, nemame kde odletieť, ani do Londyna. To sa neda urobiť. Tu žijeme, tu pôsobíme a chceme pôsobiť, nechceme, aby Ľudia na nás nadávali. Berte do úvahy že v rámci určitých kritérií a programov budeme riešiť skutočnosti, ktoré budú predložene Slovenskej narodnej rade, aby k nim zaujala stanovisko.

Ďakujem vam za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi ministrovi Tothovi. Faktická poznámka - pán poslanec Dzurinda.

Poslanec M. Dzurinda:

Damy a pani,

prepačte mi, nechcem zdržiavať. Myslím si, že s pripomienkami poslancov vláda bude narabat tak, ako uzna za vhodné. Chcem len povedať jednu vec, že nikto v tejto sále, a mám pocit, že som tu bol po celý čas, nepovedal, že naše hospodárstvo je vynikajúce, tobož nie ja. Ale viacerí tu naznačili určité nadejné pozitívne trendy. To je obrovský rozdiel. Pan minister, nepovedali ste ešte jedno dôležité číslo, že spotreba aj vo fyzickom indexe v máji 1992 k máju 1991 je 99,6 %. Áno, v Čechách su tieto trendy ešte pozitívnejšie. Ale dával som to vyslovene do relevancie po prvej trendom a po druhej ku katastrofickým terminom, ako je ochromenie spotrebiteľského dopytu. A o to išlo.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Pan poslanec Čarnogurský. Pripraví sa pan minister Tuchyňa.

Poslanec J. Čarnogurský:

Váženy pán predsedajúci,
vážena Slovenska narodná rada,

vláda Slovenskej republiky nám predložila na posudenie svoje programové vyhlásenie. Mal by to byť program rozvoja Slovenskej republiky na najbližšie štyri roky. Program, ktorý vytvorí základny rámec pre naplnenie životných osudov aj jednotlivých občanov. Programové vyhlásenie ma dať predstavu o tom, ako si vláda predstavuje zaručenie bezpečnosti Slovenska, rozvoj demokracie, postup ekonomickej reformy, zabezpečenie sociálnych istôt občanov a ďalšie. Na zaujatie stanoviska ku programovému vyhláseniu sa ponúkajú prinajmenšom tri zorné uhly. Jeden je analýza toho, čo v programovom vyhlásení je uvedené. Druhý to, čo tam nie je uvedené a tretí - porovnanie tvrdení v programovom vyhlásení s vyhláseniami čelných predstaviteľov HZDS o otázkach, ktoré sú obsiahnuté v programovom vyhlásení.

V otázkach statopravného postavenia Slovenska sa v programovom vyhlásení hovorí, že vlade pôjde o sformovanie nového vzťahu k Českej republike a vytvorenie takeho modelu spolužitia, v rámci ktorého dôjde aj k završeniu emancipačného procesu získaním medzinarodno-právnej subjektivity Slovenska. Je to príliš abstraktne a všeobecne vyjadrenie o kľúčovom politickom probléme Slovenska, ktoré nič nehovorí o konkrétnom vzťahu, nič nehovorí o forme statopravného usporiadania, prinajmenšom o akú formu Slovenskej vláde pôjde. Čiastočnú medzinarodno-právnu subjektivitu Slovensko už má, ktorá sa prejavila napríklad pri uzatvaraní zmluv nielen so štátmi, ako je Bavorsko alebo Valonsko, ale napríklad aj s Ukrajinou. O rozširovaní medzinarodno-právnej subjektivity Slovenska bude menej rozhodovať naše jednostranne vyhlásenie a viac konštruktívnosť politiky Sloven-

skej republiky, ktorá jediná môže u zahraničných partnerov vyvolať záujem o medzinárodno-právne vzťahy so Slovenskom. Takáto politika rozhoduje aj o slovenskej hviezdičke. Kvitujem, že podpredseda vlády pán Kňažko za HZDS si osvojil aj tento termín a túto víziu KDĽ, ide však o to, osvojiť si ju nie iba slovne, ale aj obsahom politiky. Treba konštatovať, že zahraničné ohlasy na prvé počiny slovenskej vlády sú skôr negatívne a nedávajú nádej na rýchly vzostup záujmu o vzťahy so Slovenskou republikou.

V programovom vyhlásení sa hovorí o usporiadaní referenda, o novom usporiadaní vzťahov s Českou republikou a o ich zmluvnom zabezpečení. Táto časť vládneho vyhlásenia jednoducho nedáva zmysel. Referendum o usporiadaní vzťahov s Českou republikou iba na Slovensku by neriešilo žiadny problém, a pokiaľ je známe, obdobné referendum v Českej republike nikto nepripravuje. Rovnako Česká republika neprejavuje vôľu uzavrieť zmluvu so Slovenskou republikou s takým obsahom, ktorý by zodpovedal vládnejmu vyhláseniu. V programovom vyhlásení sa hovorí, že Slovensko bude dôsledne kráčať ústavnou cestou. Toto tvrdenie programového vyhlásenia spochybňuje návrh uznesenia o zvrchovanosti Slovenskej republiky predložený HZDS na poslednom zasadnutí Predsedníctva Slovenskej národnej rady pred týždňom, v stredu 8. júla. V bode 2 uvedeného návrhu uznesenia sa hovorí, že súčasne platná ustava ČSFR prestane platiť okamihom prijatia slovenskej ustavy. To je však protiústavný postup.

Štátoprávne postavenie Slovenska má priamy vzťah k bezpečnosti Slovenska. Pán premiér Mečiar sa v uplynulých dňoch viackrát vyslovil, že Slovensko toho času nie je pripravené na vyhlásenie samostatnosti. Spomenul dokonca niektoré vojenské aktivity Maďarska. Napriek tomu praktická činnosť jeho vlády smeruje k rozdeleniu spoločného štátu. Programové vyhlásenie sa však s takouto alternatívou vôbec nezaobera, hoci je nanajvýš realna a programové vyhlásenie neuvádza

žiadne kroky vlády zabezpečujúce bezpečnosť Slovenska, stabilitu a prosperitu jeho občanov. V tejto súvislosti je pozoruhodné, čo uviedol pán poslanec Húska včera v rámci svojho diskusného príspevku. Pan poslanec Húska zhruba povedal, že HZDS alebo programové vyhlásenie neuvadza alternatívy, pretože domáci a vonkajší neprajníci by z toho vytíkali kapitál. Nuž, ale neuvadzanie alternatív preto, aby domáci a vonkajší neprajníci z toho vytíkali či nevytíkali kapitál, je vlastne robenie politiky za dverami a politiky vytvárajúcej hotové skutočnosti, pred ktoré potom verejnosť jedného dňa bude postavená a prakticky tieto hotové skutočnosti nebude môcť zmeniť. Dokonca aj referendum, ak by sa uskutočnilo, môže sa stať, že jednoducho tieto hotové skutočnosti nebude môcť zmeniť.

V tejto súvislosti by som chcel reagovať aj na niektoré myšlienky z diskusného vystupenia pana poslanca Kočtúcha. Pán poslanec Kočtúch začal svoj diskusný príspevok pôsobivým príkladom o tom, čo štatistika zakrýva a čo naopak, odhaľuje. Vo svojom diskusnom príspevku však potom sám uviedol veľké množstvo štatistických údajov, z ktorých som si väčšinu nezapamätal. Zapamätal som si však jeden údaj, kde tvrdil, že pri rokovaní v decembri minulého roku som pre Slovenskú republiku vymohol či nevymohol o 200 miliónov korún menej, než som mohol alebo mal vymôcť. Pan poslanec Kočtúch, čiastočne na to reagoval môj kolega Dzurinda. Z rozpočtového prebytku federácie za minulý rok Slovensko dostalo prínajmenešom jednu tretinu, čiže to je viac ako 2 miliardy korún, čo je viac než tých 200 miliónov korún. Ale pripúšťam, že su väčší odborníci na štatistiku a ekonomiku, než som ja, a títo sú ochotní kedykoľvek si s vami sadnúť a prediskutovať, či som vymohol alebo nevymohol o 200 miliónov korún menej. Ale pan poslanec, dávam vám iný návrh. Dávam vám návrh, aby sme sa vratili k tejto otázke povedzme koncom tohoto roku a potom sa porozprávali, čo vláda vymôže povedzme na financovanie Gabčíkova, Mochoviec, Zavodov SNP v Žiari

nad Hronom, likvidácie A1, prípadne stavby v Dolinskej, ktorú tu včera spomenul pan poslanec. Potom sa môžeme porozprávať o tom, čo vláda vymôže nielen z federalneho rozpočtu, ale aj prípadne zo zahraničných bankových zdrojov, ake možnosti si vytvorí táto vláda pre financovanie týchto veľkých stavieb, ktoré sú mimoriadne dôležité pre hospodárstvo Slovenska.

Pán poslanec Kočtuch, použili ste este jeden snád na vonok pôsobivý príklad, dovoľte, aby som na to reagoval, a síce Tretiu pražsku dohodu ako príklad toho, ako Česka republika alebo Československo ukracovalo Slovensko. Áno. V Tretej pražskej dohode uzavretej v júni 1946 bola odbúraná väčšina slovenských pravomocí zakotvených ešte v Košickom vladnom programe. Skutočne, táto Tretia pražska dohoda je predelom pri podriaďovaní, pri obmedzovaní zvrchovanosti a slobody Slovenska narabať so svojim vlastným osudom. Ale pán poslanec, chcel by som vám pripomenúť jedno, že Tretiu pražsku dohodu spískali slovenskí komunisti spolu s českými komunistami preto, aby takýmto spôsobom vlastne neutralizovali, anulovali víťazstvo Demokratickej strany na Slovensku vo voľbách v máji 1946. Odbúraním pravomocí slovenských orgánov, Zboru poverenikov, vlastne potom pravomoc prešla na celoštátne orgány, na vládu do Prahy, kde mali väčšinu komunisti pre svoje volebné víťazstvo v Čechách. Pan poslanec, chcel by som vám pripomenúť, že v roku 1946 ste asi neboli v komunistickej strane, ale neskôr ste do nej dobrovoľne vstúpili a v tomto zmysle ste niesli spoluzodpovednosť aj za Tretiu pražskú dohodu. /Potlesk./ Myslim si, že mám právo vám to pripomenúť, pretože ste túto Tretiu pražsku dohodu spomenuli ako príklad vo svojom diskusnom príspevku. Ale to sú všetko detaily, či 200 miliónov korun alebo nakoniec aj Tretia pražská dohoda je už súčasťou dejín.

Pan poslanec Kočtuch, správne ste poukázali na to, že tu ide o filozofiu tohoto vladneho vyhlásenia. Áno, hovoríme

teda o filozofii tohoto vládneho vyhlásenia. My v KDH vytýkame filozofii tohoto vládneho vyhlásenia, že neukazuje pravdu o položení Slovenska, a tým nehovorí ani pravdu o ďalšom vývoji Slovenska a o alternatívach, o možnostiach, ktoré pred Slovenskom stoja. Tá pravda o položení Slovenska a o jeho základnom probleme, a to je štatoprávne usporiadanie, je taka, že nikto nebráni Slovensku vyhlásiť samostatnosť. A najmenej tomu bráni Česká republika. Predsa česká politická reprezentácia opakovane opakuje, že síce nesúhlasí s konfederáciou, ale prosím, keď Slovensko na nej trva, alebo keď trvá na nejakom inom štatoprávnom usporiadaní, ktoré je neprijateľne pre českú reprezentáciu, nema nič proti tomu, aby Slovensko vyhlásilo samostatnosť. S takýmto postavením otázky a s takýmto postavením alternatív sa vládne vyhlásenie nezaobera. V tom je koncepčna vada tohoto vládneho vyhlásenia.

A keď už sme pri tejto koncepčnej vade vládneho vyhlásenia, táto spočíva v tom, že naozaj slobodu Slovenska všetci uznávajú nielen v zahraničí, ale uznávame ju aj my tu. Ani opozícia, ale v každom prípade KDH nespochybňuje slobodu Slovenska rozhodovať o všetkých svojich veciach, o štatoprávnom usporiadaní, vrátane vyhlásenia samostatnosti. Ale zatiaľ my uznávame túto slobodu, zamýšľame sa nad tým, akým spôsobom ma Slovensko túto svoju slobodu využiť a akými cestami ma ísť ku štatoprávnomu usporiadaniu, aké štatopravné postavenie si má zvoliť a kedy si ho má zvoliť. Problem spočíva v tom, že Slovensko si môže dnes, zajtra - nakoniec v piatok je na programe tejto Slovenskej narodnej rady deklarácia o zvrchovanosti - zvrchovanosť alebo samostatnosť zvoliť kedykoľvek, ale účet za to sa predkladá spravidla neskôr. A nam ide čiste o to, aby si Slovensko bolo vedomé, aký účet prípadne za to môže dostať, a aby sa na splatenie tohoto účtu pripravilo. Koncepčna vada programového vyhlásenia spočíva v tom, že Slovensko nepripravuje na účet, ktorý Slovensko môže dostať za túto politiku a nepripravuje Slo-

vensko ani na splatenie účtu s plným vedomím zodpovednosti a s ochotou splatiť tento účet. To je naša námietka a naša výhrada voči programovému vyhláseniu.

Značnú časť programového vyhlásenia zaberá časť týkajúca sa hospodárskej politiky. Dalo by sa pochopiť, že vláda sa snaží vytvoriť si pre seba najvyhodnejšiu pozíciu tým, že očierňuje činnosť predchádzajúcej vlády v tejto oblasti. Nemala by to však robiť v priamom protiklade ku známym faktom. Vo vyhlásení sa napríklad uvádza, že vláda preberá ekonomiku Slovenska v štádiu úpadku. Zo štatistických hlásení je však známe, že v posledných mesiacoch pred ukončením činnosti predchádzajúcej vlády došlo k oživeniu výroby a k zníženiu nezamestnanosti. Áno, vyplýva to. Stúpa podiel malých a stredných súkromných podnikov na tvorbe národného produktu a plynule pokračovali práce na veľkých projektoch začatých ešte v minulom období, ako je vodný stupeň Gabčíkovo, Jadrová elektrárňeň Mochovce, Závod SNP Žiar nad Hronom a ďalšie. Financovanie týchto projektov bolo buď zabezpečené alebo v štádiu rokovania so zahraničnými partnermi, ktoré boli veľmi nádejné.

Ďalej sa v tejto časti hovorí, že dochádzalo k faktickému výpredaju národného majetku vopred určeným vlastníkom pri absencii verejných súťaží. Je známe, že malá privatizácia prebiehala na verejných dražbách, ku ktorým mal prístup každý. Vo veľkej privatizácii Hospodárske noviny uverejnili 5. decembra minuleho roku zoznam podnikov, ktoré počítali pri svojej privatizácii s priamym predajom. Do konca februára tohoto roku, čiže takmer tri mesiace, mal každý, opakujem každý možnosť uchádzať sa o kúpu týchto podnikov alebo ich častí predložením návrhu konkurenčného privatizačného projektu. Či to nie je verejná súťaž? Vybrali boli najlepšie privatizačné projekty vo viacstupňovom výberovom konaní. Každý podnik prešiel viacerými kontrolnými stupňami a jedným kontrolným stupňom - hospodárskou radou, kde sa zúčastňoval

na zasadnutiach ako namestnik ministra hospodarstva napríklad aj pan Ing. Kubečka, dnesny člen federalnej vlády za HZDS.

Pokiaľ ide o oblasť ďalšieho postupu ekonomickej transformácie, v materiáli je viacero pasáží, ktoré ubezpečujú o snahe pokračovať v doterajších základných prístupoch k ekonomickej transformácii, najmä v orientácii na trhovú ekonomiku, v protinflačnom konaní, v akceptovaní potreby vyrovnanosti štátneho rozpočtu. Na druhej strane pasaže, ktoré by mali vyjadriť konkrétny zásadný prístup k rozhodujúcim makroekonomickým proporciám a veličinám, sú nekonkrétne alebo protirečivé, zahmlené alebo abstraktne formulované, časovo neohraničené. Materiál objektívne nereflektuje výsledky doterajšej transformácie ekonomiky Slovenskej republiky v kontexte s fazou prebiehajúcej reformy a časovým obdobím, ktoré mala predchádzajúca vláda k dispozícii. Programové vyhlásenie teda vôbec nereflektuje etapu, v ktorej sa transformačný proces nachádza, etapu, ktorej cieľom bolo rozhodujúcim spôsobom liberalizovať spotrebiteľské ceny a zahraničný obchod, čo sa približne v rozsahu 95 % podarilo. Táto bolestná fáza bola prvým logickým a nevyhnutným krokom sprevádzaným procesom malej privatizácie, na ktorú musia logicky nadviazať ďalšie kroky, najmä veľká privatizácia, ktorej súčasťou je aj organizačná restrukturalizácia. Len zásadnou privatizáciou rozhodujúcej časti národného hospodárstva sprevádzanou výraznou podporou malých a stredných podnikateľov vytvoríme predpoklady na zamedzenie rastu cien, na prílev zahraničného kapitálu, na oživovanie našej ekonomiky.

Uvedomujúc si tieto skutočnosti a súvislosti veľmi otázne vyznieva odhodlanie vlády v poslednom odseku preambuly uskutočniť hlboké premeny v spoločnosti. Navrh programového vyhlásenia často definuje ako nové ciele či aktivity novej vlády to, čo vykonala legislatívne alebo i vecne pri-

pravila predchádzajúca vláda, ako napríklad realizáciu Národného programu informatizácie, projekty, ktoré budú viesť k plneniu Národného programu podpory zdravia obyvateľstva, príprava a vydanie zákona o stavebnom sporení a napríklad aj projekt oddízenia podnikov, ktorý predsa prebehol v uplynulom období. Je teda zrejme, že nová vláda ide často realizovať, rozvinúť, dokončiť to, čo pripravila predchádzajúca vláda. To je celkom logické a samozrejme, avšak vo vladnom vyhlásení chyba objektívna väzba na minulosť.

Z rozboru programového vyhlásenia navzdory mnohým všeobecným formuláciám a verbalnej ochote pokračovať v ekonomickej transformácii na ekonomiku trhového typu predsa len vyplýva, že nová vláda sa bude usilovať o ekonomický model viac centralistický a dirigistický, než bol nastupený. Vláda volá po uplatnení selektívnej rozvojovej stratégie, čo implikuje hneď viacero otázok, napríklad či už je vzhľadom na počiatočný stav privatizácie na takúto politiku čas, ďalej kto zamýšľanú selekciu bude zabezpečovať, odkiaľ na ňu vláda vezme zdroje, ako to bude konvenovať zamýšľanému protinflačnému chovaniu a ďalšie. Vláda chce rovnako zo svojej úrovne zabezpečovať vyhodnocovanie komparatívnych výhod Slovenska, ba dokonca aj dirigovať zahraničných investorov vyberom odvetvi, v ktorých títo investori majú podnikáť.

Vážene dámy,
vážení páni,

návrh programového vyhlásenia vlády obsahuje viacero protichodných pasáží, abstraktných tez a tvrdení. Napríklad v programe HZDS bol kladený veľký dôraz na infraštruktúrny rozvoj ako prostriedok okrem iného riešenia problému nezamestnanosti. Objavila sa v ňom dokonca myšlienka výstavby širokorozchodnej železnice až do Bratislavy. V súvislosti s tým prekvapuje veľmi nekonkrétna kapitola "Doprava a spoje". O železnici v materiáli nie je ani zmienka, o alterna-

tivnych vonkajších zdrojoch financovania rovnako. Príklady, ktoré som uviedol, vedu KDH k názoru, že proces ekonomickej premeny Slovenska na ekonomiku trhového typu sa činnosťou novej vlády príbrzdí, že sa spomali tempo privatizácie, že štátne zásahy spôsobia narušenie síce v ťažkostiach a bolesťach sa rodiace, ale predsa len nadejné výsledky ekonomickej transformácie. Celkovo treba programové vyhlásenie vlády z júla 1992 označiť za najnekonkrétnejší subor zamerov, aké predložili vlády Slovenskej republiky po novembri 1989, vrátane vyhlásenia vlády premiéra Mečiaru v júni 1990. Z týchto dôvodov poslanci za KDH nepodporia programové vyhlásenie ani nebudu hlasovať za dôveru vlade.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokes:

Ďakujem pánovi poslancovi Čarnogurskemu. S faktickou poznámkou sa hlásia pan poslanec Hrnko, pan poslanec Kočtuch a pán podpredseda Huska.

Poslanec A. Hrnko:

Vážene predsedníctvo,
vážena vláda,
ctena snemovňa,

musím povedať, že som si s veľkým zaujmom vypočul vystúpenie pana poslancu Čarnogurskeho, ale musím sa pristaviť pri jednej veci, kde pan Čarnogurský dokazal, ako možno fakty rôzne vykladať. Keď sa chceme zamyslieť nad Tretou pražskou dohodou, nemôžeme ju odmyslieť od Druhej pražskej dohody. To sú dve spojitú nádoby, ktoré boli nie zlyhaním konkrétnej politickej strany, ale zlyhaním slovenskej politiky ako takej, politiky, ktorú KDH chce ešte aj dnes na Sloven-

sku zachovať. To je politika, keď ja nebudem vladnúť na Slovensku priamo zvolený vôľou občanov, pojdem do Prahy a tam mi tú moc dajú. /Potlesk./ To je Druhá pražská dohoda, kde pán Beneš presvedčil demokratov, že na Slovensku vyhrajú komunisti, pretože sa to tak zdalo, Slovensko bolo povstalecké, tam hrala vysokú úlohu komunistická strana, tak sa predpokladalo, že vo voľbách vyhrá.

Druhá pražská dohoda bola prvým odstupom od Košického vládneho programu a vnikla na tom, že Beneš a tzv občianske strany presvedčili demokratov, že budú na Slovensku vládnuť, keď určitým spôsobom ustúpia Prahe, ak aj komunisti vyhrajú. Keďže sa stal opak, tí isti ľudia cez komunistickú stranu zas presvedčili príslušníkov komunistickej strany na Slovensku, že síce demokrati na Slovensku vyhrali, ale budete tam vladnúť, keď podpíšete Tretiu Pražsku dohodu.

Tuto politiku treba skončiť, nie jednotlivé politické strany ničím cajchovať. To by malo byť cieľom nás všetkých, ktorí tu sedíme. Slovenská politika by mala byť autentická, mala by vyjadrovať slovenský národnoštatný zaujem, zaujem občanov Slovenskej republiky /potlesk/ a nie zabiehať do iných záhrad, keď som vlastnu nezvladol, že aspoň odtiaľ mi nejakým spôsobom umožnia robiť politiku doma.

A ešte by som sa vyjadril k jednému bodu, ktorý spomenul pán Čarnogurský, a to je účet za samostatnosť. Áno, priznajme si otvorene, za samostatnosť sa platí, a účet je konečný. Niektore národy desiatročia bojovali a za svoju samostatnosť platili krvou. Američania od roku 1776 do roku 1813 bojovali s Angličanmi, kým si svoju samostatnosť obhájili. Iné národy takisto. Slovačkom sa tu podsuva, že budú musieť zaplatiť menšou troškou sošovice, ktorú majú teraz na tanieri. Áno, za samostatnosť sa platí, ale na nesamostatnosť sa dopláca. Rozdiel medzi platením a doplácанím je ta-

ky, že kým sa plati konečnou sumou, doplcanie je trvalé a suma sa nikdy nevyčísli.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Hrnkovi. Prosím pána poslanca Kočtúcha.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážena Slovenská národná rada,
vážena vláda,
milí hostia,

chcem sa vyjadriť k niektorým otázkam pána poslanca ex-premiera Černogurskeho. Po prvé, ak som používal štatistické čísla, hovoril som v súvislosti s hodnotou spoločného štátu. Neobviňoval som vas, pán poslanec, že zo 400 miliónov, ktoré bolo treba, ste dosiahli iba 200 miliónov. Ukázal som pragmaticky, že kupecke počty, ktoré sa medzi nami dejú, nie sú korektne. Nadvlazal by som na pána poslanca Hrnku. "Sloboda nie je ošuchaný peniaz, čo slepcom dava laskavá dlaň panov. Sloboda je jak mocná, zdravá žena. Treba sa o ňu biť kým povie áno." /Potlesk./

Po druhé - je predsa veľký rozdiel medzi kvantifikáciou hodnoty spoločného štátu a rozpočtovým hospodárením, či rozpočtami. Po tretie - štátny rozpočet nie je národný dôchodok vytvorený alebo použitý. Je časťou národného dôchodku, a tobôž nerovná sa hrubému domácejmu produktu, ktorý ukazuje na vykonnosť, na celkový výsledok. Teda ak pán poslanec Mikuláš Dzurinda začne argumentovať tým, ako sa rozdeľuje pre-

bytok federálneho rozpočtu, lebo slovensky, ako viete, bol deficitny, český bol deficitny, treba si postaviť otázku, či pravidlá rozpočtového hospodarenia, ktoré centralizujú na úrovni federácie značne kvantá peňazi, aby ich potom rozpušťali, závisia od toho, ako sa vyjadril vtedajší pán federálny minister Klaus, že federál hospodári lepšie ako národne republiky, alebo či je chyba v pravidlách. Vo švajčiarskom rozpočte súhrn rozpočtov obcí a miest je prebytkový, súhrn kantonov je prebytkový, súhrn konfederácie je deficitný.

A ešte k dvom stratégiám. Ideme na doraz. Oproti stratégii KZDS sa ponúkli dve stratégie, jedna VPN alebo ODÚ definovaná panom premiérom Čalfom v prejave "Ak ma byť štát štátom", kde hovoril o tom, že mozog a srdce musia byť federálne a párove orgány - ruky, nohy, ľadviny národné. Lenže nevysvetlil spôsob, ako môžu v jednom spoločnom tele existovať a byť doň transplantovane dve duše, česká a slovenská.

Druhá stratégia - tej ste tvorcom vy. Však máme dokumenty, keď sa odvolavate na hviezdičku, na stoličku a všetky tieto fakty. Potom ste zistili, že sa to neda, z rôznych príčin, ktoré uznávam. Politika je umenie možného. Dostali ste naraz mnoho vecí, ktorým ste museli čeliť. Ale vaša stratégia bola stratégiou ezopovskej lišky, ktorá číhala na hrozno. Nemohla ho dosiahnuť. Tak si povedala: Nuž čože, však aj tak ešte nie je zrelé.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem panovi poslancovi Kočtúchovi. Pán podpredseda Húška, po ňom v zmysle § 19 pan poslanec Fogaš. To sú stále faktické pripomienky.

Podpredseda SNR A. M. Huska:

Vážení kolegovia a kolegyně,

chcel by som reagovať na niektoré formulácie pána poslancu Čarnogurskeho. Myslím si, že bude treba, aby si pán poslanec Čarnogurský aj jeho kolegovia v KDH ujasnili, z čoho vlastne idu vládu obviňovať, lebo tu sa objavujú dve úplne rozporné obvinenia. Na jednej strane sa hovorí, že varujete pred neústavnosťou programu tejto vlády a na druhej strane žiadate, prečo nie sú varianty riešenia, ktoré ukážu postup, ktorý prípadne môže nastať atď. Odporúčam, aby sme v tejto oblasti tak nepostupovali. Keď sme uviedli, že nechceme uvádzať varianty, ktoré sú mimo nášho programu, samozrejme, predpokladali sme, že z toho nebude nikto vytíkať lacný, teda v podstate nekapitálový kapitál.

A teraz k problematike, ktorá sa, podľa môjho názoru, nesprávne interpretuje, a to, že koniec-koncov všetko bolo kontrolované a že aj priame predaje boli kontrolované. Len pripomeniem, že z tohoto miesta minister Mikloš hovoril, keď obhajoval predaj Danubiaprintu. Hovoril, že rozhodol a podpísal predaj Danubiaprintu preto, lebo pozná kupujúceho ako firmu dva roky a vykazuje v roku 1991 35 miliónov korún obratu. Firma vraj ponúkla dokonca 320 miliónové investície po zakúpení Danubiaprintu. Aká bola skutočnosť? Skutočnosť bola taká, že táto firma, ktorú dva roky poznal, vznikla 12. 4. 1992, teda veľmi krátko predtým, než sa uchádzala o Danubiaprint. Táto firma mala kmeňové imanie 100 000 korún, a takejto firme je veľmi ľahko sľubovať jednak dostať zo 700 miliónovej bilančnej hodnoty za 300 aj niekoľko desiatok miliónov bazárový výkup a potom ešte sľúbiť 300 miliónov investícií. Koniec-koncov kupovaná podstata ide na zaručenie daňového uveru. Čiže z toho vidíte, že cesta priamych predajov bola absolútne nekontrolovaná, alebo ak chcete, poviem to inak, bola kontrolovaná, ale ľuďmi, ktorí ne-

boli dostatočne morálne na výške. /Potlesk./ Preto budeme odporúčať, aby sa čo najviac uplatnili súťažné podmienky tak ako to pôvodne bolo v koncepcii vlády, to znamená tendre, flotácia a podobné súťažné súbehy.

Dovoľte ešte jednu poznámku. Ide o to, aby bolo jasné, či nadvazujeme alebo nenadvazujeme na minulu vládu. Samozrejme, že v určitých oblastiach nemožno poprieť kontinuitu a bolo by nezmyslom, keby sme ju popreli. Ale v jednej oblasti každopádne nesmieme nadvazovať na túto politiku trvalého ústupu ambíciám hegemóna. Tento ústup znamenal, že z vlády robil služobnú vládu, robil derivovanú vládu, ktorá služobným spôsobom postupovala voči tomu, kto dominoval v tejto republike. Terajšia vláda nebude služobná, o tom vás ubezpečujem, nie ako člen vlády, ale ako ten, ktorý bude spoločne s vami kontrolovať túto vládu. Táto vláda takou, ako minulá, nebude. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi podpredsedovi. Pán poslanec Fogaš, pan poslanec Plesník a pán poslanec Mikloško.

Poslanec L. Fogaš:

Váženy pán predsedaajúci,
vážene predsedníctvo,
vážení členovia vlády,
vážené poslankyne, poslanci,

ti, čo tu sedeli v uplynulom období vedia, že nezvyknem reagovať prave cez faktické pripomenky a nerád vediem nejakú osobne cielenú polemiku, ale vystúpenie pána poslancu Čarnogurského ma tak trošku vyprovokovalo, predovšetkým preto, lebo sa dotkol uznesenia, ktore sa tyka vyhlásenia zvrchovanosti. Povedali ste, pán poslanec, že navrhované

uznesenie je práve v tom bode, ktorý ste citovali, neústavné. Dovoľm si s tým nesúhlasiť. Bod 2 navrhovaného uznesenia totiž hovorí, že sa uznáva súčasná ústavná úprava pomerov Slovenskej republiky do okamihu prijatia Ústavy Slovenskej republiky. To je presne v súlade s článkom 142 ods. 2 dnes platného zákona o československej federácii. Myslím si, že to nie je neústavné, ale naočak, je to ústavné, a podľa mňa je to potrebné konštatovať predovšetkým vo vzťahu k zahraničiu. Stále hovoríme, že podporujeme ústavnosť. Tak prosím, vychádzajme z nej. Toto uznesenie v tejto časti malo presne tento princíp podporiť. Ak hovoríte, že týmto uznesením by zanikla ústava, to ani z tohoto článku 142, ktorého je to temer presny citat, nevyplýva.

A keď už sa tu šabluje s tým, ako to bolo v súvislosti so štátoprávnym usporiadaním, a kritizuje sa všetko do minulosti i do budúcnosti, rád by som pripomenul dve vety z programového vyhlásenia vlády, v ktorej bolo i KDH súčasťou koalície. Citujem: "V súlade s úsilím o návrat nášho štátu do Európy sme rozhodnutí zabezpečiť, aby v spoločenstve európskych národov mohli Česi a Slováci vystupovať ako svojbytné a rovnoprávne subjekty." Na ďalšej strane: "Vláda Slovenskej republiky musí mať možnosť vstupovať do medzinárodných organizácií a medzinárodných vzťahov národného charakteru, rozvíjať kontakty s našimi krajanmi." To je, prosím, medzinárodno-právna subjektivita, či chceme, alebo nechceme.

KDH ako prvé vypracovalo návrh Ústavy Slovenskej republiky s prezidentom na čele, bez vazieb na Českú republiku. Navrhlo tiež štátnu zmluvu s Českou republikou. Nikdy som nikde tieto priority KDH, ani v predvolebnej kampani nespochyboval, len sa pýtam, či tieto aktivity v tom čase neprivedli tiež k súčasnému stavu v otázkach štátoprávných. Viackrát som i vás, pán poslanec, vtedy vo funkcii premiéra, žiadal o to, aby sa vláda štátoprávnymi otázkami zaoberala

a prosil, aby ste spracovali varianty štatopravných modelov, pričom by ste mali zohľadniť predovšetkým ekonomické aspekty tých modelov, ktoré sa navrhovali v ustavách, ktoré boli predložené. Vaší ministri mi odpovedali, že nerozumejú našim požiadavkam. Dnes nám teda naozaj chýbajú varianty i alternatívy. Len sa pýtam, či to je vina?

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Pan poslanec Plesnik, pan poslanec Miklosko.

Poslanec J. Plesnik:

Vážene kolegyne, kolegovia,
vážena vláda,

vo vystúpení pana Čarnogurskeho bol privatizačný proces hodnotený ako pripravený, regularný a zvladnutý. Pre objektivitu treba pripomenúť, že v IX. volebnom období tu, na pôde parlamentu boli viackrát vznesené pripomienky k priebehu privatizácie. Kumulovanie a nevyjasňovanie problémov sprevádzajúcich celý privatizačný proces transformácie vlastníckych vzťahov napokon viedlo i k hlasovaniu o vyslovení nedôvery členovi vlády, ktorý bol poverený riadením správy a privatizácie národného majetku. Myslím, že je preto objektívne, že v návrhu uznesenia sa Predsedníctvu Slovenskej národnej rady uklada zriadiť parlamentnú komisiu na dohľad nad priebehom procesu privatizácie v Slovenskej republike, teda tak, ako Strana demokratickej ľavice požadovala už od začiatku privatizačného procesu túto parlamentnú kontrolu zabezpečiť.

Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Pán poslanec Mikloško, potom pan poslanec Sečánsky.

Poslanec F. Mikloško:

Váženy pan predsedaajúci,
vážena vláda,
vážena Slovenska narodna rada,

za klub KDH by som len veľmi stručne vo faktickej poznámke odpovedal na niektoré repliky, ktoré boli na vystúpenie poslanca Čarnogurskeho. Panovi poslancovi Hrnkovi by som chcel povedať, že ako porazená strana v týchto voľbách nehľadame pomoc v Čechách, nehľadali sme túto pomoc ani vtedy, keď sme boli ako víťazná strana v koalícii. Myslím, že konfrontácia, ktorá nastala, krízový okamžik, ktorý nastal v štátovom usporiadaní, bol vo chvíli, a toho som bol svedkom, bol tam aj predseda terajšej vlády pan Mečiar, kedy KDH vystúpilo s návrhom zmluvy. To bol krízový okamžik, od ktorého sme sa už potom ďalej nepohli. A to, že sme rokovali s českou stranou, áno, rokovali sme tak, ako aj dnes rokuje HZDS s českou stranou. Nedohodli sme sa s českou stranou tak, ako predpokladám, že sa s ňou nedohodne ani HZDS. Takže v tomto smere nemame pocit nejakej väčšej servilnosti. /Potlesk/.

Po druhe - vytykame programovému vyhláseniu to, že vo chvíli, keď rozpad republiky je vlastne - povedzme to celkom otvorene - už len technickou záležitosťou, hľadajú sa už len technické prostriedky na to, aby tento rozpad mohol byť kultivovaný a podľa možnosti ustavny, programové vyhlásenie o tomto nič nehovorí a neráta s takýmito alternatívami. Nehovorí o ňom nič pred slovenským parlamentom ani pred slovenskou verejnosťou. V tomto si myslíme, že treba byť otvo-

ranejší. Áno, nazvime veci pravými menami, že stojíme v krátkom období pred rozpadom republiky. Nechcem to zdôvodňovať, myslím, že je to každému jasné, kto sleduje udalosti posledných mesiacov.

Čo sa týka pána poslanca Fogaša, chcem upozorniť na jeden moment, cez ktorý sme mlčky prechádzali. Ustanovenie, že slovenská ústava môže byť prijatá, je presne v tejto ústave, ale povedzme si celkom otvorene, že pri prijímaní kompetenčného zákona nastalo isté faux pas, keď sa to odtiaľ dostalo von. V tom uznesení sme považovali za nedotiahnuté, že vo chvíli, ak bude prijatá slovenská ústava, čo je úplne v poriadku, prestáva platiť federalna ústava, ako budú definované vzby v spoločnom štáte. V tomto sa nám zdá byť bod 2 problematický. Totiž dobre vieme, že federalna ústava sa nepripravuje, pravdepodobne ani prijata nebude. Tu kdesi vidíme riziko dezorganizácie a chaosu, že sa prijme slovenská ústava a prestanú platiť definované vzby na federálnej úrovni. Toto je jediný problém. Áno, je to ústavné, ale otvorene hovorím, že to bolo faux pas, ktoré nastalo. To je všetko.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

V zmysle § 19 vystúpi pán poslanec Sečanský, potom s faktickou poznámkou pan poslanec Bárány.

Poslanec M. Sečanský:

Panie poslankyne, páni poslanci,
vážena vláda,

iste všetci s pozornosťou sledujeme prerokovanie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, tej vlády, ktorá, ako už tu bolo povedané, si nedáva žiadne priľastky, je to skrátka vláda Slovenskej republiky. Je pravom

poslanca hovoriť, zaujímať stanoviská k predkladaným návrhom. Osobne si však myslím, že je zneužitím tohoto práva, ak sa poslanci z toho istého hnutia, z tej istej strany opakujú snáď v snahe natiahnuť čas. Sme pripravení a uzrozumení s tým, že poslanci opozície budú kritizovať postupy vedúcich strán prípadne hnutia a ich vlády. Kritika, nech prichádza z ktorejkoľvek strany, je osožná, prospešná vtedy, ak je konštruktívna. Vtedy ju treba brať do úvahy. A repliky niektorých pánov ministrov veľmi kladne takúto kritiku, ktorá tu odznela, v mnohých prípadoch prijímajú. Žiaľ, mnohým vystúpeniam táto konštruktívna kritika chýba. Dovoľte, aby som sa stručne vyjadril k niektorým vystúpeniam. Budu to fragmenty, pretože na mnohé odpovedali niektorí, ktorí vystupovali predom mnou.

Pán poslanec Farkas položil otázku, prečo neisť pred rok 1945, pokiaľ ide o reštitúciu vlastníctva pôdy k jednotlivým vlastníkom. Som toho názoru, pan poslanec, že s vami nemôžem súhlasiť, pretože návrat pred rok 1945, pokiaľ ide o vlastníctvo k pôde, znamená reštitúciu tohoto vlastníctva grófam, magnátom. Nechcem povedať, ako orientovane, to veľmi dobre vieme. Teda k tomu, aby vznikla skutočne bohatá vrstva majiteľov pôdy na jednej strane a na druhej strane slovenská žobrač, ktorá bude len slúžiť týmto pánom. Takáto predstava je pre nás v princípe neprijateľná. /Potlesk./ Prosím, tak som pochopil poznámku, prečo sa nevrátiť pred rok 1945 a takto na ňu odpovedám.

Pan poslanec Krivčík kritizoval, že programové vyhlásenie nedostatočne rieši alebo s nedostatočnou pozornosťou rieši otázku poľnohospodarstva. Myslím si, že ulohou každého ministerstva, každého ministra je programové vyhlásenie, ktoré schváli parlament, rozpracovať na vlastné podmienky podrobnejšie. Je to rámeček, základné pravidlo, samozrejme, popri zákonoch, z ktorého pri svojej činnosti bude vychádzať. Nie je možné podrobne odpovedať ani na mnohé otázky

poľnohospodárstva. Vieme, že su nesmierne zavažne. Ak niekto čaká, že v programovom vyhlásení sa povie, že poľnohospodárstvo budeme dotovať x-miliardami korún, je na omyle. To by sa dalo urobiť v tom prípade, keby nám predchádzajúca vláda nezanechala schodok v štátnom rozpočte okolo 10 mld korún. Potom by sa o týchto príspevkoch alebo dotáciách dalo hovoriť, a) to len veľmi opatrne.

Som toho názoru, tým chcem reagovať na príspevky niektorých kolegov poslancov, ktorí su maďarskej narodnosti, že otázku jednotlivých narodnosti treba riešiť zasadne, komplexne a pritom nezabudať, že podobne ako ostatní, a) oni su občanmi Slovenskej republiky. Ak poukazuju na to, že sa tu nedodržiavajú medzinarodne dohody, musím sa opýtať, konkrétne ktore dohody sa nedodržiavajú? To je prvá otázka. Druhá otázka - konkrétne v akej miere sa dohody nedodržiavajú? A preto, že máme rozporne stanoviska, som toho názoru, že tieto dohody sa dodržiavajú, pokiaľ ide o narodnosti, neostáva nám nič ine, ako požiadať skupinu expertov o vypracovanie expertízy, ktora konkrétne poukáže na to, v akej miere sa tieto dohody dodržiavajú. Ak budeme mať pochybnosti potom, myslím si, že bolo by správne zavolať predstaviteľov medzinarodných združení, nech sa presvedčia o tom ako sa na Slovensku tieto dohody dodržiavajú alebo nedodržiavajú. /Potlesk./ Zasadne vsak pripominam a tým hovorím svoju mienku, že rozhodne nepripustíme, aby sa Slovak kdekoľvek na Slovensku cítil ako v cudzine. Nie prosím, on je príslušníkom štátotvorneho naroda, toho, ktorý tvorí základnu vrstvu tejto republiky. Tým v žiadnom prípade nepodceňujem ostatných občanov, vysoko si vážim každého pracovitého, bez ohľadu na to, či je to Slovak, či je to Maďar alebo ja neviem kto. Nehodnotím ľudí podľa narodnosti, ale podľa toho, akou mierou prispievajú k občianskej, spoločenskej a narodnej stabilite.

Dovoľte pár poznámok k panovi Čarnogurskemu. Pan poslanec, programové vyhlásenie, ktoré je predložené, nesmeruje k rozbitiu štátu, smeruje k novým pravidlám spolunažívania s Českou republikou. To tu už bolo x-krát povedané. Kto chce, ten to tam nade. Bližšia konkretizácia, ale aj východisko je v politickej dohode medzi vládnucimi stranami Slovenskej republiky a Českej republiky. Táto dohoda bola zverejnená, nechcem sa jej dotýkať. Som rád, že ste poukázali na druhý bod pripravovaného uznesenia. Bol to prakticky len pracovný návrh. Posledné uznesenie je formulované voľnejšie, inak táto konštrukcia sa v ňom nenachádza. Teda v tomto sa vám urobilo zádosť. Som rád, že uznávate ustavnosť krokov, ktoré vedú k deklarácii o zvrchovanosti. Nedať my však, aby som v tejto súvislosti, a skutočne tým nemienim nič zlého, nepripomenul, že nedávno v tejto miestnosti, keď žiadal o vyhlásenie zvrchovanosti pan Oberhauser, ste to nazvali, prepáčte, budem to parafrázovať, mladickým, nerozvážnym až kriminálnym činom politicky nevyspeleho chlapca. Naozaj to parafrázujem. Som rád, že podobne ako súčasná česká reprezentácia, uznávate ustavnosť týchto krokov. Ovšem ustavnosť týchto krokov - deklarácia a ustava - uznáva len táto reprezentácia Čiech. Nerád by som sa vrátil k tomu, aby som vám pripomenul, aké boli zavery pana Kalvodu, pani Burešovej a ostatných, ktorí jednoznačne vyhlasovali tieto kroky za neustavný čin Slovenskej republiky, prípadne slovenskej reprezentácie.

Pokiaľ ide o samotné spolunažívanie, pan poslanec Fogaš tu povedal, aké boli východiska, pokiaľ ide o štátnu zmluvu a pokiaľ ide o toto usporiadanie. Áno, KDH v tomto malo prioritu. Pamätám sa, keď ste priamo zo zilinskeho snemu došli na rokovanie do Papierničiek, vystúpili ste v predsedníctve s tým, že máte len takýto dekret od snemu: po prvé uznať túto dohodu ako štátnu zmluvu, po druhé táto štátna zmluva má byť základom právneho usporiadania budúceho spolunažívania, trvalým základom, časovo neobmedzeným základom.

Je mi veľmi ľuto, že pri ďalších rokovaníach s českou reprezentáciou ste od týchto zásad upustili. A nakoniec to viedlo k Milovám. Všeobecná povaha Milov a povaha tejto "zmluvy" je všeobecne známa. Teda divíte sa, že hľadáme cestu k završeniu slovenskej štátnosti? Kládiete pred nami otázku, kto toto zaplatí. Samozrejme, niečo cudzieho platiteľa, zaplatiť to musíme jedine my, ale čím ďalej budeme s týmto otáčať, tým viac za to zaplatíme. Aj to si treba uvedomiť.
/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem veľmi pekne. S faktickými poznámkami sa hlasili pán poslanec Barany, pan poslanec Hrnko, pan poslanec Farkas.

Poslanec E. Bárany:

Vážené damy,
vážení pani,

dostala sa dnes na pretras nejako zadnými dvermi opäť otázka zániku ústavy Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky po prijatí Ústavy Slovenskej republiky. Myslím si, že je to jedna z kľúčových otázok, od ktorej sa mnoho z našich diskusií bude odvíjať. Rád by som tu pripomenul, podľa môjho názoru správny vyklad čl. 142 ods. 2 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. v znení noviel. Tu sa používa formulácia, že po prijatí ústav Českej a Slovenskej republiky sa budú týmito ústavami spravovať ústavné pomery republik. Zaniká teda len tá časť ústavy ČSFR, ktorá upravuje tieto ústavné pomery republik. Prevedené do až možno príliš zjednodušeného vyjadrenia ústavné pomery Slovenskej národnej rady sa už nebudú spravovať, ako je tomu dnes, federalným zákonom, ale ústavou Slovenskej republiky, ale ústavné pomery Federálneho zhromaždenia a federalnej vlády, občianskych prav a slobod sa

budú spravovať naďalej Ústavou Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Čiže tu nejde o zánik celej Ústavy Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ale len tých jej častí, ktoré sa týkajú ústavných pomerov republik. V tomto smere, myslím si, prijímanie deklarácie alebo Ústavy Slovenskej republiky nielenže nie je v rozpore so súčasne platným ústavným stavom, ale z veľkej časti je ním priam predvídané.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. Pan poslanec Hrnko, potom pán poslanec Farkas. Pokiaľ sa páni poslanci neprihlasia s ďalšími faktickými poznámkami, navrhol by som prestávku do 14.00 hodiny. Po prestávke by vystúpil pán minister Tuchyňa.

Poslanec A. Hrnko:

Ak dovolíte, vážená snemovňa, vrátil by som sa k vystúpeniu pána poslanca Miklošku. Pán poslanec Mikloško, s poľutovaním musím povedať, že ste nehovorili pravdu v tej časti, keď ste hovorili, že ste sa s českou stranou nedohodli. Vy ste sa s českou stranou dohodli, dohodli ste sa v Milovách, ktoré sú ako vystrihnuté z Prvej a Druhej pražskej dohody, ako som to hovoril predtým. To, že Milovy neboli prijaté, musíte dať na vrub tej časti vášho hnutia, ktorá z vašich radov odišla.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Pán poslanec Farkas.

Poslanec P. Farkasi:

Važená Slovenská národná rada,

dovoľte mi, aby som zareagoval na vystúpenie pána poslancu Sečánskeho, ktorý povedal, že som v mojom vystúpení chcel ísť pred rok 1945. Buď ma nechápal, alebo aj v iných otázkach je zjavné, že nás nechcú chápať. Povedal som dátum 25. február 1948. Vtedy už bola v platnosti prvá agrárna reforma a nepripadá do úvahy vrátiť pôdu grófov, barónom a ostatným. Nechceme im vrátiť pôdu, chceme vrátiť pôdu a ostatný pôdohospodársky majetok tým, ktorí si to zaslúžia, tým, ktorým zobrali všetok majetok bez viny. Mali iba jedinú vinu - kolektívnu vinu. Nikdy proti Československej republike a českému a slovenskému narodu nič neurobili. Im chceme vrátiť túto pôdu.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Dámy a páni, má ešte niekto faktickú poznámku? Nie. Vyhlasujem obedňajšiu prestávku do 14.00 hodiny. Prosím, aby ste boli presní. Zase je prihlásených sedem poslancov.

/Po prestávke./

Predseda SNR I. Gašparovič:

Prosím, aby si každý sadol na svoje miesto, budeme pokračovať v rokovaní. Do diskusie sa hlasil pan minister vnútra, prosím, aby vystúpil.

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej narodnej rady,
vážená Slovenská národná rada,
vláda Slovenskej republiky,
ctení hostia,

pluralita názorov patrí bezpochyby k demokracii. Diskusia k programovému vyhláseniu vlády to plne potvrdzuje. Oceňujem konštruktívne prístupy niektorých poslancov. Z predchádzajúcej praxe však viem, že vytvorenie koncepčného materiálu je veľmi zložitá a náročná. A takým nepochybne programové vyhlásenie vlády je. Podstatne ľahšie je ho kritizovať, prípadne deštruovať. To je však zákonitá a z hľadiska parlamentnej opozície i logická. Mnohí sa odvolávajú na vládne vyhlásenia minulej vlády. Chcem pri tejto príležitosti upozorniť, že pokiaľ si dobre pamätám, minulá vláda svoje vládne vyhlásenie nedala, ale dala k tomu len akýsi dodatok, prehlásenie, teda neviem, o ktoré vládne vyhlásenie ide, či o to pôvodné, ktoré prijala ešte vláda pána Mečiara.

Prehlasujem, že i pri najlepšej snahe a vôli nebolo možné do nášho vládneho vyhlásenia zapracovať všetko, a to nám je vytykané, teda programové vyhlásenie, harmonogram jeho realizácie, metódy a postupy, termíny, ktorými ho budeme plniť. V takom prípade by zrejme musel tento dokument byť svojím rozsahom najmenej desaťkrát väčší. Programové vyhlásenie vytvára filozofiu vlády v jej funkčnom období.

A teraz k časti Programového vyhlásenia týkajúcej sa môjho rezortu, zatiaľ chcem objasniť časti, ktoré boli podrobované kritike. Po prvé - boli vznášané požiadavky samosprávy. Dovoľujem si vážených pánov poslancov upozorniť, že táto predsa existuje v mestách a obciach podľa zákona č. 369/1990 Zb. a bola konštituovaná v komunálnych voľbách pred dvomi rokmi. Teda nechápem, akaj samosprávy sa časť poslan-

cov dovoľáva. Správa miest a obcí je plne v kompetencii samospráv.

Po druhé - bola kritika týkajúca sa územného usporiadania Slovenskej republiky. Áno, dávam kritizujúcim plne za pravdu, že toto vyriešené nie je. Ale prečo? Na to, myslím si, sa treba opýtať našich predchodcov, ktorí tento problém neustále odsúvali. Prvé úvahy o zracionalizovaní vznikli koncom roku 1990. Vláda posúdila stav práce komisii v marci 1992, teda po roku a pol, a odporučila našej vláde tento prijatý alebo posúdený materiál využiť. Naša vláda sa tohoto problému však nezrieka a stanovuje si k nemu rad uloh, či už na strane 37 vládneho vyhlásenia, čiastkovo na stranach 10, 15, 25, 30 i 31. Naša vláda okrem iného si musí tieto úlohy splniť a vyriešiť, pretože ďalšie komunálne voľby nás čakajú o dva roky a voliť bude potrebné podľa nového územného členenia. Chceme odbyrokratizovať štátnu spravu, prepojiť ju horizontálne i vertikálne, ale i prepojiť na samosprávu. Prerokovanie tohto problému je zaradené do programu rokovania vlády na budúci mesiac. Vláda k tomu na svojom najbližšom zasadaní, teda zajtra, zaradí schválenie potrebných komisií. Osobne som stanovil úlohy k príprave výberového konania pre obsadenie funkcionárov štátnej spravy, pretože iste viete, že mnohí sa svojich funkcií vzdávajú a treba akýmsi spôsobom zabezpečiť ich výber.

Vitam ponuky poslancov k práci v rôznych pracovných a expertizných komisiách a teamoch. Vypracovanie dlhodobého boja proti zločinnosti to určite vyžaduje. Rad by som vašu pozornosť obrátil k závažnej úlohe môjho rezortu - k boju s organizovaným zločinom. Tento boj nemožno viesť nepripravenými ľuďmi, bez dokonalého technického vybavenia policajného zboru, aspoň takého, akým disponuje organizovaný zločin. Bez toho budeme stále nie krok vpredu, ale za ním, a nedosiahneme požadovaný efekt a celkový úspech. Takýto boj, pochopiteľne, vyžaduje i vedecký prístup, medzinárodnú

koordináciu, vysokokvalifikovaných ľudí, ale tiež monitorovanie možnosti, metód a postupov organizovaného zločinu. Teda každá rada je vítaná. Potvrzuje to nakoniec i dnešná vážna udalosť v Považskej Bystrici, kde pri pokuse zadržat páchateľov krádeže auta títo postrelili príslušníka policajného zboru do krku, do oboch rúk, do brucha. Zranenie je vážne, avšak poranený je mimo nebezpečenstva. Obraciam sa na vás a som presvedčený, že nás podporíte predovšetkým pri tvorbe rozpočtu a za krátko i pri rokovaní o schvaľovaní zákonného opatrenia o Policajnej akadémii, ktoré prijalo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady 15. júna tohoto roku.

K pripomienkam v časti obrana. Zrejme došlo k určitému omylu alebo zlej interpretácii, že ide nad rámec alebo mimo ústavnosť. Oceňujem tu časť vystúpenia pana poslanca Pittnera, ktorá sa týka polície. Chcem v súvislosti s obranou prečítať odsek, ktorý je zakotvený vo vládnom prehlásení. Prosím o pozornosť. Je to odsek 2 na strane 34: "Vláda bude podporovať a presadzovať proces odzbrojovania v Európe i vo svete. Bude nepretržite sledovať dokončenie redislokácie vojsk Česko-slovenskej armády na princípe rovnomerného rozdelenia všetkých druhov vojsk a špeciálnych vojsk. Bude usilovať o zmenu organizačných štruktúr armády, profesionalizáciu vybraných funkcií Česko-slovenskej armády, skrátenie vojenskej základnej služby, o zabezpečenie ochrany obyvateľstva a majetku pretvoreným systémom civilnej obrany, kde bude presadzovať jej riadenie vládou Slovenskej republiky." Som presvedčený, že vláda týmto odsekom vlastne podporuje doktrínu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a vyhlásenie k nej, ktoré bolo prijaté Federálnym zhromaždením. Pošúďte teda sami, v akom rozsahu ide o neústavnosť.

Ešte jedna reakcia na vystúpenie pána poslanca Báránaya. Časť jeho pripomienok, myslím si, že je v programovom vyhlásení zapracovaná, ale určite mu ide o plnú realizáciu v rozpracovaní tohto vyhlásenia do podmienok rezortu ministerstva

vnútra. Som presvedčený, že i s jeho pomocou sa tak skutočne stane. Komplexný plán boja proti zločinnosti, jeho akýsi skelet, sa v súčasnej dobe začína na mojom ministerstve rozpracovávať. Školstvo je v rámci bezpečnosti polície rozpracované, nakoniec svedčí o tom i to, že na programe tohoto rokovania Slovenskej národnej rady je odsúhlasenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady o Policajnej akadémii.

Pokiaľ sa týka boja proti drogám, v zostave Policajného zboru Slovenskej republiky existuje protidrogová brigáda. Úspešne plnila úlohy, nakoniec dostala i ocenenie maďarskej polície za spoluprácu pri záchyťte určitého množstva týchto látok.

Odbory sa stali súčasťou mojej práce od prvého dňa vstupu na ministerstvo vnútra.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem aj ja. Prosim pána poslanca Jakubíka. Do diskusie sa ďalej pripraví pán poslanec Harna.

Poslanec P. Jakubík:

Váženy pán predsedajúci,
kolegyne, kolegovia,
členovia vlády,

ako predstaviteľ odborárov zameriam sa vo svojom stručnom vystúpení na oblasť sociálnu a oblasť bezpečnosti práce.

Je potrebné oceniť, že vláda uvažuje s naštartovaním sociálnej reformy ako neoddeliteľnej súčasť reformného procesu u nás. Riešenie sociálnych istôt či problémov je priamo či nepriamo obsiahnuté v každej kapitole programového vyhlásenia. Žiaľ, z textácie programového vyhlásenia sa nedá vidieť časová postupnosť krokov, či riešenie jednotlivých zámerov v časovom horizonte. Rovnako, pokiaľ ide o finančné zdroje potrebné na riešenie sociálnych vecí, majú byť tieto zabezpečované postupne podľa situácie v štátnom rozpočte. Domnievam sa, že takýto postup znevažuje dobrý úmysel vlády Slovenskej republiky riešiť sociálne problémy občana tejto republiky a nedáva garancie, že pokračujúci reformný proces nepôjde aj naďalej na ukor občana, ako tomu bolo doteraz.

V poslednom období, najmä pri vzniku nových súkromných spoločností, či súkromnej podnikateľskej aktivity v oblasti výroby zisťujeme, že dochádza k ohrozovaniu zdravia zamestnancov, keď títo pracujú na zariadeniach, ktoré nezodpovedajú, dokonca sú v rozpore s predpismi o bezpečnej a zdravu neškodlivoj práci. Podnikatelia, či už štátne podniky, akciové spoločnosti alebo súkromníci, nevenujú problematike bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci potrebnú pozornosť, a to ani v oblasti prevencie, čoho dôkazom sú napríklad rovnaké relatívne údaje štatistiky za roky 1989 a 1991, ale v roku 1991 nižšia produktivita práce okrem iného znamená i pomalšiu prácu a slabšie využitie pracovného času, a tým menšie riziko možnosti vzniku úrazov.

Súčasná finančná situácia v podnikoch spôsobuje, že zamestnávateľ nezabezpečuje pre zamestnancov ani najnutnejšie osobné ochranné pracovné prostriedky pre výkon jeho funkcie. Organizačná zmena oznámená v masmédiách, t. j. zaradenie Slovenského úradu bezpečnosti práce do rezortu ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, robí zabezpečenie dozorovania kontrolnej a koordináčnej činnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nejasnou, pričom v teraj-

šom úrade bezpečnosti práce je úzke prepojenie i na ďalšie rezorty, najmä ministerstvo zdravotníctva, a to v prepojení pôsobenia škodlivín, tzv. rizikových pracovísk.

Navrhujem preto v návrhu uznesenia k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky zvýrazniť garanciu zabezpečenia potrebných zdrojov v štátnom rozpočte na riešenie zámerov a problémov sociálnej oblasti a ďalej komplexne riešiť koncepciu zabezpečovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podmienkach Slovenskej republiky, a v tom najmä prierezovosť tohto problému, pokiaľ ide o rezortizmus, zvýšenie právomoci vrcholného dozorovacieho orgánu, a to vrátane problematiky revízií vyhradených technických zariadení, ako i spracovávanía a dávania stanovísk tohto vrcholného dozorovacieho orgánu pri zavádzaní nových výrob k bezpečnosti technických a technologických zariadení, ďalej prepojenie a koordinácia s kontrolnou činnosťou, ktorú doteraz vykonávajú odborári.

Ďakujem za pozornosť.
/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne pánovi poslancovi Jakubíkovi. V zmysle § 19 sa prihlásil pán minister Baco.

Minister poľnohospodárstva a výživy SR P. Baco:

Váženy pán predsedaajúci,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
dámy a páni,

dovoľte mi poďakovať sa za pripomienky a námety, ktoré tu odzneli v diskusii k pôdohospodárskej časti Programového

vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Budeme sa s nimi zaoberať a využijeme ich predovšetkým pri práci na zásadách agrárnej, výživovej a lesnickej politiky.

Na kritiku, že tieto práce nie sú v programovom vyhlásení termínované, si dovoľím poznamenať, že na strane 21 sa hovorí o prijatí týchto dokumentov tak, aby sa podľa nich mohlo pracovať už od hospodárskeho roku 1993/1994, teda od augusta 1993.

Začali sme v súčasnosti práce na trhových poriadkoch pre jednotlivé komodity ako princípe organizovanosti trhu s potravinami. Tieto práce sú termínované do toho istého obdobia. Okrem takýchto strednodobých prác, ktorých výsledkom budú spomínané koncepčné riešenia, sa v programovom vyhlásení priznávame k okamžitým a krátkodobým úlohám v nadväznosti na aktuálnu úpadkovú situáciu v pôdohospodárstve. Ide predovšetkým o tohtoročnú žatvu, kde sa očakáva, mimochodom, o pol milióna ton nižšia úroda, ako vlani. Snažíme sa tiež organizovane zužitkovať časový prebytok ošipovaných v tomto období tak, aby sme nemuseli, podobne ako v minulom roku, k Vianociam dovážať maso zo zahraničia za oveľa vyššie ceny. Akútne je riešenie problémov dobytku, kde najmä v produkcii mlieka je veľmi nebezpečný úpadok. Vlnajší pokles úžitkovosti pokračuje a súčasne dosahované parametre v úžitkovosti nás neposúvajú na Balkán, ale priamo do Afriky, medzi poľnohospodársky najzaostalejšie krajiny sveta.

Najväším problémom však je súčasný ekonomický problém. Poľnohospodárstvu sa v doterajšom transformačnom procese najviac ublížilo a je to najcitlivejšie a najzraniteľnejšie miesto v našej spoločnosti. Len 10 % väčších prvovýrobcov žije nad ekonomickou hladinou úpadku, aj to vo väčšine prípadov iba vďaka iným prvovýrobným aktivitám. Ostatní žijú z podstaty na úkor budúcnosti. Aby aspoň polovica z nich mohla zabezpečiť reprodukciu, chýba najmenej 5 miliárd korún.

Ako tieto problémy riešiť? Predchádzajúca vláda pripravovala riešenie zvýšením odbytových cien až o 10 % do konca tohoto roku. Tak informoval rezortnú verejnosť zástupca vlády na celoslovenskej porade zástupcov poľnohospodárov v apríli tohoto roku. Problém je ešte zložitejší napríklad v tom, že v štátnom rozpočte na rok 1992 zostava nepokrytá čiastka skoro jednej miliardy Kčs na v minulom roku znížený odvod dane z miezd.

Riešenie tejto situácie nie je jednoduché. Práve preto sa teraz sústreďujeme na väčšiu organizovanosť trhu potravín a zníženie strát z doterajšieho tzv. voľného, presnejšie povedene, divokeho trhu, ktorý už dnes vo vyspelých ekonomikách nema absolútne miesto, v potravinách obzvlášť.

Dňa 8. júla 1992 sme zorganizovali pracovné stretnutie zástupcov parlamentných strán a hnutí za náš rezort, ako aj samosprávy, kde nás zástupcovia informovali o vecnej zhode v riešení otázok nášho rezortu. K spolupráci sa hlásia z pozície konštruktívnej opozície. Teším sa na spoluprácu so všetkými, ktorí ctia vlastníctvo, pluralitu a súťaž hospodárskych foriem a podporuju hospodárenie slovenskej krajiny na prospech všetkých jej obyvateľov, pri zabezpečení primeranej dôchodkovej stability hospodarov v tejto krajine.

Ďakujem za slovo, ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem panovi ministrovi. Prosím pána poslanca Harnu a potom v zmysle § 19 vystúpi pán poslanec Fogáš.

Poslanec Š. Harna:

Vážená Slovenska národná rada,
vážený pán predseda,
vážená vláda,
dámy a páni,

s vyhradami nášho poslaneckého klubu predneseného pánom Duka-Zolyomím sa, samozrejme, stotožňujem. Dovoľte mi však, aby som povedal niekoľko myšlienok k ekonomickej časti programového vyhlásenia vlády.

Považujem za správne a politicky dôležité, že nová vláda si za svoj hlavný cieľ v oblasti ekonomickej vytyčuje vytvoriť fungujúce trhové hospodárstvo so sociálnym a ekonomickým zameraním a deklaruje zámer pokračovať v transformácii ekonomiky. Vláda však v programovom vyhlásení oznamuje, že chce vypracovať novú koncepciu privatizácie. Znamená to teda, že chce pokračovať v procese ekonomickej transformácie, avšak privatizovať podľa novej, teda inej koncepcie.

Všetci dobre vieme, že privatizácia ako základná metóda, cesta vytvorenia súkromného sektoru, je achillovou patou procesu transformácie ekonomiky, preto zmena jej koncepcie môže vážne narušiť a najmä zdržať celý tento proces. Sam som v predchádzajúcom parlamente kritizoval priebeh procesu privatizácie, upozorňoval som na legislatívne vakuum, ktoré bolo okolo činnosti investičných privatizačných fondov a na možné zneužitie tohto procesu na individuálne obohacovanie sa. Považujem preto za možné, dokonca za užitočné, urobiť určité korekcie v tomto procese, najmä čo sa týka zvýšenia jeho transparentnosti. Meniť však celú koncepciu obrazne povedane v polčase procesu, ako to predurčuje programové vyhlásenie vlády, je veľmi nebezpečné, mohlo by to mať negatívne následky na priebeh ekonomickej transformácie.

Vládne vyhlásenie v oblasti privatizácie necháva nezodpovedanú jednu veľmi vážnu otázku. Vláda chce zmeniť koncepciu privatizácie a nevyjadruje sa k problematike pokračovania privatizácie kupónovou metódou. Deklaruje len to, že rešpektuje výsledky prvej vlny kupónovej privatizácie. Znamená to, že v tejto dôležitej otázke vláda nie je ešte rozhodnutá, že chce od tejto metódy odstúpiť? Chcem upozorniť, že odstúpenie od tejto metódy bude obyvateľstvo, občan považovať za vylúčenie z procesu privatizácie, že sľuby o tom, že získa reálny vlastnícky podiel na časti štátneho vlastníctva, nástupom novej vlády sa stali planými. To je politicky veľmi nebezpečné, majma vtedy, keď v Českej republike bude proces kuponovej privatizácie plynule pokračovať. Obyvateľstvo by to mohlo prežívať ako krivdu, a to opravnene, lebo každý občan by bol ukratený o vlastnícky podiel v hodnote niekoľkých desiat tisíc korun.

A dovoľte mi ešte niekoľko slov k vystúpeniu pána ministra Černáka, myslím na jeho včerajšie vystúpenie. To, že vystúpil, a vystúpil tak ako vystúpil, je dobré. Hovoril jasnou rečou. Lenže vláda nemôže chcieť od opozičných poslancov, aby domýšľali v programovom vyhlásení to, čo tam nie je napísane. Prave v ekonomickej časti programového vyhlásenia verejnosť pravom očakavala väčšiu konkrétnosť. Hnutie za demokratické Slovensko bolo najväčším kritikom hospodárskej politiky minulej vlády, preto sme oprávnené očakávali, že disponuje prepracovaným programom na odstránenie kritizovaných nedostatkov.

Žiaľ, programové vyhlásenie dokazuje, že vlada takýto prepracovaný program nemá. Má len sústavu všeobecných cieľov zameraných na odstránenie existujúcich nedostatkov, ale program nepresvedčuje, že vlada vie, ako to urobiť. Iste uznáte, že zamery, ako napríklad - citujem: "pozitívne ovplyvňovať ekonomicke prostredie" alebo "vytvárať priestor pre rozvoj podnikateľských aktivít" alebo "podporovať proti-

inflačné tendencie" bez aspoň naznačenia toho, ako ich chce vláda zabezpečiť, sú síce správne, ale málo presvedčivé.

Preto považujem za správne, aby sme v uznesení zaviazali vládu na urýchlené vypracovanie takých materiálov, ktoré by dali odpoveď na tieto otázky, aby sme ich v parlamente prerokovali.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi. Pán poslanec Fogaš. V zmysle § 19 sa pripraví pan minister Dolgoš.

Poslanec Ľ. Fogaš:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
vážené kolegyně poslankyne, kolegovia poslanci,

pokúsím sa povedať niekoľko poznámok k trom bodom i navrhovaného uznesenia, nielen samotného programového vyhlásenia. V súvislosti s požiadavkou postupného konštituovania občianskej spoločnosti a odštátnenia spoločenského života je vhodné utvárať relatívne optimálne proporcie medzi právnymi prostriedkami ovplyvňovania spoločenských vzťahov a ponechaním priestoru na autoreguláciu alebo vlastnú aktivitu a iniciatívu subjektov právnych vzťahov. Dobre tušíte, budem sa venovať trošku legislatívnemu procesu a jeho koncepcii.

Z vlastnej skúsenosti vieme, že prílišné ovládanie spoločnosti štatom podlamuje hybné sily jej rozvoja a znižuje samoregulačnú schopnosť. Z hľadiska tohto problému má teda mimoriadny význam uplatňovanie zásady, v zmysle ktorej je

neštátnym subjektom práva dovolene všetko, čo nie je zakázané, a štátnym orgánom zakazane všetko, čo im nie je prikázané, alebo zvykneme hovoriť, dovolené. Pri realizácii tejto zásady, vychádzajúc z poňatia právneho štátu je nevyhnutne jednoznačne uprednostiť zákon ako rozhodujúci prameň práva, čo by malo prispievať i k obmedzovaniu podzákonnej reglementácie. Tato preferencia zákona sa vždy nerešpektuje. Je vhodné, aby sme i v súčasnom období brali do úvahy, že spoločenské procesy sa spravidla najlepšie upravujú tým smerom, ktorým sa už uberajú.

Jedným z možných nedostatkov minulého obdobia bolo práve podceňovanie spoločenskej praxe a uplatňovanie práva v nej. Neponechával sa vlastne žiadny priestor a čas na utváranie vhodných noriem a vzťahov založených na voľnosti a rozmanitosti. I v minulom období sme prijali niekoľko právnych noriem s účinnosťou ich vyhlásenia a vo viacerých právnych normách neboli dostatočne dlhé legislatívne lehoty na to, aby sa uviedli do života. Neexistoval takmer žiadny priestor na prípravu realizácie právnych predpisov v reálnej praxi a aj preto sme viaceré právne normy dokonca niekoľkokrát počas jedného funkčného obdobia museli novelizovať. Tým sa stávali neprehľadnými a dochádzalo vlastne k tomu, že niekedy ich v živote ľudia nemohli uplatňovať, lebo ich nepoznali.

Zasadne východisko tu teda spočíva v pochopení rozdielu medzi štátom, ktorý určuje pravidlá hry pre subjekty pôsobiace na pôde občianskej spoločnosti i vo všetkých sférach jej života, a štátom, ktorý tieto pravidlá tvorí predovšetkým pre seba, svoje orgány, k totalnému ovladaniu spoločnosti.

Ak hovoríme k programovému vyhláseniu vlády, treba, hľadajúc pripomenúť, že Slovenská národná rada má tiež významnú legislatívnu zodpovednosť za to, čo sa v nej schváli a aké

budú výsledky normotvorneho procesu na tejto pôde. Nemala by byť zodpovedná len za výsledok normotvorneho procesu. V centre pozornosti nás, poslancov, by mala byť aktívna spolupráca pri spoznávaní, formulovaní a presadzovaní legislatívnych zámerov. Tuto činnosť by totiž nebolo vhodné ponechať len na vykonávacie orgány štátnej moci. Aby Slovenská národná rada však mohla plniť takto naznačenú úlohu, musí existovať koncepcia legislatívnej činnosti vlády. Musíme vedieť, aké sú zábery vlády. To by predurčilo i mnohé deje v oblasti ekonomiky a možno i bližšie vysvetlilo niektoré polemické body programového vyhlásenia v súvislosti s realizáciou ekonomickej reformy.

Na dnešnom zasadnutí hovoríme okrem iného o programe vlády v oblasti jej zákonodarných iniciatív, inými slovami, máme sa zaoberať legislatívnou politikou. Nepochybujem o tom, že vláda považuje legislatívne aktivity za dôležité prostriedky riadenia spoločnosti a ochrany záujmov občanov, ale i štátu. V ktorých oblastiach a aké sú globálne zábery realizácie týchto aktivít, však vláda bližšie nedefinuje. Pripomínam uvedené skutočne najmä preto, lebo sme tvorcami vlastne nového právneho poriadku. Naš cieľ musí smerovať k dosiahnutiu úplnej kompatibility nášho právneho poriadku s právnym poriadkom štátov Európy. Európske spoločenstvo sa usiluje vytvárať určité zásady právnych noriem, ktoré vlastne majú zabezpečovať približovanie právnych úprav. My máme povinnosť na tieto procesy sa napojiť. Len tak sa budeme môcť uchádzať o trhy na európskom priestore, o umiestnenie našej výroby i na doteraz neprístupných miestach.

Nezaskodí pripomenúť, že programové vyhlásenie vlády pred dvoma rokmi obsahovalo legislatívny program zhruba na 14 miestach. Inovovaný program vlády predložený vládou dr. Čarnogurskeho neobsahoval koncepciu legislatívnej činnosti, presnejšie, tiež ju mal roztrusenu na viacerých miestach. Som presvedčený, že i preto bola práca vlády a následne aj

naše výsledky značne problematické. Ak vo vzorke jedného polroku k 33 návrhom zákonov a zákonných opatrení - hovorím z minulých dvoch rokov - odznie asi 1 057 pripomienok, z nich 57 % sa prijme, možno hovoriť o kvalite predlôh zákonov? Verím, že nová vláda sa pousiluje takyto stav odstrániť. Nekomplexné riešenia, samozrejme, spôsobia problémy pri posudzovaní jednotlivých úprav a majú vplyv tiež na ich kvalitu. Rezervy boli v obsahovej i pojmovej previazanosti jednotlivých zákonov. Toto všetko by však patrilo do jedného koncepčného celku, ktorý by mal byť vo vládnom programe dopracovaný.

V tejto súvislosti sa treba zaoberať i opatreniami na zabezpečenie kontinuity vývoja právneho poriadku pre prípad realizácie iného modelu štátoprávneho usporiadania, než je teraz. Mám na mysli model konfederatívny. Už dnes je potrebné pripraviť a predložiť i komplex právnych predpisov na zmenu pôsobnosti a štruktúry orgánov spoločného štátu. Bolo by vhodné povedať, či to urobíme my, z iniciatívy Slovenskej národnej rady, povedzme, na podnet vlády, alebo to urobia poslanci vo Federálnom zhromaždení. To súvisí i s možnou realizáciou avizovaných dohôd medzi Slovenskou národnou radou a Českou národnou radou, kde podľa vyjadrení vlády, ktorá sa uchádza o dôveru, ma ísť vlastne o dohodnutie procedurálnych krokov. Možno argumentovať, že vláda stanovila ulohy a z nich vyplynie aj ich legislatívne zabezpečenie, ale vláda nám svoje zámery predostrela, a teda už dnes by sme mali aspoň v základných kontúrach vedieť, aká bude realizácia vytýčených cieľov cez právne inštrumenty.

A ešte jedna skúsenosť. Okrem pár prípadov neboli v minulosti predkladané návrhy zásad zákonov, a bežne sa stávalo, že návrhy zákonov neobsahovali ekonomické, hospodárske, či finančné dopady. Niekedy sme teda rozhodovali vyložene nekvalifikovane. Tomu sa dá zabrániť, ak budeme dostatočne prejavovať politickú vôľu po serióznej a systematickej práci

v tejto oblasti. Strana demokratickej ľavice sa k nej hlasi, a preto podporuje navrhované uznesenie, ktorým sa vlastne spracovanie koncepcie ďalšej činnosti vlády ukladá.

Zasadne legislatívne zmeny prijaté v uplynulom období vyjadrujú novú kvalitu spoločenských a právnych vzťahov, z čoho vyplýva vlastne i nová situácia v rezorte justície. A to je moja druhá poznámka. Podstatný narast občianskoprávnej agendy, doterajšie i očakávané zmeny trestnoprávnych a trestnoprocesných predpisov, realizované začlenenie obchodného a správneho súdnictva do štruktúry všeobecného súdnictva, i ďalšie objektívne faktory, kladu mimoriadne nároky na všetky justičné orgány, ale aj na ich riadiace zložky, a vyvolávajú akúsi akútnu potrebu vytvorenia adekvátneho personálneho zázemia pre splnenie týchto úloh. Systematické personálne dobudovanie súdov a stabilizovanie sudcov však v súčasných podmienkach negatívne ovplyvňuje neustály úbytok sudcov.

V Predsedníctve Slovenskej narodnej rady sme v ostatnom období niekoľkokrát zaznamenali prípady, kedy sa sudcovia vzdávajú svojich funkcií už po vymenovaní na doživotie. Príčinou je teda spravídla - možno moje poznámky teraz nebudu celkom presne, ale to je moja skusenosť - odchod do advokácie, či medzi komerčných právnikov alebo na iné lukratívnejšie povolania, a to i napriek tomu, že sa upravili platy v oblasti justície. Zrejme to nepostačuje. Po druhé - je to spravídla neatraktivnosť sudcovskeho povolania z hľadiska konfliktnosti a náročnosti práce i jej odmeňovania. Po tretie - rozkolísané spoločenské postavenie sudcov, v ktorom sa len postupne obnovuje dôvera občanov k justícii - k tomu by sme mali prispieť, podľa mojej mienky, aj my -, pretrvávajúci stav pracovnej neistoty tých, ktorí ešte neboli vymenovaní podľa zákona o súdoch a sudcoch, teda natrvalo. Ale berme tiež do úvahy i nasledovne faktory: minimálne extrémne zdroje pre získanie kvalitných právnikov, myslím, spôsobilých

v krátkom čase zastávať sudcovsku funkciu, ale i nedostačujúci počet justičných čakateľov a ich čiastočný ubytok.

Ak teda nechceme pripustiť dosiahnutie takej zlej situácie, ako je to už v Českej republike teraz, je potrebné spracovať vládny program stabilizácie sudníctva a vytvoriť mu podmienky pre absorbovanie všetkých uloh, ktoré sme naň presunuli. Hovorím to i preto, lebo chceme hovoriť, že budeme demokratickým štátom, chceme rešpektovať Listinu základných prav a slobôd, práva i slobody, ktoré z nej vyplývajú, ale značnú časť z nich budú musieť garantovať i všeobecné sudy.

Moja posledná poznámka smeruje k teme, ktorá sa už tu traktovala, preto budem stručny. Budem hovoriť k otázke kriminality. Prudký vzrast kriminality v Slovenskej republike na začiatku devadesiatych rokov, mimoriadne znepokojuje zhoršovanie sa jej štruktúry a komplexne škody, ktoré spôsobuje, vzbudzujú oprávnený strach a obavy občanov a sú varovaním pre našu spoločnosť. Štát si nemôže ďalej dovoliť na jednej strane postihovať pachateľa a na druhej strane ho istým spôsobom chrániť.

Nárast kriminality, podľa mojich informácií, v I. polroku tohoto roku v súlade so štatistikami Ministerstva vnútra Slovenskej republiky predstavuje 12 až 20 % v závislosti na druhu trestnej činnosti. Úsilie koncentrovať a postupne eliminovať rozširujúcu sa kriminalitu, ku ktorému, ako sa zdá, je vláda plne odhodlaná, si primárne vyžaduje rešpektovať vedecké poznatky o príčinách jej vzostupu, skupinách pachateľov a stupni nebezpečnosti ich činov a vznikajúcich násiedkov. Čiastočne o tom už hovoril pan minister vnútra. Chcem zdôrazniť, že preto podporujeme nevyhnutnosť vypracovať vládny program obmedzovania kriminality, v ktorom bude jej prevencia zahrnutá ako stála uloha. To v programovom vyhlásení je. Chcem len zdôrazniť tu prevenčnú zložku. Do

toho treba zapojiť, podľa mojej mienky, celú spoločnosť, nielen orgány činne v trestnom konaní, nielen justiciu, ale i súkromní podnikatelia by mali zvážiť, akým spôsobom môžu pomôcť pri zamedzovaní ďalšej trestnej činnosti, pretože vlámanie do ich podnikov v súčasnom období predstavuje dosť vysoké percento.

Odporúčame preto, aby vláda spracovala a predložila Slovenskej národnej rade správu o stave v oblasti páchania protispoločenskej činnosti a o stave dodržiavania zakonnosti v Slovenskej republike. Domnievam sa, že je to naročná úloha, ale je potrebné, aby sme sa oboznámili, aký je stav našej spoločnosti v tejto oblasti.

A poznámka na zaver. Čakajú nas zložité kroky, ktoré budeme musieť uskutočniť v súvislosti so štátoprávnymi problémami. Za jeden zo základných princípov realizácie akýchkoľvek zmien považujem princíp ustavnosti. Považujem za ustavné všetko, čo ústavným urobíme prijatím ustavných zákonov a zákonov. Dbajme na to, aby sa pravny poriadok, zjednodušene povedane, nerozpohyboval, aby sme naozaj tie istoty v oblasti právnej, sociálnej, ekonomickej, o ktorých hovoríme, dokázali zabezpečiť. Dbajme preto na to, aby normy, ktoré i v tejto Slovenskej národnej rade budeme prijímať, boli aj ustavné, ale aby boli aj kvalitne.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi. V zmysle § 19 sa prihlasil pan minister Dolgoš.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR E. Dolgoš:

Vážený pán predsedajúci,
vážený pán premiér,
važení prítomní,

úvodom chcem povedať, že nepatrím k ľuďom, ktorí ako prví zasadzujú úder. Na druhej strane však nepatrím ani k tým, ktorí nastavujú druhé lice. Reagujem tým na doterajší priebeh rozpravy, z ktorej mám dojem, že niektorí poslanci rezignovali na konštruktívnu kritiku a prijali metódu apriórnej kritiky. Pracoval som 7 rokov v ekonomickom výskume a metódu apriórnej kritiky resp. metódu práce so zadaným výsledkom poznám veľmi dôverne a mám na ňu vyhraneny názor. Suhlasím s pánom poslancom Tahym, že predovšetkým opozícia má šancu podať objektívnu kritiku, pretože je k nej motivovaná, ale opakujem, musí ísť o kritiku, ktorá je konštruktívna a nie apriórna.

Druhá poznámka. Z doterajšieho priebehu diskusie sa mi zda, že ťažisko tejto diskusie, ak ju môžem tak trochu efemisticky nazvať, sa presuva z výborov do plena. Naposledy mi to preukázal pán Harna, s ktorým sme mali možnosť sa stretnúť na pôde narodohospodarskeho výboru, kde mi aj položil niekoľko otázok. Dnes položil ďalšie. Nevie, či je funkčné presuvať takúto diskusiu do plena, pretože potom výbory sa stavajú nefunkčnými. Rešpektujem to, že niekto uprednostní pôsobivé vystúpenie pred televíznou kamerou, rešpektujem aj to, že sa externí spolupracovníci môžu omeškať so svojimi podkladovými materiálmi, ale predsa len zvažme, či by práca parlamentu mala naďalej takto pokračovať.

Nech mi je dovolené vyjadriť sa k otázkam, ktoré som z oblasti privatizácie považoval za relevantne, a nech mi je rovnako dovolené nevyjadrovať sa k otázkam, ktoré viedli

niektorých čitateľov programového vyhlásenia k záverom, že hodlame ukončiť proces privatizácie, že hodlame vylúčiť zahraničný kapitál a podobne

Kľúčovou otázkou, ktorá sa mi z diskusie rysuje, je otázka koncepcie ďalšieho postupu privatizácie. Tu vzniká, ako som vyrozumel, nedorozumenie v tom zmysle, že dnes uprostred hry, ako hovorí pan poslanec Harna, sa chystáme meniť pravidlá a meniť koncepciu, čo by mohlo mať následky zdržania celého privatizačného procesu. Nedorozumenie vyplýva z toho, že podľa nášho názoru koncepcia privatizácie dodnes neexistuje. To, čo sa tak volá, to je materiál, ktorý vláda prerokovala v septembri minulého roku, nie je koncepciou privatizácie v tom zmysle, ako ju chápeme my. Sú tam isté naznaky, na ktoré možno nadviazať, ale nemožno to označiť za koncepciu privatizácie. Myslím si, že nie je novou myšlienkou vypracovať koncepciu privatizácie, pretože pokiaľ som mal možnosť zúčastňovať sa rokovaní predoslej vlády, jej členovia za Kresťansko-demokratické hnutie prisli s návrhom na koncepciu privatizácie. Bolo to v októbri minulého roku. Sú tam momenty, ktoré sme prevzali do princípov koncepcie, ktorú hodlame vypracovať. Takže opakujem, nie je to nová myšlienka a pod tento dokument, ktorý napokon bol prijatý s veľkými modifikáciami a značne oklieštený, sa podpísali aj dnešní poslanci za KDH, čiže nebude to pre nich nič nové.

K samotnej koncepcii privatizácie asi tolko: Je potrebné si do budúcnosti vytvoriť kriteriálny základ, kriteriálne východisko pre posudzovanie privatizačných projektov. Už tu predsa odznelo, že každé odvetvie, dnes konkrétne zdravotníctvo, má svoje špecifika, že treba voliť istý modifikovaný prístup. Práve s tým rátame, že sa do tejto koncepcie, do tohto materiálu premietnu jednotlivé špecifika jednotlivých rezortov. Preto aj s nimi pri príprave tejto koncepcie rokujeme, a nie sú to len rezorty. Ďalej chceme, aby na tejto koncepcii mali svoju účasť aj naše podnikateľské kruhy, pe-

ňazne ustavy, Slovensky protimonopolny urad. Jednoducho, aby to bola koncepcia, ktorá vzide z kolektívneho rozumu.

Čo sa týka zdržania privatizácie, chcel by som túto obavu vyvrátiť. Dnes je taký stav, že prvé kolo kupónovej privatizácie už v podstate beží samopohybom, samospadom, mala privatizácia sa končí a projekty na druhu vlnu privatizácie su už odovzdané. Su teraz na rezortoch a k nám začnu chodiť začiatkom septembra. Tento čas chceme využiť na to, aby sme tuto koncepciu predložili vlade na schvalenie. Čiže nie je tu nebezpečenstvo, že by sa celý harmonogram privatizácie posunul.

Vari ešte k jednej otázke, ktorá tu bola vypuklejšie diskutovaná, a to je naša snaha trošku uľahčiť alebo spriechodniť privatizáciu majetku dotknuteho reštitučnými nárokmi. Tu opäť musím povedať, že to nie je nova myšlienka. Je to návrh, ktorý už bol predostrený pri novelizácii tzv. zákona o veľkej privatizácii vo Federalnom zhromaždení, žiaľ, vtedy neprešiel. Čiže je to opätovne nastolenie toho problému. Ďalej chcem povedať, že tento návrh v žiadnom prípade neruší reštitučné naroky. Ide skôr o to, že ak je majetok, ktorý je dotknutý reštitučnými narokmi, aby nebol blokovaný pre privatizáciu, a navrhujeme mechanizmus, aby zodpovedným voči reštituentovi bol potom nadobudateľ, ktorý bude finančne chránený fondom narodného majetku.

Ešte jednu vec, aby som nebol dlhý. Suma summarum ťažko možno charakterizovať náš prístup k privatizácii, že by sme apriori odmietali všetko, čo sa doteraz urobilo. To by, bezpochyby, nebola pravda. Na druhej strane nemožno poprieť ani to, že doterajší priebeh privatizácie predsa len sprevádzali iste negativne javy a o ich odstranenie sa chceme zasadiť. Myslím si, som o tom presvedčený, že dnes nema zmysel už detailne rekriminovať každý privatizačný projekt a pozadie každej verejnej dražby. Myslím, že dnes už by sme sa nemali

vrátať v minulosti a nechať sa v nej utopiť, skôr by sme sa mali združiť v zaujme prítomnosti a v záujme budúcnosti.

Ešte snád jednu poznámku, pekne o tom hovoril pán Neuwirth. Vrátim sa na uvod k tej apriórnej kritike. Napriek tomu, že máme rozdielne názory na isté veci, nie je to dôvod stavať sa k tomu apriórne negativne, ale skôr by sme mali hľadať cesty, ako nájsť konsenzus, ako najst spoločný názor.

A úplne na záver poznámka k panovi poslancovi Dzurindovi. Bola tu reč o rozvojových programoch, a ako príklad uviedol program rozvojových impulzov. To, prosím pekne, nie je rozvojový program, ono sa to sice tak trochu nešťastne a zavadzajúco volá, ale to sú zásady štruktúrnej politiky štátu. Takže nezaraďujeme to medzi rozvojové programy.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne páňovi ministrovi. Faktická poznámka - pan poslanec Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Vážené panie poslankyne,
vážení páni poslanci,
vážený pan predsedaajúci,

vzhľadom na to, že sa opakujú rovnake argumenty a diskusia už neprináša nové podnety, navrhujem, aby sme hlasovali o ukončení diskusie. Využívam právo podľa rokovacieho poriadku, o ktorom treba hlasovať bez rozpravy. Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

keďže o tomto návrhu sa hlasuje bez rozpravy, dávam hlasovať o návrhu, ktorý bol predložený na ukončenie rozpravy k tomuto bodu.

Prosím, aby ste sa predstavili.

Prezentovalo sa 77 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 43 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 33 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržal 1 poslanec.

Konštatujem, že návrh, ktorý predniesol pán poslanec Hudec, bol prijatý. Tým sa ukončuje rozprava k tomuto bodu.

Chcem sa opýtať spoločného spravodajcu pana Kočtúcha, či sa chce teraz vyjadriť k rozprave.

Poslanec H. Kočtuch:

Nie.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Mám otázku na predsedu vlády Slovenskej republiky pana Vladimíra Mečiara, či chce využiť svoje právo záverečného slova?

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Vážene damy,
vážení páni,
vážena Slovenska narodna rada,

v diskusií sa vystriedali takmer všetci poslanci kresťanských demokratov, takmer všetci Együttélésu, časť poslancov SDE, a keď sa mali vyjadrovať členovia vlády, keď sa mali vyjadrovať zástupcovia HZDS, hlasovaním ste im túto možnosť odňali. Ďakujem vám, je to prejav demokratizmu.

Pokiaľ ide o programové prehlásenie vlády, ktoré sme vám predložili, je to materiál, ktorý vychádza z výsledkov volieb. Otázka postoja k programovému prehláseniu je otázkou ochoty alebo neochoty rešpektovať to, o čom vo voľbách občania rozhodli. Občania rozhodli tak, že dali dôveru Hnutiu za demokraticke Slovensko, rozhodli tak, že nám schválili program, s ktorým sme pred nimi vystupovali. Za tento program vláda i toto hnutie prebralo, nesie zodpovednosť pred vami, pred občanmi Slovenskej republiky i pred svojimi členmi. Samotné voľby boli aktom vrcholne demokratickým, medzinárodne uznaným, preto vláda s nepochopením prijíma aktivity niektorých politických strán, hnutí a ich predstaviteľov, ktoré spochybňujú výsledok volieb, nechcú ho rešpektovať, volajú buď po voľbách skorších alebo spochybňujú voličov, akoby tí, ktorí volili toto hnutie, boli menejcenní. Ich cena, význam ich hlasu je rovnaký, ako občanov všetkých ostatných strán, i ako voličov republiky českej.

Akekoľvek invektívy a spochybňovanie priebehu svedčí o zlom vzťahu k demokracii, o nepochopení demokratických mechanizmov. Preto i uvahy o tom, že by sa mohol dosiahnuť zvrät udalosti na Slovensku spôsobom nie demokratickým, táto vláda odmieta, bude im čeliť. Aby vláda mohla vzniknúť, bolo nutne v demokratických voľbách, v rovnakej príležitosti pre

všetkých, uchádzať sa o dôveru občanov. Niektorí ste ju dostali, niektoré strany menej a niektore vôbec nie. Ak takéto postoj občania zaujali, rešpektujme ich vôľu. Ak by tie alternatívy programov, ktoré ste tu predkladali, páni poslanci, boli dobré, tak vyhráte, ale nechcíte, aby sa hnutie, ktoré bolo najúspešnejšie v týchto voľbách, riadilo vašimi programami. To jednoducho nie je možné.

Pokiaľ ide o obsah, priebeh diskusie, hodnotím ju veľmi kladne. Mali sme záujem, aby ste mohli kvalifikovane zaujímať stanoviská ku všetkému, čo sme vo vladnom programovom prehlásení predniesli, preto sme vám ho dali v týždennom časovom predstihu, preto sme chodili a vysvetľovali všetko vo výboroch, preto ste mohli požiadať i o nezávislé expertízy, na rozdiel od programového prehlásenia predneseného v Českej republike. Vláda mala a má záujem o konštruktívny dialóg s poslancami. Je nám jasné, že budeme mať na mnoho vecí rozdielne stanoviská. Je nám jasné, že máte odlišné programy a k mnohým otázkam budete pristupovať z hľadiska podpory tých občanov, ktorí vyjadrili dôveru vám, ale prosím vás, pre tieto čiastkové partikulárne záujmy nezabudnime na záujem Slovenska ako celku.

Čaká nás doba ťažkých skúšok, ťažkých previerok schopnosti republiky ako štátneho útvaru, schopnosti občianskej zrelosti i schopnosti politikov, a to ste vy v tejto miestnosti. Iných na Slovensku nepoznám. Vy spolu s vládou nesiete zodpovednosť za budúci vývoj. Ak sa hovorí o otázkach tak, ako ste diskutovali, rád by som pripomenul, že programové prehlásenie vlády nemôže byť encyklopediou, ono je dokumentom a súborom tém, ku ktorým sa vláda zavazuje a podľa ktorých ich budete hodnotiť. Vzťah parlamentu a vlády nie je vyriešený programovým prehlásením, ale prepačte, za niektoré veci ste nás kritizovali a kládli ste nám na plecía ulohy, za ktoré nesiete zodpovednosť vy. Postavenie a úlohy vlády vyplývajú z doterajšieho ustavného i zákonného systému a nie

je možné, aby sa vláda zavazovala k úlohám, ktoré jej neprislúchajú.

Predpokladáme, že v budúcom období dôjde k racionálnemu rozdeleniu pôsobnosti medzi Slovenskou národnou radou a vládou, že Slovenská národná rada bude orgán zákonov nielen pripomienkujúci, ale zákonodarný v pravom a plnom slova zmysle. To znamená, že bude naliehať i na kvalitu prípravy občanov, poslancov, že bude naliehať na vybudovanie takých inštitúcií, ako je povedzme inštitút porovnávacieho práva, ktorý umožní legislatívu Slovenskej republiky dať na porovnateľnú úroveň ostatných krajín.

Váženi páni poslanci, dajte Slovensku mudre zákony, múdru vládu má. V tejto jednote môžeme dosiahnuť obojstranný prospech, užitočnosť a prosperitu. Pokiaľ ide o otázky ďalšej spolupráce a hodnotenia diskusie, dovoľm si povedať, že mala dva odtiene. Jeden bol odtieň vecný, za ktorý ďakujeme, pretože v kolektívnej múdrosti hľadáme práve príležitosť vyvarovať sa väčších a zásadnejších chýb. Druhý obsah týchto diskusií smeroval jednoznačne k tomu, že sa rešpektoval skôr záujem politického trička, skôr snaha predviesť sa, než vecne reagovať na veci a problémy.

Predovšetkým mi dovoľte povedať, že sa prejavuje obrovská neznalosť stavu a problémov, v akých sa Slovensko nachádza. Cele programové prehlásenie by bolo možné zhrnúť a napísať na jednu stranu a mali by sme štyri roky čo robiť s vyplnením programu tejto jednej strany. Slovensko musí realizovať niektoré mimoriadne naliehavé otázky. Prvá a základná z nich je sebaidentifikácia, sebaurčenie vo vzťahu k sebe samým, najprv pochopiť seba, svoje požiadavky, to, čo nazývate narodno-štatným záujmom Slovenskej republiky, všetkých jej občanov, toto pochopenie seba potom transformovať na vzťah slovensko-česky, ale predovšetkým slovensko-európsky.

Sme svedkami neobvyklych premien, ktore prebiehaju v celom svete. Môžeme povedat, že to nie je len otázka pádu komunistickkej spoločnosti. Tu sa rodi nova civilizacia, so všetkym, čo ju sprevadza, so všetkymi zmenami, kde niekto pozerajú s nostalgiou za starými časmi a hovoria "nenutte nás do toho ťažkeho, veď to take zlé nebolo", iní hľadajú čarovný prútik a hovoria "rychlo príde nejaký kúzelník a zázrakom to vyrieši a bude všetko ine", pričom ide o systematicky a postupne nastupujúci proces dlhodobých spoločenských premien, v rámci ktorého sa od postavenia občana, štruktúry rodiny, postavenia práce, pracovných spoločností, štátnych štruktúr, národných štruktúr, mení všetko. Cele je to v pohybe. Pochopenie tohoto pohybu a prispôsobenie sa je bojom o prežitie.

My, vážení pani poslanci, sme práve na začiatkoch tohto rozvíjajúceho sa zápasu o prispôsobenie, pochopenie, prežitie, sebaidentifikáciu v budúcom období. Toto je cesta, na ktorú musíme odpovedať. Zmeny, ktoré vyplývajú z tohto procesu, nemajú len ľudskú dimenziu, majú i zmenu technickú, technologickú, majú zmenu organizačnú, končí jedno obdobie industriálnej spoločnosti, nastupuje spoločnosť postindustriálna, končí spoločnosť manuálnej práce, nastupuje spoločnosť elektronická. Buď sa týmto trendom prispôsobíme alebo sa odsudíme na zaostávanie. K tomuto vlada chce smerovať.

Ďalej mám taky pocit alebo presvedčenie, že hodnotíme súčasný stav Slovenskej republiky s akousi euforiou. Všetko je dobre, veď ešte je to dobre. Tieto úvahy, pani poslanci, mi pripomínajú padajúceho z mrakodrapu, ktorý si na každom poschode hovorí, že ešte je to dobre, ešte je to dobre. A my padáme z toho mrakodrapu. Nemáme dôvod na optimizmus, aj keď nechcem hovoriť o pesimizme, podliehajú nejakej skepsi, ale musíme vidieť realitu Slovenska vo všetkých jeho súvislostiach. Tu sme zacistili, najmä od poslancov Kresťansko-

demokratickeho hnutia, že priam tužia, aby sme chválili ich vládu. Otazka nestoji tak, aký máme postoj k nej, je preč, je historickou minulosťou, ale otazka je, aké dedičstvo zostalo, s ktorým sa musí tento parlament i táto vláda vysporiadať, ako sa vyrovnáme so schodkom, ktorý existuje v štátnom rozpočte ešte z minuleho roku, Nevyrovnanych je 8,8 miliardy korún, a o tom nemôže rozhodnúť vláda, o tom musíte rozhodnúť vy, pani poslanci a panie poslankyne, je tam ďalší schodok za prvú polovicu tohoto roku 2,9 miliardy korún, neplnenie príjmovej časti v sume 5 miliárd korún, vyhlád do konca roku na ďalší deficit v sume 11 až 12 miliárd korún. Sú prázdne fondy. Napríklad Fond národného majetku je zadlžený. Ak sme čakali, že v ňom najdeme rezervy, z ktorých upokojíme alebo vyvoláme rýchle impulzy pre ich rychlý rozvoj, tak si vám dovoľujem povedať, že neexistujú, je tam minus. A potrebujeme zotaviť štát po strane ekonomickej, organizačnej i po všetkých ostatných. Ak zoberieme stav podnikov, stav výrobných fondov, stav zamestnanosti, socialných štruktúr, vývoj nie je priaznivý. Našou povinnosťou je tento negatívny vývoj zastaviť a obracať k pozitívnemu. Čím neskôršie sa prijmu radikálne opatrenia, tým horšie pre Slovensko, tým horšie pre celú našu spoločnosť.

Pokiaľ ide o otázky jednotlivých strán v diskusii, vaše vecne pripomienky budú v uznesení a budú vládu zavazovať. Sám osobne som počul veľmi pozorne. Počul som tu množstvo múdrych názorov, ale niekde bol i podton zlomyseľnosti. Po dnešnom rokovaní mi je jasné, aký osud čaká parlament v najbližšom období a aká bude polarizácia síl. Viem len jedno. Vo vystúpeniach poslancov KDĽ, čo ma bolí nie ako osobu, ale v zaujme Slovenska, je isté len to, že v osudovej chvíli Slovenska ste neistí, nedá sa na vás spoliehať. Kedykoľvek z dôvodov politických záujmov skočíte po krk ktorejkoľvek opozičnej strane. To nie je dobre. Mrzí ma takisto, že určité hodnotenie, v tomto smere negatívne, musíme vyjadriť i smerom k diskutujúcim z Maďarskeho kresťansko-demokratic-

keho hnutia. Ak hovoríme o stranickom záujme v diskusii, dovoľte, aby som sa pri týchto stranických postojoch zastavil trochu hlbšie.

Rád som si vypočul názory všetkých zástupcov Maďarského KDH a Együttélés. Netlmočili nič, čo by nebolo v ich programoch. Medzi týmito programami a našim programom je zásadný rozdiel, nenašli sme množstvo styčných bodov. Predovšetkým dovoľte, aby sme si vysvetlili, aký zaujímame postoj k diskusii, ktorá tu bola, i k budúcnosti. Predovšetkým nestotožňujeme sa s tým, že Maďarské KDH alebo Együttélés je zástupcom národnostnej menšiny. Týmto zástupcom je štát. Štát silou, mocou zákonov a všetkých svojich štruktúr musí garantovať, chrániť a rozvíjať záujmy národnostných menšín. Nie žiadna politická strana ani hnutie.

Dovoľte, aby som to povedal aj preto, že Maďari, občania maďarskej národnosti v iných politických stranách, sú i v HZDS, sú v SDE, su rovnocenní vám, vážení poslanci. A vystupujú rovnako v záujme Maďarov a ich názory rovnako si vážime a rovnako ctíme. Preto túto základnú premisiu chceme rozvíjať a v štruktúre štátu vytvoriť také orgány, ktoré by garantovali, rozvíjali a obohacovali práva menšín. Pri poskytovaní všetkých výhod, ktoré patria, nejde o dobro, ide o povinnosť, predsa len ma tu niečo mrzí. Mrzí ma predovšetkým to, že prístup k otázkam jazyka alebo v diskusii okolo jazyka bol znevažujúci najmä vo vzťahu k podpredsedovi vlády, ktorý vyslovil svoj názor, pretože je poslanec, má naň takisto právo, ako máte vy. Ak ste si všimli, nikto z HZDS nereagoval. Jednoducho už to nie je moderné, u nás sa to nenosí, tá doba už nás prešla. Tak prosím, dobehnite nás.

Pokiaľ ide o otázky k národnostným menšinám, prečo tu nepostavíme diskusiu tak, že práve naše národnostné menšiny, ktoré sú na Slovensku, budú vytvárať most s Budapešťou, a nie vytvárať rozdiel s Budapešťou. Ak je tu diskusia, kto-

rá prebieha, tak dovoľte, aby sme sa vyjadrili i k pripomienkam, ktoré tu boli napríklad k otázke jazyka. Ak vo vladnom programovom prehlásení hovoríme, že vláda bude venovať pozornosť výuke jazyka slovenského, to je preto, že je to povinnosť vyplývajúca z medzinárodného práva, to je preto, že máme úctu k občanom maďarskej národnosti. Prepáčte, ale po diskusii, po tom, ako ste tieto veci odmietali, tí páni poslanci, ktorí tuto vec napádali, myslím, že Maďarov nemajú radi. Nemajú radi preto, že za situácie, keď sa vytvára voľný trh práce, keď človek má mať možnosť voľného pohybu a získavania pracovných príležitostí, vy ich chcete zbaviť možnosti naučiť sa komunikovať v jazyku, ktorým sa hovorí v tejto krajine. Ak chcete takúto izoláciu, objektívne im škodíte. Budeme rozvíjať a chrániť možnosť výuky i rozvoja jazyka maďarského. Medzinárodné normy hovoria - buď výuka v jazyku alebo výuka jazyka. Povedali sme si, že pre nás platí sprísnený stav - výuka v jazyku. Ale aj výuka jazyka slovenského ako bezpodmienečnej súčasť učebných osnov vo všetkých maďarských školách. To nie je nič proti záujmom menšín.

Ak dovoľíte, rád by som sa pristavil pri ešte ďalšej otázke. Hovoríme a garantujeme pokoj v narodnostných vzťahoch, garantujeme úctu k národnostným menšinám, a ak niečím hrozíme, tak, vážení, len tým, že ak bude chodiť ešte medzi občanov južného Slovenska niekto hovoriť, že ich chceme vyšťahovať zo Slovenska so štyridsaťkilogramovým batôžkom, že pôjdu za Dunaj a podobne, ten podnecuje národnostnú nenávisť, na to sú zákony a budeme trvať na tom, aby sa voči takýmto ľuďom uplatnili. /Potlesk./ Ak hovoríme o otázkach postavenia národností, každému sa rešpektuje a garantuje právo slobodne sa hlásiť k akejkoľvek národnosti a nesmie preto utrpieť žiadnu ujmu. Maďarský občan je rovnocenný občanovi Slovenskej republiky, i keď ho porodila matka, ktorá rozprávala iným jazykom. Ale je to predovšetkým občan Slovenskej republiky. To je základ, z ktorého musíme vychádzať.

Pokiaľ ide o práva, ktoré su tu ďalej diskutovane, predovšetkým sa garantuje pravo na rozvoj narodnostnej kultury, vzdelania, právo na informácie. Dovoľte, aby som v tomto smere, vážení páni poslanci z Együtteses a Maďarskeho KDH, pri preskumavaní vasich programovych cielov vyslovil aj určité znepokojenie. To, čo nas znepokojuje je, že ak napríklad pán László Dobos tu mal v roku 1990 veľmi mudry prejav o iredentizme, veľmi ho odsudil a vyjadril spolupatričnosť tak krásnymi slovami, ako by som dnes hadam ja nenašiel, tento prejav je pre mna pamatny, vážim si ho a ctim si pana Dobosa pre ten názor, nechapem, prečo dnes dochadza k jednostrannym požiadavkam na vytvorenie autonomie. Ak ide o samospravu, tá existuje. Ak ide o uzemnu autonomiu, nechapem, čo sa tym sleduje a aka je jej predstava. Znepokojuje nas to tým viac, že vieme, že tieto navrhly su iniciovane z Budapešti. Nehovorim, že to robite na objednávku Budapešti, ale prinajmenšom nikto z vas neprotestoval proti vyzve, ktoru vybor pre zahranične veci maďarskeho parlamentu vyslovil a vyzval maďarskych občanov na Slovensku resp. iniciuje vytváranie uzemnych autonomii.

Nemožeme nebrat do uvahy, a prosim, chapte nas, že na naše menšiny pozerame ako na našich občanov, ale musime ich vidiet cez prizmu zaujmov a politiky Maďarskej republiky, že tam existuju politici, ktorí hovoria: ano, dnes uzemne autonómie, o dva-tri roky budeme žiadať pripojenie uzemi. Tieto názory existuju, su publikovane a dokumentovane. Takže preto prosim, chapte, že miera dohody medzi nami musí byť urobena mierou vzájomneho porozumenia a pochopenia. Veľmi nas boli, že o otázkach autonómie nerokujete so slovenskymi predstaviteľmi, ale zmieňujete sa o nich po tom, keď odchadzate od pana prezidenta. Veľmi nas boli, že sa hovorí o tom, že ak zostane Česko-Slovensko, stačí nam čo máme, ak Česko-Slovensko nebude, tak my vystupíme. Čiže v situácii, keď sa cela republika v prípade rozdelenia štátu bude doslova musieť

podopierať v kolenách, aby tlak, ktorý potom vznikne, vydržala, hrozí tu nové napätie. Nove napätie nielen smerom dovnútra, ale aj smerom von. Boli nás to. Premyslite, čo robíte, či táto politika je rozumná. To neosoží ani Maďarom ani Slovákom. /Potlesk./

Ak tu chceme žiť, potrebujeme dôjsť k dohode. Nechceme konflikt, nechceme nedorozumenia, ale nemôžete klásť neprimerané požiadavky, neprimerané dobe, neprimerané schopnostiam Slovenskej republiky aj občanov Slovenskej republiky tieto veci akceptovať. Je to vývoj. Urychľovanie vývoja škodí. Znižujeme význam hraníc medzi Slovenskom a Maďarskom, nezvyšujeme význam etnických rozdielov a osobitostí!

Ďalej sú tu dve veci, ktoré ešte sa zdajú byť konfliktne. Prosim, pokiaľ ide o krivdy po roku 1945 voči občanom maďarskej národnosti, uznávam, že mnohí boli z tohoto územia vysťahovaní v rozpore s pravom a bez viny. Mnohí sa vrátili, ale títo dostali možnosť vyhláškou Slovenskej národnej rady dosiahnuť napravu. Pravny spôsob tu existuje. Ak otvárate nový spôsob politickeho riešenia problémov juhu, ak vo svojich dokumentoch hovoríte o rokoch 1938 až 1945, o tom, že treba riešiť niektoré otázky inak, dovoľte mi, aby som sa pozrel na to takto: Kto a kedy odškodní krivdy Slovákov, ktorí žili na okupovanom území Slovenska, ktorí boli bití za to, že o polnoci na Silvestra si dovolili po slovensky spievať "Tichá noc, svatá noc"? /Potlesk./ Kto odškodní životy ľudí, kto odškodní straty? Bola vojna, nechajme to. Nezačínajme riešiť staré, nedoriešené historické veci. Nech ich riešia historici! Nechcime z nich robiť závery pre praktickú politiku dnes.

Keď sme boli v Budapešti, navrhli sme, nech sa vytvorí komisia medzi maďarským a slovenským parlamentom. Preskúmame históriu spoluzititia Slovákov a Maďarov. Nebolo v nej vždy len všetko zlé, boli i zlé chvíle, boli pekné chvíle. Hod-

noťme, čo bolo užitočné a poučme sa. Nevracajme sa k tomu! Prosím vás, nedviňajte to ako politický program. Vo svojich programových cieľoch to máte. K ničomu to nevedie. Veľmi jednoznačne zneli slová predsedu českej vlády pána Klauša: "Pred február 1948 nejdeme." Povedal ich kvôli sudetským Nemcom. Ak na Slovensku hovoríme, že môžeme riešiť niektoré veci spred februára, ale len na princípe vzájomnosti, na princípe odškodnenia rodín, občanov, majetku občanov Slovenskej republiky, či to bolo v povstaní, či v dobách okupácie, a potom sme ochotní rokovať o individuálnych vzťahoch, prosím vás, nedviňajte ten problém do popredia pred ostatné, rozoštveme občanov, nedávame záruky pokoja. Nie je to cesta východiska. Je to cesta pripamatávania starých krívd a bolesti, ktoré ešte žijú. Žijú ľudia, ktorí to na sebe prežili, žijú ich potomkovia, ktorí na to spomínajú. Bolesť jedného i druhého je rovnocenná. Nechajme to, nech to zhodnotí história.

Ďalej mi dovoľte, aby som sa pozastavil u niektorých otázok vystúpení panov poslancov z Kresťansko-demokratickeho hnutia. Diskutovať o tom, či ich vláda bola dobrá alebo nebola dobrá, je zbytočné. Je to vláda, ktorá bola, už nie je. Čas dal odpoveď a občania ju odmietli. Už treba, páni poslanci, aby ste to prestali brať tak, ako keby niekto dieťaťu zobral hračku a nevedel si na to zvyknúť. Je tu iná pozícia a postoj občanov, ktorí pôsobenie tejto vlády zhodnotili. Boli ste v nej tri strany. Dve voliči odmietli úplne, nedostali sa do žiadneho parlamentu, vy šťastí i za pomoci iných. Ak ste tu, vitajte. Poďte spolupracovať, ale prosím vás, nebudte proti všetkému, čo v tomto parlamente vzniká len preto, že je to z inej strany.

Pokiaľ ide o otázky postoja k minulej vláde, dovoľme si predložiť Slovenskej národnej rade materiál o stave Slovenskej republiky, ktorý je veľmi zložitý štyridsaťročným vývojom aj vývojom posledných dvoch rokov. Poznajte ho, hod-

noťte podľa neho, ale hodnotte nie pre senzáciu, hodnotte pre východiská. Nie je tu mnoho radosti. Rád by som chválil. To, čo je dobré, v programovom vyhlásení hovoríme, že bolo dobré, ale politická zodpovednosť na tomto hnutí za chyby, ktorých sa dopustilo, existuje. Otázka sebakritičnosti, sebareflexie vzťahu k vlastným chybám poukazuje na veľkosť človeka. Ak ich niekto nevie pochopiť, ukazuje, že je veľmi malý. Sebahodnotenie je nutné.

Nerád by som bol osobný, ale keď som bol odvolaný z funkcie predsedu vlády nie ústavným a nie čestným demokratickým spôsobom, stal som vo svojej pracovni a môjmu nastupujúcemu predsedovi som odovzdal obálku s odmenou 20 000 korún, podal ruku, poďakoval za spoluprácu a sľúbil spoluprácu do budúcnosti. Ja som prišiel do svojej kancelárie, našiel som tam špinu a na stole slovník oplzlych slov. I to asi charakterizuje postoje, aké kto, ku komu a v akej úcte máme.

Pokiaľ ide o kresťanských demokratov, prepáčte, ale musím reagovať na niektoré veci. Pán poslanec, ak máte strach, či HZDS dá rodinné prídavky od 1. januára, s radosťou. Len mi povedzte, ako po tej vláde, ktorú ste vy pestovali, vyrovnáme ten schodok, ktorý dnes v sume niekoľko miliárd korún existuje. Keby ten nebol, tak tie prídavky zvyšujeme zajtra, lebo nemáme iný záujem, ako prospech občanov tejto republiky, prospech všetkých, i tých, čo sú chudobní, i tých, čo podnikajú a v dôsledku statočnej práce zbohatnú.

Pokiaľ ide o otázky moralizovania, že sa odvolávame na cyrilo-metodejskú tradíciu, pán poslanec, keď nam vytykate, že sme nehlasovali za určité zákony, ktoré kontrastujú s týmto, rád by som vás upozornil, že v tom Federálnom zhromaždení tito páni a dámy z HZDS nesedeli. Ale položte si otázku sami sebe, prečo Kresťansko-demokratické hnutie pripravilo tak nekvalitné zákony, že ich nebolo možné podporiť. Prečo ste nedokázali vytvoriť politické podmienky pre prijá-

tie týchto zákonov? Za vlastne chyby obviňujete iných. To nie je pekné. Tie zákony boli zlé, riešenie a vzťah kresťanských demokratov k cirkevným otázkam bol prištipkárením a nie metódou zásadného, seriózneho riešenia.

Za prvorade považujeme vyriešiť otázku vzťahu štátu a cirkvi, všetkých. Treba to riešiť vzájomnou dohodou, úctou k cirkvám, úctou k slobodám veriacich. Takato dohoda by mohla byť uzatvorená v priebehu roku, ak na to cirkvi pristúpia. Po druhé - považujeme za nutne riešiť materiálne a hmotné zabezpečenie činnosti cirkvi. Či to bude cirkevná daň, či to budú príspevky, či to bude spoluúčasť štátneho rozpočtu, to vám dnes povedať neviem, ale všetky tieto veci mohli byť v minulom roku na stole. Ak takto zasadne ste ich nenastolili v dobe, keď ste mali vládu a parlament, prepáčte, my to urobíme, ale neobviňujte nás z toho, že ste to nedokázali. Považujeme za nutné vrátiť sa i k otázkam majetkových vzťahov s cirkvami a dospieť k spravodlivému vyrovnaníu. Veci boli rozdiskutované, nie sú dotiahnuté, a dotiahnuté do konca budú.

Pokiaľ ide o otázky kritiky za štatnú správu, pamätáme si, že programove prehlásenie minulej vlády hovorilo o tom, že do 30. júla 1991 musí byť vykonaná zmena v centrálnych orgánoch štátnej správy i zmeny v miestnej správe a samospráve. Mojm odvolaním sa úloha prestala plniť, Slovenská národná rada ju odložila do 31. 12. 1991 a nie je splnená dodnes. Ak dnes s veľkou vehemenciou sa púšťame do tejto úlohy, to nie preto, že sme ju vymysleli, to je úloha, s plnením ktorej sa mešká viac ako rok. Ak dnes redukuje počet centrálnych orgánov, tak to je preto, že už pred rokom, či pred dvomi sme uznali ich zbytočnosť, prebyrokratizovanosť, štrukturalnu nezmyselnosť. Ak dnes redukuje počty pracovníkov týchto ústredných orgánov, to nie je z pomsty, ako to píšete. To je jednoducho preto, že okrem toho, že narástol počet úradníkov, v období tesne pred voľbami došlo k veľmi

výraznému nárastu miezd. Tieto mzdy musí niekto vyprodukovať. Štátny rozpočet jednoducho nedokáže takúto mašineriu utiahnuť. Ak chceme prežiť, musíme redukovať. Ak chceme, aby sa uskromňovali iní, uskromňovať sa musia ministri, členovia vlády aj ich úradníci, a to aj počtom aj výškou nárokov. Touto cestou kráčame. Takže prosím o strpenie.

Pokiaľ ide o časový postup, do konca roku 1992 vyriešiť štruktúru centrálnych orgánov, v roku 1993 štátnu správu, samosprávu, uzemné konanie tak, aby sme potom mohli do voľieb ísť už tak, že budú pripravené všetky nové štruktúry. Časový horizont je jasný, len prosím o vecnosť a trpezlivosť, že veľmi pracne nastupujeme k tomu, čo ste neurobili.

Prepáčte, veľmi ťažko sa mi prijímajú vaše uvahy okolo štátoprávnych vzťahov. Keď sme hodnotili, čo zobrať z programu KDH, museli sme si povedať otázku, čo je program KDH. Ja neviem, pretože ak zoberiem do uvahy výroky predstaviteľov a program, okrem monarchie ste už boli za všetko. /Smiech v sále./ Ak dnes hľadáme východiska, vdačne priznám, áno, KDH hlásalo konfederáciu skôr, ako Hnutie za demokratické Slovensko. Áno, KDH prevzalo môj názor o štátnej zmluve, ale ono ho rozvinulo do politickeho programu v podobe štátnej zmluvy s Českou republikou. Ak toto ideme realizovať i vy nás dnes za to kritizujete, tak za čo ste? Pokiaľ ide o štátoprávne vzťahy, kritika, ktorá sa nám dostala, tak je z našej strany považovaná za nespravodlivú, nespravnu. Skôr poďte a pomáhajte! Skôr sa zjednotíme v postojoch a nehovoríme, že ste vymysleli nový liek, pretože na všetky vaše názory musíte mať partnera v Čechách, a prepáčte, vy tam dnes nikoho nemáte. Takže medzi sebou podebatujte, bite sa do prs, ale nič nevyrieste. /Potlesk./

Musím sa zastaviť este pri jednej veci, za ktorú ste kritizovali túto vládu, a to sú otázky lustrácie. Nechápem, prečo o tomto probleme hovorí práve kresťanský demokrat. Pre

na minulosť je otázkou morálky zmierenia, skončenia rozporov a rozbrojov. Nechápem, prečo to podsúvate ako politický problém novej vláde. Máme pokračovať v tom, v čom ste robili vy, že boli dve kriteriá, jedni boli dobrí komunisti a dobrí eštabáci, tí boli u vas, a druhí boli zlí, tí boli vo všetkých ostatných stranách. /Potlesk./ Ak hovoríme o tom, že treba zastaviť tento proces, tak len preto, že je to proces nedemokratický, právne nesprávny. Nemôžeme budovať právny štát na tom, že budeme vychádzať z prezumpcie viny a nebudeme budovať právny štát na tom, že budeme prisudzovať kolektívnu vinu. Nebudeme rozlišovať ľudí podľa kritérií, ktoré nie sú právom uznané a akceptované. Preto dovoľte, aby sme v tejto etape už nepokračovali. Ak by ste chceli, aby sme v nej pokračovali, prvý riaditeľ, ktorý by mal odísť, by bol Ivan Čarnogurský.

Pokiaľ ide o Stranu demokratickej ľavice, vážime si postoje, ktoré tu boli tlmočené, boli väčšinou myslené dobre, boli myslené vecne, boli myslené konštruktívne a takto ich aj ako konštruktívnu kritiku prijímam, ale treba povedať aj to, že z programu tejto strany sme prevzali niektoré pasáže ako styčný bod. Dovoľte však, pan podpredseda Weiss, pri všetkej úcte k vám ako k osobe i k politikovi, ako k partnerovi, ktorú mám, zachovávam, sa trochu niektorým veciam podiviť. Prvá je otázka, ako sa v budúcnosti vyvinie SDE, kde bude prevažovať štátny záujem nad stranickým, alebo naopak. To je otázka, na ktorú si kladieme a čakáme odpoveď. Ak sú tu otázky postavené v oblasti ochoty spolupracovať, z našej strany nám táto ochota nikdy nechýbala, informácie, ktoré sme mali, sme veľmi presne a poctivo odovzdávali. Ak sme urobili stretnutie klubu poslancov, na ktoré sme pozvali všetkých poslancov SDE, vyslali ste pozorovateľov, prišli všetci z SNS, a nakoniec ste nás verejne dehonestovali za to, že sme nepozvali ostatné strany. Ale veď predsa išlo o výsostne vnútrostranickú vec, dobrovoľne sme svoje vnút-

rostranicke veci odovzdali vám. To nebol zlý úmysel, ale podaná ruka. Máme záujem o spoluprácu i ďalej.

Minister poľnohospodárstva pozval k sebe zástupcov všetkých strán, navrhol programovú spoluprácu, povedal, dajte osoby, zamestnám. Vážení, ale ak budeme čakať na rýchlosť stranických sekretariátov, tak sa so štátnou správou nepohneme. Preto nemáme nekonečné množstvo času na rozhovory, diskusie. Štátna správa musí pracovať, aj keď, samozrejme, dohodu nepopierame.

Pokiaľ ide o také drobné poznámky, ktoré súvisia so štátotvornosťou, že ste za voľnú federáciu a podobne, treba s tým skončiť, nie s programom voľnej federácie, treba skončiť s nejasným stanoviskom. Buď niečo chceme alebo nechceme. Pripúšťanie viacerých alternatív nám už dnes nedovoľuje čas. Dnes sme v inej situácii ako bola v období, keď sme o štátoprávných vzťahoch hovorili.

Pokiaľ ide o dehonestovanie našich rokovaní s ODS, to je časť, ktorá ma najviac mrzí, nepovažujem to za objektívne. Predovšetkým Občianska demokratická strana a HZDS rokovali ako dva politické subjekty, ako strany, ktoré z voľieb vyšli najúspešnejšie. Nevieť, kto druhý mal byť pri týchto politických rokovaníach. Ak sa dehonestuje význam týchto rokovaní, tak dovoľte, aby som stručne zhrnul ich výsledky, pretože sa píše o všetkom možnom, len o výsledkoch nie. Prvý je: česká strana uznala legitimitu Slovenska pri prijímaní vlastnej ústavy, deklarácie zvrchovanosti a postupuje rovnako. To sa predtým dva roky nedarilo. Táto etapa je za nami a je skončená. Druhý výsledok: česká strana uznala rovnosť republík, ktorá vychádza z princípu republík ako dvoch svojprávnych subjektov, odstúpila od princípu dvoch tretín a jednej tretiny občanov, dohodlo sa paritné zastúpenie vo federálnej vláde, a dnes je táto parita skutočnosťou.

Ďalší výsledok: česká strana uznala nárok Slovenska na paritné zastúpenie vo všetkých diplomatických službách. Dohodli sme sa na tom, že sa redukuju orgány štátnej správy v centre o 7 ústredných orgánov, ktoré nebudú. Dohodli sme sa, že do 30. septembra tohoto roku dôjde k dohode, resp. k dohode už došlo, ale dôjde k prijatiu zákonodarného procesu, ktorý budeme iniciovať spoločne vo Federálnom zhromaždení, aby sa prijal nový kompetenčný zákon, ktorým bude možné upraviť všetky centrálné orgány a štruktúru centralných orgánov štátnej správy. Dohodli sme sa o zmene koncepcie ekonomickej reformy v tom, že musí mať regionálny charakter, musí to byť reforma oživovania. Dohodli sme sa, že ozbrojené sily sa budú budovať na republikovom princípe. To znamená, že od 1. októbra už chlapi zo Slovenska nebudú rukovať do Čiech, ale zostanu všetci na Slovensku. Dohodli sme sa o nutnosti zmien v redislokácii vo velení armady. Dohodli sme sa na množstve ďalších užitočných krokov. Pán prvý podpredseda, povedzte mi, ktorá slovenská politická reprezentácia od roku 1918 taketo politicke výsledky dosiahla. Ak nájdete lepšiu, kritizujte nás. /Potlesk./

Naštartovali sme ďalší proces, pri ktorom sme povedali, že výsledky tohoto procesu nepatria nám, patria všetkým stranám, preto prechádza ďalšie rokovanie na národné rady a ich predsedníctva. Tam budete zúčastnený každý. Slovenska národná rada je obsadená podľa princípu parity. Česká národná rada takto zastúpená nie je, ale je to vnútorná vec týchto národných rád. Rokujte, zastupujte, dajte výsledky, vláda ich bude rešpektovať.

Pokiaľ ide o otázky štátoprávnych vzťahov, dovoľte, aby som nesuhlasil s mnohým, čo tu bolo povedané. Predovšetkým proces, ktorý prebieha v Česko-Slovensku nie je ojedinelý, nie je náhodný, a nevznikol ako výsledok volieb. Je to výsledok dlhodobých, vnútorne zakomponovaných rozporných tendencií v tomto spoložití, ktoré výsledok volieb a predcha-

dzajúci výsledok dvoch rokov iba obnažil a ako katalyzátor urýchlil. Nič iné sa nestalo. To nevzniklo samé od seba a neprišlo odnikiaľ preto, že na jednej strane je Mečiar a na druhej strane Klaus. Mimochodom, keď som pri pánovi Klausovi, na Slovensku sme ho zvykli démonizovať. Je to racionálny politik, typický predstaviteľ českej pravicovej politiky, ktorý vie presne definovať záujmy, vie argumentovať, vie aj prijať argumenty, je to ťažký partner, ale nie je to démon. Je to typický český politik, a dobrý politik.

Pokiaľ ide o otázky našich vzťahov v Česko-Slovensku, tieto majú aspekt vonkajší i vnútorný. Predovšetkým rád by som uistil tých kresťanských demokratov, ktorí hovoria, že sa dostaneme do medzinárodnej izolácie, mam uistenie od 12 z 13 krajín v západnej Európe, že v prípade, že rozdelenie Česko-Slovenska prebehne demokratickou, pokojnou cestou, bude Slovensko uznané rovnocenne s Českou republikou, budú s nami rozvíjané normálne a riadne vzťahy. Žiadna medzinárodná izolácia nehrozí. /Potlesk./ Ak ste hovorili, že je to problém, ktorý bude trvať roky, HZDS ho má za sebou za tri týždne.

Druhá otázka - pokiaľ ide o členstvo v medzinárodných organizáciách, Rada Európy v prípade rozdelenia bude skúmať prijatie obidvoch republík znovu do Rady Európy s tým, že každá musí preukázať schopnosť a dodržiavanie demokratických zásad, schopnosť a podporu rozvoja narodnostných menšín, schopnosť kultúrne vysporiadať vzťahy medzi sebou. Ak sa tieto podmienky splnia, do Rady Európy budú Slováci prijatí rovnocenne a možno súčasne s Českou republikou.

Pokiaľ ide o prijatie do Európskych spoločenstiev, je to proces zložitejší, ale asociačná dohoda môže znamenať buď vyvoj k dvom dohodám, alebo rozdelenie práv a povinností na strane česko-slovenskej. Garantujeme pokoj, úctu k medzinárodným záväzkom, dodržiavanie medzinárodných záväzkov, ne-

predpokladáme ich inú kvantitatívnu zmenu, ak by na strane Česko-slovenska vznikli dva subjekty. Takto to i vo svete prijímajú. Dnes máme uistenie od všetkých rozhodujúcich štátov, myslím všetkých - urobte to kultúrne a pokojne a my to akceptujeme. To hovorí tak prezident Spojených štátov, ako to hovoria predsedovia vlád iných európskych mocností. Tak prosím, nestrašme už, že Slovensko je v medzinárodnej izolácii a všetci idú proti nemu.

Tento vonkajší aspekt má pre nás aj základnú otázku Slovenska, ak sa dnes Európa prerozdeľuje a vznikajú nové záujmové a obchodné zoskupenia iných štátov, akú úlohu majú hrať Slováci v tejto novo sa rodiacej Európe. Budeme integrovaní priamo, rovnocenní vo vzťahu k ostatným štátom a vtedy musíme byť subjektom medzinárodného práva, alebo si to neželáme, a potom sa musíme zmieriť s úlohou regiónu Európy a nie štátneho útvaru. Niet inej alternatívy. Toto je základná otázka, páni poslanci a panie poslankyne, na ktorú máte dať odpoveď vy do konca septembra tohoto roku. Niet úniku od nej. Nedá sa odkladať na dlhšie. To rozhodnutie musí padnúť. Diskusie, ktoré sa vedú v kluboch alebo medzi sebou, kde ešte stále ste poplatní bývalej zotrvačnosti rokovani o štátoprávnych vzťahoch, to je preč. To už nie je. Vývoj nabral úplne iný smer a úplne inú dynamiku.

Pokiaľ ide o vonkajšie vzťahy, je pre nás nevyhnutné zaoberať sa i možnou alternatívou, že v prípade rozdelenia štátu, ak by došlo k zhoršeniu trhových vzťahov, treba hľadať nový trhový priestor. Uistili sme českú stranu, že neurobíme žiadny krok, ktorý by zo Slovenska do Čiech zastavil čo len jediný kamion. Nespravíme a nemáme to v úmysle. Ale súčasne sme boli upozornení, že musíme počítať s odvetnými opatreniami, že by náhodou boli odmietnuté tovary a musíme hľadať vývoz von.

Ak hovoríme o otázkach našich vzťahov s Českou republikou, som rád, že voľbami končí byvalá politika dvoch tvári Českej republiky. Ak hovorím o dvoch tvárach, tak veľmi ciele a veľmi presne. Na jednej strane to bola tvár akoby otcov národa, blahosklonne sa ukláňajúcich Slovákom, chápujúcich nás a rešpektujúcich naše potreby, pri ktorom sa akosi kmeťovsky, múdro rozdaovali rady, čo máme alebo nemáme robiť. Na druhej strane to bola politika agresívneho útoku voči Slovensku a jeho reprezentantom, keď krajina ako celok bola vydávaná za fašistickú, za antisemitskú, za rozvratnícku, za separatistickú, za nacionalistickú, a neviem ešte koľko prívlastkov sme mali.

Rokovali sme s predstaviteľmi štátu alebo Českej republiky a bol som zhrozený, keď som sa oboznámil s obsahom tajnej správy, ktorú Predsedníctvo vlády Českej republiky prerokovávalo, na základe ktorej sa pripravovali odvetné kroky voči Slovensku. To nie je priateľstvo, to je nepriateľstvo, suchý boj o prežitie. Kroky, ktoré tam boli, hraničia s rasizmom, to bol programovaný rasizmus. Ak sa to na českej strane niekomu nepáči, ak v novej vláde nenájdu odvahu dištancovať sa od týchto postojov starej vlády, vláda Slovenskej republiky, ktorá túto tajnú správu prerokovala, si zverejňuje pravo oznamiť ju celej medzinárodnej verejnosti. Nech vedia, ako sa pripravoval exodus Romov na Slovensko pri príležitosti rozdelenia, aké kroky sa pripravovali voči Slovákom, ktorí žijú v Čechách, kto chce stavať prekážky na hraniciach a hraničné prechody, kto pripravuje iné kroky, ktoré by viedli v podstate k rozpadu života tejto republiky. Ak sa toto dialo, nás to mrzí len preto, že k mnohým partnerom, ktorí sa podieľali na rokovaní o tomto dokumente, sme mali osobnú dôveru a priateľstvo a boli sme ohromení nehumánnosťou tohto dokumentu. To Slováci nikdy nechceli a nechcú. Nechceme presťahovávať rodiny, nechceme na Slovensku nikoho postihovať za to, že je Čech. Treba mu priznať rovna-

ké práva ako občanovi Slovákov. Ale prečo sa takto uvažovalo v Českej republike, nám nie je jasné.

Pokiaľ ide o otázky tejto správy, rad by som upozornil, že má aj určité pozitívum. Hodnotilo sa tam, čo by sa stratilo s dovozmi na Slovenska. Vyzerame na tom dobre. Keby sme išli na európske ceny, u väčšiny tovarov by platili jeden a pol až päťnásobne viac ako dnes pri nezmenenom objeme vzájomnej výmeny. To bolo jediné pozitívne, čo sme v tom dokumente našli.

Dovoľte tiež, aby som upozornil, že politika pána Klauasa a rokovania s ním sú kruto uprimné. Krute z hľadiska neodkladnosti, naliehavosti a rýchlosti, akou sa zmeny predkladajú, a úprimné preto, že sa netaktizuje. Su dané možnosti a alternatívy na prijatie. Česká reprezentácia nám postavila dve alternatívy - buď prijmete federáciu, a to bezpodmienečne a navždy, takže žiadne "káděhacke" do roku 2000. Ak chceme o tom uvažovať, musíme to odložiť. Buď to akceptujeme okamžite, a vtedy sú ochotní s nami žiť ďalej a rozprávať o tom, ako žiť v rozumne zoštíhlenej federácii, alebo to neprijmeme, a pre nich je len jedina cesta vytvorenia dvoch štátov - dvoch štátov, okamžite. Dvoch štátov, o ktorých chcú mať uzatvorenu dohodu narodných rád do 30. septembra 1992. Túto dohodu budú navrhovať vám, vážení páni poslanci, vážené panie poslankyne.

Česká politická reprezentácia jednoznačne odmietla princíp akejkoľvek zmeny o konfederácii. Navrhovali sme, presvedčali, diskutovali, vysvetľovali návrhy a výhody vzájomného spolužitia, vysvetľovali, že nám nejde o rozbitie všetkeho, ale aby sme si zachovali čo najviac spoločného. Bolo nám povedané: buď sa zrieknete medzinárodneprávnej subjektivity a vtedy sme ochotní diskutovať, ake budú kompetencie republik, alebo sa tohoto nezriekate a v tom prípade nemáme o čom diskutovať. Postavili sme potom otázku tak: dob-

re, dôjde k vytvoreniu dvoch republik, my budeme prví, čo vás uznajú s úctou a dôverou k vám. Čo potom? Odpoveď neurčitá. Potom by malo byť len uzatvorenie pravdepodobne colnej únie v časovo neohraničenom horizonte. To znamená totálne prerušenie vazieb a zväzkov. Vážení, tu už nie je hra o to, že budeme advokátsky chytračiť, kto si aký paragraf vysvetlí, ani nie je to hra o to, že budeme rozmýšľať, ako na nich, s akou stratégiou a taktikou. Tieto otázky sú kruto, ale úprimne postavené na stôl.

Hovoríme, že nemáme mandát k tomu, aby sme rozhodli. Česká strana nám odpovedá: my mandát máme, má ho aj vláda, aj národná rada. Hovoríme, že chceme, aby sa o tejto veci rozhodovalo v referende. Dostávame ponuku: ano, ale okamžite. Akakoľvek strata času vašim vyhlásením referenda do konca roka alebo do prvého kvartálu budúceho roka je pre nás naprosto neprijateľná. Hovoríme, že ústavný stav nepripúšťa inu možnosť. Dostávame odpoveď: ak by sme čakali na ústavu, nebol by ani november 1989. A prečo sa nakoniec riadiť komunistickou ústavou? Hovoríme, že treba, aby občania sa na takúto odpoveď pripravili. Vo voľbách bolo dosť času na prípravu.

Ponúkame spoluprácu v rámci spoločného trhového priestoru. Dostávame odpoveď: na to stačí colná unia, nemusí byť štát. Hovoríme o spoločnej obrane. Na to dostávame odpoveď: áno, ale chcete byť subjektom medzinárodného práva. Vam, Slovensku, hrozí konflikt na juhu a na východe. Prečo kvôli vám a cez vás sa máme do konfliktu dostať aj my? Postavená je otázka tak, že lepšie bude obranu rozdeliť. My zastávame iný názor, hovoríme, koľko to bude stať, ako to bude prebiehať, ešte sa k tomu vraťme. Je tu postavená otázka spoločných obchodných záujmov a jednej meny. Suhlasili sme s tým, že môže tu existovať jedna mena, ustúpili sme v požiadavke na existenciu samostatného emisného centra s tým, že bude jedno centrum s paritným zastúpením. Dostali sme odpoveď:

vážení, taká mena nemá zmysel, pri tom priebehu procesov, ktoré na Slovensku prebiehajú, udržanie spoločnej meny nie je v našom záujme.

Rokovali sme aj o iných otázkach, ktoré sme v rámci svojho programu navrhovali, ako napríklad dohodu o uznaní ľudských a občianskych práv občanov jednej republiky na území druhej republiky. Tieto veci boli odložené, akceptované neboli. Rozprávali sme tiež o hospodarskej spolupráci, o princípoch tejto spolupráce, o spoločných ekonomických záujmoch. Obojstranne sme konštatovali, že rozdiel ekonomiky Slovenska a Čiech za posledne dva roky sa zväčšil. Na základe toku investícií do Českej republiky tento rozdiel bude rásť. Preto sme sa veľmi uprimne opýtali českej delegácie, či sú ochotní za týchto okolností financovať Slovensko. Odpoveď: nie. Boli ponúkané nejaké budúce dlhodobé pôžičky, ale nie je záujem na ďalších investíciách za situácie, aká tu existuje. Z našej strany sme žiadali, aby sme sa dohodli aspoň o tom, že by Slovenská republika mala pri zmene terajších daňových pravidiel právo dávať ine daňové úľavy podnikateľom zo zahraničia ako v Českej republike, že týmto rozdielom chceme vyrovnáť geografickú vzdialenosť, horšiu infraštruktúru a zvýhodniť, aby kapitál išiel k nám. Odpoveď: ak chcete takéto dva daňové systémy, štát stráca zmysel. Poznáte nakoniec ten výrok v Budejoviciach, ktorý túto vec spochybnil.

Takže, vážení, česká strana celý vyvoj zdynamizovala a urýchlila, nemôžeme povedať, že ho iniciovala a vyvolala, to by nebolo spravodlivé, ale na nás je čas rozhodnutia. Na vás, páni poslanci a panie poslankyne. Ak navrhujete nejakú voľnejšiu federáciu, konfederáciu a podobne, na to dnes nemáme v Čechách partnera. Dokonca i niektorí predstavitelia strán, o ktorých hovoríme ako ľavicove, pripúšťajú možnosť rozdelenia štátu do 5. októbra, t. j. do skončenia obdobia

uradu pána prezidenta, nemajú vsak zaujem, aby tento proces definitívneho stanoviska trval dlhšie ako do 31. 12. 1992.

V jednom zo svojich prejavov som povedal, že na toto nie sme pripravení. Dovoľte, aby som to spresnil. Na Slovensku sa nevykonali žiadne prípravy na vznik vlastnej meny. Dnes bežia prípravne práce v zahraničí. Musíme byť na takúto alternatívu pripravení a vláda na tom pracuje. Na Slovensku neboli vykonané žiadne opatrenia k tomu, že by sme si reálne a v cenových alternatívach zosumarizovali tok tovaru z jednej republiky do druhej i vyrovnanie v prípade možného stretu záujmov. Dnes tieto práce bežia. Nemali sme vytvorený trhový priestor pre nahradný vyvoz tovarov ak by sa uzatvoril trh Českej republiky pre výrobcov zo Slovenska. Dnes rokovania a rozhovory ešte len začínajú. Je to skúška našej seba dôvery vo vlastné sily, je to proces, v ktorom musíte múdro a so zodpovednosťou na desiatky rokov rozhodovať. Vláda vám tento proces rozhodovania uľahčí, ale ak ste nás kritizovali, že v programovom prehlásení sme nerozhodli za vás, to ani nemôžeme. To prislucha zákonodarnému zboru. Z tohoto hľadiska prijatie ústavy, deklarovanie zvrchovanosti bude vždy, i z Českej republiky, i keď tam nebudú deklarovat zvrchovanosť, ale ústavu Českej republiky prijmu tiež s prezidentom, tak ako my navrhujeme prezidenta Slovenskej republiky, a pokiaľ viem, chcu to urobiť ešte skôr, ako to urobi Slovenská republika. Je to proces, ktorý sa rozvíja, je rozbehnutý a treba naň reagovať.

A teraz zvažujte, či vo vzťahu k takto historickým chvíľam, k takto zodpovedným krokom si môžeme dovoliť drobné hašterenie, nenávisť, politikárčenie a všelijaké subjektívne záujmy. Zostaňte stranami tak, ako ste so svojimi záujmami, ale prosím vás, v každom národe, keď dochádza k takýmto zlomom, dochádza k zjednoteniu, tam, kde sa rozbiľajú, zle končia. A my bojujeme o prežitie, prispôsobenie novej dobe. Dokážme to, že budeme mať spoločný politický záujem. Dokážme

aspoň v tejto jedinej zakladnej veci povedať spoločne, alebo aspoň naprostou väčšinou - ano. Nestavajme sa už donekonečna jeden proti druhému. Musíme byť svorní a rozhodní. /Potlesk/.

Je to doba ťažkeho rozhodovania pre vás, je to doba ťažkého rozhodovania pre nás. Nie je ľahké byť členom vlády. S týmito ľuďmi, s každým jedným pred dosť veľkým časovým predstihom som sa zhováral o tom, že raz, po voľbách budu členmi vlády, to vám môžu potvrdiť. S panom ministrom Černakom sme boli dohodnutí týždeň po mojom odvolaní, už vtedy vedel, že bude ministrom hospodárstva. Ak všetky tieto vzťahy prebiehali, nie preto, že sme sa pripravovali na funkcie, ale na veľmi tvrdú a zodpovednú prácu. Prosím vás, pomôžme si navzájom. Vy ste moc zákonodarná, vláda predstavuje moc výkonnú. Len v suhre týchto dvoch činností, týchto dvoch mocí môžeme hovoriť, že Slovensko má kultivovanú, spolupracujúcu a prosperujúcu štátnu správu.

Dovoľte, aby som sa ešte zastavil u niektorých pochybnostiach, ktoré tu boli vnesené, a ktoré neviem prečo vznikajú. Iná alternatíva ako trhová ekonomika pre Slovensko neexistuje, ale i samotné krajiny západnej demokracie pri rozvíjaní trhu majú niekoľko modelov. Poznáme americký, anglický, japonský, švédsky, nemecký model, poznáme model rakusky. Máme možnosť buď si z každého z týchto modelov vybrať niečo pozitívne, čo je dosť náročné, alebo povedať, že berieme model jedného z týchto štátov a ten aplikujeme na svoje podmienky, čo nám umožní pomerne rýchlu reštauráciu celého právneho systému i celého sociálneho systému, ktorý môžeme takto v krátkom časovom období transformovať na naše podmienky, a tým znížiť časový rozdiel, ktorým v týchto krajinách prešli dlhodobým vývojom poznania, kým sa k tomuto modelu dopracovali. Máme ponuky z Rakúska i z Nemecka, že sú ochotní nám tieto svoje poznatky odovzdať. Nie sme v tom sami, ale musíme sa rozhodnúť čo urobiť. Môžeme urobiť jeden alebo druhý variant.

Ďalej dovoľte, aby som v tejto situácii povedal tiež niečo k sociálnej politike. Takýto dôraz na sociálne vzťahy a sociálnu politiku nevznikol preto, že by sme si chceli vymýšľať sociálnu demokraciu. Ten vznikol pre stav, ktorý na Slovensku existuje. Povedzme si otvorene, že štatistiky o počte nezamestnaných nehovoria pravdu. Úplne vylúčili ľudí čiastočne zamestnaných alebo zamestnaných na čiastočný úvazok. Počet stratených príležitostí je veľký a bude pokračovať. Tu prebieha objektívny proces prechodu z postindustriálnej spoločnosti, ktorá vyraduje ľudí z výroby a posieľa ich do terciárnej sféry, čo je objektívne. Súčasne tu prebieha proces transformácie jednej formy vlastníctva na druhú a ekonomického života ako celku, tu súčasne prebieha proces sociálnej prezamestnanosti ako opaku týchto pohybov, ktorý vedie k znižovaniu produktivity práce. Ak by rástla produktivita práce pri klesaní počtu pracovníkov, môžeme povedať, že sa vytvoria hodnoty, z ktorých môžeme potom živiť nezamestnaných, ale ak je proces opačný, že ešte aj produktivita práce klesá, musíme hľadiť na únosnosť tejto krajiny utiahnuť tieto sociálne vzťahy. Uťahnuť ich znamená dať chlieb, dať teplo do bytov, dať aspoň aké-také zaručky pre najchudobnejších.

Dnes sa nam na hranicu chudoby dostalo 10,4 % rodín s viacerými deťmi. Sú na hranici chudoby. U mnohých sa naštartovali procesy, ktoré tieto rodiny nevedia zvládnuť, jednoducho nie sú pripravené sociálne, aj skladba rodiny nie je taká, aby to vedela uniesť. Preto prenesenie pôsobnosti na ministerstvo pre rodinu. Týmto otázkam sa nevyhneme. Sú ľudia, ktorí sú bohatí a bohatnú, sme radi, že ich máme, ak nebudu bohatí, budeme všetci chudobní, ale chudobných rastie veľmi rýchlo a veľmi veľa. Ľudia sa už nemôžu vystahovávať von. Tu musia žiť, tu musia nájsť príležitosť na prácu. A tu by som chcel upozorniť aj pánov poslancov z Egyuttélés a z Maďarského KDH, že hladný žalúdok Maďara je rovnako

hladný ako žalúdok Slováka. Ak sa nebudeme viesť k svor-
nosti, dovedieme sa k úpadku. Preto zvažme, korigujme svoje
postoje v záujme sociálnych istôt, i prosperity rozvoja te-
ritórii a oblastí.

Vážení pani poslanci,
vážené dámy poslankyne,

kto chcel nájsť pozitívne v programovom prehlásení vlá-
dy, našiel ho na 38 stranach. Kto nechcel, ten by to nena-
šiel, aj keby to bolo 200 strán. Je to vec dobrej vôle,
ochoty rešpektovať výsledok volieb. Ak chcete, vyslovte vlá-
de nedôveru. Kladie vám otázku: Máte lepšiu? Keď ju budete
mať, urobte to, ale dnes ju nemáte. /Potlesk/. Preto všetci,
ktorí v tejto vláde sedia, išli s vedomím, že sa vydávajú na
cestu neznamu, cestu plnú pracovných i osobných uskalií,
všetci nadobudli odvahu touto cestou ísť. Sedia vo vláde
i ľudia, ktorí so svojou príjmovou položkou išli výrazne do-
le oproti minulosti. Oslovil som množstvo ľudí, či sú ochot-
ní pracovať vo vládných funkciách. Vážení, nie, pretože sú
permanentne na očiach, permanentne terčom kritiky, tlače,
poslancov, verejnosti, dostane na mesiac svoj plat, ktorý
má, a to sme sa dobrovoľne zaviazali dobrovoľne ho znížiť
a odovzdávať peniaze potrebnejším. Ako súkromný podnikateľ
zarobí za mesiac to, čo člen vlády za celý rok. Bolo dosť
tých, ktorí odmietli sa práce vo vláde zúčastniť buď z osob-
ných dôvodov alebo z politických dôvodov.

Znovu vás prosím, i tých, ktorí Mečiara radi nemáte,
uznajte, že táto republika potrebuje kľud, dobrú správu vecí
verejných, dobre vzťahy parlamentu a poslancov, potrebuje
jednotu a spoľahlivý a harmonicky fungujúci politický sys-
tém. Rozvadenosť minulých dvoch rokov nás stála veľmi veľa.
Už si to ďalej nemôžeme dovoliť. Prosím, dajte dôveru tejto
vláde. Občania jej už dôveru dali. /Potlesk/.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne pánovi premiérovi za slovo. V zmysle § 19 môže teraz vystúpiť pán poslanec Weiss, ale musím upozorniť všetkých panov poslancov, že podľa rokovacieho poriadku s faktickými poznámkami sa môže vystupovať v rámci rozpravy. V rámci § 19 môže člen predsedníctva vystúpiť kedykoľvek a s čímkou, aj čo sa netyka rozpravy.

Prvý podpredseda SNR P. Weiss:

Váženy pán predseda vlády, som rád, že ste ocenili vecnosť našich pripomienok k programovému vyhláseniu vašej vlády. Boli motivované len a len snahou priniesť vklad k riešeniu problémov a dať k dispozícii naše skromne poznatky, pričom si nečiníme nárok na neomylnosť. Takýto postup chceme voľiť aj v budúcnosti. Ak sme kritizovali rokovania Občianskej demokratickej strany a HZDS, nerobili sme to sami. Boli voči určitým aspektom týchto rokovaní vyhrady aj zo strany iných slovenských parlamentných strán a českých parlamentných strán. Nikdy sme nespochybňovali právo Občianskej demokratickej strany a HZDS, ktoré jasným dominantným spôsobom získali dôveru občanov v týchto voľbách, aby viedli rokovania o zostavení novej federálnej vlády, o vzťahoch, ktoré po voľbách vyplynú medzi Českou republikou a Slovenskou republikou. Ak sme mali pripomienky tak len k tomu, že tieto dve zoskupenia svojimi rokovaniami o štátopravnom usporiadaní postavili všetky tri parlamenty pred hotovú vec, ktorú vlastne treba zobrať na vedomie a hľadať iba mechanizmus na riešenie novovzniknutej situácie.

Veľmi sme privítali, vo svojom vystúpení som to povedal a zopakujem to ešte raz, riešiť štátopravnú krízu ústavným spôsobom a pri rokovaní s partnermi v Českej národnej rade budeme túto tendenciu podporovať. Strana demokratickej

lavice nebola strana, ktorá organizovala rozdelenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, alebo ktorá by to chcela. Novú situáciu berieme ako výsledok určitej historickej tendencie, ale aj ako výsledok zlyhania minulých vládnych garnitúr v štátoprávnych rokovaníach v uplynulých dvoch rokoch, aj ako výsledok nového pomeru politických síl po voľbách, aj ako výsledok nových skutočností, ktoré sa vo vzťahoch medzi Českou republikou a Slovenskou republikou objavili. Samozrejme, v politike každé riešenie vždy bolo a je záležitosťou politickej vôle dohodnúť sa. Zrejme v súčasnosti tej politickej vôle je menej, a zrejme je jej menej momentálne v Českej republike. Neodmietali sme voľnejší zväzok s Českou republikou vychádzajúci z obojstranných záujmov oboch republík a máme záujem, aby takýto zväzok sa buď udržal alebo sa znovu vytvoril na báze rešpektovania slobodnej vôle občanov oboch republík, na báze vzajomnej výhodnosti, na základe toho, že nikomu nebude nanucované také riešenie, ktoré nechce.

Vážený pán predseda vlády,
vážená vláda,

dúfam, že nam nikto nebude zazlievať skutočnosť, že sme kládli a budeme v tomto parlamente klásť otázky, ako je nielen vláda, ale všetci, celá slovenská spoločnosť, pripravená na novú situáciu. Myslím, že nikto nám nemôže mať za zlé, ak sme žiadali, aby programove vyhlásenie a konkrétne kroky vlády boli upravené v zmysle týchto narokov. Platformu na zjednocovanie slovenských politických síl som vo svojom vystúpení včera ponúkol. Sme pripravení ku konštruktívnemu dialógu v záujme riešenia problémov Slovenskej republiky nielen s Hnutím za demokratické Slovensko, ale s každou slovenskou parlamentnou stranou. /Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Weissovi. V zmysle § 19 sa ešte hlási pán poslanec Anđel ako člen predsedníctva.

Poslanec M. Anđel:

Vážení páni poslanci,
vážené panie poslankyne,
vážení pán premiér,

tak, ako som včera povedal, Slovenska narodná strana podporí a prejaví dôveru vlade, pretože si vážime jednotlivých členov tejto vlady, vážime si, samozrejme, i HZDS ako reálnu politickú silu, ktorá skutočne v tomto období, myslím si, že dôstojne hají záujmy Slovenskej republiky. Iba by som chcel reagovať na tú pasáž, ktorú tu povedal pán premiér, že ktorá politická sila od roku 1918 urobila pre Slovensko toľko, ako HZDS. Také politické sily tu boli. Zoberme si napríklad iba rok 1938 - vyhlásenie autonómie Slovenska, vznik slovenskeho snemu, zoberme si 14. marec 1939 - vznik samostatného Slovenského štátu a nakoniec si môžeme zobrať i júl 1945 - Prvu pražskú dohodu. Že táto Prva pražská dohoda sa nerealizovala, iste máme smolu, ale obsahovo skutočne bola pre náš národ pokrokom, a o čom sme tu rozprávali, zatiaľ sa ešte nerealizovalo. Teda chcem len povedať, áno, vážime si členov vlady, vážime si hnutie, ale ak hovoríme o určitých historických návaznostiach, treba si uvedomiť, že tu boli od roku 1918 politické sily, ktoré čosi pre Slovensko urobili.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi. Takisto v zmysle § 19 rokovacieho poriadku vystúpi pan poslanec Rozsa.

Poslanec E. Rózsa:

Vážená Slovenská národná rada,
pán premiér,
vážená vláda,

dovoľte mi jedným slovom alebo par vetami vyjadriť
mienku nášho hnutia, lebo pán premiér sa veľmi obsírne za-
oberal činnosťou hnutia Együttélés a Maďarského kresťansko-
demokratického hnutia. Pán premiér, prepáčte mi, vo vašom
vystúpení ste hovorili o takých otázkach a take slová, ktoré
program našich hnutí neobsahuje. Myslím, že to vyplýva z to-
ho, že sme nemali možnosť, pán premiér, sa stretnúť ani
v minulom volebnom období ani v terajšom volebnom období.
Predpokladám, že k tým úprimným slovom o ochote k spoluprá-
ci, ak budete mať čas, pán premiér, vysvetlíme svoje stano-
viská, navzájom sa lepšie spoznáme a potom môže dôjsť aj
k reálnejšej spolupráci.

Ďakujem vám.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne za toto vystupenie. Ešte vystúpi pán po-
slanec Rea.

Poslanec J. Rea:

Vážené panie poslankyne, pani poslanci,
vážená vláda,
milí hostia,

dovoľte mi, aby som aj ja po záverečnom slove pána
predsedu vlády v prave ukončenej rozprave k programovému

vyhláseniu vlády vyslovil myšlienku, ktorú som dnes ráno zaregistroval. Je to výrok veľkeho a vzdelaného človeka z dávnej histórie, ktorý povedal toto: "Kto chce byť veľký, musí v prvom rade pomáhať všetkým ostatným." Osobne takto chápam aj programove vyhlásenie vlády. Preto ho podporím a vyslovím dôveru tejto vláde, čo vrelo odporúčam v prospech všetkých občanov Slovenska aj vám, vážení kolegovia.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Vážene damy, vážení pani, ďakujem ešte raz za vystúpenie premiérovi, ďakujem za vystúpenie jednotlivým členom predsedníctva. Teraz by sa mala zísť komisia na dopracovanie návrhu uznesenia k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky. Prosím teda členov tejto komisie pánov Hvezdoňa Kočtucha, Juraja Plesníka, Mariána Vrabca, Mikuláša Dzurindu, pani Editu Bauerovú, pana Pavla Farkasa, pod vedením pana podpredsedu Husku, aby sa teraz zišli v Modrom sálóniku. Dufam, že všetky namety už boli odovzdané písomne tak, ako bolo dohodnuté v predchádzajúcom, ktoré majú byť dopracované do uznesenia.

Ďalej sa chcem spýtať, či sa chcú kluby poradiť. /Hlasy z pléna, že áno./ Vyhlasujem teda polhodinovú prestávku na poradu klubov. Zídeme sa presne o piatej. Ak bude komisia hotová, budeme pokračovať v tomto bode, ak nie, začneme druhým bodom našej dnešnej schôdze.

/Po prestávke./

Prosím všetky panie poslankyne, aj slečny, aj pánov poslancov, aby zaujali svoje miesta v sále, aby sme mohli

pokračovať v našom rokovaní. Prosim, aby sme sa prezentovali, aby sme zistili, či sme uznášaniaschopní.

Konštatujem, že je prítomných 91 poslancov, teda Slovenská národná rada je uznášaniaschopná.

Vzhľadom na to, že komisia ešte neskončila svoju prácu, pristúpime teraz k prerokovaniu druhého bodu nášho programu, ktorým je

Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 74/1963 Zb. o Slovenskej akadémii vied v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 43/1970 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 92/1977 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 7/1990 Zb.

Prosim pána poslanca Milana Sečánskeho, aby zákonné opatrenie uviedol.

Poslanec M. Sečánsky:

Vážené panie poslankyne,
vážení páni poslanci,

máte pred sebou tlač číslo 13, návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 25. mája, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 74 o Slovenskej akadémii vied v znení ďalších zákonov. Dovoľte, aby som k tomuto návrhu povedal úvodom niekoľko slov.

Predmetom právnej úpravy obsiahnutej v zákonom opatrení je najmä zmena v kreovaní funkcie predsedu Slovenskej akadémie vied. Podľa právnej úpravy platnej pred schvalením zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady

bol na čele akadémie predseda, ktorého z radov akademikov vymenovalo a odvolávalo na návrh vlády Slovenskej republiky Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Podľa zákonného opatrenia, ktoré dnes prerokujeme, predsedu akadémie vymenúva a odvoláva na návrh vlády Predsedníctvo Slovenskej národnej rady z radov členov predsedníctva akadémie. Táto zmena teda spočíva predovšetkým v tom, že predseda akadémie nemusí byť akademikom, na druhej strane zase podmieňuje menovanie predsedu členstvom v predsedníctve akadémie.

Chcel by som pripomenúť, že predsedníctvo akadémie vymenúva vláda Slovenskej republiky na základe voľby rady vedcov akadémie. Z takejto procedúry kreovania funkcie predsedu je zrejmá jej komplikovanosť a nejednoznačnosť postavenia vlády a Predsedníctva Slovenskej národnej rady. So zreteľom na tieto výhrady je otazne, či nebolo opodstatnené zvážiť takúto právnu úpravu v riadnom legislatívnom procese prostredníctvom výborov Slovenskej národnej rady a prerokovanie návrhu v týchto výboroch, prípadným schválením zákona v Slovenskej národnej rade.

To je všetko na úvod, pán predsedaajúci. Prosím, aby ste dali hlasovať o návrhu uznesenia.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem za úvodné slovo. Pripomienky sú zbytočné, pretože o tomto môžeme povedať len áno, alebo nie, ale prípadné otázky možno položiť pánovi spravodajcovi Sečánskemu. Prosím, pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Chcel by som poznamenať, že vo vystúpení pána Sečánskeho vidím istu tendenčnosť. Totiž vašou úlohou nebolo komentovať, či sme to urobili správne alebo nie, o tom má rozhod-

núť plenum, mali ste len komentovať, na základe čoho sme prijali zákonne opatrenie. V tomto zmysle si myslím, že ste vaše vystupenie posunuli mimo svoju kompetenciu.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Pán poslanec Sečánsky.

Poslanec M. Sečánsky:

Pan poslanec Mikloško, nepovedal som, či predsedníctvo postupovalo správne alebo nesprávne. Mojou povinnosťou je poukázať na právny stav vecí, a na tento právny stav poukazujem. Určita konfliktnosť tu je. To je všetko.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Má ešte niekto otázky?

/Neboli./

Ak nie, prosím, aby sme sa predstavili.

/Predstavilo sa 124 poslancov./

Davam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedené v materiáli. Prosím, kto je za?

/Za návrh hlasovalo 79 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 22 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov./

Konštatujem, že celkove hlasovalo 124 poslancov, z toho 79 bolo za, 22 bolo proti a 23 sa zdržalo hlasovania.

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákonne opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 74/1963 Zb. o Slovenskej akadémii vied v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 43/1970 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 92/1977 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 7/1990 Zb.

Pristupíme k t r e t i e m u bodu programu, ktorým je

Návrh na schválenie zákonneho opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

Material ste dostali ako tlač SNR č. 12. Prosim pana poslanca Milana Sečánskeho, aby zákonne opatrenie uviedol.

Poslanec M. Sečánsky:

Vážena Slovenska narodna rada,

učenom pravnej upravy obsiahnutej v zákonom opatrení Predsedníctva Slovenskej národnej rady o zmene zákona o starostlivosti o zdravie ľudu je odstránenie niektorých legislatívnych prekážok v zákone č. 20, ktoré brania Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky vydávať na jeho vykonávanie všeobecne zavazné predpisy. Podľa čl. 139 ustavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii môžu totiž ústredné orgány štátnej spravy vydávať všeobecne zavazné právne predpisy len podľa zákonov a v ich medziach v tom prípade, ak su na to zákonom splnomocnene. Taketo splnomocnenie pre Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky v uvedenom zákone však chyba. Ako vyplýva z dôvodovej spravy k zákonnemu opatreniu, potreba vydania niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov sa ukazuje aktualna. Ide o predpisy upravujúce otázky obmedzovania ožiarenia z radónu, z ďalších prírodných radionuklidov a podobne, ktoré, ak

by sa nevydali, mohlo by dôjsť k ohrozeniu zdravia občanov i k značným hospodárskym škodám. S potrebnými splnomocneniami ráta aj pripravovaný nový zákon, ktoreho vydanie sa však oddialilo.

Vzhľadom na to odporúčam Slovenskej národnej rade zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady, ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu, ktoré máte ako tlač č. 12, schváliť.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Sečanskemu.

MÁ niekto otázky?

/Otázky neboli./

Ak nie, dávam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedené v materiáli.

Prosím, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Prezentovalo sa 126 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 124 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasoval nikto.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 2 poslanci.

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady, ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

Pristúpime k é t v r t é m u bodu programu, ktorým je

Návrh na schválenie zákonneho opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve.

Materiál ste dostali ako tlač SNR č. 15. Prosím pána poslanca Lubomíra Fogaša, aby zákonné opatrenie uviedol.

Poslanec L. Fogaš:

Vážený pán predsedajúci,
vážene predsedníctvo,
vážená vláda,
vážená Slovenska narodna rada,

zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktore máte predložené, utvara legislatívne a právne podmienky na obmedzenie nežiadúceho stavu v tom, že sa v ostatnom čase rozmáhajú krádeže farebných kovov, čím sa spôsobujú miliónové straty. Ide v podstate o ustanovenie povinnosti právnickým a fyzickým osobám, ktore podnikajú v oblasti nakladania s odpadmi, vyžadovať od fyzických alebo právnických osôb, ktoré ponúkajú na zber alebo vykup farebne kovy, preukázanie ich totožnosti alebo obchodného mena, resp. v prípade nepreukázania totožnosti neprevziať ani nevykúpiť ponúknutý odpad. Na druhej strane sa má týmto zákonným opatrením založiť oprávnenie pre príslušné orgány štátnej správy v odpadovom hospodárstve ukladať za nesplnenie týchto povinností uvedeným subjektom pokuty.

Vzhľadom na to, že hlavným dôvodom prijatia právnej upravy je mimoriadny rozmach krádeží farebných kovov a ich predaj ako odpad, odporúčam zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej

národnej rady č. 494/1990 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve, schváliť.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Fogašovi.

Má niekto otázky?

/Otázky neboli./

Dávam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedené v materiáli.

Prosím, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Prezentovalo sa 125 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 123 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržal 1 poslanec.

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve.

Pristupíme k p i a t e m u bodu programu, ktorým je

Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady o zriadení Akadémie Policajného zboru Slovenskej republiky.

Material ste dostali ako tlač SNR č. 14. Prosím pána poslanca Ľubomíra Fogaša, aby zákonné opatrenie uviedol.

Poslanec Ľ. Fogaš:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

dovoľte mi predložiť ďalší návrh zákonného opatrenia. Účelom právnej úpravy obsiahnutej v tomto zákonom opatrení je v nadväznosti na zákon č. 232 z roku 1992 Zb. o policajných vysokých školách a o zriadení policajnej akadémie a v súlade s § 31 zákona č. 172/1990 Zb. o vysokých školách zriadiť policajnú vysokú školu v pôsobnosti Slovenskej republiky s názvom Akadémia Policajného zboru Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave. Ulohou tejto policajnej vysokej školy má byť vysokoškolská príprava na vybrané špecializované policajné činnosti orientované na problematiku policajnej praxe a súčasne aj na výkon riadiacich funkcií v policajných zboroch. Pritom má ísť o prípravu takých odborníkov v odbore, ako je bezpečnostná služba, ktorých prípravu nemôže zabezpečiť iná vysoká škola. Myslím, že špecifika v tomto smere netreba nejako bližšie zdôvodňovať. Neodkladnosť prijatia zákonného opatrenia bola odôvodnená potrebou vytvoriť potrebné predpoklady pre samotné zriadenie akadémie a pre zabezpečenie vyučby na tejto policajnej vysokej škole už v študijnom roku 1992/1993.

Vzhľadom na uvedené odporúčam Slovenskej národnej rade zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady o zriadení Akadémie Policajného zboru Slovenskej republiky schváliť.

Jednu krátku poznámku. Zakonným opatrením sa v danom prípade navrhlo vytvoriť Akadémiu Policajného zboru i s ohľadom na to, že zákon č. 232/1992 Zb. o policajných

vysokých školách a o zriadení policajnej akadémie vlastne nadobudol účinnosť už po tom, čo Slovenská národná rada skončila svoje zasadnutie a už nebolo vlastne možné predložiť zákonnú úpravu.

Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem panovi poslancovi Fogašovi za uvedenie materiálu.

Má niekto otázky?

/Otázky neboli./

Ak nie, dávam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedené v materiáli.

Prosim, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Prezentovalo sa 125 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 124 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval ani jeden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržal 1 poslanec.

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady o zriadení Akadémie Policiajného zboru Slovenskej republiky.

Š i e s t y m bodom programu je

Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa určuje príslušný orgán štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach komoditných búrz.

Materiál ste dostali ako tlač SNR č. 16. Prosím opat' pána poslanca Ľubomíra Fogaša, aby zákonne opatrenie uviedol.

Poslanec Ľ. Fogaš:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

dovoľte mi predložiť v poradí piaty návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady. Cieľom právnej úpravy tohto zákonného opatrenia, ako to vyplýva aj z jeho názvu, je určiť príslušný ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach komoditných búrz. Navyiac, zákonné opatrenie upravuje vo svojom § 3 podmienky pre získanie odbornej spôsobilosti burzových dohodcov a rámcovú obsahovú náplň skúšky. Neodkladnosť prijatia zákonného opatrenia bola odôvodňovaná aj tým, že zákon č. 229 z roku 1992 Zb. o komoditných burzách nadobudol účinnosť 1. 7. 1992, teda v čase, kedy už zasadnutie Slovenskej národnej rady v minulom funkčnom období bolo skončené. Z tejto právnej úpravy vyplýva potreba určiť na území Slovenskej republiky orgány, ktoré budú udeľovať štátne povolenie na činnosť burzy.

Vzhľadom na tieto skutočnosti odporúčam Slovenskej národnej rade zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa určuje príslušný orgán štátnej správy

Slovenskej republiky vo veciach komoditných búr, schváliť.
Ide o tlač č. 16.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem panovi poslancovi Fogašovi za uvedenie návrhu.

Ma niekto otázky?

/Otázky neboli./

Ak nie, davam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedene v materialí.

Prosím, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Prezentovalo sa 126 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 122 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval ani jeden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 4 poslanci.

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorým sa určuje príslušný orgán štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach komoditných búr.

S i e d m y m bodom programu je

Návrh na zmenu v zložení členov vyborov Slovenskej národnej rady v súvislosti s vymenovaním niektorých poslancov Slovenskej národnej rady za členov vlády Slovenskej republiky.

Materiál ste dostali ako tlač SNR č. 18.

Má niekto k predloženému materialu otázky alebo pripomienky?

/Nebolí./

Pripomienky nie sú. Dávam hlasovať o návrhu uznesenia, ako je uvedené v materiáli.

Prosim, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Prezentovalo sa 128 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 127 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržal 1 poslanec.

Zisťujem, že sme schválili navrhnuté uznesenie.

Ď a l š í m bodom programu je

Správa o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady za obdobie od 23. júna do 14. júla 1992.

Správu ste dostali ako tlač Slovenskej národnej rady č. 19. V súvislosti so zákonom Slovenskej národnej rady č. 314/1992 Zb. o niektorých opatreniach súvisiacich s ochranou verejného záujmu, ktorý máte rozdany, sa o slovo prihlásil predseda Slovenskej národnej rady pan Ivan Gašparovič.

Predseda SNR I. Gašparovič:

Vážené panie poslankyne,
vážení páni poslanci,

doručili sme vám fotokópiu zákona Slovenskej narodnej rady č. 314/1992 Zb. o niektorých opatreniach súvisiacich s ochranou verejného záujmu, ktorý nadobudol účinnosť 25. júna 1992. Prijatie tohoto zákona vyplynulo z potreby úpravy stretávania sa záujmov poslancov Slovenskej narodnej rady, ako to vyplýva zo skúsenosti a právnej úpravy postavenia poslancov zákonodarných zborov v zahraničí. Uvedená problematika bola upravená aj u nás, a to zákonom z 18. júna 1924 č. 144 o inkompatibilitate - nezlučiteľnosti. Zmyslom zákona Slovenskej národnej rady č. 314/1992 Zb. je docieľiť, aby poslanci zanechali podnikateľskú alebo inú zárobkovú činnosť, vrátane členstva v riadiacich alebo kontrolných orgánoch právnických osôb vykonávajúcich podnikateľskú činnosť, a aby sa plne venovali vykonávaniu svojej poslancskej funkcie. Obmedzenia sa nevzťahujú na správu vlastného majetku a vykonávanie vedeckej, pedagogickej, publicistickej, literárnej alebo umeleckej činnosti.

Dovoľte mi, vážené poslankyne a vážení poslanci, aby som aj ja touto cestou pripomenul povinnosti, ktoré nám z tohto zákona vyplývajú. Predovšetkým chcem zdôrazniť, aby sme sa pri výkone svojej poslancskej funkcie aj v občianskom živote zdržali všetkého, čo by mohlo viesť k rozporu verejného záujmu s osobnými záujmami a ohroziť tak dôveru, neustrannosť poslanca alebo znevažiť jeho funkciu. Nemalo by dochádzať najmä k zneužívaniu poslancskej funkcie na vlastný prospech alebo na prospech inej osoby.

Uvedomujem si, že zákon je ramcový a počas jeho uplatňovania sa môžu vyskytnúť skutočnosti, ktoré nás môžu viesť k jeho novelizácii. Dovoľte mi ale poznamenať, že predpisy

o nezlučiteľnosti funkcie poslancov alebo o pravidlách správaní sa poslancov zákonodarných zborov sú vo viacerých vyspelých demokratických štátoch podrobnejšie a v niektorých veciach oveľa dôslednejšie upravené, Len ako príklad uvádzam, že v rokovacom poriadku nemeckého Spolkového snemu sa ustanovuje povinnosť poslanca viesť osobitný účet o všetkých daroch a iných bezplatných príspevkoch, samozrejme tých, ktoré dostáva na politickú činnosť. Ak presahujú ročnú hodnotu 10 tisíc mariek, musí podať predsedovi Spolkového snemu správu.

Chcem vás upozorniť najmä na potrebu dodržania 15-dňovej lehoty, o ktorej sa hovorí v tomto zákone, na písomné oznámenie vykonávania podnikateľskej alebo inej zárobkovej činnosti, ako aj svojho členstva v riadiacich alebo kontrolných orgánoch Predsedníctvu Slovenskej národnej rady. Je to v § 3 ods. 1. Neskôr, ak by taketo skutočnosť nastali, bude potrebné ich oznamovať v týchto zákonných lehotách.

Význam tohto zákona pre ďalší rozvoj a upevňovanie demokracie spočíva aj v tom, že pamätá aj na mechanizmus verejnej kontroly spočívajúcej vo zverejňovaní takýchto činností poslancov, o spôsobe ktorého bude rozhodovať Slovenská národná rada. Som presvedčený, vážené poslankyne, vážení poslanci, že takto všetci chapeme význam uvedeného zákona, že toto moje krátke vystúpenie prijmete s porozumením.

Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi predsedovi Gašparovičovi. Má niekto z vás otázky alebo pripomienky k predloženej sprave o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady?

/Neboli./

Ak nie, dávam hlasovať o návrhu na uznesenie, ktoré máte uvedené na obale predloženého materialu.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 125 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 108 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 17 poslancov.

Zisťujem, že sme vzali na vedomie správu o činnosti
Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Vzhľadom na to, že komisia, ktorá mala dopracovať uznesenie k programovému vyhláseniu vlády, doteraz neskončila svoju činnosť, vyhlasujem 30-minútovú prestávku. Súčasne chcem upozorniť vetkých členov predsedníctva, že predsedníctvo zasadne teraz v Hnedom salone. Pokračovať budeme o 18.15 hodine.

/Po prestávke./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Prosím kolegyne a kolegov, ktorí sa zdržiavajú ešte na chodbe, aby zaujali svoje miesta v rokovacej sále.

Dámy a páni, prosím o prezentáciu, aby sme zistili, či je snemovňa uznášaniaschopna.

Konštatujem, že je prítomných 105 poslancov, Slovenská národná rada je uznášaniaschopna.

Prosím podpredsedu Slovenskej národnej rady pána Húsku, aby uviedol návrh na uznesenie.

Podpredseda SNR A. M. Húška:

Vážené dámy a páni,
vážená vláda,

dovoľte, aby som vam prečítal návrh uznesenia Slovenskej národnej rady k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky, ktorý je vlastne kombináciou toho, čo predložil gesčný výbor, teda Národohospodársky a rozpočtový výbor Slovenskej národnej rady, ktorého materiál máte a potom zapísaných pripomienok, ktoré na základe tohoto záznamu boli zapracované komisiou pre vypracovanie návrhu uznesenia. Budem vám čítať text, pretože je to ináč veľmi neprehľadné, pričom upozorním na tie časti návrhu uznesenia, ktoré vznikli na základe dopracovania komisiou pre vypracovanie návrhu uznesenia.

Návrh uznesenia Slovenskej národnej rady k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky

Slovenská národná rada

1. berie na vedomie Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky s pripomienkami k celkovej jeho koncepcii i k jednotlivým oblastiam činnosti vlády v nadchádzajúcom období, ktoré dáva vlade na zváženie.

2. konštatuje, že vláda Slovenskej republiky chce zdynamizovať a urýchliť prechod Slovenskej republiky z dnešného krízového stavu spoločnosti a ekonomiky k demokratickej, humannej, sociálne spravodlivej občianskej spoločnosti a k prosperujúcemu a konkurencieschopnému trhovému hospodárstvu.

3. odporúča vláde Slovenskej republiky

a/ z hľadiska celkovej filozofie jej programového vyhlásenia

- urýchlene vypracovať komplexnú analýzu o stave a vývoji slovenského hospodárstva za I. polrok s predikciou vývoja na II. polrok 1992 a s programom zastavenia poklesu ekonomiky Slovenskej republiky,

- čo najskôr pripraviť komplexný rozbor rozpočtového hospodárenia Slovenskej republiky, vrátane návrhu, akým spôsobom uzavrieť štátny zverečný účet Slovenskej republiky za rok 1991,

- prioritne sa zamerať na opatrenia k riešeniu deficitu rozpočtu Slovenskej republiky, vrátane regulácie jeho vývoja v II. polroku 1992 /toto je navrhnuté ako nové znenie/,

- čo najvšestrannejšie analyzovať vývoj príjmov a výdavkov jednak štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, súhrnu regionálnych rozpočtov, súhrnu lokálnych rozpočtov miest a obcí za I. polrok, s výhľadom rozpočtového hospodárenia za II. polrok 1992,

/Ďalšia pomôcka je navrhnutá v novej dikcii, ako ju predkladá komisia pre zostavenie uznesenia./

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Pán podpredseda, prepáčte, že vas prerušujem, ale chcem vás poprosiť, vzhľadom na to, čo tu odznelo, aby ste to, čo je nové, zopakovali dvakrát, aby si to ľudia stihli zapísať. Ďakujem veľmi pekne.

Podpredseda SNR A. M. Húška:

Tak sa vrátim. Tretia pomlčka v odseku a/ odporúčania znie:

- prioritne sa zamerať na opatrenia k riešeniu deficitu rozpočtu Slovenskej republiky, vrátane regulácie jeho vývoja v II. polroku 1992.

Teraz čítam zmenu, ktorá je piatou pomlčkou:

- prepracovať rámcový postup vlády voči podnikom, ktoré sa nemôžu privatizovať, avšak z politických a sociálnych dôvodov ich treba zachovať.

Ďalšia pomlčka je nezmenená:

- formulovať predstavy vlády Slovenskej republiky o korekcii programového vyhlásenia v prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o konfederatívnom usporiadaní ich vzájomných vzťahov. Vtedy urýchlene pripraviť a s výbormi Slovenskej národnej rady čo najskôr prerokovať návrhy modifikovaného programu vlády Slovenskej republiky pre iné ako konfederatívne štátoprávne usporiadanie.

Ďalšia nezmenená pomlčka:

- parametrizovať sociálnu a ekologickú dimenziu prechodu slovenskej ekonomiky na jej plnokrvný trhový tvar /v hraniciach jej nevyhnutného minima i možného maxima/ tak, aby sa dal zreteľne zmerať pokrok v rozvoji novej kvality života a v zlepšovaní kvality životného prostredia. Sociálnu a ekologickú dimenziu programu vlády Slovenskej republiky organicky spojiť so štruktúrnou, regionálnou, modernizačnou stratégiou budovania konkurencieschopnej slovenskej ekonomiky,

- variantne rozpracovať súhrnnú prognózu dlhodobého vývoja slovenskej občianskej spoločnosti v jej jednotlivých sférach, sektoroch, odvetviach a odboroch činnosti tak, aby umožnila vytvoriť optimálnu strategickú koncepciu budovania prosperujúcej a konkurencieschopnej slovenskej ekonomiky.

b/ z hľadiska jednotlivých stratégií a politik

- formulovať ekologickú politiku Slovenskej republiky ako podmienku rozvojových zámerov hospodárstva v jednotlivých jeho sektoroch, odvetviach, odboroch i regiónoch.

Ďalšia pomlčka je novovložená komisiou - čítam:

- pre naplnenie cieľov ekologickej politiky zaviesť nové prístupy ich uplatnenia, najmä vytvorenia a zavedenia nového systému priestorového usporiadania, územnej rajonizácie s rozčlenením podľa ekologických, geografických a sociálnych faktorov s ohodnotením ich ekologickej únosnosti a súčasného stavu zataženia.

Ďalšia nová pomlčka:

- dobudovanie celoplošnej ochrany prírody v systéme územnej ekologickej stability.

Opakujem: dobudovanie celoplošnej ochrany prírody v systéme územnej ekologickej stability.

Ďalšia nová pomlčka:

- vybudovanie monitorovacieho a informačného systému v územnej rajonizácii so zabezpečením objektívneho informovania obyvateľstva.

Opakujem: vybudovanie monitorovacieho a informačného systému v územnej rajonizácii so zabezpečením objektívneho informovania obyvateľstva.

Ďalšia pomlčka nového textu:

- zavedenie programov ekologickej výchovy do všetkých stupňov vzdelania.

Opakujem: zavedenie programov ekologickej výchovy do všetkých stupňov vzdelania.

Ďalšia nová pomlčka:

- uvedenie do praxe hodnotenia vplyvu na životné prostredie ako systému obmedzovania negatívnych následkov ľudskej činnosti a zabezpečenia účasti verejnosti na procese rozhodovania o zásadných veciach životného prostredia.

Opakujem: uvedenie do praxe hodnotenia vplyvu na životné prostredie ako systému obmedzovania negatívnych následkov ľudskej činnosti a zabezpečenia účasti verejnosti na procese rozhodovania o zásadných veciach životného prostredia.

Nová pomlčka pôvodne navrhnutého textu gescnym výborom:

- predložiť koncepciu rozvoja a utlmu hospodárskych odvetví z hľadiska ekologickej stratégie trvale udržateľného rozvoja ekonomiky - a teraz je vložka - s prihliadnutím na stav životného prostredia v jednotlivých regionoch - a pokračuje pôvodný text - a vyporiadania sa s ekologickými podlžnosťami podnikov vstupujúcich do privatizačného procesu.

S dovoľením zopakujem tú vložku: za "rozvojom ekonomiky" je "s prihliadnutím na stav životného prostredia v jednotlivých regiónoch".

Nová pomlčka doplneného textu:

- predložiť návrh riešenia oddlžovania podnikov.

Opakujem: predložiť návrh riešenia oddlžovania podnikov.

Ďalšia pomlčka pôvodného textu:

- dopracovať rozvojové zámery štruktúrnej politiky, vrátane formulácie podmienok i predpokladov štátnej priemyselnej politiky vytvárajúcej rámec pre rast efektívnosti, výkonnosti a produktivity konkurencieschopných trhových subjektov - a nasleduje doplnok - znižovania energetickej a surovínovej náročnosti.

Opakujem doplnok: znižovania energetickej a surovínovej náročnosti.

Nasleduje ďalšia pomlčka pôvodného textu:

- vypracovať dlhodobú koncepciu agrárnej, výživej a lesníckej politiky vlády Slovenskej republiky a predložiť ju na posúdenie a schválenie Slovenskej národnej rade do mája 1993.

Ďalšia pomlčka pôvodne navrhnutého textu:

- posúdiť strategické možnosti rozvoja sektoru služieb s osobitným zameraním na rozvoj a intenzifikáciu de- vizového prínosu cestovného ruchu, zlepšenia dopravnej, technickej, spojovej aj socialnej /bytovej/ infraštruktúry

z hľadiska trendov prechodu spoločnosti z industriálnej do informatizovanej etapy vývoja spoločnosti.

Nasleduje nová pomlčka, noveho textu:

- predložiť Slovenskej národnej rade návrh zásad zákona Slovenskej národnej rady o územnom a správnom členení Slovenskej republiky a ucelenú koncepciu organizácie a výkonu verejnej správy /organizáciu ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, organizáciu a výkon miestnej všeobecnej a špecializovanej štátnej správy, ich vzájomných vzťahov, delbu pôsobnosti medzi orgánmi štátnej správy a obecnej samosprávy, zabezpečenie inštitucionálnych predpokladov výkonu regionalnej politiky/, v rámci nej uplatniť všestranné rozšírenie priamej demokracie vo vzťahu k demokracii zastupiteľskej.

Zopakujem ešte raz nový text: predložiť Slovenskej národnej rade návrh zásad zákona Slovenskej národnej rady o územnom a správnom členení Slovenskej republiky a ucelenú koncepciu organizácie a výkonu verejnej správy /organizáciu ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, organizáciu a výkon miestnej všeobecnej a špecializovanej štátnej správy, ich vzájomných vzťahov, delbu pôsobnosti medzi orgánmi štátnej správy a obecnej samosprávy, zabezpečenie inštitucionálnych predpokladov výkonu regionálnej politiky/, v rámci nej uplatniť všestranné rozšírenie priamej demokracie vo vzťahu k demokracii zastupiteľskej.

Ďalšia pomlčka noveho textu:

- vypracovať analýzu finančných nárokov na nové územne a správne členenie Slovenskej republiky a novej organizácie štátnej správy, vrátane ich dopadu na štátny rozpočet.

Opakujem nový text: vypracovať analýzu finančných nárokov na nové územné a správne členenie Slovenskej republiky a novej organizácie štátnej správy, vrátane ich dopadu na štátny rozpočet.

Ďalšia pomlčka pôvodného textu:

- garantovať medzirezortnú spoluprácu pri tvorbe a realizácii opatrení zlepšujúcich zdravotný stav obyvateľstva v rámci Národného programu podpory zdravia a j všestranného rozvoja zdravotnej politiky.

Nasleduje pomlčka s novým textom:

- predložiť samostatný zákon o ochrane a podpore zdravia obyvateľstva.

Opakujem: predložiť samostatný zákon o ochrane a podpore zdravia obyvateľstva.

Ďalšia pomlčka nového textu:

- zabezpečiť výkon nezávisleho štátneho zdravotného dozoru, aj výkon odborného usmerňovania a primárnej ochrany a podpory zdravia.

Opakujem: zabezpečiť výkon nezávisleho štátneho zdravotného dozoru, aj výkon odborného usmerňovania primárnej ochrany a podpory zdravia.

Ďalšia pomlčka - pôvodný text:

- zabezpečiť verejný poriadok, ochranu života, zdravia a majetku občanov.

Ďalšia pomlčka - nový text:

- vypracovať a predložiť správu o dodržiavaní zákonnosti.

Opakujem: vypracovať a predložiť správu o dodržiavaní zákonnosti.

Ďalšia pomlčka nového textu:

- spracovať program boja proti zločinosti, vrátane prevencie.

Opakujem: spracovať program boja proti zločinosti, vrátane prevencie.

Ďalšia pomlčka pôvodného textu:

- vytvoriť a realizovať modernú dlhodobú vzdelávaciu koncepciu školstva a zahrňujúcu dynamické postupné zmeny školskej sústavy - k tomu je doplnok tohoto nového textu - s prihliadnutím na sústavnosť doškoľovania a preškoľovania.

Opakujem doplnok: s prihliadnutím na sústavnosť doškoľovania a preškoľovania.

4. požaduje

Prvá pomlčka - pôvodný text:

- spracovať predovšetkým vecný, funkčný aj organizačno-inštitucionálny harmonogram činnosti vlády, ktorý by zakotvil postupnosť krokov a opatrení uvádzajúcich programové vyhlásenia do života.

Ďalšia pomlčka pôvodneho textu:

- predložiť návrh systému legislatívnej činnosti vlády vyplývajúci z jej programového vyhlásenia, vrátane jej zákonodarných iniciatív týkajúcich sa zmien súčasného ústavného stavu /kompetencie medzi federáciou a republikami atď/.

Ďalšia pomlčka pôvodneho textu:

- venovať sustavnu pozornosť príprave Ústavy Slovenskej republiky, návrhom na skvalitnenie jej znenia a na jej vecné prerokovanie.

Ďalšia pomlčka pôvodného návrhu:

- prijať legislatívne opatrenia týkajúce sa technických, ekonomických, organizačných otázok ochrany hospodárskej sféry, sociálnej, ekologickej i duchovnej ochrany obyvateľstva, prírodného i národného bohatstva aj majetku Slovenskej republiky, ktore by mali byť v jej plnej kompetencii.

Ďalšia pomlčka pôvodného návrhu:

- vypracovať koncepciu stabilizácie sudníctva v Slovenskej republike.

Ďalšia pomlčka pôvodného návrhu:

- sustavne analyzovať a vyhodnocovať prácu Poličajného zboru Slovenskej republiky a spokojnosť obyvateľstva s ním.

Ďalšia pomlčka pôvodného návrhu:

- zlepšiť informovanosť o činnosti vlády z hľadiska jej občianskej, verejnej aj parlamentnej kontroly.

Nasleduje bod 5 ukladá. Tu by som chcel upozorniť, že do ukladacej časti boli presunuté dve časti z pôvodnej odporúčacej časti. Takže budem čítať text, ktorý je pôvodný, ale s novou konfiguráciou.

Prvá pomlčka:

- predložiť Predsedníctvu Slovenskej národnej rady legislatívny program vlády na druhy polrok 1992, a to do 31. júla 1992.

Ďalšia pomlčka:

- spracovať stanovisko k pripomienkam obsiahnutým v uzneseniach jednotlivých výborov Slovenskej národnej rady, ktoré prerokovali Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky, i k pripomienkam predneseným poslancami Slovenskej národnej rady k tomuto programovému vyhláseniu do 31. 8. 1992.

Ďalšia pomlčka:

- vypracovať scenár dôsledkov realizácie ekonomickej suverenity Slovenskej republiky v zmysle princípu každý za seba, s variantami možného vývoja k ďalšej spolupráci s Českou republikou do 15. 9. 1992, vrátane návrhu metodiky a techniky dôsledného územne poňateho rozpočtu Slovenskej republiky a z toho plynúcich rozpočtových, daňových, úverových, menových a iných pravidiel hospodárenia, a to v priereze štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, súhrnu

regionalných rozpočtov a súhrnu lokálnych rozpočtov miest a obcí.

Ďalšia pomlčka:

- predložiť Slovenskej národnej rade do 30. 9. 1992 strategiu oživenia hospodárskeho vyvoja Slovenskej republiky podľa priorít, časových postupov a príslušných kvantifikácií, vrátane koncepcie štruktúrnej politiky, prehĺbenia a rozšírenia miery finalizácie, konkrétnych opatrení zintenzívnenia proexportnej politiky a posudenia multiplikačnej aj akceleračnej ulohy stavebníctva pri budovaní technickej a socialnej infraštruktúry Slovenska.

Ďalšia pomlčka povodného návrhu:

- predložiť Slovenskej národnej rade bilanciu priebežného plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do 30. 6. 1993.

b/ Predsedníctvu Slovenskej národnej rady

Prva pomlčka - pôvodný návrh textu:

- zriadiť parlamentnú komisiu pre dohľad nad priebehom procesu privatizácie v Slovenskej republike od jeho začiatku.

c/ výborom Slovenskej národnej rady

Prvá pomlčka pôvodného textu návrhu:

- dôsledne hodnotiť a kontrolovať realizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky podľa koncepcného i operatívneho zamerania ich činnosti.

6. Schvaľuje Programove vyhlásenie vlády Slovenskej republiky.

7. Vyslovuje podľa článku 107 odsek 1 písm. f/ a článku 127 ústavného zákona o československej federácii dôveru vláde Slovenskej republiky.

Bratislava 15. 7. 1992.

Text je teda zložený jednak z pôvodného návrhu garančného výboru, ktorý spracoval všetky pripomienky a zapracoval všetky pripomienky výborov a jednak z textu, ktorý sme na základe ďalších doplnkov od poslancov a na základe zaznamov doplnili po dohode v komisii, ktorá pripravovala návrh uznesenia. Dvakrát sa v komisii pri nevyjasnenom stave hlasovalo. To je všetko.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem podpredsedovi Slovenskej narodnej rady panovi Húskovi. Chce sa ešte niekto vyjadriť k predloženému návrhu uznesenia? Prosim, pan poslanec Matejka.

Poslanec A. Matejka:

Vážene zhromaždenie, dovoľte, aby som požiadal komisiu, ktorá zostavovala uznesenie, aby si legislativci ujasnili pojmy "verejná sprava" a "štátna sprava", "samosprava" a "špecializovaná štátna sprava", lebo su tam veľke rozpory

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem. Mám tiež čisto technicku pripomienku. Po slovensky nie je "vyporiadať", ale "vysporiadať sa" s niečim

Ešte sa hlási pan minister Černak

Minister hospodárstva SR L. Černák:

Vážené predsedníctvo,
vážená Slovenská národná rada,

mám dve pripomienky, neviem, či som s nimi vystúpil vhodne, alebo bolo treba vystúpiť neskôr. V časti "odporúča" je novovsunutá formulácia v odseku 5 - prepracovať rámcový postup vlády voči podnikom, ktoré sa nemôžu privatizovať, avšak z politických a sociálnych dôvodov ich treba zachovať. Dávam návrh, aby sa celá táto formulácia vypustila, pretože zmyslom nášho programového vyhlásenia je trhova ekonomika. Nepoznám žiadny politický dôvod, kvôli ktorému by bolo treba nejakú fabriku udržať alebo podporiť. Čo sa týka privatizácie, každý subjekt môže byť privatizovaný. Je len privatizácia rozumná a nerozumná. A či rozumná alebo nerozumná, zohratie so sociálnym aspektom máme nasledne v celom našom programovom vyhlásení. Takže, keby som nechal na takomto materiáli pracovať - je to síce len v časti "odporúča", ale musel by som rezort hospodárstva premenovať na plánovaciu komisiu. Žiadam to vypustiť.

V časti "predložiť návrh riešenia oddízenia podnikov" dávam návrh "predložiť návrh riešenia platobnej neschopnosti podnikov". Na oddízenie sú potrebné zdroje. To je problém veľmi komplikovaný. Riešenie platobnej neschopnosti v časti sekundárnej platobnej neschopnosti je technické riešenie, ktoré môže byť veľmi rýchlo, a riešenie primárnej neschopnosti máme navrhnuté selektívnym postupom v programovom vyhlásení.

Takže mám tieto dva návrhy.
Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi ministrovi. Prosím, aby sa k týmto návrhom vyjadril pán podpredseda Húška.

Podpredseda SNR A. M. Húška:

Pokiaľ ide o text, samozrejme, súhlasíme, aby sa časť textu, ktorá hovorí o zachovaní podnikov, vynechala z tých dôvodov, že zo samotného kontextu vládneho vyhlásenia sa počíta s tým, že štát vsadil tam, kde bude štátny záujem, bude pristupovať k rôznym opatreniam, ako to vidíme u General Motors alebo podobne, kde jednoducho štát vchádza aktívne do tejto role. Osobne by som súhlasil s tým, aby to v texte nebolo, hoci ubezpečujem, že štát nie nejakou paternalistickou alebo štátnoplánovacou formou, ale rozhodne formou trhovej prijateľnou môže uskutočňovať niektoré postupy.

To platí aj pre pojem textu oddízenia. Tento text môže byť vynechaný. Bola požiadavka, aby bol vo vnútri ponechaný. Predstava je totiž taká, že sa predloží niekoľko variantov tohto riešenia, lebo je možné oddízenie preklopením napríklad na štátnu účasť časti dubióznych dlhov a podobne. Ale takto to bolo požadované, my sme len priložili do vnútra. S primárnou a sekundárnou platobnou neschopnosťou - s tým návrhom, samozrejme, súhlasím.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi podpredsedovi. Teraz by som ešte prosil pána poslanca Matejku, aby skonkretizoval svoj návrh na úpravu uznesenia.

Poslanec A. Matejka:

Už to píš.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. V rámci § 19 sa hlási pán poslanec Rea.

Poslanec J. Rea:

K tomu, čo načal pán Matejka, by som odporučil text skrátiť takto: "predložiť Slovenskej národnej rade návrh zásad zákona o územnom a správnom členení Slovenskej republiky a ucelenej koncepcie organizácie a výkonu štátnej správy a samosprávy". Máme už predložený návrh novelizácie zákona o ústrednej štátnej správe, to už sme predbehli, to by sme tam dali opakovane. Vypracovať analýzu finančných nárokov, to by tam tiež mohlo byť, ale tento bod navrhujem skrátiť iba na jednu vetu.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. Prosim, aby bol tento návrh písomne odovzdaný pánovi podpredsedovi Húskovi, pretože o jednotlivých zmenách musíme hlasovať.

Pán poslanec Zselenák.

Poslanec J. Zselenák:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážená vláda,
dámy a pani,

vzhľadom na to, že tento návrh som predložil ja, dovoľte mi, aby som vysvetlil jednak pojmy a jednak príčiny, ktoré ma k tomu viedli. Najprv by som si dovoľil zodpovedať na otázku, ktorá tu bola vznesená, ako to je vlastne s tými pojmami. Nie je tu, prosím vás, žiadny neporiadok, všetky

uvedené pojmy sa opierajú o schvalené a platné zákony Slovenskej národnej rady, pričom verejná správa je súhrnným názvom pre úkony štátnej správy a pre úkony vykonávané orgánmi samosprávy, teda jednotlivými obcami. Zmysel takto koncipovaného návrhu je v tom, že predtým, než pristúpime k rozhodovaniu o tom, kedy sa bude realizovať prechod na nové územnosprávne členenie Slovenskej republiky, by sme mali mať k dispozícii ucelenú koncepciu, ako si predstavujeme organizáciu a výkon jednotlivých úkonov a komu tieto úkony budú zverene, teda vrátane delby pôsobnosti medzi orgánmi samosprávy a orgánmi miestnej a špecializovanej štátnej správy. Z tohto pohľadu si napríklad myslím, že aj keď dnes už máme predložený návrh zákona o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, teda návrh tejto novely, celkom iste v prípade, keď budeme rokovať a rozhodovať o prechode na nové územné a správne členenie, budeme musieť toto dať do kontextu práve s existujúcimi ústrednými orgánmi štátnej správy. Takže tu tiež nejde o žiadny rozpor. Toľko na vysvetlenie.

V ďalšom by som chcel uviesť, že spoločnou komisiou nebol akceptovaný posledný bod môjho návrhu, ktorý spočíval v tom, že istým spôsobom by sa limitovali aj termíny, kedy by sme sa mali dopracovať k prerokovaniu týchto dôležitých dokumentov. Myslel som na to, že návrh koncepcie, o ktorej hovorím, a nového územného a správneho členenia by mal byť predložený Slovenskej národnej rade do konca októbra roku 1992, a to preto, lebo nesporne takýto krok bude vyžadovať zodpovedné rozhodovanie o tom, kedy prejdeme na nový systém, čo bude mať následne dopad na štátny rozpočet a najneskôr pri schvaľovaní štátneho rozpočtu budeme musieť potom rozhodnúť, ako sa toto usporiada.

V druhom bode som navrhoval, aby sme limitovali, dokedy Slovenská národná rada má schváliť v tejto veci zákon, aby sme chytili ten posledný krajný termín v súvislosti s komu-

nálnymi voľbami, ktoré, keď nebudú skôr, budú v roku 1994. Preto som navrhoval prerokovať a schváliť tento zákon s tým, že parlamentu by mal byť predložený najneskôr do 30. septembra 1993. Netrvám na tom, aby tieto dátumy boli zahrnuté do tohto uznesenia, len upozorňujem na tento problém, že musíme skutočne dôsledne brať na vedomie a mať na zreteli aj tieto skutočnosti, ktoré zrejme ovplyvnia aj naše budúce rozhodnutie, tak, aby sme potom do nových organov samosprávy už mohli voľiť podľa nového zákona o organizácii celého systému. Preto neodporúčam meniť tento text a navrhujem ho nechať tak, ako bol predložený návrhovou komisiou.

Ďakujem.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi poslancovi Zselenakovi. Pán poslanec Matejka.

Poslanec A. Matejka:

Nám ani tak nešlo o verejnú správu, ale v kapitole, kde sa pojednávalo o verejnej správe, špecializovanej štátnej správe a štátnej správe, predkladám text: "Vypracovať koncepciu integrácie všeobecnej a špecializovanej štátnej správy, ktorá bude obsahovať prenesenie výkonu štátnej správy na obec z hľadiska ekonomického a tiež z hľadiska približenia štátnej správy k občanovi. Túto koncepciu zosúladiť s novým územnosprávnym členením Slovenskej republiky."

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Prosím vás, aby ste text odovzdali pánovi podpredsedovi Húskovi. Ďakujem. Ešte sa hlási niekto?

/Nikto./

Ak nie, uzavieram diskusiu k tomuto bodu programu. Prosim teraz pána podpredsedu Husku, aby uviedol jednotlivé návrhy tak, ako tu odzneli, a budeme o nich hlasovať.

Podpredseda SNR M. Húška:

Navrhujem prvý návrh pána ministra Černáka o vynechaní textu akceptovať, pretože si naozaj myslím, že túto povinnosť vláda bude plniť, a druhý návrh taktiež akceptovať v tom slova zmysle, že za popis "návrhu oddĺženia" hovoriť "navrh riešenia platobnej neschopnosti". Takže tento návrh tiež navrhujem akceptovať. Návrh pána Rea odporúčam akceptovať.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Pán podpredseda, prosím uvádzať po jednom návrhu a musíme o nich hlasovať, pretože potom nám z toho vznikne možno nejaký prekryv, a bol by som nerád, aby v konečnom dôsledku niekto povedal, že nevieme, o čom sme hlasovali.

Teda prvý návrh, ktorý tu odznel, je vypustiť na strane 2 text: "Prepracovať rámcový postup vlády voči podnikom, ktoré sa nemôžu privatizovať, avšak z politických a sociálnych dôvodov ich treba zachovať." Je to text, ktorý sa vkladal, ktorý dopracovávala komisia.

Davam hlasovať. Prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 132 poslancov.

Kto je za návrh, aby tento text bol vypustený?

Za vypustenie textu hlasovalo 117 poslancov.

Kto je proti?

Proti hlasovalo 8 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 7 poslancov.

Zisťujem, že Slovenská národná rada odsúhlasila vypustenie textu "Prepracovať rámcový postup vlády voči podnikom, ktoré sa nemôžu privatizovať, avšak z politických a sociálnych dôvodov ich treba zachovať."

Podpredseda SNR A. M. Húska:

Spresňujem umiestnenie toho návrhu. Navrhujem, aby miesto textu o zadĺžení bol uvedený text "stanoviť návrh riešenia platobnej neschopnosti podnikov".

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 132 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za uvedeny návrh hlasovalo 127 poslancov.

Kto je proti tomuto návrhu?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 5 poslancov.

Zisťujem, že Slovenská národná rada prijala aj túto zmenu v texte.

Prosím pána podpredsedu, aby uviedol návrh ďalšej zmeny.

Podpredseda SNR A. M. Húska:

Prosím vas, prepáčte, ale pán Rea ešte spresňuje návrh svojho textu, takže bude treba ešte chvíľku počkať. Medzitým by snád bolo možné prediskutovať akceptáciu pripomienok pana Zselenáka, kde sice upozorňuje na termíny, ktoré musia byť dodržané, napríklad pri uzemnom usporiadaní, ale súhlasí s tým, aby termínový datum tam nebol uvedený. Myslím si, že

v tomto slova zmysle je to vlastne akceptovanie pôvodného textu.

Medzitým sa navrhovatelia dohodli, že pán Rea navrhuje ponechať pôvodný text a odporúča na piatej strane v druhej odražke prijať text, ktorý navrhol pán Matejka. Prečítam text, ktorý navrhol: "Vypracovať koncepciu integrácie všeobecnej a špecializovanej štátnej správy, ktorá bude obsahovať prenesenie výkonu štátnej správy na obec z hľadiska ekonomického a tiež z hľadiska približenia štátnej správy k občanom. Túto koncepciu zosúladiť s novým územnosprávnym členením." Ak dovolíte, tento text by sme urobili plynulým, ale v podstate s jeho obsahom súhlasím.

Popredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem za uvedenie návrhu. Dávam o ňom hlasovať.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 134 poslancov.

Kto je za predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 100 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 9 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Zisťujem, že Slovenska národná rada prijala aj túto úpravu.

Podpredseda SNR A. M. Huska:

Chcel by som vysvetliť, že to nie je súčasť ceremoniaci, že pobieham vždy nanovo, ale je fakt, že teraz už nie je tu namontovaný signalizačný gombík, teda treba ísť na svoje miesto hlasovať.

Podpredseda SNR J. Prokeš:

Ďakujem pánovi podpredsedovi. Vzhľadom na to, že bola uzavretá rozprava, boli odhlasované určité zmeny v texte, dávam hlasovať o návrhu uznesenia s tými zmenami, ktoré boli tu odsúhlasené.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 135 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, ako ho predniesol pán podpredseda Húska, s tými zmenami, ktoré sme odsúhlasili, nech stlačí hlasovacie tlačidlo.

Za návrh hlasovalo 104 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 14 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 17 poslancov.

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh na uznesenie k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky schválila a vyslovila dôveru vláde Slovenskej republiky.

/Potlesk./

Vážené poslankyne,
vážni poslanci,

tým sme program 2. schôdze Slovenskej narodnej rady vyčerpali. Ďakujem vam všetkým za aktívnu účasť a končím rokovanie 2. schôdze Slovenskej národnej rady.

Tretia schôdza Slovenskej národnej rady sa uskutoční 17. júla 1992, t. j. v piatok so začiatkom o 10.00 hodine. Prosím o dochvilnosť.

Rokovanie skončilo o 17.15 hodine.

U z n e s e n i a
prijaté na 2. schôdzi Slovenskej narodnej rady
14. a 15. júla 1992

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1868/1992

16

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o spôsobe verejného hlasovania na schôdzach Slovenskej národnej rady

Slovenská národná rada

podľa § 27 ods. 2 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov

u z n i e s l a

sa na tomto spôsobe a postupe verejného hlasovania na schôdzach Slovenskej národnej rady:

1. Na schôdzach Slovenskej národnej rady sa verejne hlasuje stlačením hlasovacieho tlačidla, ak Slovenská národná rada nerozhodne inak.

2. Na spočítavanie hlasov a zisťovanie výsledkov hlasovania dohliada komisia poslancov, ktorú si môže Slovenská národná rada zvoliť na začiatku rokovania; o takomto návrhu sa hlasuje bez rozpravy. Ak takáto komisia nebola zvolená, dohliadajú na spočítavanie hlasov a zisťovanie výsledkov hlasovania overovatelia Slovenskej národnej rady.

3. O procedurálnom návrhu, ktorý má zrejmu podporu Slovenskej národnej rady sa hlasovať nemusí; aj v tomto prípade sa predsedajúci poslancov opýta, či niektorý z nich hlasovanie nepožaduje. Ak čo len jeden poslanec požaduje o návrhu hlasovať, predsedajúci jeho žiadosti vyhovie.

SLOVENSKÁ NARODNÁ RADA

- 2 -

4. O návrhu o spôsobe rokovania sa hlasuje pred prerokovaním vecí.

5. Ak boli k prerokúvanému návrhu zákona alebo inému materiálu podané doplnovacie návrhy, hlasuje sa najskôr o nich, a to v poradí v akom boli podané. Najskôr sa však hlasuje o návrhoch uvedených v spoločnej sprave výborov Slovenskej národnej rady. Ak schválený pozmeňovací alebo doplnovací návrh vylučuje ďalšie návrhy, o nich sa už nehlasuje.

6. Na návrh poslanca sa o jednotlivých častiach návrhu môže hlasovať oddelene. Ak sa pri oddelenom hlasovaní schvalia všetky časti návrhu, je potrebné hlasovať o nich a o prerokovanom návrhu ešte ako o celku.

7. Hlasy spočítava predsedajúci. Ak su pochybnosti o výsledku hlasovania, požiada komisiu zvolenú podľa ods. 2 alebo overovateľov Slovenskej národnej rady, aby spočítali hlasy a zistili výsledky hlasovania.

8. Výsledky hlasovania vyhlási predsedajúci tak, že oznámi počet poslancov, ktorí hlasovali za návrh, počet poslancov, ktorí hlasovali proti návrhu a počet poslancov, ktorí sa zdržali hlasovania. Predsedajúci môže oznámiť aj mena poslancov, ktorí boli na prerokovaní vecí v rokovacej miestnosti, ale na hlasovaní sa neúčastnili.

9. Poslanec ma právo oboznámiť sa s tým, ako poslanci v jednotlivých veciach hlasovali. Na tento účel Kancelária Slovenskej národnej rady zabezpečí, aby bezodkladne po skončení hlasovania o prerokovanej veci sa výsledok hlasovania písomne oznámil na oznamovacej tabuli.

Predseda

Slovenskej národnej rady

Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Ján Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1869/1992

17

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

k návrhu na voľbu členov komisie na dopracovanie návrhu uznesenia Slovenskej národnej rady k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky

Slovenská národná rada
zvolila

komisiu na dopracovanie návrhu uznesenia Slovenskej národnej rady k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky v tomto zložení

predseda: Augustín Marian Huska HZDS
podpredseda Slovenskej národnej rady

členovia:	Hvezdoň	Kočetuch	HZDS
	Juraj	Plesník	SDL
	Marian	Vrabec	SNS
	Mikulaš	Dzurinda	KDH
	Edita	Bauerova	Spoluzit'ar
	Pavel	Farkas	MKDH

Predseda

Slovenskej národnej rady
Ivan Gasparovic v r

Overovatelia

Jan Frena v. r.

Peter Tomecek v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

18

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o schválení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej narodnej rady z 25. mája 1992, ktorým sa mení zákon Slovenskej narodnej rady č. 74/1963 Zb. o Slovenskej akadémii vied v znení zákona SNR č. 43/1970 Zb., zákona SNR č. 92/1977 Zb. a zákona SNR č. 7/1990 Zb.

Slovenská národná rada

podľa čl. 121 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o
československej federácii

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

- 2 -

s c h v a ľ u j e

zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady
uverejnené v čiastke 61 pod číslom 291/1992 Zb., ktorým sa mení
zákon Slovenskej narodnej rady č. 74/1963 Zb. o Slovenskej
akadémii vied v znení zákona SNR č. 43/1970 Zb., zákona SNR č.
92/1977 Zb. a zákona SNR č. 7/1990 Zb.

Predseda

Slovenskej narodnej rady
Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

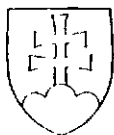
Ján Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

19

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o schválení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej narodnej rady z 25. mája 1992, ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu

Slovenská národná rada

podľa čl. 121 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii

schvaľuje

zakonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady uverejnené v čiastke 63, pod číslom 305/1992 Zb., ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

Predseda

Slovenskej narodnej rady
Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Jan Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

20

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o schválení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej narodnej rady z 15. júna 1992, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej narodnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve

Slovenská národná rada

podľa čl. 121 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o
československej federácii

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

- 2 -

schvaľuje

zakonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady
uverejnené v čiastke 75 pod číslom 371/1992 Zb., ktorým sa dopĺňa
zákon Slovenskej narodnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej sprave
v odpadovom hospodárstve.

Predseda
Slovenskej narodnej rady
Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Ján Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

21

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o schválení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej narodnej rady z 15. júna 1992 o zriadení Akadémie Policajného zboru Slovenskej republiky

Slovenská národná rada

podľa čl. 121 ods. 4 ustavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii

schvaľuje

zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady uverejnené v čiastke 75 pod číslom 370/1992 Zb. o zriadení Akadémie Policajného zboru Slovenskej republiky.

Predseda
Slovenskej narodnej rady
Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Ján Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NARODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

22

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

o schvalení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 15. júna 1992, ktorým sa určuje príslušný organ štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach komoditných búrz

S l o v e n s k á   n á r o d n á   r a d a

podľa čl. 121 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o
československej federácii

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

- 2 -

s c h v a ľ u j e

zákonne opatrenie Predsedníctva Slovenskej narodnej rady
uverejnené v čiastke 72 pod číslom 351/1992 Zb., ktorým sa určuje
príslušný orgán štátnej správy Slovenskej republiky vo veciach
komoditných burz.

Predseda

Slovenskej narodnej rady
Ivan G a š p a r o v i č v. r.

Overovatelia

Jan F r e n a v. r.

Peter T o m e č e k v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

23

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

k zmene v zložení členov výborov Slovenskej narodnej rady

Slovenská národná rada

v súvislosti s vymenovaním niektorých poslancov Slovenskej národnej rady za členov vlády Slovenskej republiky a vzhľadom na to, že podľa § 38 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov, nemôžu byť títo poslanci zvolení do výborov Slovenskej národnej rady, podľa § 4 písm. 1/ zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov

u v o ľ ň u j e

Vladimira Mačiaru,
predsedu vlády Slovenskej republiky

z funkcie člena Výboru Slovenskej národnej rady pre poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Milana Kňazku,
podpredsedu vlády Slovenskej republiky, povereného riadením ministerstva medzinárodných vzťahov Slovenskej republiky

z funkcie člena Výboru Slovenskej národnej rady pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť

SLOVENSKÁ NARODNÁ RADA

- 2 -

Ludovita Č e r n á k a ,
ministra hospodárstva Slovenskej republiky, súčasne
povereného riadením Ministerstva priemyslu Slovenskej republiky
a Ministerstva obchodu a cestovného ruchu Slovenskej republiky

z funkcie člena Národohospodárskeho a rozpočtového výboru
Slovenskej narodnej rady

Oľgu K e l t o š o v ú ,
ministerku práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky

z funkcie člena Výboru Slovenskej narodnej rady pre
zdravotníctvo a sociálne vecí

Katarínu T ó t h o v ú ,
ministerku spravodlivosti Slovenskej republiky

z funkcie člena Ústavnoprávneho výboru Slovenskej narodnej
rady

Predseda
Slovenskej narodnej rady
Ivan G a š p a r o v i c v. r

Overovatelia

Jan F r e n a v. r.

Peter T o m e č e k v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1764/1992

24

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

k správe o činnosti Predsedníctva Slovenskej narodnej rady za obdobie od 23. júna do 14. júla 1992 /tlač SNR 19/

Slovenská národná rada
berie na vedomie

Spravu o činnosti Predsedníctva Slovenskej narodnej rady za obdobie od 23. júna do 14. júla 1992.

Predseda

Slovenskej narodnej rady

Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Ján Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1869/1992

25

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 15. júla 1992

k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky

Slovenská národná rada

1. berie na vedomie

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky s pripomienkami k celkovej jeho koncepcii a k jednotlivým oblastiam činnosti vlády v nadchádzajúcom období, ktoré dala vláde na zváženie;

2. konštatuje, že

vláda Slovenskej republiky chce zdynamizovať a urýchliť prechod Slovenskej republiky z dnešného krízového stavu spoločnosti a ekonomiky k demokratickej, humanej, sociálne spravodlivej, občianskej spoločnosti a k prosperujúcemu a konkurencieschopnému trhovému hospodárstvu;

3. odporúča

vláde Slovenskej republiky

a/ z hľadiska celkovej filozofie jej programového vyhlásenia

- urýchlene vypracovať komplexnú analýzu o stave a vyvoji slovenskeho hospodarstva za I. polrok s predikciou vyvoja na II. polrok 1992 a s programom zastavenia poklesu ekonomiky SR,

- čo najskôr pripraviť komplexný rozbor rozpočtového hospodarenia Slovenskej republiky /vrátane návrhu, akým spôsobom uzavrieť štátny záverečný účet Slovenskej republiky za rok 1991/,

- prioritne sa zamerať na opatrenia k riešeniu deficitu rozpočtu SR vrátane regulácie jeho vyvoja v II. polroku 1992,

- čo najvšestrannejšie analyzovať vývoj príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, súhrnu regionálnych rozpočtov, súhrnu lokálnych rozpočtov miest a obcí, za I. polrok s vyhľadom rozpočtového hospodarenia za II. polrok 1992,

- formulovať predstavy vlády Slovenskej republiky o korekcii programového vyhlásenia v prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o konfederatívnom usporiadaní ich vzájomných vzťahov. Vtedy urýchlene pripraviť a s výbormi SNR čo najskôr prerokovať návrhy modifikovaného programu vlády SR pre iné ako konfederatívne štatoprávne usporiadanie,

- parametrizovať sociálnu a ekologickú dimenziu prechodu slovenskej ekonomiky na jej plnokrvný trhový tvar /v hraniciach jej nevyhnutného minima i možného maxima/ tak, aby sa dal zreteľne zmerať pokrok v rozvoji novej kvality života a j v zlepšovaní kvality životného prostredia. Sociálnu a ekologickú dimenziu programu vlády Slovenskej republiky organicky spojiť so štruktúrnou, regionálnou, modernizačnou stratégiou budovania konkurencieschopnej slovenskej ekonomiky,

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

- 3 -

- variantne rozpracovať suhrnnu prognózu dlhodobého vývoja slovenskej občianskej spoločnosti v jej jednotlivých sférach, sektoroch, odvetviach a odboroch činnosti tak, aby umožnila vytvoriť optimálnu strategickú koncepciu budovania prosperujúcej a konkurencieschopnej slovenskej ekonomiky,

b/ z hľadiska jednotlivých stratégií a politik

- formulovať ekologickú politiku Slovenskej republiky ako podmienku rozvojových zamerov hospodárstva v jednotlivých jeho sektoroch, odvetviach, odboroch i regionoch,

- pre naplnenie cieľov ekologickej politiky zaviesť nové prístupy ich uplatnenia, najmä vytvorenia a zavedenia nového systému priestorového usporiadania, uzemnej rajonizácie s rozčlenením podľa ekologických, geografických a sociálnych faktorov s ohodnotením ich ekologickej urosnosti a súčasného stavu zatazenia, dobudovanie celoplosnej ochrany prírody v systéme uzemnej ekologickej stability, vybudovanie monitorovacieho a informačného systému v uzemnej rajonizácii so zabezpečením objektívneho informovania obyvateľstva, zavedenie programov ekologickej výchovy do všetkých stupňov vzdelávania, uvedenie do praxe hodnotenia vplyvu na životné prostredie ako systému obmedzovania negatívnych následkov ľudskej činnosti a zabezpečenia účasti verejnosti na procese rozhodovania o zásadných veciach životného prostredia,

- predložiť koncepciu rozvoja a utlmu hospodárskych odvetví z hľadiska ekologickej stratégie trvale udržateľného rozvoja ekonomiky s prihliadnutím na stav životného prostredia v jednotlivých regionoch a vyrovnania sa s ekologickými poďlnosťami podnikov vstupujúcich do privatizačného procesu,

- predložiť návrh riešenia platobnej neschopnosti podnikov,

- dopracovať rozvojové zamery štruktúrnej politiky, vrátane formulácie podmienok i predpokladov štátnej priemyselnej politiky vytvárajúcej rámec pre rast efektívnej, výkonnosti a produktivity konkurencieschopných trhov h subjektov, znižovania energetickej a surovínovej náročnosti,

- vypracovať dlhodobú koncepciu agrarnej, výživovej a lesnickej politiky vlády SR a predložiť ju na posudenie a schválenie SNR do mája 1993,

SILOVINSKA NÁRODNA RADA

- 4 -

- posudiť strategické možnosti rozvoja sektoru služieb so zvláštnym zameraním na rozvoj a intenzifikáciu devízového prínosu cestovného ruchu: zlepšenia dopravnej, technickej, spojovej a) socialnej /bytovej/ infraštruktúry z hľadiska trendov prechodu spoločnosti z industrialnej do informatizovanej etapy vyvoja spoločnosti,

- predložiť Slovenskej narodnej rade návrh zásad zákona Slovenskej narodnej rady o uzemnom a spravnom členení Slovenskej republiky a ucelenu koncepciu organizácie a výkonu verejnej správy /organizáciu ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, organizáciu a výkon miestnej všeobecnej a špecializovanej štátnej správy, ich vzajomných vzťahov, delbu pôsobnosti medzi orgánmi štátnej správy a obecnej samosprávy, zabezpečenie inštitucionálnych predpokladov výkonu regionalnej politiky//; v rámci nej uplatniť všestranne rozšírenie priamej demokracie vo vzťahu k demokracii zastupiteľskej; túto koncepciu zosúladiť s novým uzemno-spravným členením SR,

- vypracovať analýzu finančných nárokov na nové uzemne a správne členenie SR a novej organizácie štátnej správy vrátane ich dopadu na štátny rozpočet,

- garantovať medzirezortnú spoluprácu pri tvorbe a realizácii opatrení zlepšujúcich zdravotný stav obyvateľstva v rámci národného programu podpory zdravia a) všestranneho rozvoja zdravotníckej politiky,

- predložiť samostatný zákon o ochrane a podpore zdravia obyvateľstva,

- zabezpečiť výkon nezávislého štátneho zdravotného dozoru a) výkon odborného usmerňovania a primárnej ochrany a podpory zdravia,

- zabezpečiť verejný poriadok, ochranu života, zdravia a majetku občanov,

- vypracovať a predložiť správu o dodržiavaní zákonnosti,

- spracovať program boja proti zločinosti, vrátane prevencie,

- vytvoriť a realizovať modernú dlhodobú vzdelávaciu koncepciu školstva zahrňujúcu dynamické postupne zmeny školskej sústavy s prihliadnutím na sústavnosť doskoľovania a preškoľovania;

4. požaduje

- spracovať predovšetkým vecny, funkčný, a organizáčno-inštitucionálny harmonogram činnosti vlády, ktorý by zakotvil postupnosť krokov a opatrení uvádzajúcich programové vyhlásenie do života,

- predložiť návrh systému legislatívnej činnosti vlády, vyplývajúci z jej programového vyhlásenia, vrátane jej zákonodarných iniciatív týkajúcich sa zmien súčasného ústavného stavu /kompetencie medzi federáciou a republikami atď /,

- venovať sustavnú pozornosť príprave Ústavy Slovenskej republiky, návrhom na skvalitnenie jej znenia a na jej vecné prerokovanie,

- prijať legislatívne opatrenia týkajúce sa technických, ekonomických a organizačných otázok ochrany hospodárskej sťa, sociálnej, ekologickej i duchovnej ochrany obyvateľstva prírodného i národného bohatstva a majetku SR, ktoré by mali byť v jej plnej kompetencii,

- vypracovať koncepciu stabilizácie sudníctva v Slovenskej republike,

- sustavne analyzovať a vyhodnocovať prácu policajného zboru a spokojnosť obyvateľstva s ním,

- zlepšiť informovanosť o činnosti vlády z hľadiska jej občianskej, verejnej a parlamentnej kontroly;

5. ukladá

a/ vláde Slovenskej republiky

- predložiť Predsedníctvu SNR legislatívny program vlády na II. polrok 1992, a to do 31. júla 1992,

- spracovať stanovisko k pripomienkam obsiahnutým v uzneseniach jednotlivých výborov SNR, ktoré prerokovali programové vyhlásenie vlády SR i k pripomienkam predneseným poslancami SNR k tomuto programovému vyhláseniu do 31. 8. 1992

SLOVENSKA NÁRODNÁ RADA

- 6 -

- vypracovať scenár dôsledkov realizácie ekonomickej suverenity SR v zmysle princípu "každý za svoje" s variantmi možného vyvoja ďalšej spolupráce s Českou republikou do 15. 9. 1992 /vrátane návrhu metodiky a techniky dôsledne uzemne poňateho rozpočtu SR a z toho plynúcich rozpočtových, daňových, uverových, menových a iných pravidiel hospodarenia, a to v priereze štátneho rozpočtu SR, súhrnu regionálnych rozpočtov a súhrnu lokálnych rozpočtov miest a obcí/,

- predložiť Slovenskej národnej rade do 30. 9. 1992 "Stratégiu oživenia hospodárskeho vyvoja Slovenskej republiky" podľa priorít, časových postupov a príslušných kvantifikácií, vrátane koncepcie štruktúrnej politiky, prehlbenia a rozšírenia miery finalizácie, konkrétnych opatrení zintenzívnenia proexportnej politiky a posúdenia multiplikačnej aj akceleračnej úlohy stavebníctva pri budovaní technickej a sociálnej infraštruktúry Slovenska,

- predložiť Slovenskej národnej rade bilanciu priebežného plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do 30. 6. 1993,

b/ Predsedníctvu Slovenskej národnej rady

- zriadiť parlamentnú komisiu pre dohľad nad priebehom procesu privatizácie v Slovenskej republike od jeho začiatku,

c/ výborom Slovenskej národnej rady

- dôsledne hodnotiť a kontrolovať realizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky podľa koncepčného i operatívneho zamerania ich činnosti;

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

- 7 -

6. schvaľuje

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky;

7. vyslovuje

podľa čl. 107 ods. 1 písm. f/ a čl. 127 ustavného zákona
o československej federácii dôveru vláde Slovenskej republiky.

Predseda

Slovenskej národnej rady

Ivan Gašparovič v. r.

Overovatelia

Jan Frena v. r.

Peter Tomeček v. r.

O B S A H

---

14. júla 1992

Otvorenie a procedurálne otázky	str. 1
Návrh programu schôdze	str. 4
<u>1. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a jej žiadosť o vyslovenie dôvery</u>	str. 5
Predseda vlády SR V. Mečiar	str. 5
Spoločný spravodajca vyborov SNR poslanec H. Kočtuch	str. 42
Voľba komisie na dopracovanie návrhu na uznesenie k Programovému vyhláseniu vlády SR	str. 46
R o z p r a v a	str. 47
Poslanec L. Ballek	str. 48
Poslanec V. Miškovský	str. 52
Poslanec J. Krivčík	str. 56
Poslanec P. Csáky	str. 58
Podpredseda SNR A. M. Húská	str. 63
Poslanec P. Lauko	str. 67
Prvý podpredseda SNR P. Weiss	str. 70
Poslanec Á. Duka - Zólyomi	str. 78
Poslanec M. Dzurinda	str. 84
Poslanec J. Košnár	str. 94
Poslanec P. Farkas	str. 99
Poslanec L. Klíman	str. 101
Poslanec M. Andel	str. 104
Poslanec B. Chmelík	str. 105
Poslankyňa E. Bauerová	str. 108

Ministerka práce a sociálnych vecí SR	
O. K e l t o š o v á	str. 111
Poslanec L. K v a s n i č k a	str. 114
Poslanec I. L a l u h a	str. 116
Poslanec L. D o b o s	str. 121
Minister hospodárstva SR L. Č e r n a k	str. 124

15. júla 1992

Poslanec J. P o l a č k o	str. 131
Poslanec M. T a h y	str. 134
Poslanec J. M a s a r i k	str. 138
Podpredseda vlády SR M. K ň a ž k o	str. 143
Minister zdravotníctva SR V. S o b o ň a	str. 149
Minister hospodárstva SR L. Č e r m á k	str. 160
Poslanec H. K o č t u c h	str. 162
Poslanec A. N e u w i r t h	str. 170
Poslanec L. P i t t n e r	str. 178
Poslanec E. B á r á n y	str. 180
Minister financií SR J. T ó t h	str. 183
Poslanec J. Č a r n o g u r s k y	str. 189
Poslanec M. S e č á n s k y	str. 206
Minister vnútra SR J. T u c h y ň a	str. 213
Poslanec P. J a k u b i k	str. 216
Minister poľnohospodárstva a výživy SR	
P. B a c o	str. 218
Poslanec Š. H a r n a	str. 221
Poslanec L. F o g a š	str. 223
Minister pre správu a privatizáciu národného majetku SR L. D o l g o š	str. 230
Predseda vlády SR V. M e č i a r	str. 235
Prvý podpredseda SNR P. W e i s s	str. 261
Poslanec M. A n d e l	str. 263
Poslanec E. R o z s a	str. 264
Poslanec J. R e a	str. 264

2. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva SNR, ktorým sa mení zákon SNR číslo 74/1963 Zb. o Slovenskej akadémii vied v znení zákona SNR číslo 43/1970 Zb., zákona SNR číslo 92/1977 Zb. a zákona SNR číslo 7/1990 Zb. str. 266
- Poslanec M. Sečánsky str. 266
 Poslanec F. Mikloško str. 267
 Poslanec M. Sečánsky str. 268
- Hlasovanie o schválení zákonného opatrenia
 Predsedníctva SNR str. 268
3. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva SNR, ktorým sa mení zákon číslo 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu str. 269
- Poslanec M. Sečánsky str. 269
- Hlasovanie o schválení zákonného opatrenia
 Predsedníctva SNR str. 270
4. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva SNR, ktorým sa dopĺňa zákon SNR číslo 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpa-
 dovom hospodárstve str. 271
- Poslanec Ľ. Fogáš str. 271
- Hlasovanie o schválení zákonného opatrenia
 Predsedníctva SNR str. 272
5. Návrh na schválenie zákonného opatrenia Predsedníctva SNR o zriadení Akadémie Policačného zboru Slovenskej republiky str. 272

Poslanec L. F o g a š	str. 273
Hlasovanie o schvalení zákonného opatrenia Predsedníctva SNR	str. 274
6. <u>Návrh na schvalenie zákonného opatrenia Pred- sedníctva SNR, ktorým sa určuje príslušný or- gán štátnej spravy Slovenskej republiky vo veciach komoditných burz</u>	str. 275
Poslanec L. F o g a š	str. 275
Hlasovanie o schvalení zákonného opatrenia Predsedníctva SNR	str. 276
7. <u>Návrh na zmenu v zložení členov výborov SNR v súvislosti s vymenovaním niektorých po- članov SNR za členov vlády Slovenskej repub- liky</u>	str. 276
Hlasovanie o návrhu na uznesenie	str. 277
8. <u>Správa o činnosti Predsedníctva SNR za ob- dobie od 23. júna do 14. júla 1992</u>	str. 277
Predseda SNR I. G a š p a r o v i č	str. 278
Hlasovanie o návrhu na uznesenie	str. 280
Pokračovanie v rokovaní o Programovom vyhlá- sení vlády Slovenskej republiky	str. 281
Podpredseda SNR A. M. H u s k a - návrh na uznesenie	str. 281
Poslanec . M a t e j k a	str. 293

Minister hospodárstva SR E. Č e r n á k	str. 294
Podpredseda SNR A. M. H ú s k a	str. 295
Poslanec J. R e a	str. 296
Poslanec J. Z s e l e n á k	str. 296
Poslanec A. M a t e j k a	str. 298

Hlasovanie o návrhu na uznesenie str. 299

Ukončenie 2. schôdze SNR str. 302

P r i l o h y

Uznesenia prijaté na 2. schôdzi SNR